

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
викладачів і здобувачів вищої освіти Донбаського державного
педагогічного університету, вчителів та учнів закладів
загальної середньої освіти,
працівників закладів позашкільної освіти**

Випуск 14. Частина 2

**Затверджено
на засіданні Вченої ради ДДПУ.
Протокол № 7 від 27.04.2023 р.**

Слов'янськ – Дніпро 2023

Редакційна колегія:

Н. А. Білик – учителька математики та інформатики I кваліфікаційної категорії, старший учитель, в. о. директора гімназії «Інтелект» Дружківської міської ради;

Г. І. Бондаренко – кандидат педагогічних наук, доцент, консультантка комунальної установи «Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Дружківської міської ради Донецької області;

Н. С. Василенко – учителька історії, педагог-організатор НВК № 14 Дружківської міської ради Донецької області;

О. І. Легчиліна – директорка комунальної установи «Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників» Дружківської міської ради Донецької області;

Н. М. Маторіна – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри германської та слов'янської філології Донбаського державного педагогічного університету; докторантка кафедри полоністики і перекладу факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк);

Б. І. Маторін – старший викладач кафедри германської та слов'янської філології Донбаського державного педагогічного університету; директор видавництва;

І. А. Решетова – кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри менеджменту, вчений секретар Донбаського державного педагогічного університету;

Н. О. Рижих – завідувач відділу організаційно-масової роботи Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва;

А. А. Рубан – кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри германської та слов'янської філології Донбаського державного педагогічного університету; відповідальний секретар.

П 278 Перспективні напрями сучасної науки та освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти Донбаського державного педагогічного університету, вчителів та учнів закладів загальної середньої освіти, працівників закладів позашкільної освіти (м. Слов'янськ – м. Дніпро, 18–19 травня 2023 р.) / відп. ред.: Н. М. Маторіна, Б. І. Маторін. Слов'янськ – Дніпро: Вид-во Б. І. Маторіна, 2023. Вип. 14. Ч. 2. 246 с.

Розглядаються пропозиції щодо змін в освіті, обмін досвідом стосовно їх впровадження з метою формування конкурентоспроможних учнів, здатних вільно та швидко адаптуватися в умовах інформаційного суспільства та європейської інтеграції України.

Збірник розраховано на наукових робітників, викладачів вишів, учителів, працівників закладів позашкільної освіти, аспірантів, здобувачів вищої освіти та ін.

УДК 80

© Г. І. Бондаренко, Н. О. Рижих, 2023 (укладання).

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Сьогодні, коли Україна виборює свою незалежність і мир в усьому світі, кожен з нас тримає стрій пліч-о-пліч з бійцями ЗСУ та сил оборони, кожен перебуває на фронті: хтось зі зброєю в руках відбиває несамопиті атаки рашистів, хтось забезпечує тилу підтримку, хтось бореться з темрявою на енергетичному фронті, хтось без відпочинку та сну рятує людські життя, хтось тримає освітній фронт, щоб наші діти попри все мали змогу вчитися, хтось, ризикуючи життям, засіває поля, збирає врожай, хтось... Цей список безкінечно довгий, але всі ми єдині в бажанні вистояти, здолати, перемогти!

Не можна недооцінювати внесок у загальну справу педагогів, вихователів, робітників позашкільних закладів, науковців, котрі, незважаючи ні на що, плекають рідну мову, історію та культуру. І саме такі зусилля лежать наріжним каменем української мужності та звитяги, безпрецедентних зразків сили духу, яким сучасний світ аплодує стоячи.

У межах заходів, присвячених відзначенню Дня науки – з 1997 року професійне свято працівників науки України відзначається щорічно у третю суботу травня – 18-19 травня 2023 року в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ – м. Дніпро) традиційно проводиться Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти, молодих учених, вчителів та учнів закладів загальної середньої освіти, робітників позашкільних закладів «Перспективні напрями сучасної науки та освіти». Робота конференції організована в дистанційному форматі. Заплановано проведення пленарного та секційних засідань, а також засідання

круглих столів «Нова українська школа: теорія і практика (обмін досвідом)» і «Дистанційне навчання в освітній системі позашкільного закладу».

Кожен учасник конференції фактом своєї участі у пленарному та/або секційному засіданні погоджується з антивоєнною заявою:

«Я, як учасник Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перспективні напрями сучасної науки та освіти», засуджую агресію російської федерації проти України, активна фаза якої розпочалась 24 лютого 2022 року. Я також засуджую військові злочини російських окупаційних військ в Україні. Моя участь у цій конференції спрямована на підтримку обороноспроможності України та допомогу постраждалим з боку України в цій війні».

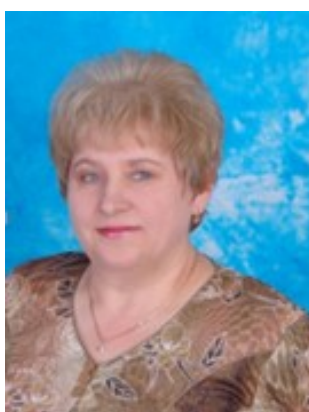
Щиро дякуємо всім учасникам Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перспективні напрями сучасної науки та освіти» за співпрацю!

СЛАВА УКРАЇНІ!

ЧАСТИНА 1. ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

*Вочевидь 2022 рік (і навіть ще раніше – 2014)
змінив наше життя,
але не змінив нашої відданості улюбленій справі.*

Білик Н. А., Білик Н. О., Смаглій Н. Т.

Надія БІЛИК

Наталя БІЛИК

Наталя СМАГЛІЙ

**РОЗРОБКА ЗАСІДАННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ
ДРУЖКІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
«ІНТЕЛЕКТ»
ДРУЖКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ
РАДИ
ВІД 26 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
«ПІДСУМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ У І СЕМЕСТРІ»**

Науково-методична проблема навчального закладу: «Розвиток професійної компетентності педагога в контексті європейської інтеграції як умова формування успішного учня сучасного начального закладу України».

Виховна проблема: «Створення єдиного виховного простору як умова формування сучасної особистості, розвиток виховної системи гімназії».

Мета: створення цілісної системи розвитку професійної компетентності педагогічних кадрів як умови формування успішного учня й розвитку особистості компетентного випускника.

Етапи реалізації науково-методичної проблеми:

I. 2017–2018 н. р. (1-й рік). Концептуально-організаційний (діяльнісно-прогностичний);

II. 2018–2019 н. р. (2-й рік). Практичний розвиток системи (конструктивно-моделювальний);

III. 2019–2021 н. р. (3–4 роки). Оперативний розвиток системи;

IV. 2021–2023 н. р. (5–6 роки). Результативно-узагальнюючий.

Засідання педагогічної ради *«Підсумки дистанційного навчання у I семестрі»*.

Мета: вивчення використання педагогами ефективних форм і методів навчання та контролю основних параметрів розвитку гімназистів; усебічний аналіз та пошук шляхів підвищення НВП.

Завдання: аналіз використання вчителями ефективних форм і методів навчання; контроль основних параметрів розвитку гімназистів з метою корекції навчально-виховної діяльності педагогів гімназії; виявлення рівня розвитку навчально-пізнавальних, соціальних мотивів; рівня розвитку інтересу до навчання; визначення шляхів підвищення результативності навчально-виховного процесу.

Методи здійснення контролю:

- Спостереження за діяльністю вчителів та класних керівників: відвідування та аналіз уроків; відвідування та аналіз виховних заходів; аналіз повідомлень на стрічках та завдань до уроків в Google Classroom.

- Аналіз повідомлень на стрічках та завдань до уроків в Google Classroom.

- Аналіз документації: класних (електронних) журналів, робіт учнів.

- Бесіди з учителями та класними керівниками за підсумками навчальної діяльності та аналіз даних, отриманих у результаті співбесіди.

- Засідання педагогічної ради.

Характеристика освітнього процесу в 2022–2023 н. р.: форма здобуття освіти – дистанційна, формат проведення уроків-офлайн робота у Google Classroom та онлайн конференція в Meet.

Складові ефективності дистанційного навчання – наявність та якість:

- 1) повідомлень на стрічці Google Classroom для здобувачів освіти;
- 2) завдань до уроку в Google Classroom;
- 3) дидактичного матеріалу та мультимедійного контенту до уроку;
- 4) можливих етапів уроку;
- 5) виконання здобувачами освіти завдань уроку та їх оцінювання.

Рівень проведення та обробки результатів окремого уроку може бути низьким, середнім, достатнім, високим. Він визначається за загальною кількістю набраних балів у аналізі уроку за такими критеріями:

низький 0–20, середній 21–40, достатній 3–60, високий – понад 60 б.
(примітка «+» – 2 б, «т» – 1 б, «–» – 0 б).

Факторами ефективності дистанційного навчання є:

1. Спостереження та аналіз повідомлень на стрічці Google Classroom для здобувачів освіти

№з/р	Назва	Позначка про наявність (+ т –)	
1	Посилання на електронну версію підручника з навчального предмета та розміщення його вгорі стрічки.		
2	Перелік завдань (робіт для оцінювання), обов'язкових для виконання учнями, що відвідують школу за кордоном, та своєчасність їх публікації		
3	Інформація щодо консультацій для учнів, які відвідують школу за кордоном, та своєчасність її публікації		
4	Інформація щодо олімпіад та конкурсів для здобувачів освіти та своєчасність її публікації		
5	Завдання до уроку та своєчасність його публікації		

2. Спостереження та аналіз завдань до уроку в Google Classroom для здобувачів освіти

№з/р	Назва	Позначка про наявність (+ т –)	
1	№ уроку, дата проведення		

2	Формат проведення (онлайн або офлайн) та його доцільність		
3	Тема уроку, розділ		
4	Мета та задачі уроку		
5	Компетенції учнів на уроці: основні поняття, знання та вміння		
6	Перелік конкретних завдань (пояснень для учнів) щодо опрацювання навчального матеріалу для роботи на уроці та їх доцільність		
7	Домашні завдань для опрацювання навчального матеріалу та їх доцільність		

3. Спостереження та аналіз дидактичного матеріалу та мультимедійного контенту до уроку

№з/р	Назва	Позначка про наявність (+ т -)
1	Конспект теоретичного матеріалу та / або тексти завдань	
2	Презентація до уроку	
3	Відеоматеріал	
4	Тестові завдання, зокрема авторські	
5	Інтерактивна вправа, зокрема авторська	
6	Інше (назвати)	

4. Спостереження та аналіз можливих етапів уроку

№з/р	Назва етапу уроку	Позначка про наявність (+ т -)
1	Організаційний етап. Повідомлення теми, мети та завдань уроку	
2	Актуалізація опорних знань. Перевірка ДЗ	
3	Мотивація навчальної діяльності. Первинне засвоєння нового матеріалу.	
	Осмислення зв'язків і залежностей між елементами виучуваного. Узагальнення і систематизація знань.	
4	Вивчення нового матеріалу (вступні, мотиваційні і пізнавальні вправи). Фізкультхвилинка.	
5	Самостійне застосування учнями знань в стандартних ситуаціях (тренувальні вправи за зразком,	

	інструкцією, завданням). Творчий перенос знань і навичок у нові ситуації (творчі вправи).		
6	Осмислення змісту і послідовності застосування способів виконання дій. Виконання учнями завдань.		
7	Звіт учнів про роботу і теоретичне обґрунтування одержаних результатів. Підбиття підсумків уроку.		
8	Повідомлення домашнього завдання. Рефлексія.		
9	Інше (назвати)		

5. Спостереження та аналіз виконання здобувачами освіти завдань уроку та їх оцінювання

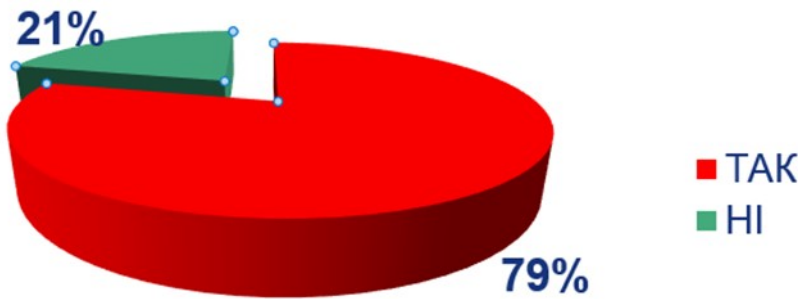
№з/р	Назва	Позначка про наявність (+ т -)	
1	Прикріплені файли з виконаними завданнями та / або позначки про їх виконання		
2	Перевірка та оцінка файлів з виконаними завданнями		
3	Перегляд та корекція (при необхідності) оцінки за виконання тестових завдань.		
4	Перегляд та корекція (при необхідності) оцінки за виконання інтерактивних вправ.		

Протягом першого семестру були відвідані та проаналізовані уроки 27 педагогів. Деякі результати узагальненого аналізу відвіданих уроків:

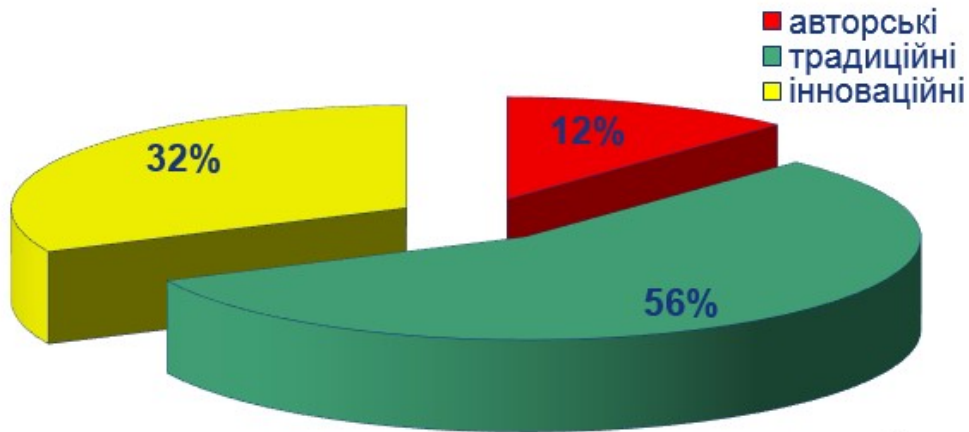
1. Цілі навчання формулюються на кожному уроці, учні залучаються до постановки особистих цілей і підбиття підсумків уроку для досягнення колективних та особистих цілей.

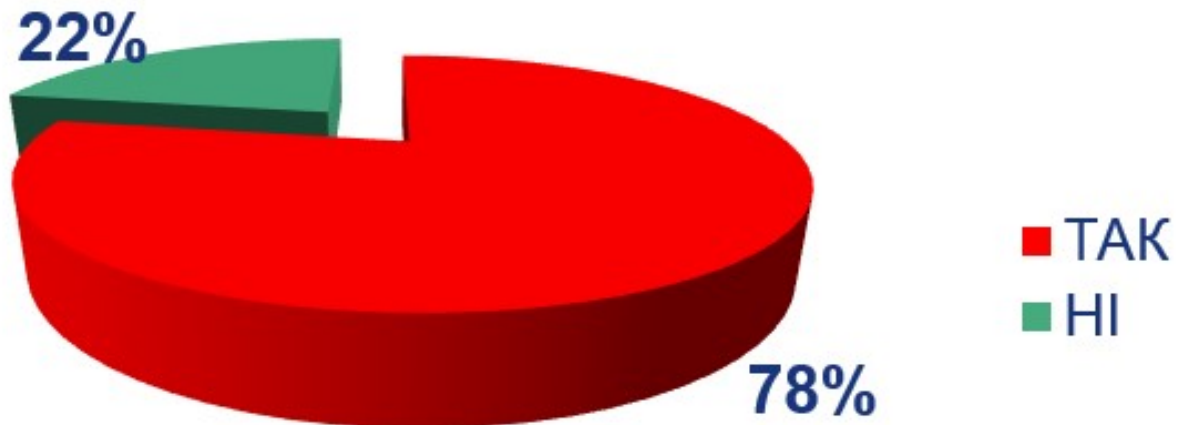
2. Використовуються активні форми навчання

3. Використовуються активні методи із залученням інноваційних технологій, застосовується комплекс прийомів і засобів, у тому числі й авторських.

4. Використовується систематично в повному обсязі наочність, ІКТ-технології, відео- та аудіозаписи.

УХВАЛИЛИ:

1. Адміністрації:

1.1. Продовжити цілеспрямовану роботу з удосконалення навчально-виховного процесу. *Постійно*

1.2. Створювати умови для організації ефективного процесу навчання та виховання. *Постійно*

1.3. Працювати над зміцненням науково-методичного забезпечення дистанційного навчання. *Постійно*

2. Завідувачам кафедр:

2.1. Проводити цілеспрямовану роботу із залучення вчителів гімназії до семінарів, спільних засідань предметних кафедр з питань наступності між середньою та старшою ланками гімназії. *Постійно*

2.2. Скласти графік взаємовідвідування уроків, відвідування вчителями вищої кваліфікаційної категорії, старшими вчителями, учителями-методистами уроків молодих учителів. *Січень 2023 р.*

2.3. На засіданнях кафедр розглянути питання виконання навчальних програм, практичного мінімуму, дотримання єдиного орфографічного режиму, вимог до ведення шкільної документації. *Січень 2023 р.*

2.4. Організувати обговорення питання щодо використання сучасних інформаційних технологій у процесі навчання учнів, скласти перелік електронних засобів навчання. *Січень 2023 р.*

3. Заступникам директора з НВР:

3.1. Здійснювати контроль за виконанням навчальних програм, веденням класних журналів та зошитів учнів. *Постійно*

3.2. Надавати вчителям-предметникам методичну допомогу у визначенні ефективних форм та методів роботи. *Протягом року*

3.3. Здійснити контроль за дотриманням рекомендацій класно-узагальнюючого контролю. *Протягом року*

4. Практичному психологу:

Проводити корекційні заняття, тренінги з метою осмислення учнями свого місця в соціумі та власної діяльності в умовах воєнного часу. *Постійно*

5. Учителям-предметникам:

5.1. З метою реалізації фундаментального завдання сучасної освіти-дотримання принципів об'єктивності на неупередженості, задля переорієнтації процесу навчання на розвиток особистості учня ухвалити та взяти до роботи «Єдині підходи в системі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Дружківської гімназії «Інтелект» під час дистанційного навчання в поточному навчальному році в умовах воєнного часу». *Постійно*

5.2. Застосовувати сучасні освітні технології навчання, навчальні та контролюючі комп'ютерні програми в практиці роботи з метою якісної організації навчального процесу, підвищення ефективності педагогічних методик, реалізації індивідуального підходу до кожного учня. *Постійно*

5.3. Продовжувати цілеспрямовану роботу щодо організації самоосвітньої діяльності учнів на уроці та в позаурочний час. *Постійно*

5.4. Створювати ситуації обов'язку та відповідальності за якість одержаних знань. Упроваджувати форми та методи стимулювання мотивації учнів до навчання. *Постійно*

5.5. Використовувати на уроках ТЗН, можливості мережі Internet. *Постійно*

5.6. Учителям інформатики надавати консультації педпрацівникам з питань програмного забезпечення. *Протягом року*

5.7. Неухильно дотримуватися вимог до ведення шкільної документації (класних журналів, поурочного планування). *Постійно*

5.8. Вимагати від учнів дотримання єдиних орфографічних вимог, а також правил поведінки на уроці та під час перерви. *Постійно*

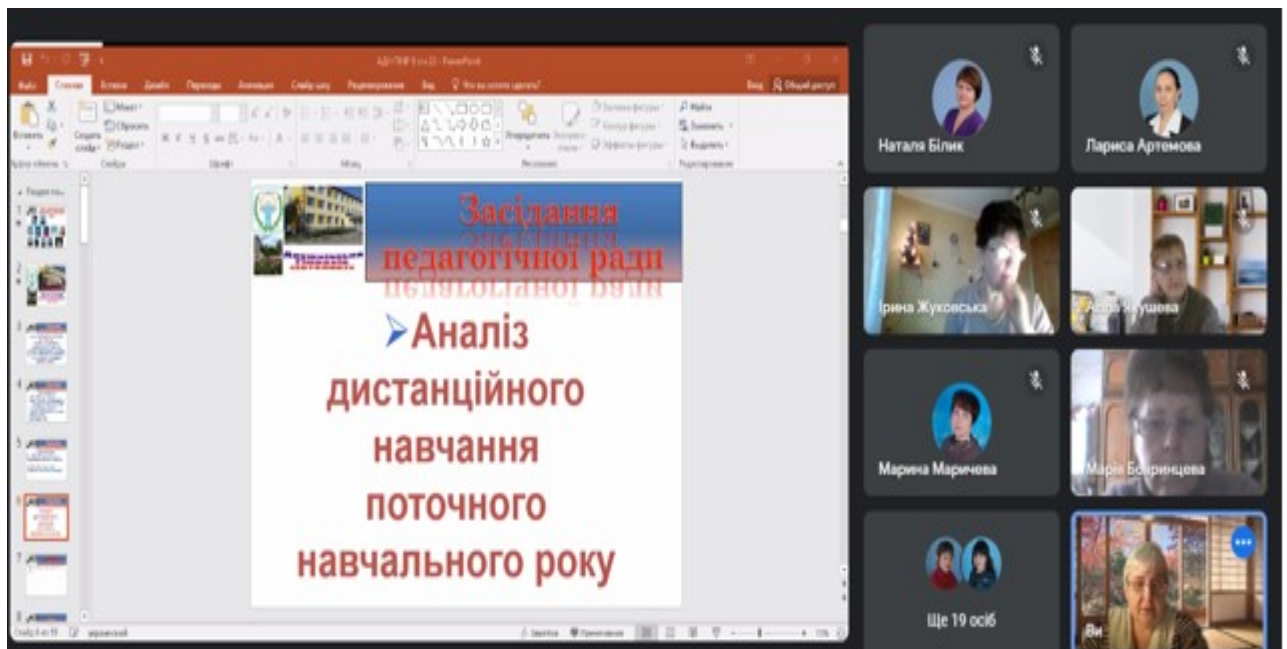
6. Класним керівникам:

6.1. Планувати виховну роботу, виходячи з проблеми, над якою працює гімназія, з урахуванням нормативних документів з питань виховання, даних моніторингу. *Постійно*

6.2. Пріоритетним напрямком у виховній роботі визначити формування здоров'язберігаючої компетентності учнів. *Постійно*

6.3. Активізувати роботу батьківського комітету, залучати батьків до організації навчально-виховного процесу. *Постійно*

Додатки.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ НА ПРИНЦИПАХ ЛІТЕРАТУРИ

У статті доведено важливість правдивої історії українського народу, його культура, звичаї та традиції нації. Беручи до уваги останні воєнні події, які відбуваються в нашій державі, проблема патріотичного виховання молоді на сьогодні набуває загальнодержавного масштабу. Саме висока духовність українських поетів, їхня самовіддана любов до свого народу стали символом національної ідеї незалежної української держави, що поєднує громадян усіх націй на теренах України.

Ключові слова: *Україна, держава, патріотизм, національні цінності, духовність, суспільство, родина, національні традиції.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Формування патріотизму немислиме без знання історії України. Духовність молоді людини, її громадянська позиція залежать від історичних подій, традицій народу і від того, як ці традиції поєднуються з реальним життям. Не можна виховати справжнього патріота своєї Вітчизни, не викликавши поваги до героїчного минулого країни, свого народу, відданих захисників сучасних воєнних подій, які не шкодують свого життя задля нашого спокою.

В Україні в різні історичні періоди перед школою, сім'єю і суспільством поставало одне з головних завдань – виховати справжнього патріота України. Протягом всього життя людина формує в собі кращі риси характеру та якості менталітету.

У Національній програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні зазначається, що з метою формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, поваги і любові до святих рідної землі, до імен, що набули всепланетарного рівня духовності є свідченням нашої світової культурності [8].

У «Конституції України», Законі України «Про освіту», національній доктрині розвитку освіти України XXI століття та в інших

державних документах основна увага зосереджується на проблемі вивчення української мови. Сучасний міністр МОН Оксен Лісовий зазначає, що українська мова в Українській державі виступає як державотворчий чинник і що саме освітяни формують націю. «Дивно, коли учні чи студенти виявляють вищий рівень свідомості, ніж їхні викладачі. Ми перетворили мову на інструмент політичних маніпуляцій. Не ми використовували її як привід для агресії. Ми лише захищаємо свій український простір і свою свободу» [6].

Українська мова сприяє консолідації суспільства, взаєморозуміння в ньому й забезпечує його ефективне функціонування. Через мову формується національна самосвідомість, виробляються моральні та етичні засади співжиття людей. Вільне володіння українською мовою значною мірою впливає на стан суспільства і його духовний та матеріальний прогрес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки коло дослідників проблеми патріотизму підрастаючого покоління, високої духовності молоді людини та її громадянської позиції в суспільстві значно розширилося. Так, В. Романько, О. Сушко, Г. Бондаренко, Т. Полякова, Т. Соколенко досліджували питання національно-патріотичного виховання школярів у гуртках гуманітарного циклу; І. Бех, М. Борщевський, М. Масловська, В. Бондар, І. Карпова – роль морально-патріотичних цінностей у вихованні дітей та молоді; С. Золотухіна, Г. Лозко, Т. Люріна, Г. Шевченко – питання виховання учнів засобами народної педагогіки; К. Гавриловець, І. Кузьмичов, Н. Сесь – естетичні смаки та інтереси школярів.

І. Бех зазначає, що ціннісні орієнтації в сучасній науці розглядаються в трьох аспектах: філософському – звертається увага на категорію «цінність»; соціально-психологічному – наголошується на формуванні ціннісних орієнтацій та їх вплив на розвиток особистості; педагогічному – вказується на систему соціальних зв'язків і залежностей, що вивчають процес формування ціннісних орієнтацій [1].

С. Золотухіна за основу взяла ідеї гармонійно розвиненої особистості та її усвідомлення самоцінності в суспільстві.

Т. Люріна вказала на роль національних традицій у формуванні особистості.

Отже, кожна нація має свої багатотисячлітні традиції виховання. Народна педагогіка, народна мораль є джерелами моральності дітей та дорослих. Сучасні молоді українці активно вливаються в широкий європейський простір за тими морально-духовними цінностями, які властиві демократичному соціуму. І щоб не загубитися в цьому просторі, молодій людині необхідно вивчати й осмислювати коріння своєї нації.

Тож **метою статті** є висвітлення національної ідеї патріотичного виховання молоді на сучасному етапі в період воєнного стану в державі. Для дослідження мети нами були поставлені такі **завдання**:

– визначити виховні можливості української мови, літератури, історії, культурології для забезпечення єдності національних та духовно-моральних цінностей у закладах освіти;

– залучати дітей до духовних здобутків рідного народу: його поглядів, звичаїв, традицій, культури, історії – до надбань світової цивілізації.

На різних етапах розвитку суспільства більшість цінностей лишається незмінною. І. Карпова зауважує, що такі цінності, як: життя, здоров'я, любов, освіта, праця, краса, творчість приваблювали людей у всі часи. У нинішній воєнній ситуації з особливою гостротою актуалізуються морально-патріотичні цінності: совість, добро, справедливість, милосердя, людська гідність, чесність, духовність тощо. Отже, ми повинні перейти межу, за якою йде відродження творчого потенціалу, втрачених критеріїв моральності, утвердження вічних загальнолюдських цінностей, усвідомлення свого громадянського обов'язку та утвердження якостей громадянина-патріота [4].

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Виникнення цінностей пов'язано, з одного боку, з предметами, явищами та їх якостями, що можуть задовольняти потреби суспільства, людини. З другого – література, що становить собою школу життя, де підростаюче покоління знайомиться з життям рідного народу та всього людства – його минулим та сучасним, учаться давати правильну обґрунтовану оцінку подіям з позиції загальнолюдських морально-етичних цінностей. В основу моральності входять любов до Батьківщини, ставлення людини до праці і до самої себе. Робота з патріотичного виховання школярів буде тоді

цікавою, якщо супроводжуватиметься елементами романтики, фантазії, творчого пошуку, що надасть змогу розвинути в дітей відчуття Батьківщини, наголошує С. Золотухіна [3].

Національне виховання – це створена упродовж віків самим народом система поглядів, переконань, ідей, традицій, звичаїв, покликаних формувати світоглядну свідомість та ціннісні орієнтації молоді, передавати їй соціальний досвід, надбання попередніх поколінь. Кожному народу притаманна своя система виховання і на цій основі вона має непересічні моральні цінності. Виховання національно свідомого громадянина України можливе лише на високих ідеалах і традиціях українського народу. Тому школа в наш час повинна виступати школою патріотизму, місцем прищеплення дітям здорових норм і навичок поведінки, кузнею любові до рідної країни, її природи, народних звичаїв, традицій, свят, обрядів, символів. А в цьому процесі унікальну за змістом та різноманітною за характером є українська книга. Книга належить до числа тих речей, які мають найбільший потенціал естетичного впливу на людей. Вона є хлібом для Духу людини, зазначено в Державній національній програмі «Освіта» [2].

Т. Люріна зазначає, що людина залишається справжньою Людиною в усіх естетичних і духовних вимірах, допоки в її серці, знайшовши довічний притулок, живе пам'ять про той шматочок землі, де вона народилася, де виросла й формувалася у своїх найкращих якостях. І навіть тоді, коли з тим шматочком пов'язані найтрагічніші і найболючіші сторінки її життя, той клаптик рідної Вітчизни залишається для неї святим і недоторканим [7].

Велике щастя і велика відповідальність – належати до народу, який дарує світові таких синів, як Тарас Шевченко, Василь Стус, Василь Симоненко, Ліна Костенко та інші. Тож будьмо гідними спадкоємцями всеочищаючої сили їхнього мистецтва, їхньої любові і гніву, їхнього буденного подвигу, їхньої великої мужності громадянина в ім'я Народу, Добра, Правди на Землі!

Світ постав із слова, і Україна постала із слова. І слово те було у великого сина нашого народу – Тараса Григоровича Шевченка. Тарас Шевченко завжди йшов пліч-о-пліч з народом – у його думках,

устремліннях. Він був і залишається помічником, другом, порадиником кожному з нас і у дні свят, і у дні горя, і у дні відпочинку і праці.

Мрії Тараса Шевченка сьогодні як ніколи співзвучні з нашими мріями про «одну сім'ю, одну родину: Карпати, південь і Донбас, одну-єдину Україну, що об'єднала усіх нас».

Шевченкове слово будило, кликало, підносило. Велика Шевченкова любов до добра і послідовна непримиренність до зла й неправди відбиті в кожному його рядку. Так у поезії «Чигирине, Чигирине...» Т. Шевченко своє слово спрямовує проти царизму, політики народного гноблення, нехтування культурою, історією народів:

За що ж боролись ми з ляхами?
За що ж ми різались з ордами?
За що скородили списами
Московські ребра?? Засівали,
І рудою поливали...
І шаблями скородили [9, с. 179].

У поезії «Великий льох» Т. Шевченка гнівно звучать мотиви так званого перемир'я з Москвою, укладеного Б. Хмельницьким, коли москалі глумилися над українськими містами й селами та вбивали людей. Це говорить про те, що вірити москалям не можна було колись, не можна і зараз:

Як Батурин славний
Москва вночі запалила,
Чечеля убила,
І малого, і старого
В Сейму потопила [9, с. 233].

Ця картина нагадує нам сьогоднішній день, коли москалі вбивають невинних людей, громлять міста та села, викрадають дітей:

Дівчаток москалі украли,
А хлопців в москалі забрали [9, с. 236].

І та муштрована сила вічно ворогує, з кимось воює, когось грабує і обманює. Т. Шевченко вже тоді передбачав, як зла сила руйнує не тільки селянську родину, а й усе найдорожче – Дніпро і Україну, і то без мети, а просто в силу своєї суті:

України далекої

Може, вже немає.
Може, Москва випалила
І Дніпро спустила
В синє море... [9, с. 489].

Поет кидає виклик розумові, вірі і моралі, ховається та зловорожа сила, незбагненна для українця, як і для чеченця, що відкривають:

А москалі і світ Божий
В путо закували! [9, с. 493]

Отже, москаль – то вже навіть не особистість, а феномен настирливості й предвісник злого:

Щоб та печаль
Не перлася, як той москаль,
В самотню душу [9, с. 498].

Ще в добу Т. Шевченка «москаль – то не нація», а швидше хвороба, прищеплена нації імперським легалізованим грабунком, підступом і обманом, оскільки держава та її інтереси поставлено на місце Бога, а Бог зменшений до ідеологічної прислуги. У такій державі всі запряжені в царську колісницю, усі ходять у зачарованому колі. Ця картина цілком збігається із сьогоднішнім життям. Тому ми істинно віримо в пророчу силу Тараса. Поетове слово звучало в минулому, звучить нині і звучатиме вічно. І як нестаріюче, як сучасно, як просто сказано в поезії «Холодний Яр»:

Батько з сином і брат з братом –
Одностайне стати
На ворога лукавого,
На лютого лиха [9, с. 272].

Ніхто так глибоко і безкомпромісно не сказав про невмирущість української нації, як Тарас Шевченко, що став совістю українського народу. У творчості генія гармонія художнього осмислення володіє матеріальністю і духовними абстракціями всього світу.

Отже, національне виховання, виплекане багатьма поколіннями нашого народу, ґрунтується на гуманізмі і демократизмі, на нерозривності загальнолюдських і національних цінностей. І чим сильніше розвинені в людині національні почуття, тим легше їй розуміти вселюдські етичні почуття, що ведуть людство до духовного вдосконалення.

Висновки. У сучасному бурхливому й багатогранному світі люди постійно перебувають у пошуках креативності, свіжих ідей, сенсацій. І чути таке – найвища радість для українців. Свідчення невмирущої сили нації, поваги до неї і спільного родинного єднання, вслухатися в життєдайні звуки природи, віднаходити у своїх думках те, що має справжню життєву цінність – ось майбутнє держави. Національно-патріотичне виховання – довготривалий процес формування особистості, що дає їй можливість усвідомлювати важливі соціально-політичні події, які відбуваються в Україні. Тому перед школою стоїть завдання: донести до учнівської молоді ідеологію української державності, де головним є відродження і формування національної свідомості, гордість за незалежність своєї нації. А сила слова Шевченкового, викристалізована непростим життєвим досвідом, так органічно зливається з відважними нашими земляками, які боронять українську землю від клятого москальського ворога, віддаючи себе справі побудови вільної та духовно багатой держави, і дозволяє кожному з нас бути українцями успішними й актуальними. Творчість Т. Шевченка відбиває нашу національну природу, наше світосприймання, наше минуле і нашу надію на майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Концепція виховання особистості. Радянська школа. 1991. № 5. С. 15.
2. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). Київ, «Райдуга», 1994. 61 с.
3. Золотухіна С. Т. Проблема виховуючого навчання в педагогічній науці. *Сучасні проблеми дидактики*: збірник наукових праць. Харків, ОВС, 2003. С. 49–57.
4. Карпова І. Г. Національно-патріотичне виховання молоді в сучасних умовах. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія*: збірник. Черн. держ. технолог. ун-т. 2013. Т. 14. №1(2). С. 220–223.
5. Концепція національно-патріотичного виховання молоді URL: <http://osvita.ua/legislation/other/5397/>.
6. Лісовий Оксен. URL: https://24tv.ua/education/oksen-lisoviy-ministr-zrobiv-potuzhnu-zayavu-pro-ukrayinsku-movu_n2291205.

7. Люріна Т. І. Моральне виховання підлітків засобами фольклору в позаурочній діяльності: автореф... дис. канд. пед. наук. Київ, 1998. 24 с.

8. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. *Педагогічна газета*. 2001, липень. С. 4.

9. Шевченко Т. Г. Кобзар. Київ: Рад. школа, 1983. 607 с.

Маторіна Н. М.

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА У ПРОЗОВИХ ТВОРАХ БРУНО ШУЛЬЦА

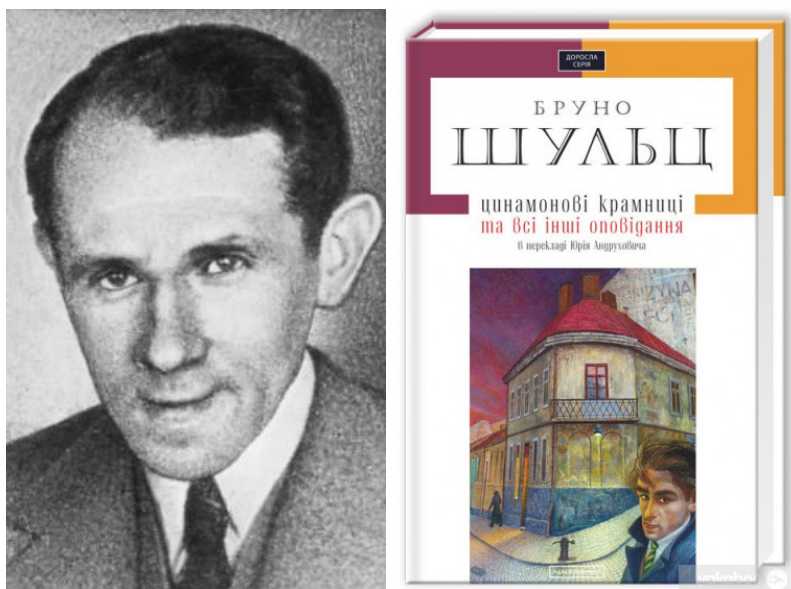
Замість вступу

Державна політика інтеграції України до Європейського Союзу впливає на всі сфери суспільного життя, зокрема Україна чітко визначила орієнтири щодо входження в освітній і науковий простір Європи, удосконалює науково-дослідницьку й освітянську діяльність у контексті європейських вимог. Це певний виклик і у сфері філології, бо євроінтеграція – це не тільки про політику чи економіку; це і про культуру, мистецтво, науку, освіту. Наукові доробки філологічного спрямування повинні стати певними актуалізаторами знань про наші минуле й сьогодення, а також зобов'язані слугувати подоланню міжнаціональних суперечок і, безумовно, сприяти міжсуспільному об'єднанню різних народів у сучасному бурхливому світі.

Письменником та художником, який зближує народи, різнобічна творчість якого є синтезом багатьох культур, вважаємо польськомовного письменника єврейського походження з Галичини першої половини ХХ ст. Бруно Шульца (1892 – 1942). На нашу думку, одним із дієвих засобів популяризації в Україні творчості непересічного галицького митця Бруно

Шульца є пропозиція залучення творів письменника до шкільної програми з історії зарубіжної літератури, як це здавна має місце, зокрема, у Польщі. Такі спроби українській освітології вже відомі: у національних закладах загальної середньої освіти профільного циклу як твори для позакласного читання вивчають окремі оповідання польського письменника, зокрема «Птахи» і «Цинамонові крамниці». Саме тому для обговорення на пленарному засіданні пропонуємо нашу доповідь про творчість всесвітньо відомого, але дотепер мало знаного в Україні польського письменника і графіка Бруно Шульца.

Науку про фахові слова, їх особливості й відмінності від загальноживаної лексики кваліфікують як термінознавство. Термінологія як сукупність спеціальних слів – невіддільний і суттєвий складник лексичної системи будь-якої мови. Спеціальна лексика притаманна здебільшого текстам наукового, офіційно-ділового чи публіцистичного стилів. Але фаховою лексикою можуть послуговуватися й у художніх текстах, переважно зі стилістичною метою, така лексика може виконувати інформаційну, характеризувальну, художньо-естетичну, навіть «декоративну» функції.

Теоретичні та прикладні питання вивчення термінологічної мовної системи досліджували й досліджують такі українські й зарубіжні науковці: І. Арнольд, О. Ахманова, А. Бічева, О. Бондарець, С. Булик-Верхола,

Л. Васенко, С. Гриньов, В. Даниленко, В. Дубічинський, Р. Дудок, М. Зарицький, В. Карабан, А. Коваленко, І. Корунець, Н. Котелова, І. Кочан, О. Кримець, Д. Кристал, А. Круз, А. Ліпінська, О. Михайлова, Г. Наконечна, Г. Павлов, В. Радецька, А. Сидоренко, В. Сухопар, Ю. Теглівець, Л. Терещенко, Л. Томіленко, З. Тростюк та ін. Проблему термінологічної лексики в художніх текстах студіюють Г. Абакумова, Н. Бойко, Г. Городиловська, В. Карпова, Т. Катиш, А. Коваль, Т. Молодід, Є. Панаєва, О. Пономарів, Г. Рогачова, Я. Стецько, В. Ярмач¹ та ін. Наскільки нам відомо, спеціальна лексика шульцівських новел на сьогодні схарактеризована лише побіжно. Тому дослідження прозової спадщини Бруно Шульца термінологічного спрямування вважаємо актуальним і своєчасним.

Об'єктом дослідження окресленої наукової розвідки є прозові твори Бруно Шульца, відомого польського письменника першої половини ХХ ст. з Дрогобича; предметом – термінологічна лексика шульцівських оповідань; джерельною базою – оповідання «Серпень» із збірки «Цинамонові крамниці»; новелу перекладали 5 разів: І. Гнатюк, А. Шкраб'юк, Т. Возняк, Ю. Андрухович і Л. Герасимчук [6, с. 48].

В оповіданні «Серпень» Бруно Шульц використовує такі фахові слова: *морела, клавіатура, вегетативний складник, телуричний складник, катеринка, фортеп'яно, філігран, гобелен, тиньк, слоїк, слонова хвороба, арабеска, бронхи, конвульсія, шафран, дзитар, штахет, олеографія, орнамент, флюїд* тощо. Як відомо, це архітектурна, біологічна, будівельна, медична, мистецтвознавча, музикальна тощо термінологія. Зазвичай це часто вживані терміни (*клавіатура, фортеп'яно, гобелен, бронхи, конвульсії, орнамент* тощо), тому є зрозумілими для пересічного масового читача й не потребують додаткових пояснень. Якщо ж за умовами контексту виникає потреба в певних поясненнях, то в шульцівських творах найчастіше таку інформацію розміщено в посторінкових виносках (як, наприклад, у перекладах Ю. Андруховича: *вегетативний і телуричний, філігран, арабески, шафран, флюїд* тощо). За структурною ознакою серед шульцівських термінів трапляються як однокомпонентні (*арабеска*), так і багатокомпонентні (*телуричний складник*) термінологічні одиниці.

¹ У списку літератури зазначаємо лише такі першоджерела, які використовували як методологічне підґрунтя наукової розвідки [1; 3; 4; 7].

Аналізуючи шульцівську термінологічну лексику, потрібно обов'язково враховувати т. зв. перекладацький складник українськомовних перекладів, як-от:

пол. *morela* (оригінал [12]) (укр. *абрикос*) → *морелі* (переклад І. Гнатюка [9], А. Шкраб'юка [10], Л. Герасимчука [8]) й *абрикоси* (переклад Ю. Андруховича [11]) → лише Ю. Андрухович не обтяжує українськомовний переклад додатковими термінологічними компонентами, бо іменник *мореля* у значенні «сорт абрикоси з дрібними плодами» пересічний український читач сприймає порівняно із загальноживаним *абрикос*, вочевидь, як спеціальне слово;

objiżający stare fasady z pleśni *tyнку* (оригінал) [пол. *tynk* – укр. *штукатурка*; в українських тлумачних словниках зафіксовано іменник **ТИНЬК**. Розчин вапна, змішаного з піском, яким покривають поверхню стін, стелі тощо; штукатурка] → обчищають старі фасади від плісняви (слово взагалі опущено; І. Гнатюк); оббивають старі фасади від плісняви *тиньку* (А. Шкраб'юк); збивають зі старих фасадів пліснявий *тиньк* (Ю. Андрухович); оббивають плісняву *ліпнину* на фасадах (Л. Герасимчук);

Wielka *bania* z sokiem malinowym (оригінал) [пол. *bania* – укр. *будь-який предмет кулястої форми*] → великий *бутель* із малиновим соком (І. Гнатюк); Велика *сулія* з малиновим соком (А. Шкраб'юк); Великий *слоїк* із малиновим соком (Ю. Андрухович); Велика *куляста судина* з малиновим соком (Л. Герасимчук); в українських тлумачних словниках зафіксовано іменник **СУЛІЯ**. Велика пляшка; бутель; а також лексема **СЛОЇК**. Висока посудина зі скла, глини, фаянсу і т. ін. майже циліндричної форми з трохи звуженою верхньою частиною; скляна, глиняна або фаянсова банка. Наведена ілюстрація є чудовим прикладом перекладацького розмаїття шульцівських текстів.

Здебільшого перекладачі не порушують шульцівську термінологію, пор.:

• *wegetatywne i telluryczne* ingrediencje obiadu (оригінал) → *рослинний і телуричний* інгредієнт (І. Гнатюк), *вегетативні і телуричні інгредієнти* обіду (А. Шкраб'юк); *вегетативні й телуричні складники* обідньої страви (Ю. Андрухович); *рослинні й телуричні* інгредієнти обіду (Л. Герасимчук);

• *filigranów* (оригінал) → *філіграну* (І. Гнатюк); *філігранів* (А. Шкраб'юк); *філігранів* (Ю. Андрухович); *філіграні* (Л. Герасимчук);

• *Ogromny słońceznik ... chory* на *elephantiasis* (оригінал) [пол. *elephantiasis* – укр. *слоновість*, *слонова хвороба*, *елефантіаз*] → Великий соняшник ... хворий на *elephantiasis* (І. Гнатюк залишає лексему без перекладу в тексті, але у виносці перекладає медичний термін *елефантіаз* як *слонова хвороба*). Величезний соняшник ... хворий на *elephantiasis* (А. Шкраб'юк). Величезний соняшник зі *слоною хворобою* (Ю. Андрухович). Величезний соняшник ... хворий на *елефантіаз* (Л. Герасимчук);

• *wykwitają arabeski* (оригінал) [пол. *arabeski* – укр. *арабески*] → розцвітають *арабески* (І. Гнатюк); процвітають *арабески* (А. Шкраб'юк); зацвітають *арабески* (Ю. Андрухович); розквітають *арабески* (Л. Герасимчук). *Арабески* – це, за матеріалами тлумачних словників української мови, європейська назва складного східного середньовічного орнаменту з геометричними й рослинними елементами тощо.

Порівняння оригінальних шульцівських творів з українськомовними перекладами вможливує такі висновки: а) у термінологічній царині перекладений твір є тотожним оригінальній шульцівській версії; б) перекладач порушив шульцівську термінологію завдяки пропуску спеціального слова чи, навпаки, вибору з можливої кореляційної пари перекладу *термін* ↔ *загальноживане слово* саме лексеми з термінологічними ознаками.

Отже, термінологічна лексика з різних лексико-тематичних груп у прозових творах Бруно Шульца трапляється досить часто: термінопоняття сприймаються як повноправні складники шульцівського ідеостилю. Використовує її автор здебільшого зі стилістичною метою; часто шульцівські терміни набувають тропеїчного значення (*Бьянка – струнка й каліграфічна*), можуть бути компонентом метафоричного контексту (*заквітають арабески напружених жил*), засобами творення певних, зокрема комічних, ефектів; але, за слушним зауваженням Ю. Андруховича, іноді «можна здогадуватися, що Шульц радше грається нагромадженням термінів..., насправді не ставлячись до них надто поважно» [11, с. 49]. Загалом функціональне призначення спеціальної лексики у прозових

творах Бруно Шульца – це посилення виразності, емоційності, створення яскравих, нових, свіжих, оригінальних образів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В. Основи термінознавства. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. 192 с.

2. Гусєва О. В. Урок позакласного читання (11 профільний клас гімназії). Бруно Шульц (у перекладі Юрія Андруховича). (Не)автобіографічне оповідання «Цинамонові крамниці». Образ головного героя Юзьки. Реальність, мрія, міфологічність у сюжеті оповідання. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-urok-pozaklasnogo-citanna-11-profilnij-klas-gimnazii-bruno-sulc-v-perekladi-uria-andruhovicaneavtobiograficne-opovidanna-cinamonovi-kramnici-obra-455877.html>

3. Карпова В. Термін і художнє слово (Термінологічна лексика в мові сучасної української поезії). Київ: Наукова думка, 1967. 132 с.

4. Кочан І. М. Посібники з термінознавства і навчальний процес. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. 2016. № 842. С. 18–23.

5. Куцінко О. Г. Урок 60. ЛК. Бруно Шульц. «Птахи», «Цинамонові крамниці». Польща. URL: https://zarlit.com/lesson/11klas_5/13.html.

6. Маторіна Н. Українськомовні переклади шульцівської художньої прози: наукометричний аспект. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»* / ред. кол. Марія Федурко (головний редактор) та ін. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 52. С. 45–52.

7. Томіленко Л. М. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови: [монографія]. Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. 160 с.

8. Шульц Б. Корицеві крамниці / переклад з польської Леся Герасимчука. Харків: Фоліо, 2022. 189 с.: іл. (Зібрання творів).

9. Шульц Б. Цинамонові крамниці [повна збірка] / переклад з польської Іван Гнатюк. *Жовтень*. [Львів]. 1989. № 2 (532). С. 37–69.

10. Шульц Б. Цинамонові крамниці. Санаторій під клепсидрою. Львів: Просвіта, 1995. 251 с. (Бібліотека польської літератури ХХ століття).

11. Шульц Б. Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича: оповідання; переклад з польської. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. Вид. четверте. 384 с.

12. Schulz Bruno. Sklepy cynamonowe. Warszawa: Rój, 1934. 221 s.

Рижих Н. О.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАКАТИВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Модернізація освітнього процесу в закладах позашкільної освіти України обумовлена загальною тенденцією розвитку освіти в Україні на сучасному етапі. На даний момент, коли ситуація в країні втратила певну стабільність, модернізація у питаннях позашкільної освіти, стає можливою, а головне необхідною.

Виклики сучасного світу вимагають змін в освітньому процесі. Вони спонукають шукати нові форм роботи, використовувати сучасні освітні засоби та інструменти. Педагогічні методи навчання та виховання вже важко уявити без мультимедійних інтерактивних технологій, які дозволяють використовувати текст, графіку, аудіо, відео, мультиплікацію в режимі діалогу.

Організація освітнього процесу в закладі позашкільної освіти в умовах воєнного стану потребує іншого змісту та підходів до проведення виховної роботи. З метою забезпечення безпекової складової здоров'я особистості, забезпечення її фізичного, психічного, соціального і духовного благополуччя, діти залучаються до виховного процесу дистанційно, заходи, заплановані в річному плані, інтерпретуються для виконання за допомогою інтерактивних засобів спілкування.

Виховна робота – це той аспект формування особистості, який просто не можна відкласти на потім. Навіть карантин чи війна не можуть

стати перепорою для проведення заходів, які допоможуть учням сформувати правильні цінності та всебічно розвиватися.

Виховний потенціал позашкільної освіти розкривається в працях В. Белової, О. Биковської, С. Білоус, В. Вербицького, Я. Кепши, А. Корнієнко, Д. Лебедєва, О. Липецького, О. Литовченко, Л. Ляшко, В. Мацулевич, В. Мачуського, Г. Пустовіта, Т. Сущенко, Л. Тихенко та ін.

Сучасні технології дозволяють здійснювати спілкування з людиною де б вона не знаходилась. А сучасні діти достатньо знаються на інформаційних технологіях і володіють навичками роботи з комп'ютером. Для наших вихованців досить близькі терміни: челендж, марафон, флешмоб, віртуальна подорож, інстаграм, тік-ток, блог тощо. Саме ці терміни стануть ключиком до ефективної організації виховної роботи.

Щоб урізноманітнити дозвілля вихованців у період дистанційного навчання, можна запустити в мережі челендж чи марафон. Для проведення такої роботи ми використовуємо соціальні мережі, сервіси Google Meet, YouTube, Viber, онлайн-дошки.

Актуальними є онлайн-виставки «Конституція очима дітей», «Крокує осінь золота...», «Брати наші менші», «Зимовий вернісаж» та ін.; відеопрезентації «Цікаві факти про Донбас», «Ми – українці» до Дня Незалежності України, «Історія козацтва» до Дня захисника та захисниць України, до Дня Збройних Сил України тощо.

У пошуку нових методів і засобів проведення виховних заходів допоможе один з популярних засобів серед сучасних інформаційних технологій навчання – інтерактивний плакат.

Інтерактивний плакат – містить мультимедійний контент: текст, фотографії, відео, завдання, що об'єднуються в багаторівневу дидактичну одиницю та дозволяють забезпечити зворотній зв'язок і контроль якості засвоєння отриманої інформації. Їх легко вбудовувати у Classroom, і в будь-який момент їх можна відредагувати. Їх широко використовуються у цифрових освітніх ресурсах, інформація в яких «розгортається» залежно від дій користувача, який керує нею за допомогою відповідних інтерактивних елементів та кнопок. Тобто основна його функція – демонстрація матеріалу [1].

Для створення інтерактивних плакатів можна використовувати такі інтернет-сервіси: Genially, Thinglink, Glogster тощо. Більшість з наведених

інтернет-сервісів є англomовними, але вбудований перекладач браузера Google дозволяє налаштувати автоматичний переклад сторінки українською.

Особливості інтерактивних плакатів: висока інтерактивність, простота у використанні; багатий візуальний матеріал; груповий та індивідуальний підхід, матеріал представлений у вигляді логічно завершених окремих фрагментів.

Інтерактивні плакати можна класифікувати за формою і за змістом. Залежно від об'єму матеріалу поділяють на одно- або багаторівневу схему побудови інтерактивного плаката. Однорівневий плакат, як правило, є робочою областю і набором різних інтерактивних елементів. Вміст робочої області змінюється залежно від стану інтерактивних елементів (натиснень кнопок, вміст полів введення тексту і так далі). Багаторівневий плакат складається з певних частин – перша частина містить меню за допомогою якого отримується доступ до інших компонентів плакату, а кожний із компонентів в свою чергу може містити однорівневий плакат або багаторівневий.

Перш ніж почати створювати плакат, необхідно:

- визначити тему плаката;
- визначити мету і завдання;
- зібрати необхідні мультимедійні матеріали;
- продумати структуру майбутнього плаката та визначити взаємозв'язки елементів і розташування їх.

Сам інтерфейс інтерактивного плаката повинен бути яскравим, простим і зручним. При його розробці необхідно враховувати і те, що він, в першу чергу, призначений для передачі інформації в одному напрямку – до вихованця, а в іншому він повинен мати зворотний зв'язок для надання вихованцеві необхідної інформації: графічної, текстової, відео, аудіо.

Під час очного та дистанційного навчання інтерактивний плакат можна використовувати не лише для подання та опрацювання інформації. Він може бути наповнений цікавими завданнями дослідницького та творчого характеру. У такому випадку доцільно на плакаті розташувати окремий інтерактивний елемент (кнопку чи стрілку), під яким розмістити пояснення до роботи із матеріалом чи інструкцією для виконання завдань. На плакаті можна прикріпити матеріал для батьків, завдання для спільної

роботи з дітьми. Результат роботи вихованців (фото, відео тощо) педагог має можливість розмістити на плакаті під певним інтерактивним елементом. За потреби, додається необхідна інформація. Посилання на плакат можна надіслати на адресу, зручну для вихованців: Google Classroom, Viber, Telegram, електронну пошту та інші..

Широко використовується в методичних блогах та в сервісі Google Classroom такий вид діяльності, як квест. Так, для проведення виховного заходу до Дня української писемності та мови розробили інтерактивний плакат «Чарівний світ українського слова», де запропоновані різноманітні завдання на перевірку знань з української мови та літератури.

<https://view.genial.ly/645b63a4977fb00018d29e3c/interactive-image-charivnij-svit-ukrayinskogo-slova>

Наповненість даного плакату надає можливість дітям виконати цікаві завдання використовуючи перші літери зображень, розшифрувати написаний вислів, правильно і швидко прочитати скоромовки, з букв поданого слова скласти якомога більше слів, що стосуються української мови, розставити слова приказки у правильному порядку, запропоновано виконати завдання на перевірку знань з української літератури (казки, скоромовки, прислів'я, приказки).

Інтерактивний плакат можна використовувати під час віртуальних подорожей, екскурсій, виконання учнівських проєктів тощо. Він надає можливість ознайомитися з тематичним матеріалом, зацікавити і спонукати до пошуку нової інформації, сприяє розвитку творчих здібностей. У залежності від наповнюваності, плакат може вміщувати пізнавальний, розважальний та виховний аспекти.

Отже, виховна робота під час дистанційного навчання потребує уваги і має багато відкритих питань. Але вже сьогодні можна, використовуючи сучасні онлайн-інструменти, сервіси та Інтернет-ресурси, зробити дозвілля вихованців більш цікавим: брати участь у виставках, створювати власні витвори мистецтва та арт-об'єкти, спілкуватись тощо. Створення єдиного інтерактивного цифрового інформаційного простору можна вважати стратегічною метою впровадження сучасних і перспективних інформаційних технологій у всі сфери людської діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блог учителя: Інтерактивний плакат – електронний освітній засіб.
URL: http://viakiev.blogspot.com/2016/01/blog-post_4.html
2. Інтерактивний плакат як сучасний засіб навчання. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/38576/
3. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х. Ш.; наук. ред. Арістова А. В.; упор. словника Волобуєва С. В. Київ: НТУ, 2017. 172 с. URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>
4. Організація виховної роботи в умовах дистанційного навчання
URL: <https://vseosvita.ua/library/orhanizatsiia-vykhovnoi-roboty-v-umovakh-dystantsiinoho-navchannia-599485.html>

ЧАСТИНА 2. КРУГЛИЙ СТІЛ
«НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
(обмін досвідом)»

Балашева Л. В., Мороз-Нудьга О. М.

РОЗВАГА «СВЯТО ВЕЛИКОДНЯ»

Мета: вдосконалювати знання про народні свята та народні традиції; формувати вміння грати в народні ігри та отримувати задоволення від участі у святі; прищеплювати любов до українського фольклору.

Звучить музика «Великодня пісня». Діти заходять до зали.

Ведуча: Добрий день, діти! Скоро великий день – Пасха, Свято Воскресіння Христа, Сина Божого.

1. Щедре сонце навесні Сипле промені ясні,
Навкруги сія краса, бо відкрились небеса!
2. В небі ангели летять, розливають благодать.
На лісочки, на поля, щоб раділа вся земля.

(Дзвенять дзвони)

3. Радісний надходить день. Дзвонять дзвони – дзень-дзелень.
Понад міста, понад села лине вісточка весела.
4. Вийдем, вийдем на горбок, заспіваємо гаївок,
Щоб весна вже воскресла, нам Великдень принесла!

Хоровод «Веснянка»

5. Вже весна на дворі: пташки прилетіли,
Сонце ясно світить, діточки зраділи.
Ми корзиночки візьмемо і таночок поведемо!

«Танок з корзинками»

Ведуча: У цей святковий день люди йдуть до церкви святкувати розписані писанки, крашанки, сало, ковбасу, а також печені паски!

6. Котилася писаночка з гори на долину.
Прикотилась прямисінько до нас у гостину.
7. А за нею йде Великдень, несе білу паску,
Розсипає між діточок щиру радість й ласку.

Ведуча: Розкажу вам казочку Я про гарну пасочку.

Як же казку розпочати? допоможіть мені, малята!

8. Не за синіми морями, не за темними лісами,

Не на небі – на землі, не в палаці, не в селі,..

Не у лісі, не в гайочку, а у нашім дитсадочку,

Ведуча: Раз надумали малята Великодній хліб почати...

Хоровод «Великодня паска». У кінці з'являється паска.

Ведуча: Пасочка рум'яна й запашка.

Подивіться, людоньки, ось вона!

Хай наша пасочка прохолоне трішки.

А щоб ніхто її не забрав –

Попросимо Котика поохороняти.

(Виходить Котик, сідає біля Паски, засинає)

Під музика забігають двоє мишенят, пританцьовують

1 мишеня: Ми сіренькі мишенята, крадемося тишком Тс-с...

Крихітки збираємо, здобу полюбляємо.

2 мишеня: Подивись, будь ласка, на цю дивну паску

Є робота нам до ранку, не з'їмо і до світанку!

Котик. Зараз налякаю їх,

Буду рикати, як тигр! Р-р-р-р-р-ня-я-яв!

Мишенята тікають від котика. Котик знов «засинає».

Під музику залітають горобчики.

1 горобчик: Чиву-чиву! Справжнє диво!

Пасочка небачена і ще неосвячена!

2 горобчик: Ми швиденько із скоринки

Повидзьобуєм родзинки!

Котик: Любі, милі горобці, ви ж принесли промінці

Для цієї паски. Не чіпайте ви її. Прошу вас, будь ласка,

Ось, візьміть зернятка.

(Котик пригощає горобців зернятками)

Ведуча: Сторож гарно працював, Паску нам оберігав.

За старанну дружбу д якуємо дружно!

Ведуча: Діти! Є для завдання. Ось цікаві запитання.

Що ми в кошик покладемо, як до церкви ми підемо?

Невеличкі, кольорові, мають розписи чудові,

На Великдень їх дарують, ще й у щічки поцілюють?

Діти: Писанки, крашанки!

Ведуча: А ну, заспівайте, діти, пісеньку про писанку!

Пісня «Розмалюю писанку»

Ведуча: А ось і вони, гарні писанки!

«Танок писанок»

1 Писанка: Гарна писанка у мене,

Мабуть, кращої нема.

Мама тільки помагала,

Малювала ж я сама.

2 Писанка: Хоч не зразу змалювала,

Зіпсувала п'ять яєць –

Та як шосте закінчила,

Тато мовив: «Молодець!»

3 Писанка: Я яєчка розписала,

Та у кошик покладала.

Повний кошик писанок –

Це для вас, малих діток.

Ведуча: Наші писанки принесли нам багато ігор!

Гра «Склади писанку» (1 молодша)

Гра «Покотилося яйце» (молодша)

Гра «Перенеси писанку» (старша)

Гра «Збери букет» (4 середня)

Гра «Великодній стіл» (1 середня)

Ведуча: Бувають крашанки, бувають писанки.

Про них складають вірші й пісеньки.

Щоб діти вивчили, запам'ятали,

І на Великдень всіх привітали!

А що це за шум та гамір в кошику учинився?

Сценка (за кошиком стоять діти в масках)

Ведуча: Вередує кругла паска

Паска: Гей, посуньтєся, будь ласка,

І заграйте мені марша,

Я поміж вами тут найстарша.

Ведуча: На це каже ковбаса:

Ковбаса: Затанцюю: гоп-са-са.
Розступіться вліво, вправо,
Тут сьогодні маю право.
Ведуча: Обізвались молодички,
Писаночки невеличкі:
Писанки: Хоч хвалитися і гріх –
Ми найкращі від усіх.
Ведуча: А ось масло промовляє –
Собі ціну добре знає!
Масло: Милі крашаночки ясні, я, вклонившись, вам поясню,
Що моя роль теж чимала, аби паска була вдала.
Ведуча: А тут сир уже шумить.
Сир: Любі друзі, ого-го! Як без мене тут було?
Як же в Паску без мандриці, дорогенькі молодичці?
Ведуча: Обізвалась тихо свічка.
Свічка: Потихіш-но всі, будь-ласка.
Ми повинні знати ціну собі й іншим.
Любов, як ту святиню, нести до серця всім.
Хай сім'я сіда до столу, міцна буде і здорова!
Ведуча: Кожна людина в сьогоднішнє свято
Буде з любов'ю у серці вітати.
Наш-бо Господь пригортає всіх нас.
Славимо, славимо, день цей і час!
Під музику діти заводять танок «Вперед 4 кроки»
Ведуча: А зараз запрошуємо усіх пригоститися пасочкою!

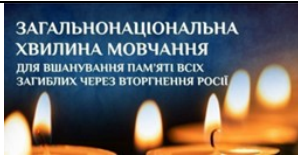
ДОБІРКА ЗАВДАНЬ ДО УРОКІВ У GOOGLE CLASSROOM ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ РІЗНОГО ТИПУ

Фізика 7 клас

Тема уроку. Механічна робота. Потужність

Мета уроку: формувати компетентності щодо типових помилок контрольної роботи, поняття механічної роботи та потужності, з'ясувати випадки, коли робота від'ємна, додатна або дорівнює нулю, з'ясувати взаємозв'язок між потужністю, силою та швидкістю руху тіла, рішення типових задач теми.

Хід уроку

7-А клас	7-Б клас
Приєднуйтеся до зустрічі (у Google Classroom «Фізика»).	 <p>1) 9.00 -хвилина мовчання за загиблими у війні (приєднайтеся до Google Classroom «7-Б клас»)</p> <p>2) 9.02 приєднуйтеся до зустрічі (у Google Classroom «Фізика»).</p>
Якщо немає такої можливості, то опрацюйте матеріали, які будуть додані після проведення уроку...	
План нашої сьогоднішньої роботи на уроці (онлайн) такий: <ol style="list-style-type: none">1. Аналіз помилок контрольної роботи.2. Актуалізація опорних знань.3. Опрацювання нового матеріалу.4. Тренувальні вправи №1,2,3,4.5. Підсумки уроку.6. Обміркування змісту ДЗ та завдань наступного уроку.	
Якщо протягом першого уроку Ви вимушені працювати самостійно, то <ol style="list-style-type: none">1. Запишіть у зошит число, класна робота.2. Сформулюйте відповіді на питання. (див. PDF файл)3. Запишіть у зошит тему уроку та питання, обміркуйте його мету (див.	

PDF файл).

4. Перейдіть за покликаннями та перегляньте відеоурок (з 0 по 7 хв.)
https://youtu.be/y6RzrnhXj_g
5. Занотуйте теоретичні відомості, викладені у відеоуроці.
6. Спробуйте самостійно або з відеовикладачем виконати рішення задач №1-4, (з 1 по 7 хв). <https://youtu.be/28f2G6PsrAs>
- 7. Надішліть на перевірку класну роботу та домашнє завдання.**

Домашнє завдання:

* Опрацювати §30-31, скласти довідник величин до формул, розв'язати задачі. **a** – приблизний порядковий номер у списку класу

1. Визначте роботу, виконану піднімальним краном при рівномірному підйомі тіла масою **a** кг на висоту 3 м.

2. Яку роботу здійснює двигун вентилятора потужністю 0,4 кВт за **a** хвилин?

Опис: Воєнний час часто змушує вчителів працювати з учнями в синхронному та асинхронному режимах за допомогою Google Classroom та Meet. Розробка уроку показує можливість для вчителя за обмежений час підготувати завдання, застосувати Meet та підручник з метою організації активної роботи здобувачів освіти. У розробці уроку запропоновано домашнє завдання з параметром.

II. Фізика 10 клас

Розділ 1. Механіка

Тема. Лабораторна робота 2. Вивчення руху тіла по колу.

Задачі уроку: формувати компетентності щодо питань механічний рух, узагальнити знання про криволінійний рівномірний рух, у процесі дослідницької діяльності закріпити знання про прискорення тіла в ході його руху по колу.

Хід уроку

Сьогодні протягом уроку працюєте самостійно.

1. Запишіть у зошит тему уроку.
2. Перейдіть за покликанням та перегляньте запропоновані матеріали до уроку.
3. Обміркуйте зміст запропонованих матеріалів.
4. Виконайте експеримент: виміряйте час, кількість обертів, радіус кола.

5. Підрахуйте період обертання, обертову частоту, лінійну швидкість та доцентрове прискорення.

УВАГА! Масу кульки та рівнодіючу сил не вимірювати.

1. Напишіть звіт до лабораторної роботи
2. Зробіть фото своєї експериментальної установки

У ЗВІТІ НАПИШІТЬ:

Дата

Лабораторна робота № 2

Тема

Мета

Прилади та матеріали

Результати роботи (таблиця величин, підрахунки величин-формула, перевірка одиниць виміру, підрахунок числового значення)

Висновок

Домашнє завдання:

1. Повторіть § 8 підручника.
2. Підготуйтеся до контрольної роботи.
3. Надішліть звіт до лабораторної роботи та фото експериментальної установки.

III. Астрономія 11 клас

Тема уроку. Контрольна робота № 1 з тем: «Вступ. Небесна сфера. Методи та засоби астрономічних досліджень».

Розділ. А 2. Методи та засоби астрономічних досліджень.

Мета уроку: перевірити компетентності з тем: «Вступ. Небесна сфера. Методи та засоби астрономічних досліджень», уміння та навички рішення типових задач тем.

Хід уроку

11-А клас	11-Б клас
Приєднуйтеся до зустрічі (у Google Classroom «Фізика»).	 <p>1) 9.00 -хвилина мовчання за загиблими у війні (приєднайтеся до Google Classroom «11-Б клас»)</p> <p>2) 9.02 приєднуйтеся до зустрічі (у Google Classroom «Фізика»).</p>

Якщо немає такої можливості, то опрацюйте матеріали, які будуть додані після проведення уроку...

План нашої сьогоднішньої роботи на першому (онлайн) уроці такий:

1. Організаційний момент.
2. Повідомлення теми, мети та задач уроку.
3. Обміркування завдань контрольної роботи.
4. Виконання завдань контрольної роботи
5. Фотографування виконаної контрольної роботи.
6. За можливістю конвертування контрольної роботи в PDF-файл за допомогою онлайн-програми.
7. Надсилання роботи на перевірку.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

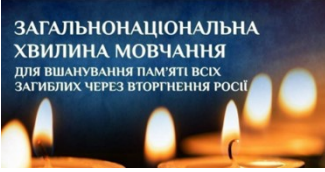
* Повторити теми 1, 2, вивчити закони Кеплера

IV. Астрономія 11 клас

Тема уроку. Практична робота № 1. Робота з рухомою картою зоряного неба. Визначення положення світил на небесній сфері з допомоги карти зоряного неба.

Розділ. А 1. Небесна сфера.

Мета уроку: формувати компетентності щодо будови карти зоряного неба, навчитися використовувати її для вивчення положення небесних світил на небесній сфері, небесних координат на небесній сфері (горизонтальної та екваторіальної системи координат); найяскравіших зірок і сузір'їв, які видимі для певної місцевості України у певний час та виробити вміння їх розрізняти на небесній сфері, визначити момент сходу і заходу світил, їх кульмінацію у певний момент часу.

11-Б клас	11-А клас
Приєднуйтеся до зустрічі (у Google Classroom «Фізика»).	 <p>1) 9.00 -хвилина мовчання за загиблими у війні (приєднайтеся до Google Classroom «11-А клас»)</p> <p>2) 9.02 приєднуйтеся до зустрічі (у Google Classroom «Фізика»).</p>
Якщо немає такої можливості, то опрацюйте матеріали, які будуть додані	

після проведення уроку ...

План нашої сьогоднішньої роботи на першому (онлайн) уроці такий:

1. Організаційний момент.
2. Актуалізація опорних знань.
3. Обміркування змісту ПР.
4. Виконання ПР.
5. Обміркування змісту ДЗ та завдань наступного уроку.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

* Закінчити виконання ПР.

Василенко Н. С.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ «УРОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГІГІЄНИ»

(Слайд 1)

Мета: перевірити вміння застосовувати набуті здобувачами освіти знання та навички аналізу інформації в галузях політичної, правової, економічної, соціальної, культурної, медійної грамотності школярів, які формувалися в ході вивчення тем розділу;

продовження формування та розвитку ключових громадянських компетентностей: інформаційно-цифрових та соціально-громадянських; виховувати в здобувачів освіти ключові загальнолюдські цінності.

Тип уроку: урок практичного застосування набутих компетентностей

Форма проведення: дистанційний урок-практикум

Епіграф уроку: «Без медіаграмотності людина не може робити усвідомлений вибір в своїх діях, а робить той, який їй підказали»

Валерій Іванов²

(Слайд 2)

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

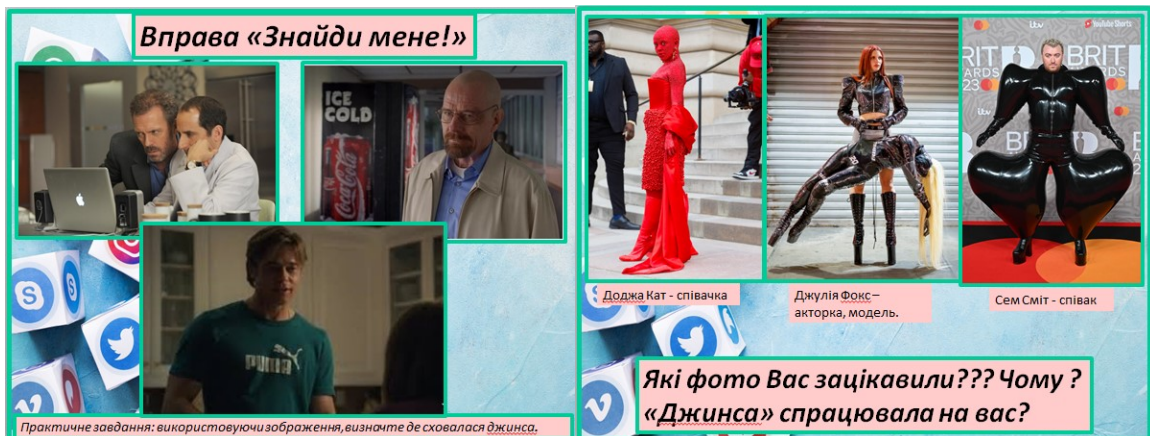
Привітання. Позитивне налаштування на роботу в ході уроку.

² В. Іванов – професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

II. Актуалізація опорних знань (слайди 3, 4). Розминка. Вправа «Знайди мене!»

Робота із зображенням. Індивідуально-колективна форма роботи. Практичне завдання: використовуючи зображення, визначте, де сховалася «джинса».

III. Мотивація практичної діяльності. Вправа «Афіша уроку».
(слайд 5)

Учитель: Ми вже розім'яли свій мізок і готові до уроку. Сьогодні протягом уроку:

1. Ми практично вмикатимемо власну геолокацію.
2. Ми не вилікуємо всіх своїх хвороб та не позбавимося всіх паразитів.

3. Ми будемо учасниками медіа перформансу.

4. Дізнаємося, як же всі ці роки ми могли жити без пітахаї.

5. Пройдемо майстер-клас з «чорного» та «білого» піару.

Тож – уперед!

IV. Виконання практичних завдань.

Блок А. Критичний аналіз реклами в інтернеті (слайд 6, 7)

Робота із зображенням. Практичне завдання: проаналізувати зміст спам-реклами (співвідношення зображення та тексту).

Критичний аналіз реклами в інтернеті. Спам.

Популярні запитання: Чи вийде якщо випить 5 капель...
 Миттєвоне встановлення волосся на домі! Парасольки напоями...
 Вранці немисливці Бабушкин рідкий ізбавит от все паразитов. Просто капайте...
 Дієльне средство для лікування і встановлення росту волосся! Найкращий корень

Пенсионерка восстановила свои суставы! Она пила утром ложку...
 Читать дальше »

Утром из Вас полезет ком паразитов, если перед сном выпить ложку...
 Почему аптеки молчат? Из вас выйдут ком паразитов, если выпить дешёвую...

Критичний аналіз реклами в інтернеті. Спам.

Лікар лікарні №9 м. Алексеево-Дружковка показав, як почистити...
 CARDIOCAPS

Мама из г. Алексеево-Дружковка сделала свою семью ...
 Код Успеха
 Sseptc

Блок Б. Аналіз медіатексту. Вправа «Магазин на дивані».
 Робота в парах над творчим проєктом (слайди 8, 9)
 Бабусі та пітахая

Аналіз медіатексту. Вправа «Магазин на дивані»

PROMO CODE

«Cockroach»

Юлія: місяць тому в пенсійному фонді зустріла свою давню знайому. Вона чудово виглядала і помолодшала на 20 років. Як тобі це вдалося? – запитала я.

Світлана: відкрию тобі свій секрет, подруго. Щодня я вживаю екстракт пітахаї в капсулах від компанії «Cockroach». Пітахаї містить у собі всі необхідні вітаміни та мікроелементи для підняття загального тону організму, покращення обміну речовин та колаген для оновлення й омолодження шкіри.

Юлія: пройшов місяць як і я вживаю екстракт пітахаї в капсулах від компанії «Cockroach». Результат на обличчі! Ми з подругою тепер виглядаємо на 16 років.

Світлана: і почуваємося теж на 16. А ви так бажаєте? Тоді вам просто необхідно замовити собі екстракт пітахаї в капсулах від компанії «Cockroach». З 30% знижкою за промокодом внизу.

Колективна робота. Учитель: давайте разом проаналізуємо отриману інформацію за такими питанням:

1. Яким чином реагувати на подібного роду інформацію?
2. Як перевірити зміст інформації?
3. Як вберегти наших бабусь від подібних маніпуляцій?

Аналіз медіатексту. Вправа «чорно-білий піар» (слайд 10)

Учитель: на слайді №10 у блакитному блоці надана інформація про подію. З даного факту бачимо, що наступного дня виходять 4 статті під різними заголовками. Давайте разом проаналізуємо їх за такими критеріями:

1. Визначити можливих авторів статей.
2. Якого напрямку маніпуляція відбувається в кожному тексті?
3. Використовуючи наведений факт, створіть свою маніпуляцію і поясніть вид піару.

Аналіз медіатексту . Вправа «чорно-білий піар»

Перший за останні 30 років фільм, знятий Міністерством культури Блаблазії, зібрав в прокаті 2 млн. доларів. На його виробництво витрачено 4 млн. доларів.

Натужно, проблематично, але кіномистецтво Блаблазії почало своє відродження.

Невдалий вибір акторів чи корупція у Міністерстві культури Блаблазії.

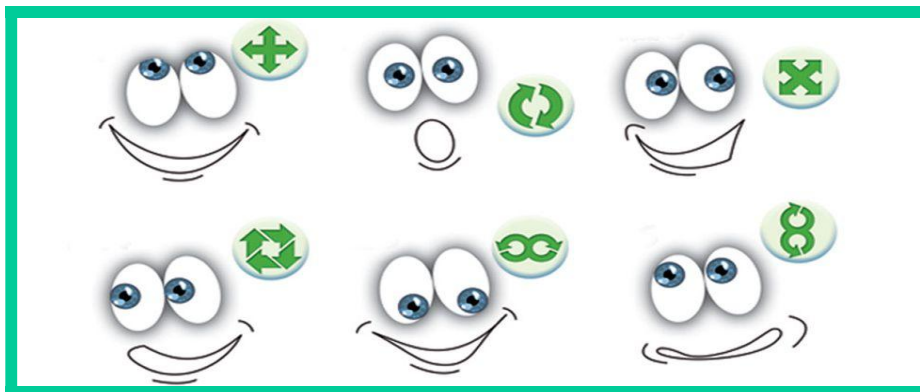
Влада Блаблазії використовує кошти платників податків на провальні проекти.

Безталанні актори, примітивний сценарій, не професійний режисер- провал!!!

БІЛИЙ ТА ЧОРНИЙ ПІАР

1. Визначити можливих авторів статей.
2. Якого напрямку маніпуляція відбувається в кожному тексті?
3. Використовуючи наведений факт, створіть свою маніпуляцію і поясніть вид піару.

Фізкультхвилинка. Гімнастика для очей (слайд 11)

Блок В. Кіберзлочинність. Вправа «Колцентр». Індивідуальна творча робота (слайд 12)

Учитель: у наш час набирає поширення інтернет банкінг, що приховує в собі загрози для недосвідчених користувачів, тож давайте проаналізуємо ситуації:

Банк. Ангеліна: Вас турбує національний банк України, у вас виникли проблеми з рахунком. Для зв'язку з оператором натисніть 1, або залишайтеся на лінії.

Кіберзлочинність. Вправа «Колцентр».

Опишіть ваші дії в такій ситуації.

Учитель: Опишіть ваші дії в такій ситуації. Як правильно вчинити – нам радить кіберполіція (слайд 13)

«ЯК НЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ ІНТЕРНЕТ ШАХРАЇВ»

НІКОМУ НЕ ПОВІДОМЛЯЙТЕ ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ (НОМЕР, СЕРІЮ ПАСПОРТА, ІДЕНТИФІКАЦІЙНИЙ ПОДАТКОВИЙ НОМЕР, ПАРОЛІ, СЕКРЕТНІ КОДИ ДО КАРТКИ ТА З SMS - ПОВІДОМЛЕНЬ)

ШАХРАЯМ ПОТРІБНІ ВАШІ ДАНІ:

- номер картки
- дані власника
- термін дії
- номер CVC або CVV

СПІВРОБІТНИКИ БАНКУ НЕ ТЕЛЕФОНУЮТЬ, ЩОБ ДІЗНАТИСЯ ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ

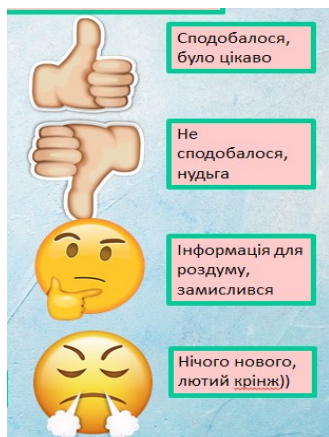

V. Підсумки уроку (слайд 14)

Учитель: ми з вами плідно попрацювали, практично використали ваші знання та навички з медіа гігієни. Зароблені Вами оцінки будуть

виставлені в електронному журналі. Ви зможете ознайомитися з ними у електронному щоденнику.

VI. Рефлексія. Зворотній зв'язок. Практичне завдання: Визначіть свої емоції від уроку, виставте в чаті зустрічі.

VII. Домашнє завдання: повторити матеріал теми 5.
Підготуватися до тестування (слайд 15)

Воробей Л. В.

**ПИСЬМОВЕ ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ.
РОЗШИРЕНА ЗАДАЧА НА ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ
(урок математики, 3 клас)**

Мета:

Формування предметних компетентностей: закріпити вміння учнів письмово віднімати двоцифрові числа, використовувати свої вміння при розв'язуванні вивчених видів задач і прикладів, поглибити знання школярів про птахів, їх різноманітність, значення для природи та їх охорону; розвивати мислення, мовлення, спостережливість, допитливість, уміння виділяти головне та робити висновки; виховувати естетичне сприйняття світу, любов до птахів, бажання їх оберігати.

Формування ключових компетентностей:

уміння вчитися: розвивати вміння організувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу, розвивати пізнавальний інтерес;

комунікативної: розвивати математичне мовлення, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;

соціальної: розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докласти власних зусиль для досягнення спільного результату;

інформаційної: розширити знання учнів про птахів.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису багатоцифрових чисел, розрядний склад числа, перелітні та зимуючі види птахів.

Міжпредметні зв'язки: природознавство.

Обладнання: мультимедійна презентація, аудіозапис голосів птахів, ілюстрації птахів, дидактичний роздатковий матеріал, модель годівнички.

I. Вступна частина:

1. Організаційний момент:

Добрий день Вам

(Добрий день вам)

Добрий день усім

(Добрий день усім)

2. Психологічне налаштування.

З яким настроєм ми прийшли сьогодні на урок?

Вч. Очки дивляться

Уч. Та все бачать.

Вч. Вушка слухають

Уч. Та все чують.

Вч. Голівки

Уч. Думають.

Вч. Яким буде урок?

Уч. Найцікавішим!

Вч. Які у нас діти?

Уч. Найрозумніші!

3. Мотивація навчальної діяльності:

Не тільки до нас у клас завітали гості, подивіться у вікно, природа також одягла святкове вбрання. Напевно, вона також на когось очікує? Що ж це за хазяйка погосподарювала: всіх приспала, землю білою ковдрою накрила? Так, зима. Вона буває дуже різною: і доброю, і злою, і красивою, і потворною, і теплою, і холодною. Гадаю, що ми в цьому вже переконалися. Ох уже ця зима! Зранку до нашого класу сніжинки занесла.

Сніжинка зимова залетіла в клас
І в коло велике зібрала, друзі, нас
Давайте з'єднаємо долоньки свої
І радо всміхнемося я-вам, ви-мені.

4. Актуалізація знань учнів.

1. Перевірка домашнього завдання (на дошці на сніжинках відповіді до прикладів. Діти поєднують сніжинки з прикладами)

33-21 57-29 48-35 96-18 80-15

12

28

13

78

65

Діти, вам ці приклади не здалися знайомими?

А яке ще завдання було додому?

(Скласти обернену задачу)

Чи всі змогли впоратися із задачею?

II. Контроль, корекція і закріплення знань.

А зараз зверніть увагу. Сніжинки не тільки на дошці, а і у вас на партах.

Усний рахунок

8-4 16:4 8:2 4X1 32:8 2X2

Гра «Асоціативний кущ»

– Яке число заховалося у сніжинку? (4) Що ви пов'язуєте з цим числом? (4 пори року, 4 океани, 4 сторони горизонту...) Так, ми з вами пограли, а зараз згадайте, як пишуться числа першого десятка.

Зошит свій я відкриваю

І під нахилом кладу.

І від вас не потаю,

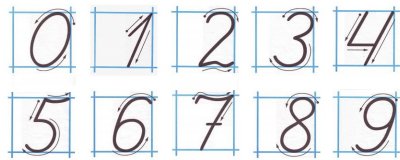
Ручку я ось так тримаю

Сяду рівно, не зігнуся,
До роботи враз візьмуся.

Робота в зошиті. (Записати число. Класна робота.)

Хвилинка каліграфії.

Запишіть числа від 1 до 9. Складіть з чисел 4 двоцифрових числа. (14,27,68,98)

3. Повідомлення теми уроку (З використанням прийому «Мозковий штурм»)

Прийом «Блиц – опитування».

– Над якою темою ми продовжуємо працювати? (Двоцифрові числа)

– А чому вони так називаються? (Тому що записуються 2-ма цифрами)

– З яких розрядів складаються 2-цифрові числа? (Із десятків та одиниць.)

– А які числа називаються круглими? (Ті, що закінчуються нулем)

– Отже, сьогодні ми будемо продовжувати віднімати двоцифрові числа.

(Учні читають з дошки.)

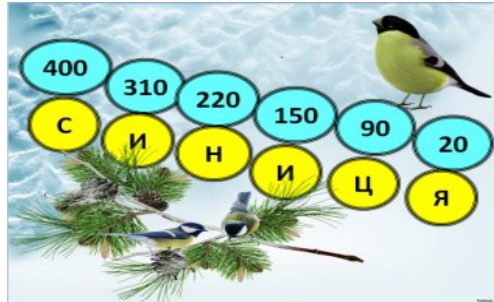
II. Основна частина.

Гра «Дешифрувальники»

Наше наступне завдання – гра «Дешифрувальники». Подивіться на ці числа і скажіть: що їх об’єднує? (Вони круглі)

- Запишіть їх у порядку спадання, разом з буквами.
- Якщо завдання виконали правильно, то у вас з'явилося слово – назва пташки. (Перевірка)

Хвилинка - цікавинка (повідомлення учня про синичку)

Синичка – кращий друг лісів. Вона може з'їсти за добу стільки корму, скільки важить сама – приблизно 360 гусениць. На її честь навіть є Свято синичок. За народним календарем 12 листопада – це день Зиновія – синичника. За традицією в цей день розвішують годівнички для пташок.

- Діти, а як називаються птахи, які не відлітають у вирій? (Зимуючі)
- А ті, що відлітають? (Перелітні).
- А до яких належить синичка? (До зимуючих).
- І чого це вона до нас завітала?

Але ми сказали, що у нас незвичайний урок.

А що це так багато пір'я налетіло? Та це ж пташки поспішають до нас на урок.

А чого ж вони хочуть? (Мабуть, дуже голодні) Бесіда про допомогу птахам.

– Так. І зараз ми здійснимо уявну подорож до зимового лісу і разом з математичними знаннями поглибимо наші знання про птахів. Дивіться, пташки літають по колу. Мабуть, підказують нам, що зараз ми будемо розв'язувати кругові приклади.

Розв'язування кругових прикладів.

А чи всі птахи на слайді зимують у наших краях?

(Зайвий лелека)

А зараз виконуємо завдання «Знайди зайве число»

Робота за підручником.

Я пропоную вам розгорнути підручники і швидко знайти зайву кульку. Але для цього вам слід об'єднатися в групи. (Зайва кулька $55-36=19$)

Ми з вами знайшли зайву кульку, згадали, як розв'язувати двоцифрові приклади. Як ви вважаєте, чому виникла помилка? А щоб ми з вами не робили такі помилки, давайте згадаємо, як віднімати двоцифрові числа з переходом через розряд.

Фізкультхвилинка

Крильця пташки розправляють,

Їх до сонця піднімають.

Потім можна політати

І комашок поганяти.

На галявину злетілись,

Там зерна вони наїлись.

Потім знову полетіли,

У гніздечко хутко сіли.

V. Розвиток математичних знань

1.Робота з геометричним матеріалом. Інтерактивна вправа «Трям».

– На ваших партах лежать у конвертах частини годівнички. Складіть її. Яку геометричну фігуру ви отримали? (Прямокутник).

– Ми можемо знайти його периметр. А що таке периметр фігури? (Це сума довжин всіх сторін).

– Що треба знати для того, щоб знайти периметр прямокутника?

(Треба знати його довжину і ширину).

– Поміряйте довжину і ширину вашого прямокутника, запишіть їх в зошит і обчисліть периметр.

– Молодці. Завдання виконане і в нас є годівничка. Але пташки розповіли мені, що трапилося лихо: у лісі всього 4 годівнички.

2. Колективна робота

До годівничок всього прилетіла 81 пташка. На 4 годівнички сіли по 9 пташок. Скільки пташок не сіли на годівнички?

Розв'язання

$$81 - (9 \cdot 4) = 45 \text{ (пт)}$$

Відповідь: 45 пташок залишилось.

3. Творча робота над задачею

– Складіть обернену задачу, щоб знайти число 81. (*На годівнички сіли 4 пташки по 9 на кожній. Після чого залишилося 45 пташок. Скільки пташок прилетіло до годівничок?*)

Хвилинка - цікавинка

– Важко птахам взимку. А чому? (Важко добувати їжу)

– А чим ми можемо їм допомогти? (Ми можемо їх підгодувати)

– А для цього нам необхідно зробити годівнички. Ну годівнички ви будете робити самостійно, а у нас на уроці..... (самостійна робота)

Самостійна робота

Діти працюють за картками.

Картка

1. Задача. На дереві сиділо 12 горобців, а синиць – у 3 рази менше. Скільки пташок сиділо на дереві?

2. Розв'яжіть приклади. $45-19=$ $64-25=$ $49-12=$ $37-18=$

3. Розклади на розрядні доданки

$456=$ $879=$ $453=$

(Робота консультантів)

Підсумок уроку.

Зробимо останній крок:

Підсумуємо урок.

Прийом «Рефлексія»

Продовж речення:

Я дізнався на уроці.....

Я сьогодні зрозумів.....

Найлегшим мені було.....

Найважче мені було.....

Найцікавішим моментом уроку був.....

Чи справдилися ваші сподівання?

З яким настроєм покидаємо урок?

Оцініть свою роботу на уроці.

(Вправа «Аплодисменти»)

Всім дякую за роботу!

**РОЗРІЗНЕННЯ ТА ДОБІР СЛІВ, ЩО ОЗНАЧАЮТЬ НАЗВИ
ПРЕДМЕТІВ, ОЗНАКИ, ДІЇ
(українська мова, 2 клас)**

Мета: повторити раніше отримані знання про слова-предмети, слова-ознаки, слова-дії. Учити школярів розрізняти частини мови (іменник, прикметник, дієслово), правильно використовувати ці слова в мовленні.

Розвивати пам'ять, мислення, мовлення, збагачувати словниковий запас учнів. Виховувати інтерес до уроку, шанобливе ставлення один до одного, до думки товариша, любов до рідної мови.

Тип уроку: комбінований

Обладнання: ілюстрації, цеглинки Лего, роздатковий матеріал, відеоматеріали

Перебіг уроку

I. Організація класу

Психологічне налаштування класу

У цей ранковий, добрий час

Я рада, діти, бачить вас.

Треба всім нам привітатись.

Вліво-вправо поверніться,

Один одному всміхніться.

Чи готові до уроку? Молодці!

То ж сідайте. Працювати почали.

II. Мотивація навчальної діяльності

– Діти, уважно розгляньте малюнок.

– Що на ньому зображено не так?

– Чому так сталося?

– Правильно, автор переплутав події, описи, час, предмети.

– Щоб такого не сталося з вами, нам дуже уважно треба буде попрацювати сьогодні на уроці

III. Повідомлення теми та мети уроку

IV. Актуалізація опорних знань

1. Малюнковий диктант (лелека, юрба, барабан, озеро, велосипед)

– Запишіть слова малюнкового диктанту.

– З перших букв кожного слова складіть новоутворене слово.

ЛЮБОВ

2. Каліграфічна хвилинка

– Розшифруйте послання. Як ви його розумієте?

– запишіть його каліграфічно.

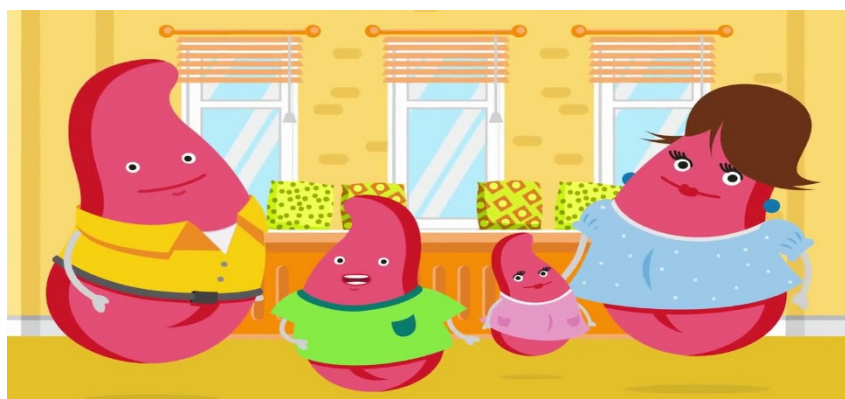
Ніщотакнегрієкров,яклюбов. (Ніщо так не гріє кров, як любов.)

3. Технологія «Мікрофон»

Перегляньте уривок з мультфільму «Лепетуни» та поясніть, що в їхньому розумінні є слово ЛЮБОВ?

<https://www.youtube.com/watch?v=7WGMnKefZgc>

V. Сприймання навчального матеріалу

– Це дуже дружна родина, у якій панує злагода, мир та любов.

– Я б хотіла вас ближче з ними познайомити.

1. Робота в групах (учитель проносить між рядами парт у капелюсі кольорові смужечки)

– Оберіть собі будь-який колір.

– Об'єднайтесь у групи за однаковими кольорами

– Спираючись на запитання, розподіліть відповіді – слова на 4 групи (1 група – предмети, 2 група – ознаки, 3 група – дії, 4 група – числа)

– Хто зображений на ілюстрації?

– Хто вони разом?

– Які на вигляд батьки?

– Які на вигляд діти?

– Що вони люблять робити?

– Скільки дітей? Скільки дорослих?

– Скільки їх усього?

2. Перевірка виконання робіт у групах

(групи зачитують виписані слова)

– На які запитання відповідають слова в кожній групі? Що вони означають?

– Молодці. Ви чудово впорались із цим завданням.

3. Технологія «б цеглинок»

З родиною Лепетунів сумно не буває. Спробуйте відредагувати речення, що наплутала малеча. Запишіть їх. Підкресліть червоним предмети, зеленим – ознаки, а синім – слова-дії.

- Чому у кожному реченні є слова, що пишуться з великої літери?
- Які ще слова треба писати з великої букви?
- Давайте відпочинемо разом з веселими та щасливими дітьми.

Повторюйте рухи разом.

Фізхвилинка

<https://www.youtube.com/watch?v=lCyFLC7SKbg>

VI. Закріплення набутих знань

– А зараз уявіть себе сценаристами цього мультфільму. Спробуйте самостійно створити нові історії, що могло б трапитись із цією родиною.

1. Вправа « Казка по колу»

– Для роботи я дам вам теми для роздумів, а ви повинні придумати опис цього об'єкту, кількість героїв, а також події, що могли трапитись із героями. Кожен з вас повинен придумати по 1 реченню.

1 група – «у зоопарку»

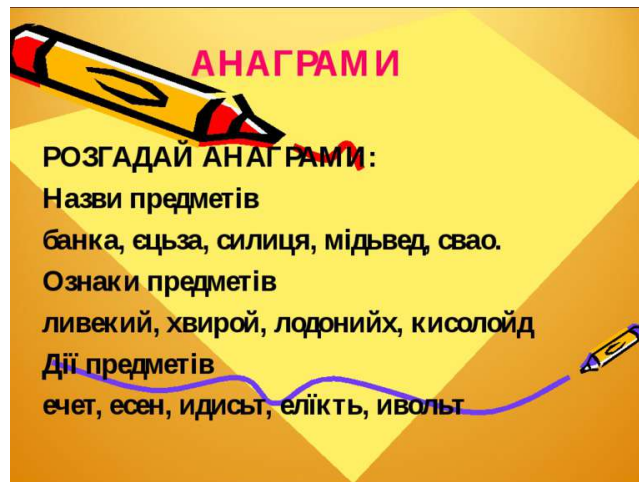
- 2 група – «у кав'ярні»
- 3 група – «на рибалці»
- 4 група – «уікенд вдома»

2. Заслуховування придуманих оповідей. Технологія «Крісло автора»

- Чому кожна ваша придумана історія закінчується добре?
- Що цьому сприяє?

3. Творча робота

– Розгадайте заплутані слова – частини мови. За правильні відповіді ви отримаєте сюрприз (пазл)

VII. Підсумок уроку

– Чому на зібраних пазлах таке зображення ?

– Так, бо це теж родин
у якій панує любов, мир та порозуміння.

– Тільки там, де живе любов, панує щастя. Я бажаю усім бути стриманими, лагідними, люблячими.

Рефлексія

Вправа «Долоньки любові»

– Запишіть на паперових долоньках ту якість характеру, яка, на вашу думку, підтримує кожну родину. Прикріпіть свої долоньки на «родинне дерево» на таку висоту, на яку ви вважаєте вам сподобався та був зрозумілий урок.

Жигульська О. І.

РІК НЕЗЛАМНОСТІ **(виховна година в 4 класі)**

Мета: учити учнів формулювати свою думку про глобальні військові події в Україні, визначати головні риси характеру захисників; розвивати мислення, мовлення, пам'ять; виховувати в учнів повагу до своєї держави, до рідного краю та людей, які мешкають на нашій території, любов до воїнів-захисників, які ціною власного життя боронять нас від дикої орди.

Обладнання: музичний супровід, слайди, малюнки учнів.

Хід заходу

Учитель: Сьогодні саме рік, як на нашу країну напали рашисти, дикі російські орди, змитаючи все на своєму шляху. Ми віддаємо шану нашим воїнам-захисникам, які неухильно боронять нашу землю від окупантів.

(звучить гімн України)

Учень 1: Разом з нами на сьогоднішньому заході присутні вчителі початкових класів нашої школи. Привітаємо їх.

Учень 2:
Для людей відкрита
Хата наша біла,
Тільки б жодна кривда
В неї не забігла.

Учень 1: Для всіх людей України мирне життя зупинилось близько 5 ранку 24 лютого 2022 року. На території країни пролунали вибухи. Росія оголосила УКРАЇНІ війну та підло обстрілює мирні міста.

Вірш Н. Карпенка «**Війна...**» читає учениця 4 класу *Аліна*.

Війна! Порожні вулиці, сирени, укриття,

Вдягає ляльку поспіхом розгублене дитя.

Вломились «визволителі» злодюгами у дім.

Поборемо, здолаємо! Дамо вогню усім!

Ніколи не пробачимо загарбницьку орду

За долі покалічені, за сльози і біду.

Війна. Летять над згарищем лелеки й журавлі,

І вперто лізе паросток зелений з-під землі.

Учень 2: В Україні триває війна... Наше життя розділилося на ДО та ПІСЛЯ.

Учень 1: Зухвалий наступ російської армії крокує українськими містами і селами. Діти на власні очі побачили війну. Той біль, відчай, страх, тисячі людей евакуюються до більш безпечних регіонів.

Учень 2: Однак, більшість з них не мають куди їхати. І цей день чорною сторінкою увійде в історію нашої держави.

Учень 1: Але попри все, кожен українець щиро вірить і подумки промовляє:

«І хто б що не говорив, а згине зло, і правда – ПЕРЕМОЖЕ!»

Бо ми стоїмо на своїй землі, наші мужні воїни захищають нас. І ми за правду, за волю, за наше щасливе майбутнє.

(Хвилина мовчання: згадай загиблих від рук російських загарбників)

Дівчина читає вірш «Хвилина мовчання»

Завмерли в хвилині мовчання.

Секунди відстукують ритм.

У повітрі пульсує чекання

І тягнеться вічно ця мить.

Бракує повітря в легенях,

Хвилина мовчання – тобі.

Лиш чути тихеньке зітхання –

Всі люди сумують в журбі.

Стикається серце від болю,
Клубком підкотилась сльоза.
За що тобі, сину, ця доля?
Хай проклята буде війна!

Учень 2: А тепер перевіримо вас на уважність та знання української мови:

Назвати кодові слова українців, як можна перевірити ворога на знання та вимову українських слів:

паляниця

веселка

молодиця

духмяний

здоровиця

кмітливий

полуниця

непереливки

нісенітниця

вештатися

Учень 1: А тепер відгадайте загадку:

Хто за хатою в садочку,
У зеленому віночку
Та в червоних намистах
Стала пава молода.
І збігаються всі діти,
Щоб на неї поглядіти:
За намисто кожен – смик,
Та й укине на язик... (*калина*)

Учень 2: А яку найвідомішу пісню про цю рослину ви знаєте?
(*звучить пісня «Ой у лузі червона калина...»*) Усі присутні підспівують.

Учень 1: Відгадайте українські страви:

1. Ой, смачна вона, духмяна,
Рисова, гречана, манна.
Ложку в рот – і буде наша...
Здогадались? Це... (*каша*)
2. Місили, місили,
Ліпили, ліпили,
А тоді – хіп, та й в окріп.
А вже наостанку –
Масла та сметанку.
Хто зуміє відгадати,

Того будем частувати... (*вареники*)

3. Всім обід готує мама:

Ось бере вона петрушку,

Інші додає приправи –

Будем їсти смачну (*юшку*)

4. Довго з тіста їх ліпили,

У окропі поварили

Дружно ласували, ще й

Сметанки додавали.... (*вареники*)

5. І пухкенькі, і смачні

Із пшениченьки вони.

Зі здобного тіста,

Просяться, щоб з'їсти... (*пампушки*)

Учень 2: А тепер пропонуємо конкурс на кращого читця вірша про Україну:

1 учасник: *«З любов'ю до України»*

Я закоханий палко, без міри

У небачену вроду твою.

Все, що в серці натхненне і щире,

Я тобі віддаю.

Ти дала мені радісну вдачу,

Кров гарячу пустила до жил.

Я без тебе нічого не значу,

Ніби птиця без крил.

Кожну хвилю і кожну днину

Гріє душу твоє ім'я,

Ненаглядна, горда, єдина –

Україно моя!

2 учасниця: *«Україно моя, берегине...»*

Україно моя, берегине,

Ти колиска, пісень глибина,

Україно моя, Батьківщина,

Ти, як батько і мати – одна.

Хай радіють, зростають в нас діти,

Різнобарв'ям рясніють сади,

Нам без тебе ніяк не прожити,
Ми у тебе, а в нас є лиш ТИ!

Лунає пісня «Добрий ранок, Україно!»

Учитель: Ви сьогодні молодці, дуже гарно працювали, показали свої знання з літератури та народної творчості.

Ми вітаємо захисників нашої Вітчизни за їхню важку і кропітку роботу – захищати рідну землю і нас.

До нових зустрічей, усім удачі, мирного неба і найшвидшої ПЕРЕМОГИ!

Житченко Н. П.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

*Шурбота про здоров'я – це найважливіша справа вихователя.
Від життєрадісності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя,
світосприймання, розумовий розвиток, міцність знань, віра у свої сили*

В. О. Сухомлинський

Зберегти психічне і фізичне здоров'я кожної дитини – одне з провідних завдань дошкільного закладу. Перед педагогами стоїть непросте питання вибору найбільш ефективних, оптимальних для своїх вихованців здоров'язбережувальних технологій та методик, адже, застосовані безсистемно, невчасно, неузгоджено вони можуть не лише не допомогти, але й зашкодити. Подані рекомендації допоможуть практикам зробити правильний вибір.

Учені світу дійшли спільної думки: здоров'я людини залежить, в основному, від чотирьох чинників: системи охорони здоров'я (10%), генетичної спадковості (20%), стану зовнішнього середовища (20%) та способу життя (50%). Отже, спосіб життя, як бачимо, значною мірою впливає на стан здоров'я майбутнього покоління. Малята, які відвідують дошкільний навчальний заклад, перебувають у ньому щодня від 10 до 12 годин і для того, щоб дитина була здоровою, дуже важливо доцільно організувати її рухову активність, сприяти позитивному настрою. За загальною медичною статистикою по Україні, у старших дошкільнят (і тих, які відвідують дитячі садки, і малят, що виховуються вдома) стійкі нервові розлади фіксуються приблизно в кожній п'ятій, а функціональні – у кожній третій дитини. Це викликає серйозне занепокоєння.

Наголосимо: вибір тієї чи іншої технології має залежати передусім від потреб дітей, обізнаності в проблемі та професійної майстерності педагога.

Створення сприятливих умов розвитку, виховання, навчання дитини в дитсадку. Це передусім створення спокійного середовища, яке не

пригнічує психічних процесів дитини; відсутність стресових ситуацій; адекватність вимог до дитини з боку дорослих – вихователів і батьків; прийнятний, такий, що найбільше відповідає природі дитині, темп життя.

Оптимальна організація освітнього процесу відповідно до гігієнічних норм, індивідуальних, вікових і статевих особливостей дітей. В іграх хлопчиків частіше трапляються прояви гніву, агресивні висловлювання, звукові ефекти. Дівчатка переважно грають у творчі ігри, які відображають стосунки, прояви радості, тривоги, у яких вербалізуються позитивні й негативні роздуми (за дослідженнями американського психолога П. Уїтті).

Зрозуміло: коли в групі більше хлопчиків, то відповідно й спортивних ігор та силових вправ має бути більше. У такі групи треба частіше запрошувати тат для участі у спортивних святах та розвагах, показу того чи іншого основного руху, спортивної вправи, захопливої гри з малечею у футбол, хокей тощо. Бо ж основа виховання дошкільнят – наслідування. А нашим хлоп'ятам доводиться наслідувати в садочку виховательок (через відсутність у професії чоловіків).

Повноцінний та раціонально організований руховий режим. Для дітей раннього віку рухова активність має становити до 3 годин, для молодших дошкільнят – 3-4 години, для старших дошкільнят – 4-5 годин на день.

Про значення рухової активності в житті людини було відомо давно. У Стародавній Елладі на скелі були викарбувані слова: «Якщо хочеш бути дужим – бігай, хочеш бути гарним – бігай, хочеш бути розумним – бігай».

Здоров'язберезувальні технології передбачають створення комплексних умов виховання та навчання, які дають змогу формувати високий рівень здоров'я дітей, прищеплювати їм навички здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку. Застосування даних технологій не розглядаються, як ізольовані, самостійні та самодостатні. Ретельно плануючи та вміло їх комбінуючи, можна без особливих зусиль оптимізувати педагогічний процес, покращити психофізичний стан дітей.

Такі технології потребують створення безпечного розвивального середовища, екологічно сприятливого життєвого простору, повноцінного

медичного обслуговування, харчування, системного підходу до формування в дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я, дотримання гармонійних, доброзичливих взаємин між педагогами та вихованцями, самими дітьми.

Питання здоров'язбережувальних технологій на сучасному етапі стали предметом досліджень М. Антропової, І. Брехмана, Д. Вороніна, М. Гончаренка, П. Гусака, Л. Жуковської, Н. Завидівської, В. Казначєєва, Л. Кожевнікової, В. Колбанова, М. Носко, В. Пєгова, В. Петленко, О. Самчук, В. Сержантова.

Класифікація здоров'язберігаючих технологій в дошкільній освіті визначається за домінування цілей і розв'язуваних завдань, а також провідних засобів здоров'язбереження і здоров'язбагачення педагогічного процесу в дитячому садку.

У зв'язку з вищевикладеним можна виділити *види здоров'язберігаючих технологій*:

– *медико-профілактичні технології*, що забезпечують збереження і примноження здоров'я дітей під керівництвом медичного персоналу дитячого садка відповідно до медичних норм, з використанням медичних засобів (організація моніторингу здоров'я дошкільників, організація і контроль харчування дітей раннього та дошкільного віку, фізичного розвитку дошкільників, загартовування; організація профілактичних заходів у дитячому садку; організація контролю і допомоги в забезпеченні вимогам СанПіН; організація здоров'язберігаючого середовища);

– *фізкультурно-оздоровчі технології*, спрямовані на фізичний розвиток і зміцнення здоров'я дитини: розвиток фізичних якостей, рухової активності загартовування, дихальна гімнастика, масаж і самомасаж, профілактика плоскостопості та формування правильної постави, оздоровчі процедури у водному середовищі (басейні) і на тренажерах, виховання звички до повсякденної фізичної активності, турботі про здоров'я та реалізація цих технологій, як правило, здійснюється фахівцями з фізичного виховання та вихователями в умовах спеціально організованих форм оздоровчої роботи;

– *технології забезпечення соціально-психологічного благополуччя дитини*, що забезпечують психічне і соціальне здоров'я дошкільника. Основне завдання цих технологій – забезпечення емоційної комфортності

та позитивного психологічного самопочуття дитини в процесі спілкування з однолітками і дорослими в дитячому садку і сім'ї, забезпечення соціально-емоційного благополуччя дошкільника. Реалізацією даних технологій займається психолог за допомогою спеціально організованих зустрічей з дітьми, а також вихователь і фахівці дошкільної освіти в поточному педагогічному процесі. До цього виду технологій можна віднести технології психологічного та психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини в педагогічному процесі.

Основний показник, який відрізняє всі здоров'язберігаючі освітні технології – регулярна діагностика стану дітей та відстеження основних параметрів розвитку організму в динаміці (початок – кінець навчального року), що дозволяє зробити висновки про стан здоров'я.

Ефективність позитивного впливу на здоров'я дітей різних оздоровчих заходів, складових здоров'язберігаючих технологій, визначається не стільки якістю кожного з цих прийомів і методів, скільки їх грамотною «злагодженостю» у загальній системі.

Здоров'язбережувальні технології можна поділити на три групи:

1. *Технології збереження та стимулювання здоров'я*, які сприяють запобіганню стану перевтомлення, гіподинамії та інших дезадапційних станів (психологічні етюди, динамічні паузи, фізхвилинки, гімнастики: пальчикова, дихальна, зорова, психогімнастика).

2. *Корекційні технології* (казкотерапія, музикотерапія, пісочна, сольова терапія, кольоротерапія, арт-терапія).

3. *Технології навчання здоровому способу життя* (різні види масажу, самомасажу, ігротерапія, проблемно-ігрові методики).

Ефективність позитивного впливу на здоров'я дітей різних оздоровчих технологій визначається не хаотичністю методів, а системною роботою за всіма напрямками. Практика показує, що процес формування свідомого ставлення до власного здоров'я потребує обов'язкового поєднання інформаційного й мотиваційного компонентів із практичною діяльністю, що сприятиме оволодінню дітьми необхідними здоров'язберігаючими вміннями і навичками

Обов'язковою умовою ефективного використання здоров'язберігаючих технологій є їх позитивне емоційне забарвлення. Виконання вправ з нудьгою, без бажання не дасть позитивного результату,

а скоріше навпаки. Сама радість навчання, так само, як і радість будь-яких вправ і праці, робить дитину щасливою. Тож давайте виховувати здорову, творчу й мислячу особистість!

ЛІТЕРАТУРА

1. Новописьменний С. А. Формування базових компетентностей майбутніх учителів з основ здоров'я у процесі вивчення професійно орієнтованих дисциплін: дис. канд. пед. наук: 13.00.14; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кіровоград, 2017. 320 с.

Капустіна В. В.

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (ознайомлення з довкіллям)

Тема: «Пошук лісової книги»

Мета: Продовжувати знайомити дітей із загадковим світом природи – лісом. Закріпити знання про різноманіття птахів, їх класифікацію (перелітні, зимуючі). Учити робити елементарні висновки, застосовувати розмірковування. Ознайомити з проблемою забруднення навколишнього середовища. Підвести до розуміння необхідності охорони довкілля. Розширити лексичний запас дітей назвами птахів, тварин, властивостей води. Активізувати словник прикметниками, дієсловами. Стимулювати до вживання повних речень.

Розвивати логічне мислення, мовлення, пам'ять.

Виховувати дбайливе ставлення до природи.

Матеріал: ілюстрації птахів, макети дерев, дитячий басейн з водою, сачки, іграшки диких тварин, хатинка, сова іграшкова, макет книги, магнітофон.

Хід заняття:

Діти вітаються:

Добрий день вам, добрі люди,

Хай вам щастя-доля буде!

Не на день і не на рік,

А на довгий-довгий вік!

Вихователь: До нас завітала гостя незвичайна.

Сова: Добрий день, любі діти, я – Мудра Сова. Я дуже люблю свій ліс, його мешканців, тому вирішила написати про нього «Лісову книгу» і подарувати її вам. Вона велика, гарна і повчальна.

Вихователь: Дякую тобі, Сово! Нам дуже цікаво буде прочитати цю книжку. Так діти? *(розгортає книгу, а там немає сторінок)*.

– Сово, але ж тут немає сторінок!

Сова: Ой, лишенько! Напевно я летіла і розгубила сторінки по лісу. Малята, допоможіть знайти сторінки книги.

Вихователь: Діти, допоможемо? Вирушаймо на пошуки сторінок. Мандрувати будемо лісом. А яких правил потрібно дотримуватися в лісі, на природі, щоб не нашкодити усьому живому? *(не можна ламати гілки дерев та кущів; не можна смітити в лісі, розкидати сміття; руйнувати гніздечка птахів, мурашники тощо)*.

Дидактична гра «Назви знак»

Вихователь: Вирушаймо!

Ось вузька доріжка,
У нас веселі ніжки.
На вузьку доріжку
Ступають наші ніжки.

– Ось ми потрапили на галявину. Погляньте, скільки птахів на ній зібралось. Малята, вітерець-пустунець зачаклував пташок: вони вже не знають, кому летіти у вирій, а кому залишатися зимувати. Допоможемо пташкам, можливо і вони стануть нам у пригоді.

Вихователь: Яких птахів ми не можемо побачимо взимку? І чому? *(відлітають у вирій)*.

– А чому пташки летять у вирій?

– Як називають таких пташок? *(перелітні)*

– А як називають птахів, що залишаються зимувати? *(зимуючі)*

Дидактична гра «Допоможемо пташкам»

(зимуючі пташки – до дерева без листочків, а перелітні – до дерева з листочками)

Вихователь: Діти, а як ми піклуємось про пташок? А навіщо? *(пташки приносять користь, поїдають шкідливих комахок)*.

Вихователь: Пташки так зраділи вашій, діти, допомозі, що подарували першу сторінку, яка так і називається «Пташки – краса нашої природи». *(вставляють сторінку)*.

Вирушаємо далі.

Вихователь: Діти, подивіться – джерельце. Але що з ним трапилось, чому воно не дзюрчить? *(воно брудне, там плаває сміття)*. *(Запропонувати дітям зачерпнути в склянку трішки води, звернути увагу на те, яка брудна вода)*.

– Що потрібно зробити, щоб джерельце знов весело заспівало? *(міркування дітей)*

Дидактична вправа «Очистимо джерельце»

Вихователь: Ось зараз ми всі разом і допоможемо джерельцю, розчистимо його. *(діти сачками виймають бруд)*.

Вихователь: Діти, ми дістали з джерельця все сміття! А чи стала водичка чистою? Давайте зараз перевіримо. *(набрати в склянку води, та порівняти до і після)*.

– Яка вода в склянці? *(прозора)*

– А яка була? *(брудна і мутна)*

Вихователь: Діти, я хочу вам запропонувати провести невеличкий дослід з водичкою – дізнатися, яка вода на дотик і чи має смак? *(діти роблять висновки)*.

Вихователь: Малята, ви чуєте чарівні звуки? Це наше джерельце задзюрчало, зраділо нашій допомозі. На знак подяки джерельце дарує нам другу сторінку з книги – «Вода – водиця, вода – чарівниця».

Вихователь: Щоб нам з вами мандрувати далі, треба перебратися через джерельце. *(діти просуються по колоді приставним кроком)*.

Вихователь: Ось ми з вами пройшли перешкоду. І подорожуємо далі лісом.

Вихователь: Дружно весело ми йшли,

Ось і хатку віднайшли.

Хтось на нас тут вже чекає

І у віконце виглядає.

– Хто живе в цій хатинці? Дізнатися вам допоможе ваша уважність і спостережливість.

Дидактична гра «Впізнай за хвостиком чи вушками»

(діти називають диких тварин)

Вихователь: Звірятам дуже сподобалося, як швидко ви всіх впізнали і назвали, тому вони віддають нам ще одну сторінку – «Лісові звірі».

Вихователь: А ми йдемо далі:

Раз-два, раз-два,
Це крокує дівтора.
На галявинку прийшли,
І дерева там знайшли.

Вихователь: Ой, а на деревах листочки не прості, а чарівні. На них написано початок прислів'я про природу. Спробуємо закінчити прислів'я!

Дидактична гра «Закінчи прислів'я»

- Піклуйся про пташок – тоді не буде комашок.
- Не брудни криниці, бо захочеш напиться водиці.
- Бережіть ліси – джерело добра й краси.
- Із маленького джерельця – велика річка починається.
- Людина – частина природи.
- Бережіть природу – це наш дім.
- Ворог природи той, хто ліс не береже.

Вихователь: А ось під деревцем і остання сторінка знайшлася, яка називається «Бережіть природу, діти!».

Усі сторінки ми знайшли, час вирушати в садочок.

Вихователь: Ось, Мудра Совонько, ми знайшли всі сторінки твоєї лісової книги. Дуже дякуємо тобі за неї.

Сова: Молодці, діти! Вивчайте «Лісову книгу» і піклуйтесь про природу та її мешканців. До побачення!

Вихователь: Діти, як на вашу думку, де краще в групі зберігати «Лісову книгу?» (*міркування дітей*).

Пам'ятайте! Ми повинні дбати про природу, адже ми її частка. І природа так само віддячить нам добром.

КАЗКОВА ЗИМА
(конспект заняття в логопедичній групі)

Мета: поглиблювати знання дітей про ознаки зими та зимові речі, про природу взимку та зимові розваги; закріпити знання малят про поведінку диких тварин взимку; учити дошкільнят будувати складносурядні речення, активізувати та поповнювати лексичний запас слів, висловлювати особисту думку; розвивати логічне мислення, пам'ять, фонематичний слух, увагу; виховувати любов до природи, бажання допомагати птахам взимку.

Словник: сніг, сніжинки, мороз, іній, морозяний малюнок, зимуючі птахи, годівничка.

Обладнання: картина «Зимові розваги», коректурні таблиці «Зима», «Тварини в лісі», фішки червоного, синього та зеленого кольорів, чистомовки.

Хід заняття

Привітання:

Доброго ранку ліси і поля,
Доброго ранку, Вкраїно моя!
Доброго ранку, рідний садочку,
Доброго ранку! Усім миру й тепла!

Етюд «Сніжинки»:

Вихователь: Діти, уявіть, що ви сніжинки. Ви легенькі, пухнасті, тихенько кружляєте в повітрі, з хмарки ви повільно падаєте на землю.

Діти, до нас у групу прилетіли сніжинки, погляньте, які вони легенькі, красиві. Якщо на них подмухати, то вони полетять. А які насправді сніжинки?

Діти: холодні, пухнасті, маленькі, білі, сріблясті, гарні, м'які.

Вихователь: А якщо з'єднати багато сніжинок, то що утвориться?

Діти: сніг, кучугури.

Вихователь: Давайте відпустимо сніжинки, вони полетять на землю. Як називається явище природи, коли іде сильний сніг?

Діти: Снігопад, завія, завірюха.

Вихователь: А якщо дує ще й сильний вітер?

Діти: Заметіль.

Соня розповість віршик В. Клеца «Заметіль».

Вітер віє звідусіль і кружляє заметіль.

Білим снігом все вкриває,

Під кожен кущик заглядає,

Засипає всі шляхи, сховались звірі і птахи,

А вона сильніш кружляє, свої пісеньки співає!

Вихователь: Послухайте і відгадайте загадку:

Раптом в лісі посвітліло

Стало всюди чисто й біло.

А тепла чогось нема.

Це прийшла до нас (Зима)

Відповіді дітей.

Вихователь: У мене є сніжина кулька, я буду її кидати вам по черзі, а ви будете називати ознаки зими.

Діти: Зимою дме холодний вітер; взимку йде сніг; зимою на вулиці мороз; зимою день короткий, а ніч довга; взимку люди одягають теплий одяг.

(Діти сідають за столи)

Гра «Підбери одяг».

Робота з коректурними таблицями.

Вихователь: Діти, перед вами лежать таблиці та фішки трьох кольорів, назвіть ці кольори.

Діти: фішки червоного, синього та зеленого кольору.

Вихователь: покладіть фішки червоного кольору на картинки із зображенням зимового одягу. Що це за одяг? Назвіть його. Скільки таких речей? Фішки синього кольору покладіть на картинки із зображенням зимових явищ. Назвіть їх. Скільки їх, порахуйте?

Чотири червоних та чотири синіх, як ми називаємо таку рівність множини?

Діти: порівно або однаково.

Вихователь: Покладіть фішки зеленого кольору на картинки із зображенням зимуючих птахів, назвіть їх. Скільки їх? Хто живе під номером один? Що ви знаєте про синицю?

Діти, а зараз ми з вами проведемо фізхвилинку «Синичка»

Білі щічки (гладять щічки)

Чорна шапка (тримаються за голови)

Сірі лапки (виставляють ніжки)

Жовтий фартух (гладять животик)

Все літаю між гілок (змахи руками)

Все шукаю комахок (присіли, клюють зерна).

Вихователь: Молодці, діти. А зараз пограємо в гру «Добре чи погано».

Зима – це добре, тому що:

Діти: багато снігу, можна зліпити снігову бабу.

Добре, тому що сніг оберігає рослини від морозу.

Добре, тому що дерева мають можливість відпочити.

Добре, тому що можна кататися на санчатах, лижах, ковзанах.

Вихователь: Зима – це погано, тому що:

Діти: Слизько й можна впасти. Тому що холодно і морозно.

Тому що сніг все засипав і тваринам, і пташкам нічого їсти.

Вихователь: Чим ми можемо допомогти пташкам?

Діти: повісити годівнички на деревах і підгодовувати пташок.

Вихователь: Діти, давайте зробимо пальчикову гімнастику
«Годівничка»

Я ладнаю годівничку:

Для горобчика, синички,

Для сороки, глухаря

І малого снігура.

Крихт насиплю і пшонця.

Прилітайте, друзі милі,

Не лякайтесь заметілі.

Вихователь: Ви, діти, молодці. Сідайте. А зараз зверніть увагу на картину і скажіть, яку пору року зображено на ній? Який настрій у дітей і чому? Яка природа? А вам хотілося б побувати там? А тепер, будь ласка, закрийте очі і уявіть, що ви зараз знаходитися в лісі. Яких тварин ми зустрінемо в лісі взимку?

(Робота з коректурними таблицями)

Вихователь: Діти, зверніть увагу на таблицю із картинками тварин, кого ви бачите? Візьміть фішки червоного кольору і накрійте ними тварин, які взимку залягають в сплячку, а зеленими – яких ми можемо зустріти зимою в лісі. Скільки у вас на таблиці червоних фішок? А скільки зелених?

Діти: червоних – дві, а зелених – п'ять.

Вихователь: Молодці, ви дуже уважні.

А зараз ми з вами будемо промовляти чистомовки:

Діти: ло-ло-ло – снігом землю замело.

Ля-ля-ля – стала білою земля.

Ра-ра-ра – дуже рада дівчора.

Ма-ма-ма – холодна зима.

Вихователь: Діти, ви такі молодці сьогодні. Наше заняття закінчилося і час вам відпочивати. Працювали гарно всі – можна й погуляти.

Ви, малята, молодці, гарні в мене діти.

Всі матусі й татусі за вас будуть радіти.

На цьому наше заняття закінчується. Усім добра і гарного дня.

Карпікова В. В.

УРОК ЧИТАННЯ У 3 КЛАСІ «І ЛИНЕ НАД ЗЕМЛЕЮ ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО» (НУШ)

Мета: розкрити художню красу Шевченкового слова, його уміння передавати любов до рідної землі, до природи; поглиблювати знання учнів про життя і творчість великого українського поета Т. Г. Шевченка; учити сприймати зміст поезії на слух, визначати співзвучність картин природи з настроєм людей; удосконалювати техніку читання, навички виразного читання поетичних творів; розвивати мислення, пам'ять, усне мовлення; виховувати любов до поезії, до рідного краю, гордість за духовну спадщину українського народу.

Очікувані результати:

Початковий рівень:

– Знає про життя і творчість великого українського поета Т. Г. Шевченка.

– Згадує і називає твори великого Кобзаря.

Середній рівень:

– Сприймає зміст поезії на слух.

– Виразно декламує вірші.

Достатній рівень:

– Уміє співпрацювати під час виконання завдань у групі.

– Уміє працювати з текстами.

Високий рівень:

– Розгадує кросворд.

– Встановлює відповідність між частинами прислів'я.

– Висловлює оцінні судження про життєвий і творчий шлях

Т. Г. Шевченка та поєднує із сучасністю.

Обладнання: портрет Т. Г. Шевченка, ілюстрації та збірки творів поета, «Кобзар», мультимедійна презентація.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Мовна розминка

Вправи на вдосконалення читацьких навичок

1. Складіть і прочитайте прислів'я.

- Шевченко Тарас наче... (зорі).
- Шевченкові твори сяють, мов... (не забудемо).
- Ми Шевченка славить будем і ніколи... (сонце для нас).

2. Читання рядків з вірша Т. Шевченка, роз'єднавши слова.

Сонцегріє, вітервіє
зполянадолину,
надводоюгнезвербою
червонукаліну:
накалінідиноке
гніздечкогойдає, –
адеждівсясоловейко?
Непитай, незнає.

III. Оголошення теми уроку

– Сьогодні ми будемо говорити про життєвий та творчий шлях геніального сина українського народу Тараса Григоровича Шевченка, з творчістю якого ви вже знайомились на уроках читання у 2 класі.

– Пророчі слова батька, Григорія Івановича, який сказав перед своєю смертю, що з сина вийде не абищо, справдились, бо з малого Тараса вийшов великий художник і народний поет. Українці називають його своїм Кобзарем, бо свою найкращу книгу він назвав «Кобзар» (Демонстрація книжки).

– Його ім'я знають в усьому світі, воно вічне в пам'яті нашого народу. Саме тому темою нашого уроку я обрала слова, які ви дізнаєтеся, роз'єднавши слова у реченні:

ЛиненадземлеюШевченковеслово

IV. Робота над темою уроку

1. Перегляд фільму про Тараса Шевченка.

В автобіографії Т. Шевченка сказано: «Історія мого життя становить частину історії моєї Батьківщини».

У цих словах розкривається зміст його життєвого шляху.

– А чи хотіли б ви дізнатися, яким був Тарас Шевченко?

– Зараз я вам пропоную переглянути уривок з фільму про великого Кобзаря.

– Будьте уважними під час перегляду і запам'ятайте, чим ще малечку вирізнявся малий Тарас?

– А ще яким він був?

– Чому ти так думаєш?

– Що нового ви дізналися про поета, переглянувши фільм?

2. Доповнення знань учнів про життя і творчість Т. Г. Шевченка. Виступ дослідників біографії.

– Яким же було життя Тараса? Як склалася його доля? Про це нам повідомлять дослідники біографії (*мультимедійна презентація*)

1 учень. 9 березня 1814 року в селі Моринцях на Черкащині в сім'ї кріпака народився хлопчик, якого назвали Тарасом. Хлопчик ріс лагідною, чуйною та щирою дитиною.

2 учень. Гірке дитинство випало на його долю. Коли Тарасові було 9 років радість і втіха потьмарилася горем: померла мама. І почалося

страшне сирітське життя біля мачухи. Чужа недобра жінка дуже погано ставилася до Тараса. Її дратувала його мрійність, гаряча вдача.

3 учень. Коли Тарасові виповнилось 11 років, помер і батько від злиднів і важкої роботи. Залишився хлопчик сиротою.

4 учень. Малому Тарасові дуже хотілося вчитися читати і писати. А ще він хотів бути малярем. Довго терпів знущання дячка Богорського, аби тільки вчитися.

5 учень. Усміхнулася доля Шевченкові тоді, коли йому було 24 роки. На своїй життєвій дорозі він зустрів добрих і розумних людей, які побачили в ньому талановиту людину і викупили з неволі, допомогли з навчанням в Академії художеств. І в той час Тарас написав багато творів, які увійшли до збірки «Кобзар».

– Сьогодні на уроці ми спинимось на одній з сторінок великої творчої спадщини Тараса Шевченка – оспівування природи рідного краю.

V. Опрацювання вірша Т. Шевченка «Село! І серце одпочине...»

1. Читання вірша вчителем.

2. Словникова робота.

– Прочитайте кожен колонку слів на одному диханні.

сам	Бог
село	диво
сині	неначе
сади	Україні
серце	Дніпром
стоять	широколисті

– Прочитайте усі іменники.

– У якому слові «заховалися» два слова?

– Поясніть правопис слів, написаних з великої букви.

3. Повторне (мовчазне) читання вірша учнями.

– У яку пору року описане село? Чому ви так думаєте?

4. Аналіз змісту. Робота над порівняннями.

– Які почуття охопили поета при згадці про село?

– Як поет описав село? Що росте біля села?

– Які порівняння вжив поет?

– Що хотів поет сказати останнім рядком вірша?

5. Вправа на розвиток швидкості читання.

Читання «буксиром» за учнем

6. Робота з ілюстрацією до вірша.

– Які рядки вірша зобразив художник? Що б ви ще домалювали?

7. Виразне читання вірша.

VI. Опрацювання вірша Т. Шевченка «І досі сниться...».

– Чужина... Скільки смутку, горя вона навіває!

Лиш тільки в чарівному сні можна побачити, дізнатись, що діється в рідному краю. Лише сон міг подарувати приємну зустріч...

Краєвиди рідної природи, спогади дитинства не раз приходили до поета у снах на далекій чужині. І все це виливалось у чудові вірші.

1. Хорове читання вірша «І досі сниться...».

– Що ж снилось поетові?

– Які картини поставила перед ним?

2. Словникова робота.

Прочитати слова на одному диханні.

Горою	досі
Водою	дитя
Хати	внуча
Мати	руки
Цілує	коло
Годує	весело

3. Самостійне читання вірша. Відтворення змісту прочитаного.

– Як ви думаєте, поет описує те, що колись бачив, чи свої мрії?

– Який настрій викликає сон у поета?

4. Вправа на розвиток швидкості читання.

Гра «Відшукай»

Відшукати найкоротше і найдовше слово у вірші.

5. Робота в парах. Мовно-логічне завдання.

– Утворіть правильні словосполучення зі слів I і II колонки

6. Аналіз змісту.

– Які картини малює ваша уява, коли ви читаєте вірш?

– Які дві картини приснилися автору?

– Як ви думаєте, поет описав те, що колись бачив, чи свої мрії?

7. Виразне читання вірша.

VII. Опрацювання вірша Т. Шевченка «Тече вода із-за гаю».

У другому класі ми вже вивчали уривок з поезії «Тече вода з-під явора», а сьогодні на уроці ми дочитаємо його до кінця. Ця поезія створена Т. Шевченком за місяць до його смерті. Саме в цей час хворий поет душею рвався в Україну з Петербурга. Своїм друзям казав, що дочекається весни – і в Україну, там полегшає йому. А поки що його душа линула на рідну землю, і в поезії оживала її чарівна краса.

1. Виразне читання вірша вчителем.

2. Словникова робота.

Читання «сходинок» слів.

гай	зять
качур	ряска
качечка	погуляти
качаточка	порадитись

– Які слова споріднені?

– Доберіть синоніми до слова гай.

3. Повторне читання вірша учнями (вголос).

– Яка пора зображена поетом?

4. Осмислення змісту вірша.

– Як зображено природу у вірші?

– Що робить качечка? Яка в неї сім'я?

– Куди вийшло дівча?

– Яку розмову ведуть між собою батьки?

5. Вправи на вдосконалення навичок читання.

а) Читання «ланцюжком» по рядочку.

б) Вибіркове читання.

– Прочитайте, які рослини і які живі істоти згадуються у вірші.

– Прочитайте, що із зображеного у вірші ви могли б побачити, а що – почути.

6. Виразне читання вірша.

VIII. Узагальнення. Розгадування кросворду.

Вставити пропущені слова в кросворд.

1. Любо, любо стало, ... зраділа. (пташечка)

2. Світає, край ... палає. (неба)

3. Тече ... з-під явора. (вода)

4. Зоре моя ... , зійди над горою. (вечірня)

5. Зацвіла у лузі ... калина. (червона)
6. Встала весна, чорну землю ... розбудила. (сонну)
7. Садок вишневий ... хати. (коло)
8. Пишається ... , явір молодіє. (калинонька)

– Якщо правильно записати слова по горизонталі, то по вертикалі прочитаємо прізвище. (Шевченко)

ІХ. Підсумок уроку

– Багатогранна поезія Шевченка. І за один урок ми не можемо розповісти все про нього, а тим паче, про його творчість. Завершити урок я хотіла б словами, які сказав Олесь Гончар, відомий український письменник, звертаючись до дітей, писав: «Юні друзі! Дорожіть Шевченком! Хочеться вірити, що на вашому шляху завжди буде Тарасова пристрась, Тарасова мужність, Тарасове слово!»

– Любіть Україну, як любив її Тарас Шевченко. Бережіть її, як берегли ваші діди і прадіди. І нехай вогник Кобзаря завжди горить у ваших серцях, посилаючи промені любові до природи, людини, рідного слова і пече гнівом до несправедливості.

Читайте його твори і ваша мова теж буде гарною, чарівною, барвистою, бо українська мова – одна з найкращих мов світу.

Х. Повідомлення домашнього завдання.

Кірій Н. В.

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ЯК ДІЄВИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Наразі Концепцією Нової української школи передбачено розвиток ключових компетентностей, що сприятимуть формуванню особистості майбутнього випускника школи як інноватора та патріота. Разом із тим відбувається впровадження в зміст освіти наскрізних змістових ліній, які мають понадпредметний характер. Саме тому застосування інтегративного підходу до навчання сьогодні є особливо вмотивованим.

Ідея єдності світу проникала в педагогіку як розуміння необхідності вивчення явищ і процесів у взаємозв'язку та взаємообумовленості. Починаючи ще з XVII ст. інтегративний підхід до навчання впроваджували Я. А. Коменський, Й. Г. Песталоцці, Й. Ф. Герbart, О. Музиченко, В. Сухомлинський та ін.

Розглянемо можливі шляхи реалізації інтегративного підходу під час вивчення твору В. Рутківського «Джури козака Швайки» на уроках української літератури та мовної теми «Зміни приголосних при творенні слів» у 6 класі (напрями «Україна – культура», «Україна – історія»).

На уроці української літератури, досліджуючи тему боротьби українських козаків проти татарської орди, реалізуємо міжпредметні зв'язки *українська література – історія – українознавство*. Це зумовлює поділ класу на три групи: «Історики», «Українознавці», «Літературознавці». На етапі аналізу художнього твору порушуємо два проблемних питання: • Хто такі козаки? • Що стало запорукою успішної боротьби козаків з ординцями?

Перед пошуком відповідей на проблемні питання можна застосувати **інтерактивний прийом «Окуляри віртуальної реальності»**, що дозволяє уявно перенестися в час, коли розгортаються події, описані у творі. Щоб візуалізувати цей процес, спочатку пропонуємо переглянути відео, у якому продемонстровано сміливість та звитягу козаків. Після цього кожна з груп отримує своє завдання.

«Історики». «Опорно-логічні схеми». Опрацювати історичну довідку про боротьбу українських козаків з татарами. Скласти опорну схему «Причини виникнення українського козацтва».

Виникнення українського козацтва

Поневолення України іншими державами

Зміцнення класу панів

Причини виникнення козацтва

Боротьба з татаро-турецькими загарбниками

Посилення кріпацтва

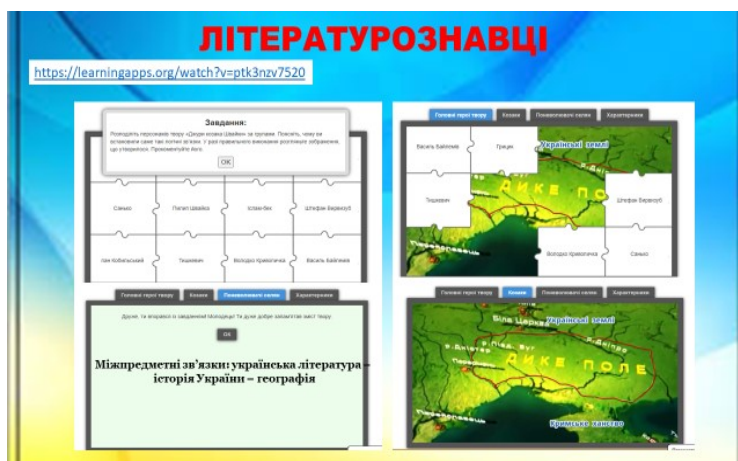
Міжпредметні зв'язки: українська література – історія України

Міжпредметні зв'язки: українська література – українознавство – образотворче мистецтво

«Українознавці». «Колаж». Опрацювати уривок з твору «Джури козака Швайки», у якому подано опис козацького острова. Створити на його основі колаж із зображень, обравши їх із запропонованих (*міжпредметні зв'язки: українська література – українознавство – образотворче мистецтво*).

«Літературознавці».
«Творче конструювання».

Розподіліть персонажів твору «Джури козака Швайки» за групами. Поясніть, чому ви встановили саме такі логічні зв'язки. У разі правильного виконання розгляньте зображення, що утворилося.

Прокоментуйте його (Дике поле). *Міжпредметні зв'язки: українська література – історія України – географія.*

Представлення результатів роботи в групах. Підведення підсумків (*відповідь на перше проблемне питання*).

Прийоми «Опорно-логічні схеми», «Колаж», «Творче конструювання» з одного боку забезпечують вмотивовану інтеграцію знань учнів з української літератури, історії та українознавства під час аналізу одного художнього твору (до того ж під час творчого конструювання учні, які працювали в групі «Літературознавці», актуалізували знання й з географії). З другого – спонукають учнів до вивчення історії, культури, природи своєї Батьківщини.

У реаліях сьогодення доцільним є застосування на уроках таких форм роботи, що спрямовані на розвиток в учнів саме інформаційно-цифрової компетентності і водночас забезпечують досягнення академічної доброчесності. До таких можна віднести, зокрема, «Хмари слів», ігровий прийом «Одягни героя». Розглянемо їх практичне використання під час пошуку відповіді на друге проблемне питання: «Що стало запорукою успішної боротьби козаків з ординцями?». Кожна з груп отримує такі завдання.

«Історики». Опрацювавши уривок з історичного джерела, визначте ознаки зовнішності козаків. **Створіть хмари зі слів.**

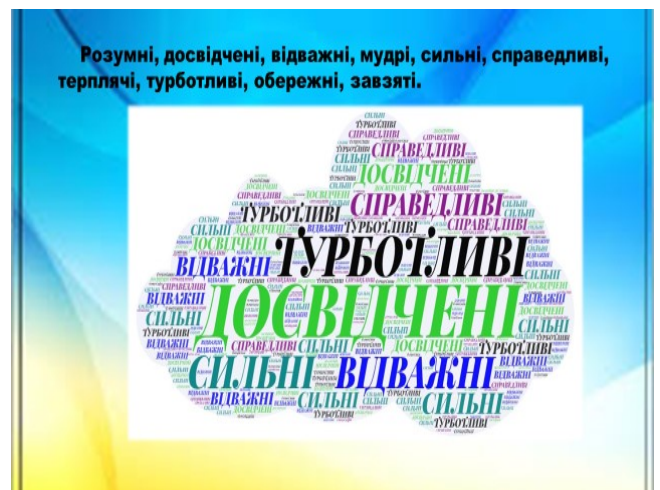
Як за зовнішнім виглядом, так і за внутрішніми якостями запорізькі козаки загалом були характерними типами свого народу і свого часу. За описами сучасників, вони переважно були середнього зросту, плечисті, ставні, міцні, сильні, на обличчі повні, округлі, а від літньої спеки й степового повітря смагляві. З довгими вусами на верхній губі, з розкішним оселедцем на тім'ї, у смушковій гостроверхій шапці, справжній запорожець завжди дивився якомсь похмуро, спідлоба, сторонніх зустрічав спочатку непривітно, вельми неохоче відповідав на питання, але згодом помаленьку лагіднішав, обличчя його під час розмови поступово веселішало, живі проникливі очі засвічувалися вогнем, і вся його постать дихала мужністю, молодецтвом, заразливою веселістю й неповторним гумором. «Запорожець не знав ні «соб», ні «цабе», тому був здоровим, вільним від хвороб, умирав більше на війні, ніж дома. (Дмитро Яворницький «Характеристика запорізького козака»)

«Українознавці». Говорячи про побут козаків, буде доречним визначити й елементи їхнього одягу. Це сприятиме формуванню цілісного уявлення про козаків як окрему верству населення України в XV ст.. Поєднайте назви елементів одягу з їхнім зображенням. Опрацюйте інформаційну довідку про них.

«Літературознавці».

Опрацювавши уривки з твору «Джури козака Швайки», визначте внутрішні якості козаків. **Створіть хмари зі слів.**

Представлення результатів роботи в групах. Підведення підсумків (відповідь на друге проблемне питання).

Створення хмар зі слів, ігровий прийом «Одягни героя» сприяють розвитку логічного й образного мислення учнів, вербального інтелекту, навичок роботи з інформаційними технологіями (уміння знаходити потрібну та корисну інформацію), активізації лексики. Продемонстровані форми роботи забезпечують інтеграцію знань з різних дисциплін (українська література – історія – українознавство).

Знання, здобуті на уроках літератури, учні можуть активізувати на уроках української мови. У той же час, коли на уроках української літератури вивчається трилогія В. Рутківського «Джури козака Швайки» (а саме її друга частина «На Козацьких островах»), шестикласники на уроках української мови розглядають тему «Зміни приголосних при творенні слів». Тому, готуючись до уроків мови, добираємо завдання на основі вище згаданого літературного твору (текстоцентричний підхід).

Завдання 1. «Вибіркове списування»

Прочитайте. З поданого уривку випишіть слова, у яких можливе чергування приголосних звуків. Змініть слова так, щоб відбулося чергування приголосних.

У відповідь з глибини острова долинуло качине крякання. А через певний час гойднулися кущі біля низького, мабуть, болотистого берега, і на хвилі загойдався широкий, опецькуватий човен плоскодонка. У човні стояв здоровань у полотняній, розхристаній на грудях сорочці. Якусь мить він вдивлявся у прибульців, а тоді заходився шалено відштовхуватися довгою тичкою.

Завдання 2. Візуалізований диктант

Розгляньте ілюстрації. Запишіть, хто або що на них зображено (Воронівка, Швайка, козак, хлопці, берег). Змініть ці слова так, щоб відбулося чергування приголосних звуків. Складіть із записаними словами речення.

Завдання 3. «Розподіли нас!»

Прочитайте поданий уривок. Пригадайте, із якого розділу твору В. Рутківського його взято («Санькова ворожба»). Поданий перелік слів, складений на основі цього уривка, розподіліть за двома стовпчиками.

1 – неможливе чергування приголосних звуків при зміні слів;

2 – можливе чергування приголосних звуків при зміні слів.

Наведені як приклад завдання допомагають активізувати знання, здобуті на уроках української літератури, засвоїти на їх основі мовний матеріал. Обрані форми роботи сприяють реалізації інтегративного підходу до навчання (*міжпредметні зв'язки: українська мова – українська література*), формуванню в учнів ключових компетентностей, визначених Концепцією «Нова українська школа».

Таким чином у статті продемонстровано прийоми, методи, які можна використовувати під час реалізації інтегративного підходу до навчання. Такі ж форми роботи можна використовувати, наприклад, під час вивчення повісті І. Франка «Захар Беркут» у 7 класі, роману П. Куліша «Чорна рада» в 9 класі. І вже потім добирати систему вправ до уроків української мови.

Отже, інтегративний підхід до навчання є справді дієвим засобом розвитку соціальної та громадянської компетентностей на уроках української мови та літератури. Застосовуючи його, ми розвиваємо в учнів ті вміння й навички, що з одного боку сприяють формуванню особистості випускника школи як інноватора та патріота, з іншого – так чи інакше знадобляться йому в житті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рутківський В. Джури козака Швайки. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13789>

**ДОСЛІДЖУЄМО ВОДИЧКУ В КЛУБІ «КАПІТОШКА»
(пізнавально-дослідницька діяльність дітей
середнього дошкільного віку)**

Мета:

1. Формувати в дітей уявлення про воду: вода – це рідина, вода потрібна людині і всім живим істотам, вода є всюди в природі.
2. Ознайомити на дослідах з основними її ознаками та властивостями: вода – чиста, прозора, без запаху, розливається, ллється, має здатність зафарбовуватись; лід – це вода.
3. Закріпити назви матеріалів. (резина, дерево, пластмаса)
4. Розвивати пізнавальні здібності дітей у процесі сумісної пізнавальної діяльності, сенсорні здібності, мислення, зорову та слухову увагу, навички спілкування, групової взаємодії, фонематичний слух.
5. Виховувати бажання пізнавати навколишній світ.

Попередня робота:

1. Бесіда про воду, її значення в природі та житті людини.
2. Спостереження за снігом та бурульками на прогулянці.
3. Читання художньої літератури.
4. Вивчення віршів.
5. Ігри з водою, спостереження за водою при умиванні.

Матеріал та обладнання:

1. Інвентар для дослідів: банки з чистою водою, гудзики, пензлики, фарби, лід на тарілці; стакан з молоком, глечик з водою, пустий стакан, лійка.
2. Ляльковий герой, ширма.
3. Маска – хмаринка (для вихователя), маски – крапельки (з кількістю дітей).
4. Іграшки з дерева, резини, пластмаси.
5. Паперові різнокольорові човники з геометричними фігурами.

Хід заняття:

Вихователь запрошує дітей в коло. Звертає увагу дітей на гостей та пропонує з ними привітатися.

– Давайте подаруємо нашим гостям посмішку та добрий настрій. Піднесемо долоні до губ і тихесенько подуємо на них. Хай наш добрий настрій полетить по всій групі до кожного гостя і повернеться до нас.

Аудіозапис журчання води.

– Послухайте мою музичну загадку. Що ви почуєте? Що це за звуки?

Бесіда «Де живе вода?»

– Сьогодні я вас запрошую до лабораторії, де ми будемо проводити цікаві досліди з водою.

Із-за ширми з'являється Буратіно.

– Ой, ой ледве не запізнився. Доброго ранку, діти. Мене звуть Буратіно. Мої друзі мені розповіли, що у вас відкрито клуб юних дослідників «Капітошка». Я теж хочу навчитись робити досліди.

– Добре, залишайся, будеш вчитися разом з нами.

– Діти, запрошую вас за столи до нашої лабораторії. А ти, Буратіно, будь уважний.

Дослід № 1 «Вода прозора, без кольору»

– На столі у вихователя стакан з молоком, склянка з водою, гудзик.

– Покладіть будь ласка в банку гудзик. Ви бачите його? (так)

– А тепер я покладу гудзик в молоко, ви бачете його? (ні)

– Молоко якого кольору? (біле). А вода якого кольору? (без кольору)

Висновок: вода не має кольору, вода прозора.

Дослід № 2 «Вода без запаху»

– Понюхайте воду в банці. Вона пахне? (ні)

Висновок: вода не пахне, не має запаху.

Дослід № 3 «Вода – це рідина»

Вихователь наливає воду з глечика в стакан, миску.

– Що у мене в руках? (глечик з водою)

– Що відбувається з водою? (лється). Спробуйте взяти воду в кулачок. Чи можна це зробити? Чому?

Висновок: вода – це рідина.

Дослід № 4 «Лід – це вода»

– Діти, а ви знаєте, коли вода буває твердою. Подивіться, що у мене на тарілці. (лід) Доторкніться до нього, який він на дотик? (твердий, холодний). У що він перетворюється на тарілці? Чому? (у кімнаті тепло)

Висновок: лід – це заморожена вода.

Дослід № 5 «Колір води залежить від кольору фарби»

– Зараз я добавлю у воду фарбу. Що сталося з водою? Тепер ви виберіть фарбу, яка вам подобається, наберіть її пензликом та зафарбуйте водичку. Якого кольору вона стала?

Висновок: вода змінює колір у залежності від кольору фарби.

– Сьогодні ми багато цікавого дізналися в нашій лабораторії про воду.

Діти встають із-за столів, переходять на килим.

– Краплини води живуть не тільки на землі, а і на небі.

Психогімнастика «Хмаринка і краплинки води»

Вихователь.

– Давайте на мить ви станете краплинками води, які живуть у хмаринці, а я – хмаринкою. (під звуки музики діти перетворюються на дощик, струмок, річку, море; стрибки, біг парами, ланцюжок, коло).

– Я, мати-хмаринка. Я стала великою і важкою. І вже не можу тримати вас у себе. Я відпускаю вас на землю. Полейте будь-ласка кожную квітку, травичку, кущик, деревце.

– Полетіли краплинки. Сумно поодиноці стало капотіти крапелькам. Кожна краплинка знайшла собі друга капельку. Зібрались вони разом і потекли маленькими веселими струмочками. Зустрілись струмочки і стали річкою. Текла, текла річка і потрапила у велике море. Подмухав вітер на морі і піднялись хвилі. Перестав дмути вітер, заспокоїлося море. А тут мати – хмаринка згадала, що пора вертатися краплинкам додому. Покликала вона сонечко.

– Сонечко, зігрій будь-ласка землю. Доторкнулося сонечко своїми промінцями до краплинок, і стали вони легкими і прозорими. Потягнулись вгору та повернулись до матусі.

– Буратіно, а ти знаєш, як можна гратися з водичкою?

– Ні, цікаво мені буде про це дізнатися.

Гра «Пливе – тоне»

(діти з мішечка дістають предмети, називають, з якого матеріалу вони зроблені, і пускають у воду)

Мовленнєва хвилинка «Як ми всі повинні ставитись до води, щоб вона завжди була в крані» (закривати кран, не крутити крани).

– У подарунок дарую тобі, Буратіно, та дітям човника. (діти за геометричною фігурою, яка намальована на човнику, вибирають собі пару) Грайтеся з задоволенням.

Буратіно.

– Дякую вам, мої друзі. Тепер я багато знаю про водичку. Побіжу додому, перевірю крани. До побачення. (діти прощаються з Буратіно, ідуть гратися з човниками).

Кокаєва Н. С.

МИ Є ДІТИ УКРАЇНСЬКІ, ХЛОПЦІ ТА ДІВЧАТА, РІДНИЙ КРАЙ НАШ – УКРАЇНА, КРАСНА ТА БАГАТА (виховна година, 4 клас)

Мета: поглибити знання учнів про історичні події в Україні; учити школярів висловлювати свої думки і враження; поповнювати знання про Україну; формувати національну свідомість та патріотичні почуття приналежності до українського народу, України;
розвивати зв'язне мовлення, творчість, креативність;

виховувати почуття прекрасного, любов до природи, формувати духовне багатство особистості.

Обладнання: картки

Хід заняття

I. Організаційний момент

1. Привітання.

– Дорогі діти, вітаю вас з початком нового навчального року, бажаю міцного здоров'я, успіхів у навчанні, справжніх друзів і високих досягнень!

2. Вправа «Мозкова атака».

– Де ви відпочивали влітку? *(Відповіді учні фіксують на дошці у вигляді різнокольорових метеликів, які прикріплюють на карті залежно від місця відпочинку).*

– У якій країні знаходиться більшість місць вашого літнього відпочинку? *(В Україні.)*

II. Мотивація навчальної діяльності

1. Вступна бесіда

– Погляньте на дошку. Прочитайте вірш. Що ви прочитали? *(Відповіді учнів).*

У всіх людей одна святиня,

Куди не глянь, де не спитай.

Рідніша їм своя пустиня,

Аніж земний в чужині рай.

Їм красить все їх рідний край.

Нема без кореня рослини,

А нас, людей, без Батьківщини.

– Так, це наша рідна Україна.

Як називається цей вірш? *(Акрівіри)*

2. Вправа «Асоціативний куш»

– Давайте пригадаємо, що ми знаємо про нашу державу. *(Відповіді учнів: столиця України, державна символіка, народна символіка, назви річок, озер, морів, міст, сіл тощо).*

III. Повідомлення теми та мети заняття

– Діти, якою буде тема нашої зустрічі? *(Про Україну)*

– Так, тема нашого уроку «**Ми є діти українські, хлопці та дівчата,**

Рідний Край наш –Україна, красна та багата»

Сьогодні буде нам допомагати Мудра Сова!

IV. Основна частина

1. Завдання від Мудрої Сови. Гра «Дай правильну відповідь»

- У якій країні ми живемо? Столиця України?
- Як називається головна річка України?
- Які гори є в Україні?
- Як називається наш рідний край?
- Які країни Європи є сусідами України?

2. Завдання від Мудрої Сови. Гра «Ми патріоти»

- Кожен патріот добре знає історію та традиції свого народу.

Спробуємо

свої сили та дамо відповіді на запитання вікторини.

1. Без верби і калини ... (нема України)
2. Слово не горобець...(вилетить не спіймаєш)
3. Птицю пізнати по пір'ю, а людину ...(по мові).
4. Ранні пташки росу п'ють ... (а пізні сльози ллють)
5. Можеш вибирати друзів і дружину, вибрати не можна тільки...

(Батьківщину)

6. Праця годує, а...(лінь марнує)
7. Гостре словечко ...(коле сердечко)
8. Хочеш їсти калачі, ...(не сиди на печі)

3. Завдання від Мудрої Сови. Гра «З'єднай прислів'я». (Робота в парах.)

– У кожного із вас лежать картки із завданням. З'єднайте початок прислів'я з кінцівкою. Розтлумачте зміст.

Без верби й калини – нема України.

Не краса красить, а розум.

Скрізь добре, проте вдома – найкраще.

– Як ви розумієте ці прислів'я? Які народні символи України згадано в цих прислів'ях?

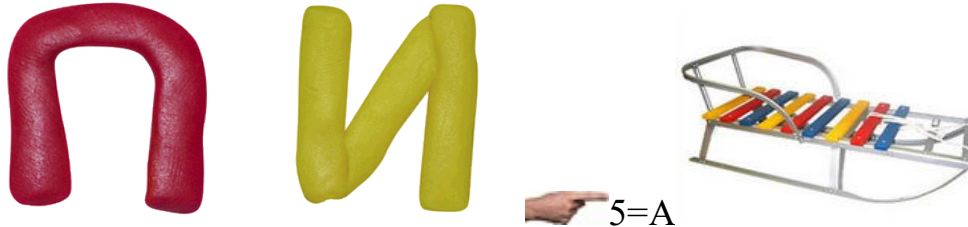
– Отже, народними символами українців є батьківська хата і святий хліб, вишитий рушник і материнська пісня, верба і калина, і хрещатий барвінок, дивовижна писанка, вірний своєму краю лелека. Усі вони – наші давні та добрі обереги. (Учитель показує ілюстровані малюнки).

4. Фізкультхвилинка «Моя Україна»

5. Завдання від Мудрої Сови. Гра «Чомучка»

– А зараз відгадають ребуси:

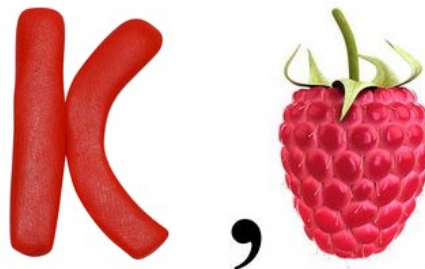
1. Національний символ України. Його дарують, ним обмінюються у Великодне свято. (Писанка)

2. Дерево, яке оспівано у народних піснях, у віршах. Воно освячується в церкві перед Паскою, як засіб від злих сил. (Верба)

3. Кущ, оспіваний в українських народних піснях, символ дівочої вроди. (Калина)

4. Чим прикрашають голову українські дівчата. (Вінок)

5. Національний символ України. Матері дарують його своїм дітям на щастя, на долю, відряджаючи в далеку дорогу. (Рушник)

6. Завдання від Мудрої Сови. Гра «Обереги рідної землі»

– З'єднайте опис предмета із його назвою.

Вишита сорочка	писанка
Квіти, листя, сплетені в коло, яким найчастіше прикрашають голову	лелека
Розмальоване куряче або декоративне, звичайно дерев'яне яйце, призначене для Великодніх свят	рушник
Довгастий шматок тканини для витирання обличчя, тіла, посуду і т. п., а також вишитий шматок тканини для оздоблення житла в українських оселях.	вінок
Великий перелітний птах із довгими ногами та довгим прямим дзьобом	вишиванка
Кушова рослина з білими невеликими квіточками та гіркими чи кисло-солодкими ягодами, зібраними в кетяг	верба
Дерево або кущ із гнучким гіллям, вузькими листочками. Найчастіше росте по берегах річок, понад ставками, поблизу копанок	калина

7. Завдання від Мудрої Сови. Вправа «Ми в об'єктиві»

Фото: руки учнів у вигляді серця.

8. Завдання від Мудрої Сови. Вправа «Оплески співпраці»

– Молодці! Ви всі справилися з усіма завданнями Мудрої Сови. За активну та плідну роботу на уроці вона дарує вам повітряні кульки.

V. Підсумок заняття

– Хочеться завершити урок словами відомого письменника Володимира Сосюри.

Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер і трави, і води,
В годину щасливу і в радості мить.
Любіть у годину негоди.
Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну.
Красу її вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.
– Пишайтеся тим, що ми українці!!!

Колеснік К. М.

ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Мета: ознайомити учнів з поняттям, формами та структурою булінгу; виховувати почуття емпатії та переживання до дитини, яка зазнає насильства; розвивати вміння пошуку шляхів виходу зі складної ситуації; формувати навички відповідальної та безпечної поведінки.

Хід заняття:

1. Вступне слово.

Сьогодні ми з вами тут для того, щоб обговорити важливу тему – тему насильства та жорстокості серед учнів. Кожному з нас, хоча б раз у житті доводилося зіткнутися з насильством. Воно могло застосовуватися проти вас самих, ви могли бути свідком або самі ставали тими, хто ображає. Ми поговоримо про насильство та жорстокість, яка направлена на одну дитину. Це явище називають булінгом. Ми спробуємо зрозуміти

почуття жертви булінгу та поведінку агресора. І найголовніше, разом знайдемо шляхи допомоги постраждалій дитині та спробуємо убезпечити себе, щоб не зіграти одну з ролей у булінгу.

Сподіваюся, вам буде цікаво та пізнавально і ви з користю проведете час.

2. Інформаційне повідомлення «Що таке булінг» (презентація)

Учитель: Серед учнівської молоді надзвичайно загострилася проблема насильства, здійснюваного самими дітьми один до одного.

Останніми роками визнано поширення такого явища, як шкільний булінг. Отже, що це таке: булінг у перекладі з англійської – хуліганити, грубіянити, визначається, як утиск, цькування, дискримінація. Це тривалий процес свідомого жорстокого ставлення (фізичного і психічного) з боку дитини або групи дітей до іншої дитини або дітей.

4 головні компоненти булінгу:

- ✓ агресивна і негативна поведінка;
- ✓ здійснюється регулярно;
- ✓ відбувається у відносинах, учасники яких мають неоднакову владу;
- ✓ така поведінка є навмисною.

Форми шкільного булінгу:

- ✓ фізичний (умисні штовхання, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень тощо);
- ✓ психологічний (насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічну травму шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість).

Соціальна структура булінгу:

- ✓ переслідувач (кривдник, агресор);
- ✓ постраждала дитина (жертва);
- ✓ спостерігач.

Зараз ми можемо пригадати, що можливо кожен з нас мав якусь свою роль у булінгу. Наприклад, був спостерігачем, але при цьому не задумувався, що є безпосереднім його учасником.

Як розпізнати жертву:

- ✓ діти, які не можуть захистити себе, фізично слабші за своїх однолітків;
- ✓ невпевнені в собі діти, замкнуті, мовчазні;
- ✓ діти, які мають руде волосся, повні чи худі;

✓ діти, які уникають певних місць у школі (наприклад, на перерві сидять у класі);

✓ діти, які часто не мають жодного близького друга, краще спілкуються з дорослими, ніж з однолітками.

Як розпізнати агресора:

✓ якщо це хлопчики, вони зазвичай фізично сильніші за інших;

✓ виділяються зовнішністю, манерою поведінки, одягом;

✓ вони часто зухвалі та агресивні в ставленні до дітей та дорослих;

✓ не дуже гарно вчаться;

✓ мають досить велике коло друзів або однодумців тощо.

Як розпізнати спостерігача:

✓ діти з кола кривдника;

✓ однокласники;

✓ випадкові учні або ін.

Наслідки булінгу можуть бути різноманітні. Їх жертви зазнають чимало страждань. Це і зниження самооцінки, поганий сон та апетит, тривожність, вживання алкоголю, паління, думки про самогубство тощо.

Отже, як бачимо явище булінгу є поширеним, але в наших силах його зупинити і не лишатися осторонь. Адже варто пам'ятати, що сьогодні ти – спостерігач, а завтра – жертва.

2. Вправа «Відгадай хто»

Учитель: Зараз ми з вами об'єднаємося в 3 групи.

Завдання для кожної групи однакове. Ви отримаєте однакову кількість картинок і спробуєте серед них віднайти жертв булінгу, агресорів та спостерігачів. Кожна група представить свої напрацювання і пояснить, чому вони так думають.

4. Гра-розминка «Хто зайвий»

Необхідні матеріали: атласні стрічки 3 кольорів

Учитель: Зараз я забираю один стілець. Усі ви, за моєю командою, будете рухатися по колу. По команді СТІЙ ви повинні знайти собі місце для того, щоб сісти. Це не обов'язково має бути ваш стілець. Той, хто залишиться стояти – вибуває з гри.

Питання для обговорення:

1. Чи звернув хтось увагу на стрічки, які висять на 3 стільцях?

2. Ці стрічки означають певну соціальну роль у булінгу.

Звертаю вашу увагу на те, що дехто з вас несподівано встиг побувати у певних ролях. Так може трапитися з вами і в житті: «Ви не очікуєте, а опиняєтеся у ролі жертви чи можливо агресора».

5. Вправа «Чому так стається»

Необхідні матеріали: картки із зображенням стріли, мішені та ока для поділу учасників.

Учитель: Ви всі бачите в мене різних кольорів та розмірів картки. Зараз кожен з вас вибере картку. З іншої сторони там є зображення, але ви не можете дивитися самі, що там і показувати комусь з учасників. Картки відкриваєте за моєю командою. Прошу об'єднатися в групи за малюнками, які є на картках. Дякую. А тепер, як ви думаєте, що означає «стріла?» (агресор), «око» (спостерігач), «мішень» (жертва). Ви знову мимоволі отримали ролі. А зараз кожна група буде мати своє завдання.

Група «агресорів» спробує написати причини, які спонукають кривдника себе так поводити.

Група «жертв» спробує написати причини, чому діти стають легкими мішенями для кривдників.

Група «спостерігачів» пише причини, чому спостерігачі часто не вмішуються в процес булінгу.

6. Вправа «Скринька безпеки»

Необхідні матеріали: відривні стікери, скринька, фломастери або ручки, загальні рекомендації

Завдання вправи полягає в тому, що кожен з вас повинен подумати і написати:

1. Як захистити себе від булінгу.
2. Що повинна робити дитина в ситуації булінгу.
3. Озвучивши свої рекомендації, вкинути їх у спільну «скриньку безпеки».

Учитель записує всі, запропоновані дітьми, варіанти.

7. Перегляд та обговорення мультфільму «Конфлікт на мосту»

<https://www.youtube.com/watch?v=BJnLeZzSVZM>

8. Підведення підсумків.

Учитель:

Рекомендації:

1. Зберігай спокій, дій хоробрі та обійди ситуацію.
2. Стримуй гнів.
3. Говори спокійно і впевнено – дай агресору можливість зупинитися.
4. Звернися по допомогу до дорослого, якому довіряєш (це може бути вчитель, психолог чи соціальний педагог).
5. Повідом про булінг когось із дорослих анонімно.
6. Поговори про це зі своїм братом, сестрою, знайомими.
7. Відійди в сторону. Це не ознака слабкості!
8. Усунь провокативні фактори.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

- ✓ Ви маєте право відмовитися робити те, до чого вас примушують силою або образливими, злими словами.
- ✓ Ваша власність належить тільки вам.
- ✓ Ви маєте право на допомогу.
- ✓ Кожна дитина має право жити вільно, у безпеці, відчуваючи тепло і любов!

Учитель: Наше заняття закінчилося. А зараз прошу сказати: «Що вам найбільше запам'яталося?» «Що зможете за необхідності застосувати в житті?».

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєнко Т. Ф. Явища мобінгу та булінгу в стосунках групи і особистості. *Шлях освіти: науково-методичний журнал*. 2012. № 6. С. 12–16.
2. Данько Г. Як боротися з мобінгом і булінгом. *Охорона праці: науково-виробничий журнал*. 2016. № 4. С. 18–20.

Крамаренко М. В.

ЛІТЕРАТУРНІ ДИКТАНТИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 6 КЛАСУ

Передмова

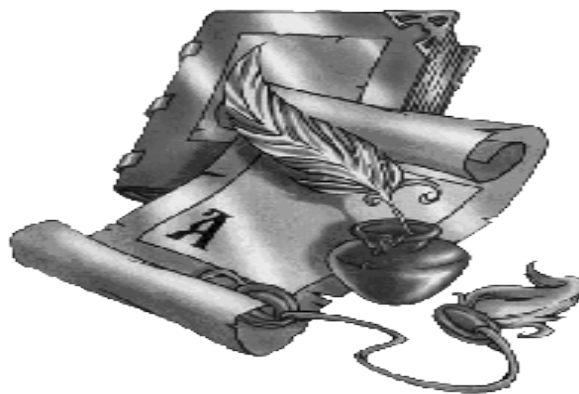
Завдання призначені для комплексної перевірки знань із зарубіжної літератури і побудовані таким чином, щоб дати учням можливість показати вміння аналізувати та інтерпретувати художній текст, виявляти його розуміння, усвідомлення родової й жанрової специфіки, стильової своєрідності, багатства його ідейно-художнього змісту та особливостей поезики.

Літературний диктант – це такий вид роботи, який дає нам змогу швидко і різнобічно перевірити знання учнів з теми, що вивчається, знання тексту.

Різні види літературних диктантів (хронологічний диктант, диктант «закінчіть думку», диктант «спостережливий читач» тощо) розкривають широкі можливості використання різноманітних форм і методів активізації знань учнів. Проведення таких диктантів сприятиме ефективнішому засвоєнню вивченого матеріалу, виробленню стійких умінь і навичок у його застосуванні, розвитку свідомого ставлення до прочитаного,

самостійності творчого мислення. Літературні диктанти, як правило, проводяться на початку уроку (перевірка домашнього завдання, актуалізація опорних знань) чи в кінці (підсумок, узагальнення). Аналіз зазначеного виду роботи дасть змогу об'єктивно оцінити якість знань учнів.

Літературні диктанти дають змогу оцінити практично всіх учнів, економно використавши при цьому час.

МІФИ НАРОДІВ СВІТУ

Індійські міфи. Єгипетські міфи

1. Ким у давньоєгипетській міфології був бог Ра? (*Богом Сонця*)
2. Що пояснюють міфи? (*Походження Землі, явищ природи, людей, богів і героїв*)
3. Хто такі асури? (*Вороги індійських богів*)
4. У чиєму образі богиня Тефнут оселилася в пустелі? (*В образі страшної левиці*).
5. Що зародилося від сили тепла, що дав вогонь? (*Золоте Яйце*)
6. Що за давньоіндійською міфологією першим виникло з Хаосу? (*Вода*)
7. Космогонічні, теологічні, етимологічні міфи. Укажіть ще два різновиди міфів. (*Календарні, героїчні міфи*)
8. Що відбулося в природі, коли богиня Тефнут втекла до пустелі? (*Запанувала спека, змілили річки, повисихали рослини*)
9. Хто був хранителем світу? (*Бог Вішну*)
10. Як називається сукупність міфів того чи іншого народу? (*Міфологія*)

11. Як звати творця і прабатька Всесвіту? (*Брахма*)
12. Хто повернув Гефнут додому? (*Шу і Тот*).

«Впізнай героя»

1. «У тому яйці зародився першопредок ...». (*Паньгу*)
 2. «А її пронизувало ...». (*Око*)
 3. «Од великої сили тепла, що дав той вогонь зародилося ...».
- (*Золоте Яйце*)
4. «Із Золотого Яйця виник Прабатько ...». (*Брахма*)
 5. «І першим із цих богів було ..., яке зіграло холодний світ і дало йому життя. (*Сонце*)
 6. «Згодом владу над усім світом здобув ...». (*Зевс*)
 7. «На початку була ... - вічна і безмежна». (*Пітьма*)
 8. «Найблагородніший серед безсмертних – титан...». (*Прометей*)
 9. «Отой водяний хаос мав ім'я...». (*Нун*)
 10. «Батьки його – ... обоє з роду славетного роду Персея».
- (*Амфітріон і Алкмена*)
11. «То співали ..., богині невблаганної Долі». (*Мойри*)
 12. «Наймогутніший грецький герой ...». (*Геракл*)

**Грецькі міфи.
Міф про Прометея**

1. Яким було друге покарання Прометея? *(Зевс наслав на нього*

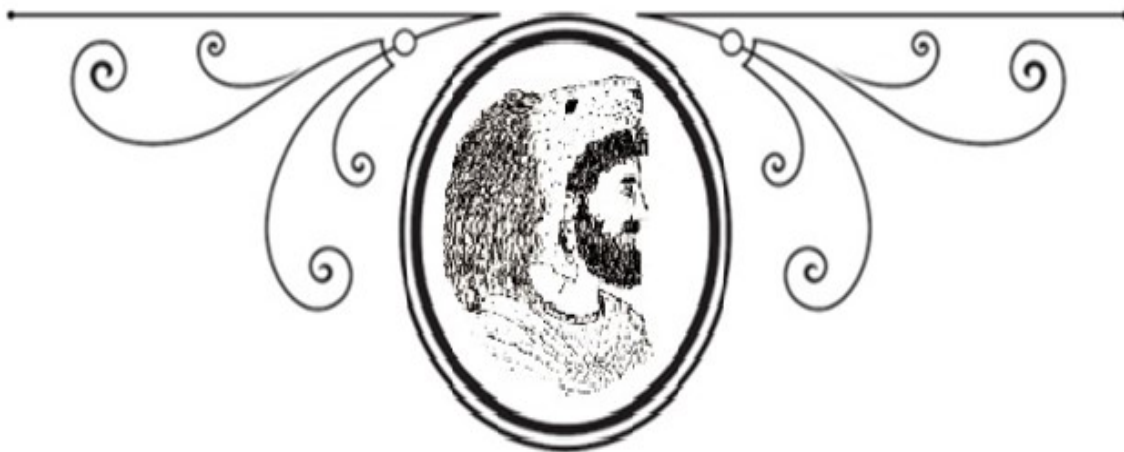
орла, який шматував його тіло).

2. Хто допомагав Гефестові приковувати Прометея? *(Влада і Сила.)*
3. Де Прометей заховав іскру, щоб принести її людям? *(У порожній очеретині).*
4. Якими були люди, коли вони тільки-но розселилися по землі? *(Кволі, безсилі, лякливі).*
5. Хто першим зглянувся на людей і допоміг їм? *(Прометей.)*
6. Як звали дівчину, перетворену на телицю? *(Іо.)*
7. Як Іо опинилася серед Кавказьких гір? *(Вона втікала від тедзя).*
8. Що, за угодою між Зевсом і Прометеєм, люди мали віддавати безсмертним богам? *(Спалювати кістки на їхню честь).*
9. За що Зевс покарав Прометея? *(За те, що Прометей викрав у нього вогонь).*
10. У яких горах був прикутий Прометей? *(У Кавказьких горах).*
11. Що Прометей розказав Іо про Зевса? *(Що незабаром Зевс може втратити владу).*
12. Хто з героїв убив орла і звільнив Прометея? *(Геракл)*

Дванадцять подвигів Геракла

1. Хто були батьки Геракла? *(Зевс і Алкмена).*
2. Кому змушений був служити Геракл? *(Нікчемному і боягузливому царю Еврістею).*

3. Де жила гідра? (*У болоті біля міста Лерни*).
4. Хто допоміг Гераклові у поєдинку з чудовиськами? (*Іолай, син Іфікла*).
5. Ким була породжена гідра? (*Тіфоном і Єхидною*).

6. Подумайте, уособленням чого є гідра? (*Уособленням зла*).
7. Який перший подвиг здійснив Геракл? (*Убив немейського лева*)
8. Яке найганебніше завдання мав виконати Геракл? (*Вичистити Авгієві стайні*).
9. Хто допомагав гідрі? (*Потворний рак*).
10. Якою зображена гідра? (*Це потвора з тілом змії і дев'ятьма головами дракона*).
11. До якого циклу міфів належать міфи про Геракла? (*До героїчних*).
12. Який казковий елемент має місце у міфі? (*Голови гідри мали здатність відростати*).

ПОДОРОЖ ДО КАЗКОВОГО ТЕАТРУ

Тема: учити дітей групувати предмети за кольором, порівнювати їх за формою, промовляти віршовані тексти із передаванням емоційного настрою; розігрувати сюжет відповідно до змісту казки; вільно триматися під час виступу перед дорослими та однолітками;

Розвивати емоційність і виразність мовлення, мислення, пам'ять, фантазію, увагу, тембр і силу голосу; чіткість дикції та інтонаційну виразність мовлення; розвивати дрібну моторику під час виготовлення декорацій до театральних вистав;

Формувати почуття прекрасного, виховувати любов до театру та кіномистецтва.

Обладнання: реквізит для виготовлення декорацій (квіти, травичка, дерева, хмаринки, сонечко, театральна ширма); шапочки-маски (ведмедик, лисичка, зайчик, вовк); геометричні фігури, кольорові кульки, кольорові кошики, лист від феї, колосок, червона шапочка, золотий ключик, повітряна кулька, рукавичка, банка з варенням.

Попередня робота: вивчення чистомовок, драматизація казки «Чарівне дзеркальце».

Хід заняття

Діти заходять до групи.

Вихователь: Діти, у нас сьогодні у нас свято

Гостей зібралося багато.

Нумо на мене подивіться

І веселенько посміхніться.

Добрий день вам, гості любі,

Ті, хто прийшли до нас!

Наші дітки раді бачити вас!

Посміхніться нашим гостям і привітайтеся з ними.

Діти вітаються

Вихователь: Дітки, у мене для вас є сюрприз – ось такий *кошик*, а в ньому лист від чарівної Феї.

Зачитую листа.

«Добрий день, мої любі малята! Я знаю, що ви дуже любите слухати казки і багато їх знаєте, тому сьогодні я запрошую вас до країни Казкового Театру. Моя країна не проста, у ній багато загадок і сюрпризів. Щоб потрапити до неї, вам необхідно пройти чарівний ліс, а увійти в нього може тільки той, хто назве свою улюблену казку».

Діти називають казку і проходять до лісу. Їх там зустрічає Гномик.

Гномик: Ласкаво просимо до чарівного лісу! Щоб пройти далі, вам потрібно виконати таке завдання: у цій скриньці різні цікаві предмети, вам необхідно їх дістати і назвати ці предмети.

Гномик подає вихователю скриньку.

Вправа «Що в скриньці?» вихователька просить дітей по черзі підійти до скриньки і дістати предмети, потім назвати їх ознаки.

Гномик: Молодці, дітки, ви виконали завдання, тому можете мандрувати далі. Хай вам щастить!

Діти з вихователем крокують далі, промовляючи чистомовку:

Ас-ас-ас – дує вітерець на нас.

Іс-іс-іс – іду я через ліс.

Лі-лі-лі – живе білка у дуплі.

Лю-лю-лю – дуже друзів я люблю.

Ра-ра-ра – ми весела дівчора.

Дітей зустрічає Мавпочка.

Мавпочка: Добрий день, малята! Я Мавпочка і дуже люблю пустувати і бавитися, а ви любите?

Діти: Так, любимо дуже.

Мавпочка: Ви зможете пройти далі, якщо зі мною пограєте.

Фізкультхвилинка:

Під музичний супровід діти повторюють рухи за Мавпочкою

Ми лісочком йшли (*діти крокують*)

Грибочок знайшли (*наклони вперед*)

Нагнулись, підняли,

У кошик поклали (*присідання*)

Ми лісочком йшли,

Малинку знайшли.

Нагнулись, підняли,

У кошик поклали. (діти повторюють вправи)

Під музичний супровід діти ідуть далі і підходять до будинку ПОПЕЛЮШКИ.

Попелюшка: Добрий день, милі діточки! Мені зла мачуха загадала завдання. У цьому кошику кульки різного кольору, їх потрібно розкласти у кошики відповідно до кольору. Допоможете мені?

Гра «Розділи за кольором»

Діти розкладають різнокольорові кульки у кошики відповідного кольору.

Попелюшка: Дякую вам, рушайте далі!

Вихователь: Дітки, подивіться, річка. Як же нам пройти далі?

Діти: Потрібно збудувати міст.

Вихователь: Подивіться, у кошику є геометричні фігури, яка це фігура? (Діти називають фігуру і вказують, якого вона кольору) давайте зробимо так, дівчатка будуть будувати місток з кругів, а хлопчики – з квадратів.

Діти будують місток, переходять річку, ідуть далі й зустрічають ЛИСИЧКУ.

Вихователь: Діти, подивіться, яка гарна Лисичка!

– Яке хутро у Лисички? (*пухнасте, густе, пишне, руде, гарне*)

– Які вушка у Лисички? (*невеличкі, гострі, чуткі*)

– Який носик? (*чорненький, маленький, чуткий*)

– Які очі у Лисички? (*маленькі, зіркі*)

– Який хвостик? (*довгий, пухнастий, м'якенький, з білим кінчиком*)

– Як ходить Лисичка? (*тихо, м'яко, обережно*).

Лисичка: Діти, ви любите розповідати віршики? У мене для вас є завдання: ось такі схеми, за якими потрібно вивчити віршик про лисичок.

Вихователь вам допоможе вивчати віршик за схемою:

Їхав лис через ліс

Лисеняткам капці віз,

Щоб соснові шишки,

Не кололи ніжки.

Діти вчать хором віршик. Декілька дітей розповідають віршик напам'ять.

Вихователь: Ми здолали всі перешкоди, ходімо до країни Чарівного Театру. Дітей зустрічає Фея.

Фея: Ласкаво просимо в країну чарівну,

Де королева є її величність Казка,

Побачите тут диво-дивину

Ходіть до неї, діточки, будь-ласка!

Моя країна не проста – казкова

Вона – театральна.

– Діти, скажіть мені, що відбувається в театрі? *(показують вистави)*

– А де показують виставу? *(на сцені)*

– Дітки, я прошу вас допомогти створити декорації для вистави.
(діти створюють декорації)

– Сцена, декорації в нас є, кого не вистачає? *(акторів і глядачів)*

– Зараз я змахну своєю чарівною поличкою і з'являться актори, а ви будете глядачами. Як потрібно себе поводити в театрі? *(не розмовляти, аплодувати).*

– Діти, сідайте зручніше, казка починається.

Драматизація казки «Чарівне дзеркальце»

Фея: На лісовій галявині у траві лежало дзеркальце. Хто і коли його загубив – невідомо. У дзеркальце дивились: небо, сонце, хмаринки і пролітаючі птахи. І ось одного разу... *(скаче Заєць, підходить до дзеркальця, несміливо торкається лапкою, нюхає, бере до рук).*

Заєць: Ой, та це ж мій портрет! Хто це мене так гарно намалював?
(біжить Лисичка, підходить до Зайця)

Лисичка: Що це у тебе?

Заєць: Та ось знайшов свій портрет і думаю: хто це мене так гарно намалював?!

Лисичка: Дай подивлюся! Заєць, ти що, та це ж мій портрет! На подивись!

Заєць: Ти що, не бачиш мої довгі вуха, гарні очі, пухнасті вуса???

Фея: Сперечались на весь ліс. Тут біжить Вовк.

Вовк: Чому сперечаетесь, друзі?

Заєць: Я знайшов на галявині свій портрет, дав Лисичці подивитися. А вона каже, що це її портрет. Лисичка, мабуть, погано бачить!

Лисичка: Це ти погано бачиш! Це мій портрет. На, Вовчику, подивись!

Вовк: Я дивлюсь, ви вдвох погано бачите. Це ж мій портрет! Подивіться – ось яка паща. У тебе є така паща? (Ні) а у тебе? (Ні). Ну ось! (Усі кричать)

Ведмідь: Що за голос? Ви чого кричите на весь ліс?

Заєць: Я прийшов перший, знайшов свій портрет. Прийшла Лисичка і каже, що це її портрет. А потім прийшов Вовк і теж сказав, що це його портрет.

Ведмідь: Ой, які ви кумедні! Та це ж мій портрет! *(усі здивовано дивляться на Ведмедя)*

– Чого замовкли? Чого не кричите? Я знаю один секрет. Зараз захочу і на цьому портреті з'явиться Вовк. Іди сюди!

Вовк: Так! Так! І я тут є!!!

Ведмідь: Зараз Заєць з'явиться, іди сюди! А тепер Лисичка.

Лисичка: А може це чарівний портрет???

Ведмідь: Цей чарівний портрет називається дзеркало. Хто в нього подивиться – побачить своє відображення.

Фея: Діти! Про що була казка?

Хто знайшов дзеркальце першим?

Хто другим?

Хто третім?

Хто помирив звірят?

Я дуже рада, що ви завітали до моєї чарівної країни!

Вам сподобалося? Буду чекати на вас, готуйтеся до зустрічі.

До побачення!

Вихователь: Діти, ви молодці, гарно попрацювали на занятті. На цьому наша подорож закінчується. Скажемо гостям до побачення. Приходьте до нас. Ми знаємо ще багато казок.

До зустрічі!

Мардашова І. І., Мардашова Ю. В.

УРОК-МАНДРІВКА В ЗАЧАРОВАНИЙ ВЕСНЯНИЙ ЛІС (1 клас)

Тема: Ознайомлення з поняттям «задача». Обчислення значень виразів.

Мета: ввести термін «задача», повторити нумерацію чисел від 1 до 10; закріпити знання цифр; розвивати мислення, обчислювальні навички, увагу, пізнавальний інтерес до навчання; формувати математичну компетентність, компетентність спілкування державною мовою, комунікативну компетентність; виховувати любов до природи, бажання піклуватися про тварин.

Обладнання: Хлопчик Богданчик-рукавичка, Дівчинка Олеся-рукавичка, зайчик-рукавичка, лисичка-рукавичка, вовчик-рукавичка, набір «Танграм», роздаткові картки, презентація, музичний супровід.

Хід уроку

– Діти, сьогодні у нас незвичайний урок. До нас завітали гості. Давайте з ними познайомимося:

– Доброго дня дівчатка і хлопчики. Мене звати Богдан.

– Вітаю вас, любі діти, я Олеся.

Ми помандруємо в казковий чарівний ліс. Під час подорожі нам треба повторити нумерацію чисел від 1 до 10, розв'язати приклади на додавання і віднімання, дізнатися, що таке задача, повторити геометричні фігури. Візьмемо із собою розум, спостережливість, кмітливість, охайність, а також знання.

«Мозковий штурм»

– Яка пора року настала?

– Як називаються весняні місяці?

– Чому місяць називається березень?

– Які зміни відбулися в природі з приходом весни?

– Пташки на своїх крилах приносять нам весну. Ми отримали телеграми від наших друзів, які з приходом весни повертаються до рідного краю. Але телеграми зашифровані і нам з вами потрібно їх розгадати.

«Шифрувальник» (звуки природи «Птахи у весняному лісі», музичний супровід «Звуки природи»)

– Як чудово співають пташки, мерщій до лісу. Супроводжувати нас у подорож буде лісовий мешканець, якому дуже подобається предмет, що знаходиться в чарівній скриньці. Здогадайтесь, що це?

Загадка про моркву

Сидить панна у світлиці молода, червонолиця.

Хто до неї завітає – вітамінами вгощає. (Морква)

З'являється зайчик, вітається з дітьми.

– Для подорожі нам необхідно обрати транспорт. На чому ми будемо їхати, дізнається, коли виконаєте графічну роботу. (Учитель коректує роботу учнів). У дітей на листочках з'явилася машинка.

І ось ми в лісі, він незвичайний, тут трапляються різні дива.

(З'являється вовк)

– Я посадив у лісочку,

шість берізок, два дубочки.

Рахувати сам не вмів,

і зозулю попросив.

Почала вона літати,

почала вона кувати,

та не може полічити.

Ану ж, ви, допоможіть! ($6+2=8$)

(з'являється лисичка)

– На галявинці у лісі живе лисонька руда

І в норі сховалася ще одна

Просим вас діти милі, щоб ви всіх лисичок полічили ($1+1=2$)

(з'являється зайчик)

– А наш зайчик із городу в ліс,

моркву в кошику приніс,

зручно всівся коло хати і узявся рахувати

дві й одна, одна і дві

скільки ж буде

Буде? ($2+1=3$)

– Ми тільки що не просто допомогли звірятам порахувати овочі, а розв'язали задачі. Який новий математичний термін ви почули? Задача *(презентація)*

– Ой, дивіться, ми опинилися на казковій галявинці, на якій стоїть будиночок «задача», де мешкають 4 подружки «умова», «питання», «розв'язання» і «відповідь». Ці подружки дуже люблять квіти. А квіти – це жива чи нежива природа? Чим жива природа відрізняється від неживої? Давайте і ми поллемо наші квіточки. (робота з картками)

Робота з геометричним матеріалом («Танграм»)

– Звіряткам так сподобалося в гостях у подружок «Задача», що вони просять нас облаштувати для них затишне подвір'я.

(з «Танграму» діти викладають будиночок, деревця та ін.)

– Які гарні будиночки у вас вийшли нашим звіряткам, у них буде затишно.

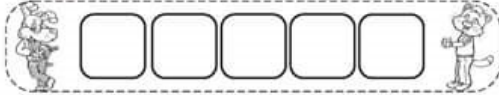
– А зараз кожен з вас, виконавши завдання, отримає те, що нам потрібно, щоб потрапити в будиночок, який називається «Задача», до подружок: «умова», «питання», «розв'язання» і «відповідь». *(Вправа на логіку «Квіточка»)*

Рефлексія під музику Шопена «Вальс»

– Ось і закінчилася наша незвичайна мандрівка до казкового весняного лісу. Ви так гарно працювали і на згадку про наш сьогоднішній день ви отримаєте від нас подарунки.

ДОДАТКИ

ШИФРУВАЛЬНИК

ГРАКИ, ЧАПЛІ, ЗОЗУЛЯ, СОЛОВЕЙ, ЗЯБЛИК, ОМЕЛЮХ, ЛЕЛЕКА, СИНИЦЯ

СУМА ЧИСЕЛ 3 і 3

=

5 ЗМЕНШИТИ НА 5

=

8 ЗБІЛЬШИТИ НА 0

=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 7 і 4

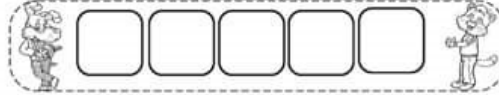
=

СУМА ЧИСЕЛ 6 і 4

=

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Р	Е	П	К	У	Й	Г	Ц	А	Ч	И

ШИФРУВАЛЬНИК

ГРАКИ, ЧАПЛІ, ЗОЗУЛЯ, СОЛОВЕЙ, ЗЯБЛИК, ОМЕЛЮХ, ЛЕЛЕКА, СИНИЦЯ

СУМА ЧИСЕЛ 4 і 0

=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 10 і 5

=

5 ЗБІЛЬШИТИ НА 2

=

6 ЗМЕНШИТИ НА 6

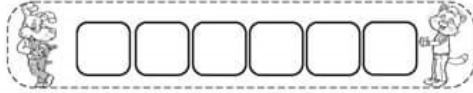
=

СУМА ЧИСЕЛ 3 і 6

=

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Л	Д	О	Ж	Ч	А	Х	П	І	Я	Ф

ШИФРУВАЛЬНИК

ГРАКИ, ЧАПЛІ, ЗОЗУЛЯ, СОЛОВЕЙ, ЗЯБЛИК, ОМЕЛЮХ, ЛЕЛЕКА, СИНИЦЯ

СУМА ЧИСЕЛ 4 і 4

=

9 ЗМЕНШИТИ НА 3

=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 10 і 2

=

2 ЗБІЛЬШИТИ НА 0

=

9 ЗМЕНШИТИ НА 4

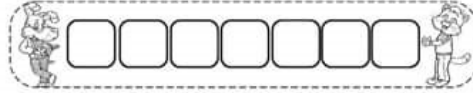
=

6 ЗМЕНШИТИ НА 6

=

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Я	І	У	В	Д	Л	О	Е	З	Й	С

ШИФРУВАЛЬНИК

ГРАКИ, ЧАПЛІ, ЗОЗУЛЯ, СОЛОВЕЙ, ЗЯБЛИК, ОМЕЛЮХ, ЛЕЛЕКА, СИНИЦЯ

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 3 і 3

=

СУМА ЧИСЕЛ 5 і 2

=

6 ЗМЕНШИТИ НА 3

=

9 ЗМЕНШИТИ НА 2

=

5 ЗБІЛЬШИТИ НА 0

=

7 ЗБІЛЬШИТИ НА 2

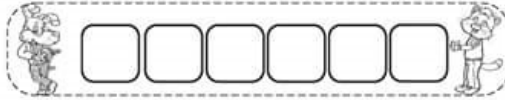
=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 5 і 3

=

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
С	Р	Й	Л	П	В	М	О	Б	Е	Ю

ШИФРУВАЛЬНИК

ГРАКИ, ЧАПЛІ, ЗОЗУЛЯ, СОЛОВЕЙ, ЗЯБЛИК, ОМЕЛЮХ, ЛЕЛЕКА, СИНИЦЯ

СУМА ЧИСЕЛ 4 і 2

=

3 ЗБІЛЬШИТИ НА 0

=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 10 і 3

=

6 ЗБІЛЬШИТИ НА 3

=

5 ЗМЕНШИТИ НА 5

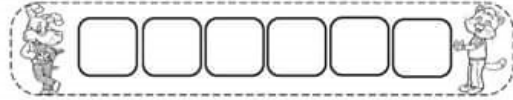
=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 8 і 4

=

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
И	П	В	Я	К	Ч	З	Б	Т	Л	Ю

ШИФРУВАЛЬНИК

ГРАКИ, ЧАПЛІ, ЗОЗУЛЯ, СОЛОВЕЙ, ЗЯБЛИК, ОМЕЛЮХ, ЛЕЛЕКА, СИНИЦЯ

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 6 і 5

=

8 ЗМЕНШИТИ НА 4

=

2 ЗБІЛЬШИТИ НА 5

=

7 ЗБІЛЬШИТИ НА 3

=

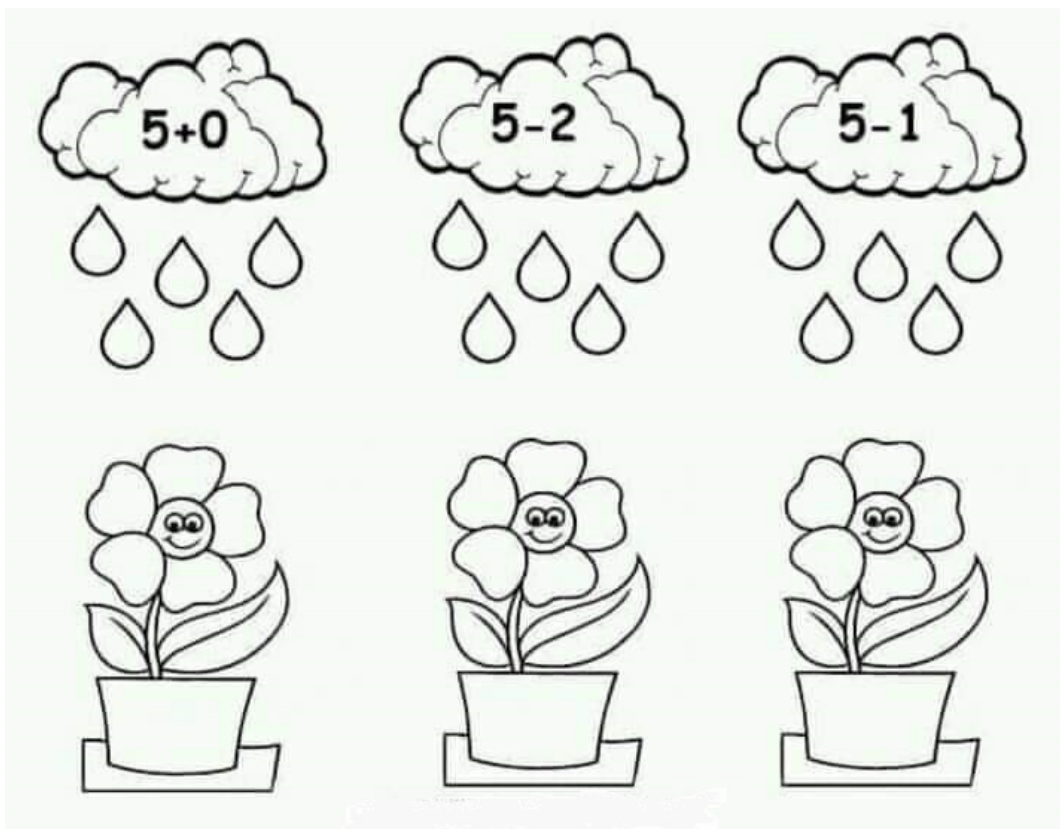
РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 9 і 3

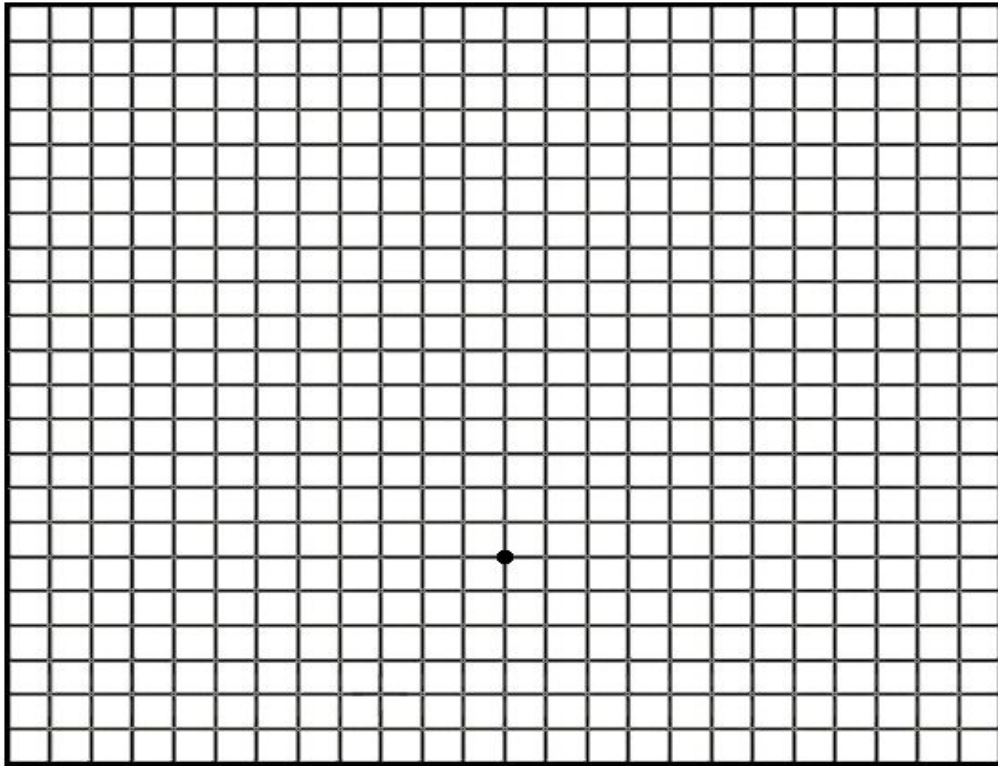
=

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ 5 і 2

=

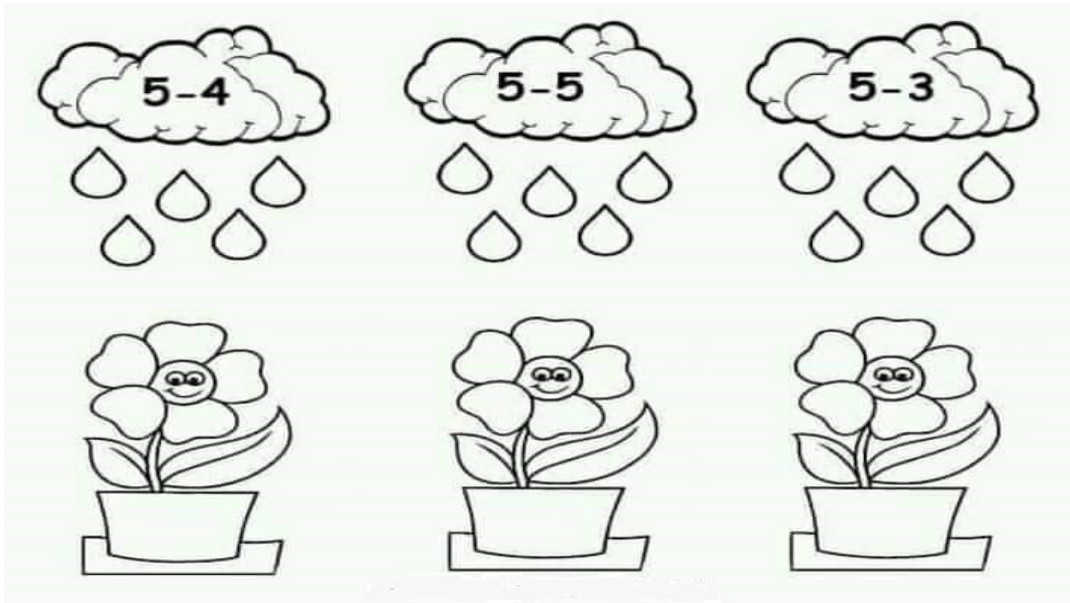
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ж	О	А	Х	М	В	Ю	Е	Ф	Ш	Л

Машина

3↑ 9→ 4↓ 2← 1↙ 1← 1↖ 8← 1↙
1← 1↖ 2← 1↑ 1→ 1↑ 1↗ 2→ 2↑
1↗ 3→ 5↓ 1→

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
А																				
Б																				
В																				
Г																				
Д																				
Е																				
Ж																				
З																				
И																				
К																				
Л																				
М																				
Н																				
О																				
П																				

А9	А10	А11	Б8	Б12	В8	В10	В12	Г8	Г12	Д9	Д10	Д11	Е10	Ж10
З10	И10	К8	К10	К12	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12	М9	М10	М11	Н10	О10
П10														

**НАРОДНА ЛЕГЕНДА «ХЛІБ І ЗОЛОТО»
(літературне читання, 4 клас)**

Мета: 1. Ознайомити учнів з легендою як жанром усної народної творчості; презентувати народну легенду «Хліб і золото».

2. Розвивати зв'язне мовлення, творчу уяву; удосконалювати навички свідомого виразного читання.

3. Виховувати повагу до людей праці; дбайливе, бережливе ставлення до хліба, до рідної української землі, до рідної України.

Обладнання: підручник, плакат «Хліб у рідному краї», «Бережи хліб», сюжетні малюнки до легенди, колоски пшениці, аудіозапис пісні «Моя Україна» у виконанні Н. Бучинської.

Тип уроку: Ознайомлення з новим твором.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОВЛЕННЄВА РОЗМИНКА

1. Робота над скоромовкою.

Я печу, печу, печу

Дітям всім по калачу

Зверху маком потрушу

В піч гарячу посаджу.

(читаємо скоромовку і передаємо колосок)

2. Робота над примовкою

– Прочитайте примовку з поступовим прискоренням.

Сонечко,

Полети на хмарку,

Принеси нам з неба манку,

Щоб було влітку:

У городі боби,

В лісі ягоди, гриби,

У джерелі водиця,

А у полі пшениця.

III. ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

Крісло автора.

Робота з другом. Учні в парах повертаються одне до одного та переказують народну притчу «У пригоді». Оцінюють роботу одне одного, вказують на недоліки.

IV. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

– Сьогодні ми ознайомимося ще з одним жанром усної народної творчості. Яким саме – ви дізнаєтеся, якщо прочитаєте в рядку кожну третю букву.

О В Л Т П Е Г К Г Щ П Е У Я Н К У Д Ж І И П

(Легенди)

V. СПРИЙМАННЯ Й УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Звучить пісня «Моя Україна» у виконанні Н. Бучинської.

1. Розповідь учителя

Легенда – усне народне оповідання про чудову подію, що сприймається як достовірне. Легенди дуже близькі до переказів, відрізняються від них найбільше тим, що в основі їх – біблійні сюжети. На відміну від казок, легенди не мають традиційних початкових і прикінцевих формул, усталеного чергування подій. Лише подеколи в них є спільне із казками: початкові формули – «було це давно», «колись давно-давно»; фантастичний зміст, але такий, що трактується як диво, створене незвичайними людьми.

Легенди починаються з викладання змісту і завершуються висновком, повчальним підсумком.

2. Самостійне читання легенди учнями (мовчки).

- Чи сподобалася вам легенда?
- Які почуття вона у вас викликала?
- Хто є головними персонажами легенди?

3. Словникова робота «Перлина слова»

Галич – у давні часи столиця Галицького королівства, зараз – місто в Івано-Франківській області.

Вістові – які подають звістку, сигнал, умовний знак; сигнальники.

Дружина – військовий загін короля.

У золоті купався – мав усього вдосталь, був дуже багатим.

4. Руханка

5. Читання легенди учнями «ланцюжком»

– Коли і де відбувалася подія, яка описана в легенді?

6. Аналіз змісту легенди

– Що вмів дуже гарно робити майстер?

– Чого він не мав?

– Що він одного разу сказав королеві?

– Як Данило виправив майстра?

– Чи вдалося Данилові переконати майстра в тому, що його думка – хибна?

– Який напис на стіні побачив Данило другого дня?

– Що зробив король?

– Як майстер опинився замкнутим у майстерні?

– Скільки часу він там перебував?

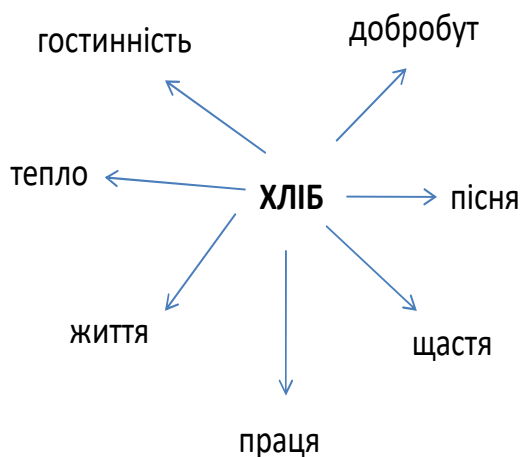
– Що сталося із майстром?

– Які слова тепер побачив король на стіні?

– Як ви можете пояснити значення слів короля Данила: «Хліб – усьому голова»?

– Що призвело до загибелі майстра?

Метод «Асоціативний кущ»

7. Робота в групах

Швидкий тест

«Як я зрозумів легенду»

Питання № 1

У якому місті жив король Данило?

- А) У Львові;
- Б) у Києві;
- В) у Галичі;
- Г) у Смілі.

Питання № 2

Встанови відповідність між словами, які вживаються в легенді «Хліб і золото» та їх значенням.

Слова	Значення слів
1) Вістові	А) комора із золотом, грошима
2) Дружина	Б) люди, що передавали новини
3) Розжився	В) військовий загін короля
4) Каса	Г) роздобрів, погладшав

Питання № 3

Той майстер у ... _____ купався, але волі не мав.

Питання № 4

Який вислів написав майстер на стіні майстерні після суперечки з королем Данилом?

- А) Хліб – болото, а всьому голова – срібло й золото;
- Б) Срібло, золото – то болото, а хліб – цар».;
- В) Хліб – усьому голова.

Питання № 5

- А) Не боятися відстоювати свою думку, навіть якщо ти неправий;
- Б) Не боятися відстоювати свою думку, навіть якщо ти правий;
- В) Не бути самовпевненим, зарозумілим, пихатим;
- Г) Не визнавати своїх помилок.

8. Проблемне питання

Визначте головну думку легенди.

9. Робота за ілюстрацією

- Що художник зобразив на ілюстрації?
- Де знаходиться пам'ятник королю Данилу?

Данило Галицький – син засновника Галицько-Волинської держави Романа Мстиславича. Данило народився на початку XIII ст. і після смерті

батька у 1205 р. пройшов важкий шлях борні з непокірним боярством та іноземною агресією. Лише наприкінці 1230-х років він остаточно повернув собі батькові володіння й навіть поширив свій політичний вплив на Київ. Саме його воєвода Дмитро організував оборону міста у 1240 р. – хай і не зміг урятувати від ворога давньоруську столицю.

Князь був людиною високих політичних, державних і військових здібностей, діячем високого польоту. В умовах ворожого оточення, не маючи достатньої опори на Русі, він вів запеклу сорокарічну боротьбу з боярською опозицією й довів її до переможного фіналу, відновивши централізоване Галицько-Волинське велике князівство. Данило докладав титанічних зусиль до консолідації земель Південно-Західної Русі. Він підніс авторитет князівства в середньовічному світі. За його князювання було зведено могутні укріплення Височини, збудовано Львів, який названо за ім'ям Данилового старшого сина Лева.

Значення хліба в житті людини

– Хліб з давніх – давен був у пошані. Його потрібно берегти, шанувати. Багато традицій пов'язаних із хлібом. Які ви знаєте традиції?

Давайте повторимо **правила поведінки** із хлібом.

1. Не можна хлібом гратися.
2. Не бери зайвого хліба.
3. Хліб потрібно доїдати.
4. Не залишати крихти на столі.
5. Черствий хліб віддай тваринам або птахам.

Як правильно поводитися у хлібному магазині?

- використовувати рукавички;
- не обмацувати хліб;
- хліб класти в пакет.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ .

Приєм «Дайвінг»

- Що нового дізналися на сьогоднішньому уроці?
- З яким жанром народної творчості ознайомилися на уроці?

Вправа «Незакінчене речення»

– Невеликі за обсягом твори-розповіді, у яких відбилися народні уявлення про виникнення рослин, звірів, птахів, походження імен людей,

назв річок, озер, окремих місцевостей, про події минулого та видатних історичних діячів, – це... (легенди).

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- Переказувати легенду.
- Підібрати прислів'я про хліб.

Моцейчук Т. В., Мусієнко І. Я.

ІНТЕГРОВАНІЙ УРОК МАТЕМАТИКИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (6 клас)

Тема уроку: Розв'язування прикладів на всі дії з дробами.

Життя та творчість Т.Г. Шевченка.

Мета: *навчальна:* учнів виконувати дії з дробами; скласти хронологічну таблицю життя і творчості Т. Г. Шевченка.

розвиваюча: розвивати обчислювальні навички, пізнавальну активність, світогляд учнів, викликати інтерес до вивчення математики та української літератури;

виховна: на прикладі життя і творчості Т. Г. Шевченка виховувати патріотизм, громадянські почуття, любов до українського народу.

Тип уроку: урок – вдосконалення знань, формування вмінь і навичок.

Обладнання: мультимедійний проєктор, висловлювання видатних діячів про твори Т. Г. Шевченка та математику.

Знання збираються по краплині, як вода в долині.

Прислів'я

ХІД УРОКУ

I. Мотивація навчальної діяльності

Учитель: У нас сьогодні незвичайний урок. Його метою є удосконалення вмінь та навичок при виконанні арифметичних дій з дробами. Але всі математичні дії ви будете виконувати, повторюючи та дізнаючись нове про життя і творчість великого українського поета. Хто він? Давайте дізнаємося.

Учень 1: Тарас Григорович Шевченко – геніальний український поет, мислитель, пророк національного відродження в Україні. Народився 9 березня 1814 року в с. Моринцях на Київщині в убогій кріпосницькій сім'ї. «Він був сином мужика – і став володарем в царстві духа.

Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком – і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим.

... Отакий був і є для нас, українців, Тарас Шевченко».

Іван Франко

Учень 2: Життєвий шлях Тараса Шевченка неможливо оминати, розповідаючи про історію української культури. Людське горе малий Тарас встиг пізнати з раннього дитинства. Восьми років він втратив матір. Батько встиг одружитися з удовою з дітьми і через два роки помер, залишивши своїх дітей сиротами з мачухою, яка віддала Тараса в пастушки – так з десяти років починається Шевченкова самотійність.

Учень 3: Мабуть, він був поганим пастушком, адже його більше цікавив навколишній світ та книжки, які він навчився читати. Довелося віддати його в науку, що тоді була більше схожа на наймитування в напівписьменних дячків. Але була в малому хлопцеві якась внутрішня сила, що гнала його до світу знань і культури. Тарас вчився читати, «списував Сковороду» у свої зошити та допомагав сільським богомазам писати ікони. Один з іконописців, побачивши в Тарасові талант, послав його до пана за дозволом на навчання живопису. Тарас пішов до управителя, який разом з двірнею відправив хлопця у Вільнюс, де тоді жив його хазяїн Енгельгардт. Можна сказати, тоді й почався його шлях як митця.

II. Повторення і закріплення знань, умінь і навичок.

Інтерактивна вправа «Незакінчене речення».

Продовжити моє речення, відповідаючи по черзі.

1. Чисельник дроби показує... (Скільки частин взяли).
2. Знаменник дроби показує... (На скільки частин поділили щось ціле).
3. Чисельник дроби $19/47$ є число... (11. В одинадцять років маленький Тарас залишився сиротою).

4. Знаменником дробу $10/47$ є число... (47. 47 років прожив Шевченко).

5. Дріб $17/47$ називається... (Правильним. В 17 років Тарас Григорович прибув до Санкт-Петербургу).

6. Дріб $47/32$ називається... (Неправильним. У 32 роки Т.Г. Шевченко написав «Заповіт»).

7. Дробі менші від одиниці називаються... (Правильними).

8. Усі неправильні дроби... (Більше або дорівнюють одиниці).

9. Щоб знайти дріб від числа, треба число... (помножити на даний дріб).

10. Щоб знайти число за його дробом, треба... (число поділити на даний дріб).

11. Дробі можна... (Додавати, віднімати, множити, ділити).

Учитель: Уся величезна спадщина Тараса Григоровича Шевченка – поезія, проза, щоденник – усе насичене великою любов'ю до знедолених. Це був великий народний поет і мислитель. Природа, жива людина, жива реальність були основою творчості Шевченка. Пригадаємо його відомі твори.

Гра «Шифровка»

Проектуються приклади, у кожного учня алфавіт, на дошці – таблиця з восьми клітинок. Учні по черзі записують відповідь кожного завдання, кожне число відповідає номеру букви алфавіту.

$$1) 5 \cdot 3\frac{3}{5} = \quad (18)$$

$$5) 1\frac{1}{10} : \frac{1}{10} = \quad (11)$$

$$2) \frac{7}{10} + \frac{3}{5} : 2 = \quad (1)$$

$$6) 39 - 1\frac{1}{5} : \frac{6}{55} = \quad (28)$$

$$3) 1 : \frac{1}{14} = \quad (14)$$

$$7) 3^2 + 2\frac{2}{5} : \frac{3}{5} = \quad (15)$$

$$4) 7\frac{1}{15} \cdot 3 - 4\frac{4}{5} = (17)$$

$$8) 1\frac{1}{5} \cdot \frac{5}{6} = \quad (1)$$

Відповідь: «Наймичка».

Учень 4: Про Шевченкову любов до дітей мовилося не раз. Тими, хто бодай трохи обізнаний з поетичною, прозовою чи епістолярною спадщиною митця, таке твердження сприймається як незаперечна істина. І в поетичному, і в малярському доробку Тараса Шевченка твори про дітей посідають значне місце.

Усний рахунок

1. $0,1 \cdot 2 \cdot 10 =$ (2)
2. $3 \cdot 0,8 : 0,1 =$ (24)
3. $4,5 : 0,3 =$ (15)
4. $0,6 : 2 \cdot 10 =$ (3)
5. $53 \cdot 0 + 1 =$ (1)
6. $10,5 : 5 : 0,1 =$ (21)

Відповідь: «Буквар».

Робота в групах

Учитель: Назву наступного оповідання ви дізнаєтесь, якщо впораетесь з таким завданням. За своїми перекладами на інші мови ця поезія посідає перше місце в українській літературі.

Проектуються завдання (слайд 9).

- 1) Обчислити 5% від 200 (10)
- 2) Розв'яжіть рівняння: $2\frac{2}{3} + y = 3\frac{2}{3}$ (1)
- 3) Знайти число, $\frac{5}{4}$ якого дорівнює 25 (20)
- 4) У саду росте 76 дерев, 0,25 з них – горіхи.
Скільки горіхів росте в саду? (19)
- 5) Обчислити: $10 - 3\frac{1}{3} : \frac{10}{21}$ (3)
- 6) Розв'язати рівняння: $\frac{1}{12} \cdot x = 1$ (12)
- 7) Обчислити: $16,5 : 12\frac{3}{8} + 21\frac{2}{3}$ (23).

Учитель: Ви правильно вгадали назву поезії «Заповіт».

III. Підсумок уроку

Учитель: Підсумок уроку проводимо у вигляді математично-літературної вікторини, де вам необхідно показати знання не тільки з математики, а й з української літератури.

1. Хто був порадицею у дитинстві для Тараса? (Катря).
2. Знайти $\frac{2}{5}$ від числа 10. (4).
3. Кого з батьків Тарас Григорович втратив першим? (Матір).
4. Знайти число обернене до 10. (0,1).
5. Чому хотів навчитись Тарас у дитинстві? (Малювати).
6. Поділи 200 на половину. (400).

7. У якому вірші Т. Г. Шевченко рахує свої роки? («Мені 13 минало»).

8. Знайди значення виразу 84 поділити на $21/3$. (12).

9. Про що мріяв Т. Шевченко? (Про вільну Україну).

Вважаю, що ми з вами досягли мети, яку ставили перед собою. Давайте створимо разом з вами хмаринку слів з висловлювань Т. Шевченка.

Візьміть свій розум та думку бачити хороше – і тоді дорога до успіху буде для вас відкрита. Дякую за підготовку і проведення уроку, за прекрасну роботу.

IV. Домашнє завдання

Скласти математичну шифровку з використанням цікавих фактів про Тараса Шевченка.

Наливайко Л. П.

ВПРАВИ ДЛЯ ОПАНУВАННЯ НАВИЧКАМИ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ (урок футболу; 6 клас)

Мета: сприяти зміцненню здоров'я учнів та розвитку інтересу до гри у футбол, формування загальних уявлень про історичну спадщину та сьогодення спорту.

Завдання:

1. Ознайомити із видатними українськими футболістами та тренерами національної збірної з футболу.

2. Провести самооцінювання основ знань правил гри з футзалу.

3. Навчати техніці гри воротаря та фінту «випадом».

4. Повторити ведення м'яча вивченими способами: з обведенням стійок, по колу.

5. Сприяти розвитку навичок володіння м'ячем, спритності, координації рухів.

6. Виховувати почуття гідності, патріотизму.

7. Формування в учнів ключових компетентностей: **соціальних** (здатність до співробітництва, взаєморозуміння, соціальної активності); **мотиваційних** (формування особистісних уявлень про престижність

високого рівня здоров'я та фізичної підготовленості, здатність до навчання, творчий підхід до застосування рухових дій у різних умовах); **функціональних** (здатність до оперування знаннями про рухову активність, з метою розвитку фізичних якостей, знаннями з історії спорту).

Інвентар: Футбольні м'ячі, фішки, саморобні пластикові бар'єри (футбольні ворота), секундомір, фішки-макети фігур футболістів світового рівня, паперові м'ячі, пластикові обручі.

Технічне забезпечення: ноутбук, інформаційний стенд для перегляду презентацій, міні-стенди з емблемами футбольних клубів.

Місце проведення: Спортивний зал школи.

№п/п	Зміст уроку	Дозування			Організаційно-методичні вказівки
<i>I. Підготовча частина 12-13 хв.</i>					
1	Шикування.	30с	30с	30с	Фронтальний метод. В одну шеренгу.
2	Здача рапорту.	30с	30с	30с	Відмітити правильність та якість здачи рапорту
3	Привітання. Учитель: Добрий день, шановні діти! Учні: Добрий день!!! Учитель: Рада всіх я вас зустріти. Як живете дітвора? На УРА? Учні: На УРА!!! Учитель: А який найкращий предмет у вас? Учні: ФІЗРА	30с	30с	30с	Школярі, звільнені від фізичних навантажень через хворобу, залучаються до співпраці з учителем як помічники. Учні відповідають гучно й одночасно.

	<p>Учитель: Добре. То ж пограємо у гру. А в яку? Я підкажу. Але спочатку відгадайте ви загадку.</p> <p>«У цьому виді спорту всі і великі і малі. Мета гри забити гол. Як же зветься гра?»</p> <p>Учні: «Футбол!!!»</p>				
4	<p>Вимір ЧСС</p> <p><u>Учитель:</u></p> <p>– Як здорові ви, чи ні Пульс розкаже ваш мені, На руці його шукайте По команді рахувати починайте. Опитування учнів про самопочуття.</p>	бс	бс	бс	 <p>Норма – 7-8 ударів за 6 сек. Звернути увагу на дихання, потовиділення.</p>
5	<p>Повідомлення теми та завдань уроку. Теоретичний матеріал: Видатні українські тренери, футболісти, земляки. Повторення правил з футзалу</p> <ul style="list-style-type: none"> - розміри футбольних воріт; - розміри поля; - вага м'яча; - кількість гравців в 	3,5хв	3,5хв	3,5хв	<p>Фронтальний метод. На стіні інформаційний стенд. Дивитись додаток 1.</p> <p> -детские мячи -взрослый/юниорский мяч, для больших и средних полей. -футзальный мяч -взрослый(стандартный) мяч, для больших и средних полей </p>

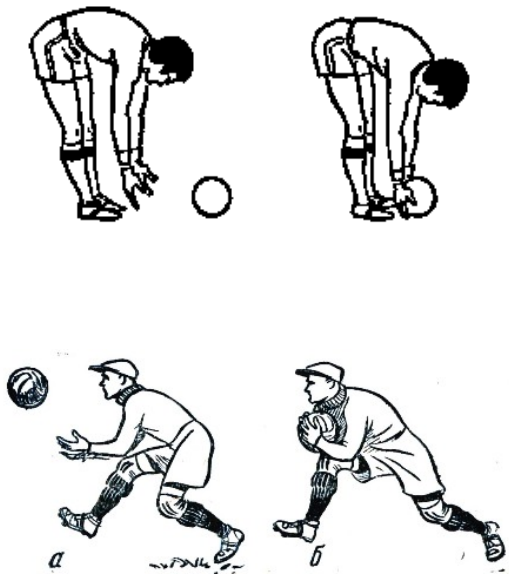
	команді; - тривалість гри.				 <p>11 найкращих футболістів України</p>
6	<p>Виконання стройових вправ</p> <p><u>Учитель:</u></p> <p>– Зробимо наступний крок і продовжимо урок. Рівно станьте у строю Перевіримо стройову Виконання стройових прийомів на місці: – повороти праворуч; – ліворуч, кругом. Перешиккування із однієї шеренги в дві і навпаки.</p>	1хв	1хв	1хв	<p>Фронтальний метод.</p> <p>Учитель звертає увагу на рівняння у строю і дотримання інтервалів, відстані.</p> <p>Учні виконують організуючі вправи одночасно і чітко із дотриманням зазначеної відстані.</p>
7	Інструктаж з правил техніки безпеки і поведінки на уроці.	15с	15с	15с	Фронтальний метод. Особливу увагу звернути на дотримання правил техніки безпеки та поведінки.
8	<p><u>Учитель:</u></p> <p>А футболіст перед грою м'язи розминає?? <u>Діти</u> – «Розминає»!!!</p>	1хв	1хв	1хв	<p>Фронтальний метод.</p> <p>Стежити за дотриманням дистанції (1,5 м).</p> <p>Учні СМГ виконують різновиди</p>

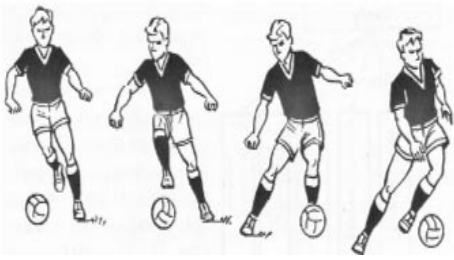
	<p><u>Учитель:</u></p> <p>– Отож і ми, іще хвилинку, витратимо на</p> <p><u>Діти</u> Розминку!</p> <p>Ходьба та її різновиди; - навшпиньках; - на п'ятах; - на зовнішній частині стопи; - на внутрішній частині ступні; - з п'яти на носок; - у напівприсіданні;</p>				ходьби разом із основною групою.
9	<p>Біг та його різновиди:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звичайний; - із високим підніманням стегна; - із закиданням гомілки; - із високим підніманням стегна, ступаючи з обруча в обруч, а потім прискорення; -змійкою; - приставними кроками лівим і правим боком. 	2хв	2хв	-	<p>Стежити за дотриманням дистанції (2 м). Середній темп.</p> <p>Швидкий темп. Швидкий темп. Швидкий темп.</p> <p>Швидкий темп.</p> <p>Середній темп.</p> <p>Учні СМГ під час бігових вправ ідуть по внутрішньому периметру спортивного залу.</p>
10	Ходьба. Вправи на відновлення дихання.	30с	30с	30с	Поступово уповільнювати швидкість ходьби

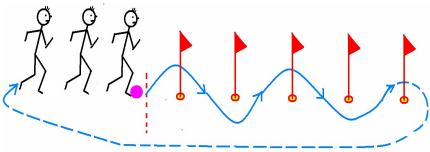

11	Перешикування.	30с	30с	30с	У колону по два. Відстань між учнями у групах – 2 м
12	<p>Спеціальні та ЗРВ на місці:</p> <p>1) В.п. – руки до плечей. Колові рухи руками назовні і всередину. 1-2 – колові рухи зігнутими руками вперед. 3-4 – колові рухи прямими руками вперед. 5-8 – так само, назад.</p> <p>2) В.П. – стійка ноги нарізно, руки перед грудьми в замок. 1-2 – повороти тулуба праворуч. 3-4 – те саме ліворуч.</p> <p>3) В.П. – стійка ноги нарізно, руки на поясі. 1-4 – колові рухи таза праворуч. 5-8 – так само ліворуч. 4) В.П. – стійка на правій, ліва – піднята вперед і зігнута в колінному суглобі, руки на поясі. 1,2,3,4. – колові рухи лівою назовні; 5,6,7,8. – так само всередину. 9-16 – так само правою.</p>	<p>2р.</p> <p>5-6р.</p> <p>2-3р.</p> <p>2-3р.</p> <p>3-4р.</p> <p>2р.</p> <p>3-4р.</p> <p>1р.</p>	<p>2р.</p> <p>5-6р.</p> <p>2-3р.</p> <p>2-3р.</p> <p>3-4р.</p> <p>2р.</p> <p>3-4р.</p> <p>1р.</p>	<p>2р.</p> <p>5-6р.</p> <p>2-3р.</p> <p>2-3р.</p> <p>3-4р.</p> <p>2р.</p> <p>3-4р.</p> <p>1р.</p>	<p>Фронтальний метод.</p> <p>З високою амплітудою рухів.</p> <p>Звернути увагу на правильність виконання</p> <p>Фронтальний метод. Під час виконання вправи утримувати рівновагу.</p> <p>Фронтальний метод. Амплітуда рухів повна.</p>

	<p>5) В.П. – стійка ноги нарізно, руки на колінах. 1-4 – колові рухи в колінних суглобах назовні; 1-4 – так само усередину. 6) В.П. – о.с. 1 – випад вправо, руки на коліна. 2 – В.П. 3-4 – так само вліво.</p> <p>7) В.П. – стійка на правій ліву вперед на носок, руки на пояс. 1-4 – колові рухи в гомілкостопному суглобі назовні та до середини; 1-4 – так само зі зміною положення ніг.</p> <p>8) В.П. – о.с. 1-8 стрибки на місці, руки вперед.</p> <p>9) Ходьба на місці із поновленням дихання: - руки вгору – вдих; - руки донизу – видих.</p>	2-4р.	2-4р.	2-4р.	<p>Фронтальний метод. Випад-глибокий, тулуб прямий. Фронтальний метод. Амплітуда рухів повна. Фронтальний метод. Слідкувати за правильністю виконання, на кожен наступний раз підвищувати темп виконання. СМГ виконує ходьбу з рухами рук. Темп виконання середній. Піднімання рук через сторони вгору – дивитися вгору.</p>
14	Вимірювання ЧСС за 6с.	10с.			Норма 12-14 удар. за 6 с.
II. Основна частина (22-23хв)					
15	В.П. – м'яч під носком. 1-перекотити м'яч з	20р.	20р.	20р.	Змагальний метод.

	носка на п'ятку вперед. 2- назад. 3-4 – те саме лівою.				Виконувати швидко, не втрачати м'яч.
16	В.П – стійка ноги нарізно, м'яч під правою ступнею. 1- перекотити м'яч вправо, з зовнішньої частини ступні на внутрішню. 2-повернутися в в. п. 3-4- те саме лівою.	10р.	10р.	10р.	Змагальний метод. По черзі кожною ступнею, швидко, хто перший.
17	В.П. – учень позаду фішки. 5 разів оббігання навколо фішки вправо. 5 разів вліво.	10р.	10р.	5р.	Змагальний метод.
18	Ведення м'яча по колу на місці. 1-4 – правою ногою в ліво. 5-8 – те саме лівою ногою вправо.	4р	4р	2р	Змагальний метод. Ведення внутрішньою частиною ступні.
19	В. П. – м'яч на фішці, учень позаду. 1,2,3 – на кожен рахунок позмінно стрибком наступати на м'яч носком.	20р.	20р.	10р.	Фронтальний метод. М'яч залишається на фішці. СМГ виконує наступання на м'яч замість стрибків.
20	В. П. – м'яч на підлозі, учень позаду. 1,2,3...– на кожен рахунок позмінно стрибком,	2-4р.	2-4р.	-	Фронтальний метод. Учні виконують вправо до середини і назад. СМГ виконує дихальні вправи.

	наступаючи на м'яч та штовхаючи його носком, прокочувати м'яч вперед. 5,6,7.– те саме, тільки рух спиною назад і м'яч котити назад.				Контроль ЧСС у СМГ.
21	Передача м'яча перекочуванням нижньою частиною ступні, без зупинки м'яча.	2хв.	2хв.	2хв.	У парах, швидко, без зупинки, якомога точніше.
22	Техніка гри воротаря: <i>Ловіння м'яча знизу</i> використовується для оволодіння м'ячами, що котяться, що опускаються і низько (до рівня грудей) летять назустріч воротареві. У підготовчій фазі воротар нахилиється вперед і опускає руки вниз. Долоні повернені до м'яча, пальці трохи розставлені. Руки не повинні бути надмірно напружені. Ноги зімкнуті, прямі або небагато зігнуті. У момент зіткнення м'яч підхоплюється кистями знизу і підтягується до	3хв.	3хв.	3хв.	<p>Груповий метод.</p> <p>Групи потім міняються назвами та виконанням завдань. Звернути увагу на положення рук воротарів.</p> <p>Рис. 62. Ловля вратарем мяча с прыжком вперед-вверх с разбега: а – первая фаза; б – вторая фаза: мяч надёжно обхвачен еще до приземления, что очень важно; вратарь – в движении вперед</p> <p>Фішки є уявними воротами, тому команда воротарів повинна на крок</p>

	<p>живота.</p> <p><u>Футбол:</u></p> <p>1 шеренга – «Аут» – виконує вкидання м'яча з-за голови, з-за бічної вбік воротаря.</p> <p>2 шеренга – «Воротарі» виходять на м'яч і ловлять двома руками знизу, притискаючи м'яч до грудей.</p> <p><u>Футзал:</u></p> <p>1 шеренга – «Аут» – виконує введення м'яча в гру ударом, з-за бічної вбік воротаря, намагаючись забити гол.</p> <p>2 шеренга – «Воротарі» виходять на м'яч і ловлять двома руками знизу, у випаді, притискаючи м'яч до грудей.</p>				<p>виступати вперед фішок.</p>
23	<p>Фінт «Випадам»</p> <p>Після ведення м'яча учень виконує різкий випад правою вправо, залишаючи м'яч між ногами, а лівою швидко виконує удар зовнішньою частиною ступні і обходить суперника</p>	4хв.	4хв.	4хв.	<p>Фронтальний метод.</p>

	зліва. 1) Імітація на місці. 2) Виконання фінта з місця з обведенням суперника: - зліва; - справа.				Фінт «відхід» випадом. Уявним суперником є фішка, після обведення повертатися у В.П.
24	Естафета «Футбольний слалом». 1етап – обведення фішок. 2 етап – зупинити і взяти м'яч в руки. 3 етап – підбігти до стіни, знайти і зірвати емблему футбольного клубу зі стенду на стіні. 4 етап – повернутися бігом і передати естафету наступному.	2хв.	2хв.	-	Змагальний метод. Намагатися обвести якомога більше гравців. Ведення виконувати вивченими способами, не торкаючись фішок. 1 команда вибирає емблеми зарубіжних клубів, 2 команда - українських. 1-етап 3-етап СМГ слідкує і аналізує допущені учнями помилки.
25	Естафета «Обіграй знаменитих футболістів і воротарів» 1етап – обведення фішок-макетів	2хв.	2хв.	-	Змагальний метод. Збиті макети і ворота виставляються

	знаменитих футболістів України і світу. 2 етап – зупинка м'яча на лінії. 3 етап – удар по воротам на влучність. 4 етап – гладкий біг з м'ячем у руках.				гравцем, який зробив помилку. Фішки – макети дивитись додаток 2. СМГ слідує і аналізує допущені учнями помилки.
26	Гра «Спритні футболісти»	2хв. 3р.	2хв. 3р.	2хв. 3р.	Ігровий метод. Учні діляться на 2 команди і шикуються в 2 шеренги навпроти від центральної лінії. У кожного учня є саморобний паперовий м'яч. По сигналу учні намагаються якомога швидше перебивати м'яч ногами на полі суперника. Гра триває 30с., а потім зупиняється і м'ячі рахують на кожному полі. У кого м'ячів менше, той і переміг.
III. Заключна частина (5 хв.)					
27	Ходьба, шикуння в шеренгу по 1.	30 с	30 с	30 с	Фронтальний метод
28	Тестування із основ знань правил з фут залу.	2,5хв	2,5хв	2,5хв	Фронтальний метод. Перевірка та самооцінка знань. Дивитись додаток 3.
29	Релаксаційна вправа « <i>Диригент</i> ». Встаньте, потягніться і приготуйтеся слухати музику, яку я зараз включу. Зараз ми будемо не просто слухати музику –	45с	45с	45с	Фронтальний метод. Під музичний супровід учні уявляють себе диригентом і з заплющеними очима диригують оркестром, виконуючи рухи руками в такт музиці. Після закінчення музики учні відкривають очі і влаштовують своєму

<p>кожен з вас представить себе диригентом, який керує великим оркестром (включається музика). Уявіть собі енергію, яка тече крізь тіло диригента, коли він чує всі інструменти і веде їх до чудесної загальної гармонії. Якщо хочете можете слухати з закритими очима. Зверніть увагу на те, як ви самі при цьому заповняєтеся життєвою силою. Вслухуйтеся в музику і починайте в такт їй рухати руками, як ніби ви керуєте оркестром. Рухайте тепер ще й ліктями і всією рукою цілком ... Нехай у той час як ви диригуєте, музика тече через усе ваше тіло. Диригуйте всім своїм тілом і реагуйте на чутні вами звуки кожен раз по - новому. Ви можете пишатися тим, що у вас такий хороший оркестр! Зараз музика</p>			<p>оркестру бурхливі оплески.</p>
---	--	--	-----------------------------------

	скінчиться. Відкрийте очі і влаштуйте собі самому і своєму оркестру бурхливі оплески за настільки чудовий концерт.				
30	Підсумки уроку. Відзначити кращих учнів і кращі команди	1хв.	1хв.	1хв.	Обираються гравці, які під час уроку отримали більшу кількість похвальних слів і нагороджуються медалями, а також команди.
31	Вимірювання та аналіз ЧСС.	6 с.	6 с.	6 с.	 Норма 7-8 ударів за 6 с.
32	Прощання та організований вихід зі спортивного залу	10 с	10 с	10 с	Під мелодію футбольного маршу

**Додаток 1.
Перший футбольний клуб.**

Додаток 3.

Тести з футболу для учнів 5- 6 класів.

1. Розміри майданчика для міжнародних матчів:

- А) Довжина: 30-40 м., ширина: 15-20 м.
- Б) Довжина: 38-42 м., ширина: 18-25 м.
- В) Довжина: 28-38 м., ширина: 14-20 м.

2. Ширина всіх ліній (розмітки):

- А) 8см.
- Б) 19см.
- В) 6см.

4. Вага м'яча:

- А) 400-500 гр.
- Б) 400-440 гр.
- В) 300-450 гр.

6.Склад команди:

- А) 5 гравців
- Б) 11 гравців
- В) 7 гравців

3. Розміри воріт:

- А) 3*4 м.
- Б) 2*2 м.
- В) 2*3 м.

5. Яка тривалість матчу:

- А) 1 тайм 45 хв.
- Б) 2 тайми по 30 хв.
- В) 2 тайми по 20 хв.

7. Скільки можна робити заміни під час гри:

- А) по 2 в кожному таймі
- Б) по 5 заміни за всю гру
- В) безліч

ВЕСНА ПРИЙШЛА – КРАСУ ПРИНЕСЛА
(заняття з розвитку зв'язного мовлення в логопедичній групі)

Мета: учити дошкільнят складати речення та відповідати на питання, закріплювати навички словотворення та словозміни, активізувати словниковий запас дітей з даної теми;

Розвивати мовлення, увагу, пам'ять, мислення, артикуляцію звуків, дрібну та загальну моторику;

Формувати активність, ініціативність, бажання більше пізнавати довкілля.

Обладнання: іграшка – Сонечко, картина із зображенням весняних квітів, зимуючих та перелітніх птахів, зображення дівчини-Весни, предметні картинки до дидактичної гри «Подаруй комплімент», запис співу пташок та весняних звуків.

Попередня робота: заучування закличок, спостереження за змінами в довкіллі, читання оповідань про весну.

Хід заняття

I. Організаційний момент (привітання)

Я всміхаюсь сонечку: здрастуй, золоте.

Я всміхаюсь квіточці: хай вона росте.

Я всміхаюсь дощику: лийся, мов з відра.

Друзям усміхаюся: зичу їм добра.

II. Основна частина.

– Діти, подивіться, хто завітав до нас у гості? (*Сонечко*)

– Сонечко підготувало для вас загадку. Послухайте уважно.

У лісах струмки пустила,

Землю травами встелила.

Перші квіти принесла

Чарівна моя... (Весна)

– Так, молодці! Сьогодні ми поговоримо про весну як пору року.

– Скажіть, а яке сонечко навесні? (*тепле, лагідне, яскраве, променисте*)

– Давайте пограємо із Сонечком.

– Мовленнєва гра: «Скажи лагідно».

– Я скажу «сонце», а ви називаєте його ознаки (*лагідне*)

Гілка... , Дерево... , Струмок... , Квітка... ,
Трава... , Дощ... , Хмара... , Вітер... .

– Молодці! Сонечко запрошує нас у подорож до весняного лісу. Як ви гадаєте, на чому краще поїхати, щоб все розглянути? (потягом).

– Тож, займайте місця.

А поки ми будемо їхати, зробимо зарядку для язичка та згадаємо, що буває навесні.

Артикуляційна гімнастика.

1.вправа «Голочка» – сонце пригріває сильніше, а на дахах виростають довгі бурульки.

2.вправа «Млинець» – на дорогах з'являються калюжі.

3. вправа «Коник» – бурульки розтають і капають.

4.вправа «Дятел» – у лісі гарно працює дятел.

5. вправа «Чашечка» – пташки в'ють собі гнізда.

– Молодці!

Ось ми і приїхали з вами до весняного лісу. Подивіться, ми опинилися на лісовій галявині. Яка краса, як багато квітів!

– Скажіть, діти, а що потрібно квітам, щоб вони розквітли? (Так, водичка, дощик). Давайте разом розкажемо закличку про дощик:

Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику
У глиняному горщику
Іди, іди, дощику.

– Подивіться, квіточки підіймають голівоньку. Як вони зраділи дощику, розпустили свої пелюстки. Давайте поглянемо та назвемо, які тут є весняні квіти (пролісок, підсніжники, барвінок, крокус, тюльпан).

– А який аромат!

Дихальна гімнастика:

– Робіть разом зі мною. Повільно вдихаємо повітря через ніс, затримуємо подих і на видиху скажемо: «Як гарно пахнуть квіти!» (Повторити 2-3 рази).

– Молодці! Вирушаємо далі. Таки будемо крокувати, повторюйте за мною чистомовки:

На-на-на – до нас прийшла весна

Ну-ну-ну – чекали на весну

Ні-ні-ні – раді ми весні

Ок-ок-ок – розтанув весь сніжок

Че-че-че – кругом вода тече

Ки-ки-ки – повернулися пташки

– Ось ми і прийшли до лісу. Прислухайтесь, що ви чуєте? (Запис співу пташок).

– Так, це співають пташки. Навесні в ліс повертаються багато птахів з теплих країв.

– Як називаються птахи, які на зиму відлітають у теплі краї? (Перелітні)

– А чи всі птахи нас залишають? (Ні).

Як називаються ті птахи, які залишаються з нами на зиму? (зимуючі).

Дидактична гра «Який птах?»

– Давайте пограємо з вами в гру «Який птах?» Я буду показувати вам картинки із зображенням птахів. Якщо птах перелітний, плескайте в долоні. Якщо зимуючий – опустіть руки на коліна (дятел, соловей, сороки, сова, шпак, зозуля, ластівка, горобець, лелека).

А тепер давайте трохи відпочинемо.

Фізхвилинка:

Ось іде до нас весна (діти крокують)

Усе навколо ожива,

Підсніжники прокидаються (діти потягуються)

Проліски посміхаються (посміхаються)

Пташки прилітають (махають руками, ніби крилами)

Діти вибігають (біжать на місці).

На галявині стрибають (діти стрибають).

– Навесні пташки в'ють собі нові гнізда, висиджують пташенят. Подивіться, як багато гнізд з'явилося. Давайте порахуємо.

Гра «Порахуй гнізда».

Одне гніздо, два гнізда, три гнізда, чотири гнізда, п'ять гнізд.

– Скоро з'являться маленькі пташенята, а мами-пташки будуть шукати для них жучків та черв'ячків.

Пальчикова гімнастика «Пташенята у гнізді»

Полетіла пташка-мати

Малюкам жуків шукати.

А малята на літають –

Із гніздечка виглядають.

(Усі пальці правої руки обхопити долонею. Утворити «гніздо».

Коли ворухити пальцями правої руки, створюється враження, що у «гнізді» живі пташенята).

– Скажіть, діти, як треба себе поводити в лісі? (Відповіді дітей)

– Молодці! Настав час повертатися до дитячого садочку. Сідайте в потяг. Вирушаймо.

Гра «Відгадай звуки весни» (вмикається запис весняних звуків).

Діти слухають та повинні відгадати.

– Журчання струмочка.

– Капання бурульок.

– Спів пташок.

– Танення снігу.

– Весняний дзвін квітів-первоцвітів.

– Ось ми і повернулися в дитячий садок. Подивіться, нас чекає красуня-Весна. (На дошці зображення дівчини-Весни).

А у кожного з вас на столі конверт із картинкою. Ця картинка допоможе вам зробити комплімент Весні, сказати, яка вона.

Дидактична гра «Подаруй комплімент»

Діти по черзі дістають із конвертів картинки та кажуть, яка весна.

Після цього прикріплюють картинку до сукні Весни.

Сонце – сонячна

Квітка – квітуча

Дощ – дощова

Посмішка – радісна

Зелена трава – зелена

Чарівник – чарівна

Пташка – співуча

Саджанець із лопатою – працююча

Мама обіймає дитину – ніжна, лагідна.

Молодці! Красуні-Весні дуже сподобалися ваші компліменти, вона розквітла ще більше.

– Діти, вам подобається Весна? Чому? (відповіді дітей).

– Наше заняття закінчується. Ви мене дуже порадували. А Весна на згадку про нашу подорож дарує вам ось ці маленькі сонечки.

На цьому наше заняття закінчено. Бажаю вам успіхів.

Нерівна В. А.

ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ (суд над шкідливою звичкою; біологія; 8 клас)

Навчальна мета: формувати компетентності щодо властивостей нікотину та його дію на організм, поглибити знання про шкідливий вплив паління на органи дихання та інші органи людини;

Розвиваюча мета: розвивати загальнонавчальні вміння та навички, соціальні та комунікативні компетентності, удосконалювати роботу з додатковою літературою для пошуку інформації, розвивати пізнавальний інтерес до біології людини та вміння складати схеми, робити висновки;

Виховна мета: виховувати дбайливе ставлення до свого організму, свого здоров'я.

Тип уроку: формування компетентності (щодо властивостей нікотину та його дію на організм)

Форма проведення: нестандартний урок, урок суд.

Обладнання: комп'ютер, мультимедійний проєктор, урок фільму «Пригоди Тома Сойєра», графічний диктант, схема «Вплив тютюнового

диму на організм людини»; висловлювання про паління; музичний супровід; відео демонстрація експерименту «Легені курця»; малюнок з терезами Феміди.

Хід уроку

I. Організаційний етап.

Добрий день шановні учні, присутні гості. Тема нашого уроку «Профілактика захворювань дихальної системи». Сьогодні ми проведемо нестандартний урок «Суд над шкідливою звичкою».

II. Актуалізація опорних знань і мотивація навчальної діяльності.

Вступне слово вчителя:

Для проведення суду було заздалегідь визначено дійових осіб: суддя, прокурор, адвокат, секретар судового засідання, позивач – Організм завзятого курця, відповідач – Сигарета, присяжні, свідки: шкіра, зуби, легені-бронхи, серце, шлунок, судини, лікар-лаборант, ботанік, домогосподарка, пасічник, бізнесмен.

Сьогодні ви розкажете нам про ваші дослідження щодо шкідливості тютюну для органів дихання та всього організму. А наприкінці уроку, зваживши всі «за» та «проти», дасте відповідь на запитання «Палити чи не палити?». У ході уроку ви повинні скласти схему «Вплив тютюнового диму на організм людини».

III. Вивчення нового матеріалу.

П'єса «Суд над шкідливою звичкою»

Секретар. Встати, суд іде!

Суддя: Сьогодні розглядаємо заяву Організму завзятого курця про непоправну шкоду, що наносить йому громадянка країни Наркології пані Сигарета. Слово надаємо секретареві.

Секретар: Прошу суд заслухати коротку біографію тютюну. Цю речовину відкрив Христофор Колумб, коли висадився 1492 року на узбережжі Америки. Двоє його матросів таємно завезли листя і насіння тютюну до Іспанії. Спочатку цю рослину вважали декоративною. Французький посол в Іспанії Ніко подарував королеві Катерині Медічі листя тютюну. Від прізвища посла й було утворено слово нікотин. Але дуже швидко з'ясувалося, що паління не лікує, а калічить. Уперше з нікотином розпочали боротьбу в XVI столітті. В Англії переслідували курців, відлучаючи їх від церкви, а російський цар Михайло Федорович

Романов карав курців палицями, різками і навіть наказував відрізувати їм носи. Незважаючи на всі заборони, сьогодні паління тютюну є всесвітнім суспільним явищем. Воно стало однією з головних проблем охорони здоров'я всіх країн світу.

Суддя: Позивачу, вам слово.

Організм: *(викладає суть своєї заяви)*. Протягом довгого часу пані Сигарета отруювала мені життя. Я ослабів, погано себе почуваю, часто став хворіти, швидко втомлююся! Прошу заслухати свідків цього злочину й притягнути до відповідальності звинувачену!

Прокурор: Шановний суде! Щоб детально вивчити справу тютюну, ми просимо заслухати свідчення компетентних фахівців.

Суддя: Викликати свідка лікаря-лаборанта!

Лікар-лаборант: Я – лікар-лаборант, працюю в лабораторії багато років.

Прокурор: Як ви причетні до цієї справи?

Лікар-лаборант: Ось уже декілька місяців я вивчаю тютюн. Мені стало відомо, що його лист і тютюновий дим містять близько 1200 найменувань шкідливих речовин. Наприклад, дуже сильна отрута нікотин – 9%, вугільні смоли – 14%, вуглеводи – 20%, білки – 13%, ефірні масла – 2%, а також у великій кількості наявні синильна кислота, оксид карбону, оцтова і мурашина кислоти, аміак, етилен і навіть радіоактивний полоній. Під час паління вони утворюють тютюновий дьоготь, який зафарбовує фільтр у бурий колір *(демонстрація досліду)*. За один рік курець поглинає дим у середньому від 6-8 тисяч сигарет, тобто викурює 5 кг тютюну, де містить 30 г нікотину, а смертельною дозою для людини є тисячна частка цієї норми.

Адвокат: Пане Суддя, я протестую, адже всім відомо, що навіть найзавзятіші курці, які викурюють по 20 сигарет за один день, миттєво не вмирають.

Суддя: Зауваження приймається, прошу свідка бути послідовним.

Лікар-лаборант: Шановний суде! Я не помилилася, це доведено наукою. Річ у тім, що нікотин в організм потрапляє невеликими дозами. Сам організм його частково знищує. Крім того, тютюн виводиться з

потом і сечею. Але отруєння організму відбувається поступово.

Прокурор: Дякую за свідчення. Прошу суд вислухати інших свідків.

Дозвольте надати суду наявні докази.

Доказ 1. Тютюновий дим токсичніший за вихлопні гази автомобіля в 4 рази.

Серце: Я стискуюся, коли підсудна робить затягування. Чадний газ заважає насолодитися киснем. За останній рік у мене 25 разів були «перебої», а одного дня навіть стався напад! Правда, вона все списала на зіпсовані нерви.

Судини: Вимагаємо відпочинку від нікотинових «тренувань», інакше скоро у нас почнеться атеросклероз. Але це ще «квіточки»! Коли будуть уражені артерії ніг, може розвинутися гангрена.

Адвокат: Зате у завзятих курців не буває хвороби Паркінсона. Крім того, нікотин стимулює розумову діяльність! Це науковий факт!

Прокурор: Нікотин дійсно стимулює розумову діяльність, і курець стає майже генієм. Хвилин отак на вісім. Але вже через цей час судини судорожно стискуються, і IQ падає до рівня трієчника середньої школи. У колишнього курця інтелект може не відновитися.

Доказ 2. Легені прокачують за рік через себе 700 г дьогтю. (Відео демонстрація експерименту «Легені курця»).

Шкіра: Я ще дуже молода, щоб мене вважали такою, що «в'яне». Сигаретний дим руйнує захисний шар, і я швидко покриваюся зморшками. А смоли, проникаючи в пори, забарвлюють мене в непривабливий сірий колір.

Легені-бронхи: Ми зменшилися в об'ємі на 10%, тому організм став удвічі частіше хворіти на бронхіт. Заявляємо: від підсудної нам дістається найбільше. Сигарети можуть викликати рак легенів, трубка – губ, а сигари – гортані!

Адвокат: Але ж моя підзахисна містить легкий тютюн. Отже, шкодить здоров'ю менше.

Прокурор: Організм звикає до певної дози нікотину. Якщо недоотримує її, то відчуває дискомфорт. Щоб заповнити «пропуски», починає палити більше і частіше затягуватися. Як Ви вважаєте, що краще: 1 мг смоли за один прийом або по 0,5 мг за два?

Доказ 3. Під час затягування температура в сигареті, що горить, досягає 600° С. У організм курця потрапляє 4000 видів хімікатів.

Зуби: Щодня ми отримуємо опіки. Першою, обпікшись 50-градусним сигаретним димом, не витримала емаль. Вона порепалася, і деяких із нас спіткав карієс. Потім запалилися ясна. А запах з рота!..

Шлунок: Мене дратує дим! Доводиться виробляти більше соляної кислоти й переварювати самого себе. Відчуваю, що одним гастритом не відбудуся. Прошу страховки від виразки!

Суддя: Слово надаємо захисту.

Адвокат: Дякую. Шанований суде, присяжні! Уважно стежачи за ходом звинувачення, не забувайте, що перед судом з'явилася пані Сигарета, зроблена зі звичайної рослини. Хіба ця проста, беспорядна рослина може сама по собі завдати шкоди, убити за один рік півтора мільйона осіб?! Прошу запросити до суду свідка. Відрекомендуйтеся, будь ласка.

Ботанік: Я – Ботанік. Уже багато років я вивчаю основні види рослин сімейства пасльонових. Варто зазначити, що тютюн справжній – це однолітня культура заввишки 120 см з великим листям. Під впливом сонячного світла у своєму листі тютюн засвоює неорганічні з'єднання, що перетворюються в органічні, і постачає в повітря життєво необхідний кисень. Окрім цього, рослина розпушує ґрунт і після відмирання утворює перегній.

Адвокат: Дякую, викликаємо наступного свідка. Назвіть себе.

Пасічник: Я – Пасічник. Я маю великий досвід роботи з бджолами, у мене велика пасіка. Тютюн дуже довго цвіте. У другій половині літа, коли багато квітів уже відцвіло, бджоли збирають нектар в основному з цих квіток. Мед, правда, гіркуватий і тому його товарні якості невисокі, проте для живлення бджіл в зимовий період він незамінний!

Адвокат: Дякую, викликаємо наступного свідка. Що можете ви сказати з цього питання?

Домогосподарка: Я – Домогосподарка. Дуже часто використовую тютюн в домашньому господарстві. У мене є хутряні і шерстяні зимові речі. Без особливого нагляду в них може оселитися міль і зіпсувати речі, тому я пересипаю їх тютюном. Мій чоловік

займається садівництвом, використовує «тютюновий чай» для відлякування шкідників саду. Тому для нас і багатьох людей тютюн служить лише на користь.

Адвокат: Дякую, прошу надати слово останньому свідкові. Відрекомендуйтеся, будь ласка.

Бізнесмен: Я – Бізнесмен. Усього три роки тому я ледве зводив кінці з кінцями і лише завдяки тютюну, який почав купувати у фермерів на півдні України і виготовляти сигарети, я став одним з найбагатших жителів міста. Ця справа прибуткова не лише для мене, але і для держави. Я виплачую великі суми податків різним фондам.

Суддя: Підсудна, що ви можете сказати на своє виправдання?

Підсудна: А я тут ні при чому, я не примушувала налити потерпілого. За словами останніх свідків, тютюн – дуже корисна рослина. Унаслідок тривалого періоду цвітіння в другій половині літа бджоли збирають нектар, з якого отримують мед. Правда, через гіркий смак тютюновий мед не використовують як харчовий, але він незамінний для корму бджіл на час зимівлі. Ви чули, що тютюновий пил широко використовують у домашньому і сільському господарстві.

Суддя: Позивачу, що ви можете відповісти на це?

Організм: Одного дня я спробував кинути палити. За годину був як оголений дріт. Наступного дня страждав від безсоння, боліла голова. Через тиждень почалися проблеми з пам'яттю. Дошкуляв болісний кашель. Це означає, що в усьому цьому винна Сигарета!!!

Адвокат: Шановний суде, присяжні! Захист просить вас звернути увагу на те, що пані Сигарета зроблена з тютюну, а тютюн – це звичайна рослина, яка має певні особливості, як і будь-яка інша рослина. Проте, не зважаючи на серйозні звинувачення на адресу Сигарети, ніхто не бачив, щоб тютюн, з якого їх роблять, самовільно завдавав шкоди організму людини. Я думаю, що в цьому винен сам організм.

Суддя: Шановні присяжні, якого висновку ви дійшли, прослухавши матеріали у справі?

Присяжні: Пані Сигарета, як і тютюн, з якого вона виготовлена, не винні!!! Людина наділена розумом. Право вибору людини – отруювати свій організм чи відмовитися від його руйнування, палити

сигарети чи ні.

Суддя: Високий суд постановляє: пані Сигарета винна в ненавмисному нанесенні шкоди позивачеві. Повна відповідальність за завдану шкоду організмові лежить на людині, за якою залишається право вибору! Людина повинна зрозуміти, що її здоров'я є надбанням нації і її громадянський обов'язок – примножувати це надбання!

Висновок

Учитель: Продовжуючи думку, яку висловили шановні присяжні, я ще раз підкреслю, що всі речовини, які є причиною виникнення шкідливих звичок, не винні. Винна людина, яка не замислюється над шкідливістю тютюнопаління, яка паління асоціює з дорослістю, компанією друзів, післяобідньою кавою, цікавою бесідою, приємною обстановкою, а це дуже часто відбувається саме в підлітків. На уроках з основ здоров'я ми зрозуміли, що таке явище, як паління, є шкідливою звичкою, відхиленням від здорового способу життя.

Ми можемо сформувати поняття, що таке шкідлива звичка.

Шкідлива звичка – це залежність, властивість вашого характеру, яку можна охарактеризувати так: Ви не контролюєте Це, швидше Це контролює Вас.

IV. Узагальнення, систематизація й контроль знань та вмінь учнів.

Для відповіді на запитання використовуйте позначки + та –.

Графічний диктант.

Запитання-твердження:

1. Нікотин – це отруйна речовина.
2. У США дозволена реклама тютюнових виробів.
3. У курців більше шансів захворіти на рак легень, ніж у некурців.
4. Смола осідає на стінках дихальних шляхів.
5. В Україні заборонено виготовлення тютюнових виробів.
6. Чадний газ допомагає крові жити органи киснем.
7. У дітей-курців дуже швидко ослаблюється імунітет.
8. У курців зуби з часом жовтіють.
9. Палити можуть дозволити собі лише багаті люди.
10. Паління не шкодить кар'єрі.

11. Серед спортсменів багато курців.

12. Кажуть, що паління шкодить здоров'ю. Це казки, щоб залякати людину.

Перевірка виконання завдання.

Правильні відповіді:

1) +; 7) +;

2) -; 8) +;

3) +; 9) -;

4) +; 10) -;

5) -; 11) -;

6) -; 12) -.

V. Домашнє завдання: опрацювати §, доповніть схему в зошиті «Вплив тютюнового диму на організм людини».

VI. Підсумки уроку. Заключне слово.

Отже, «Палити чи не палити?» – кожен вирішує сам. Тютюнопаління є найпоширенішою шкідливою звичкою для організму людини. Паління забруднює навколишнє середовище. Основна причина паління – нікотинова залежність, якої важко позбутися. Нікотин є отрутою для всього організму. Нешкідливих цигарок не буває!

VII. Релаксація. Тест «Як я себе почуваю» (під музичний супровід)

Звучить легка, повільна музика або запис звуків природи.

Учитель: Я пропоную невеликий тест, який допоможе вам визначити стан свого здоров'я.

Сядьте зручно, розслабтесь. Зробіть спокійний вдих і неповний видих, тримайте дихання і визначте, скільки секунд ви можете не дихати. Вдихнути слід тоді, коли в цьому виникне найменша потреба.

Отже, якщо ви протрималися:

– більше 40 с – маєте відмінне здоров'я;

– від 20-40 с – ваш організм чимось ослаблений;

– менш 20 с – можливо зараз ви маєте якісь захворювання.

Усім бажаю здоров'я. Будьте свідомі і пильні до свого здоров'я.

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ: НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

Професійний стандарт вихователя: вибудовуємо індивідуальну траєкторію розвитку.

Обраний Україною шлях до європейської інтеграції зумовлює необхідність системних реформаційних процесів у галузі дошкільної освіти, бо ДО є першою ланкою в загальній системі освіти, яка зараз проживає період активних змін. У цьому контексті пріоритетним є впровадження професійного стандарту вихователя ЗДО.

Професійний стандарт вихователя необхідний для визначення вимог до змісту, кваліфікації фахівця. Відповідно до цього стандарту відбуватиметься й підвищення кваліфікації та професійний розвиток педагогів.

На яких саме компетентностях акцентовано увагу в Стандарті? На екрані зараз бачите перелік основних компетентностей і трудових функцій вихователя.

Компетентності вихователя, які визначено в Стандарті для професійного розвитку та підвищення кваліфікації, можуть лягти в основу дорожньої карти та бути навігацією розбудови індивідуальної траєкторії професійного розвитку (ІТПР).

Яким же чином педагогу побудувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку?

1. По-перше, варто визначити для себе **пріоритети**.

Потім **зробити самооцінювання** відповідно до тих компетентностей і трудових функцій, які визначені Стандартом.

3. Третім кроком буде **постановка мети**, яка має бути чіткою та вимірною.

4. Далі треба скласти **План реалізації**. План можна складати в будь-якій, зручній для вихователя, формі.

5. Наступне і останнє, **Строк реалізації**, який буде залежати від вимірності цілей та індивідуальних можливостей педагога.

Що робити педагогу, якщо виникли труднощі в самооцінюванні?

Звернутися до фахівців центру, бо впровадження Стандарту є важливим напрямком нашої діяльності. Щоб отримати консультацію спеціалістів, треба подати запит через наш сайт, зазначивши тему, керуючись вашими запитаннями Центр плануватиме свою діяльність.

ПРИВІТАННЯ

Вітаємо вас на нашому тренінгу. Сьогодні ми зібралися тут, щоб обговорити таке актуальне для нас питання, як впровадження нового Стандарту дошкільної освіти.

Діяльність №1. Давайте привітаємось

Орієнтовний час: 5 хв.

Оскільки в нашій країні зараз діють карантинні обмеження, нам увесь час доводиться вигадувати нові способи вітання один з одним. Сьогодні пропоную нічого не вигадувати, а просто підняти один одному настрій **оплесками**.

А щоб ми могли з вами вільно спілкуватися, давайте скористаємось **бейджами**. Напишіть своє ім'я в довільній формі так, як ви хочете, щоб вас називали.

ВИРОБЛЕННЯ ПРАВИЛ

Орієнтовний час: 5 хв.

У кожному колективі є певні **правила** взаємодії. Я пропоную вам свої, але за бажанням ви можете щось додати.

ЗНАЙОМСТВО

А чи робили ви колись **селфі**? То давайте зробимо, але в незвичний спосіб.

Діяльність №2. Вправа «Селфі» Об'єднання в пари

Орієнтовний час: 10 хв.

Уявіть, що ви вирішили зробити селфі, але не знаєте, з ким саме хотіли б скласти компанію. За моєю командою ви повинні з'єднатися в підгрупи для селфі, за кількістю людей, яку я назву. Починайте хаотично

рухатись, при цьому можливі легкі зіткнення один з одним. Будьте обережні.

Діяльність №3. Вправа «Ми чемпіони» Знайомимося ближче

Орієнтовний час: 15 хв.

Учасники представляють один одного

Повідомлення для тренера:

Сьогоднішній тренінг є узагальненням процесу модернізації дошкільної освіти.

Я знаю, що ви вже **ознайомилися** з новим Стандартом, тому повторюватися не будемо, лише акцентуємо увагу на тих моментах, які є **ключовими**, для того, щоб розпочати впроваджувати, поновлювати, модернізувати ДО на основі Стандарту.

Діяльність №4. Асоціативний ряд Моделювання

Орієнтовний час: 10 хв.

Моделювання на дошці дерева з плодами як результату освіти.

Учасники працюють самостійно на стікерах.

Робота з презентацією

Орієнтовний час: 40 хв.

Ідеї філософії оновленого Стандарту закладені в розуміння того, що є освіта сьогодні?

Діяльність №5. Вправа «Асоціативний ряд»

✓ За словником **Даля** – у такому розумінні освіти **наголос** робиться не лише на її **змісті**, а й також на стратегічному визначенні головного – **розвитку розумових здібностей та духовних якостей**. Це те, чому має бути присвячена освіта. Тобто особистість виходить на перший план.

✓ За **Радянських часів** – зміст освіти **змінюється**, і вона сприймається, як процес засвоєння сукупності знань, умінь та навичок. І **знання** довгий час **домінували**, попри пріоритет особистості.

✓ І саме ця **ідея** є однією з ключових не лише в ДВ, а й у освітньому процесі, на чому **наголошує сучасний підхід** до розуміння освіти акцентовано не стільки на змісті, скільки на **розвитку особистості**, вихованні людини.

У новій філософії розуміння освіти, ми акцентуємо на тому, що цей процес має відбуватися **за умови включення людини (дитини)** у процес свого становлення. І не дорослий, а **сама дитина має бути учасником** цього процесу.

У цілому, у тій освітній роботі основна увага спрямована на реалізацію цього ДС. І тому не випадково ДС оновлюється, збагачуються новим сучасним змістом.

✓ Взагалі, українське дошкілля може пишатися тим, що стандарт ДО був започаткований ще в 1998 році. З часом його було оновлено в 2012 році, і зараз, у 2021 році з'явився **третій оновлений варіант**.

Тому українське дошкілля, розробляючи документ, дійсно виходило з філософії визначення якості ДО (який результат ДО маємо отримати, яка роль ДО для подальшого розвитку людини впродовж життя?)

Зараз ми дійсно маємо багато проблем в освіті, і саме якість цієї освіти – це першочергове питання.

Якість освіти виходить саме з її **стандартів**.

Як ми знаємо, на якісну ДО мають право всі діти, і тому **визначення стандартів і умов реалізації** – є **головним** питанням. Тому БКДО має і продовжені традиції (це не новий документ для України), і зовсім нові сучасні аспекти.

✓ Зараз ми проживаємо період активних змін. І для ДО важливо триматися єдиного шляху. Звичайно, що багато положень БКДО оновлено, але найцінніші позиції збережено. Що ж спільне для трьох редакцій?

1. **Самоцінність дошкільного дитинства** (садочок – це не школа для маленьких дітей, дитина має проживати своє дитинство, а ми не маємо вирішувати в ЗДО завдання школи).

2. Визначення особливостей і **вимог** до рівня розвиненості, освіченості та виховання дитини (кінцева мета, **результат ДО**, які ми можемо очікувати від дитини).

Мета ДО – сформувати зрілу, розвинену особистість, готову до навчання в школі, зміцнення її фізичного, духовного, соціального здоров'я.

3. Наступність між початковою школою та ДО має простежуватись крізь призму формування в дитини наскрізних умінь.

Ми маємо навчити дитину:

- ✓ Виявляти творчість та ініціативність;
- ✓ Керувати емоціями;
- ✓ Висловлювати й обґрунтовувати свою думку;
- ✓ Критично мислити;
- ✓ Приймати рішення;
- ✓ Розв'язувати проблеми;
- ✓ Співпрацювати в колективі.

Тобто ми маємо передати з рук в руки компетентну дитину.

Стандарт ДО передбачає визначення кінцевого результату відповідно до міжнародних стандартів. **Міжнародним стандартом** освіти визначається розуміння кінцевого результату ДО як **компетентності**.

Дитина набуває своєї компетентності **впродовж життя**, починаючи з дитячого садка, потім школа, ВИШ і далі. Тому **компетентність** – це **єдине поняття**, яке дійсно характеризує всі ланки освіти і **наповнюється** змістом відповідно до **віку** дитини.

Розглядається система (слайд). А в чому полягає її суть, у чому специфіка саме сучасного підходу до розуміння результату освіти?

Вона полягає в тому, що зараз є така тенденція зміни від знанневої парадигми до компетентнісної. Це означає, що лише **знання** в нашому сучасному світі **нічого не вирішують** для характеристики розвитку дитини, якщо в дитини не сформоване емоційно-ціннісне ставлення до того, що вона пізнає, якщо дитина не має конкретної характеристики предмета пізнання, і **головне**, що вона набуті знання, уміння та навички **не зможе застосувати**. І саме з огляду на це, у новому документі була детально проаналізована.

Діяльність №6. Вправа «Модель»

Орієнтовний час: 20 хв.

Варто об'єднатися в 2 команди
Для цієї вправи потрібні – ватман (вирізати його у вигляді фігури),
клей, старі газети і журнали. Потрібно створити колаж ну тему
«Компетентна дитина – яка вона?».

Команди презентують свої роботи.

Повідомлення для тренера:

Текст слайда

Діяльність №7. Вправа «Хто головний?»

Орієнтовний час: 10 хв.

Учасники довільно об'єднуються в пари та по черзі виконують ролі машинки та водія. Мета – з'ясувати, хто в навчальному процесі головний? Яка в кого роль?

Сьогодні ми не будемо зупинятися на компетенціях докладно, а розглянемо, як результат ДО та, за яких умов ми можемо його досягти.

Діяльність №8. Занурення в проблему «3 стільці» Уолта Діснея..

Орієнтовний час: 20 хв.

А зараз запрошую вас у світ Уолта Діснея

Мета: впровадження нового Стандарту в систему роботи ЗДО.

Учасники об'єднуються в 3 команди (за формою столів):

- ✓ мрійники,
- ✓ песимісти,
- ✓ реалісти.

Проблема: впровадження нового Стандарту.

Команди презентують свої моделі.

Підсумок:

Діяльність №9. Рефлексія

Орієнтовний час: 10 хв.

- ✓ Підбиття підсумків
- ✓ Запитання
- ✓ Заповнення анкет
- ✓ Перспектива

Першин М. Ю., Левицький В. С.

ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ ТА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН НА РОЗВИТОК РОЗУМОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ

Вживання алкоголю та наркотичних препаратів є поширеною проблемою у світі, зокрема в Україні, наслідками яких є більшість тяжких захворювань та вад.

Сучасними дослідженнями продемонстровано механізм та наслідки впливу алкоголю та наркотичних препаратів та методи лікування залежностей.

Порушення пов'язані з уживанням психоактивних речовин, що викликають залежність, охоплюють 10 окремих класів речовин: 1) алкоголь, 2) кофеїн, 3) канабіс, 4) галюциногени, 5) інгалянти, 6) опіюїди, 7) транквілізатори, 8) стимулятори, 9) тютюнові вироби та інші речовини.

Спільною характеристикою всіх цих речовин є здатність впливати на системи мозку, що відповідають за закріплення поведінкових патернів, і дають індивіду відчуття «кайфу» та винагороди.

Залежність – це первинне хронічне захворювання головного мозку, пов'язане із системою позитивного підкріплення, мотивації та пам'яті. Дисфункція в цій системі призводить до характерних біологічних, психологічних, соціальних та духовних проявів.

Залежність починається з добровільного вчинку. Але не варто забувати про зміни в мозку, які починаються від найпершої спроби вживання алкоголю або наркотику, що може перетворитися на компульсивне вживання речовини. Компульсивна поведінка обумовлює продовження вживання наркотиків, незважаючи на знання негативних медичних та психологічних наслідків.

Алкогольна та наркотична залежність є генетично обумовленим розладом. Концепція залежності як «комплексної генетичної хвороби», що

включає кілька генетичних та екологічних факторів, які взаємодіють, стала панівною парадигмою. Гени та навколишнє середовище не розглядаються як окремі об'єкти, а тісно пов'язані між собою.

Більшість людей із залежністю, що звертаються по допомогу, мають інші психічні проблеми.

Найбільш поширені такі супутні психічні розлади, як соціальна фобія, велика депресія і посттравматичний стресовий розлад.

Адикція є хронічною хворобою, що рецидивує у більшості людей, які звертаються по допомогу

Тільки третина людей з алкогольною залежністю після лікування в короткостроковій і середньостроковій перспективі досягає абстиненції та лише невелика кількість людей з наркоманією або алкогольною залежністю в результаті лікування в довгостроковій перспективі матиме безперервне усвідомлення залежності. Також цікаво знати, що наркоманія та алкоголізм як «хронічний розлад, що рецидивує», була порівняна з трьома хронічними захворюваннями: діабет 2-го типу, гіпертонія та астма

Методами сучасної терапії прийнято надавати медичну допомогу всім хворим на залежність, а не тільки тим, хто мотивований на лікування, адже людина із залежністю не здатна усвідомити її та звернутись до лікаря.

Відновленню підлягає особа, що досягає самопізнання суттєвими змінами у своїй «картині життя» протягом місяців або декількох років, а не днів або тижнів.

Алкоголізм – це хвороба, розвиток якої обумовлений частим вживанням алкогольних напоїв та патологічним потягом до них. Усе це супроводжується виникненням залежності. Алкоголь негативно впливає на метаболічні процеси в організмі, а накопичені з часом токсини підвищують ризик розвитку психозу, деменції та інших розладів.

Розрізняють 3 причини виникнення алкоголізму:

- Соціальні (вплив оточення)
- Психологічні (психічний стан людини)
- Біологічні (спадковість)

Часто алкогольна залежність з'являється у студентські роки, коли споживання алкоголю широко вітається серед студентів. Для молодих людей вплив батьків, однолітків та інших зразків наслідування може вплинути на причини алкогольної залежності.

Для встановлення статистики ми провели власне опитування серед студентів нашого університету та отримали відсоток споживачів алкоголю та деякі інші факти.

При одноразовому вживанні 50 чи 60 градусного напою, відбувається зниження активності основних систем діяльності організму. Зоровий і слуховий апарат послаблюються, унеможливується здатність зосередитись, проміжок часу прийняття рішення збільшується, вестибулярний апарат не виконує свої функції в повному обсязі, аналіз критичної поведінки відсутній. Мозок, отримавши дану дозу алкоголю, втрачає коефіцієнт ефективності на 13-16%, однак у деяких персон – до 25%. Наслідком надмірного вжитку алкогольних напоїв є спад діяльності нервової системи (неврози, епілепсія, інсульт тощо).

Алкоголь належить до розповсюджених тератогенів. Тератогени – фактори, що спричиняють відхилення пренатального розвитку дитини. Негативний вплив тератогенів розповсюджується як на організм, так і на психіку дитини. У постнатальному періоді життя дитини він провокує схильність до алкоголізму, нервову розгальмованість, порушення інтелектуального розвитку (у легких випадках – пригнічення інтелектуальних задатків, у складних – вроджену розумову відсталість різних ступенів), порушення моторної координації, схильність до невмотивованої агресії. До 40 % дітей з алкогольним синдромом плода народжується в жінок, хворих на алкоголізм.

Лікування протиалкогольної залежності – важка робота пацієнта та фахівця. Зауважимо, що в багатьох випадках виникають рецидиви, проте кваліфікований лікар може своєчасно оцінити ризик «зриву» та попередити його.

Методи лікування алкоголізму:

- Прийняття, коли пацієнт визнає наявність проблеми та згоден на надання йому допомоги при алкоголізмі;
- Психотерапія;
- Детоксикація;
- Реабілітація.

Психологічне кодування від алкоголізму.

Чи є наркотична залежність психічним захворюванням? Так, оскільки наркоманія змінює мозок докорінно, порушуючи нормальну

ієрархію людських потреб і бажань, замінюючи їх новими пріоритетами, пов'язаними з купівлею і вживанням наркотику. Наркоманія – це хибне уявлення про свободу. На жаль, подібна ілюзія вседозволеності спровокована вживанням психотропних речовин, набула загрозливих масштабів соціальної катастрофи. Діагноз «наркоманія» ставлять тоді, коли проявляється комплекс клінічних ознак:

1. Людина відчуває непереборний потяг;
2. Підвищення дози;
3. Психофізіологічна залежність.

Системне вживання вагітною жінкою наркотичних речовин викликає у дитини вроджену наркотичну залежність, низькі показники життєздатності, які, у свою чергу, можуть спричинити відставання психічного розвитку дитини після її народження. Довгостроковими наслідками отруєння наркотиками організму дитини під час пренатального розвитку є соматичні порушення, розумова відсталість, поведінкові та емоційні розлади, нервова розгальмованість, труднощі соціальної адаптації. У неонатальний період у дітей можуть бути внутрішньочерепні крововиливи, дихальні розлади, перинатальні інфекції. Ці розлади виникають у значній кількості дітей, народжених від матерів, що хворіють на наркоманію. Надалі в дітей розвиваються енцефатопатії, і як наслідок – високий рівень захворюваності та смертності. Вони також є групою ризику щодо синдрому раптової смерті та ВІЛ-інфекції.

Найефективнішим методом лікування наркозалежності визнаний тривалий курс психологічної реабілітації, спрямований саме на відвикання від вживання і формування нових поглядів на життя. Початок реабілітації рекомендується робити після детоксикації в наркологічному стаціонарі. Метою такого лікування є робота саме з психологічною залежністю, що знижує відсоток рецидиву. За тривалістю це лікування займає від 6-ти до 12-и місяців, або організований центр реабілітації, що дотримується певної програми, побудованої на психологічних методиках.

Алкоголь і наркотичні препарати мають великий вплив на всі системи організму, особливо на ЦНС, а, отже, на розвиток розумових здібностей, найчастіше – затримка останнього та виникнення багатьох інших психічних розладів і хвороб. Отже, знаючи негативний вплив цих препаратів, не варто їх вживати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Walter SD. The estimation and interpretation of attributable risk in health research. *Biometrics* 1976; 32:829 – 49.
2. Walter SD. Prevention of multifactorial disease. *Am J Epidemiol* 1980; 112: 409 – 16.
3. Rehm J, Patra J, Baliunas D, Popova S, Roerecke M, Taylor B. Alcohol consumption and the global burden of disease 2002. Geneva: World Health Organization, Department of Mental Health and Substance Abuse, Management of Substance Abuse, 2006.

Помазунова М. С.

ЗАНЯТТЯ «ОБЕЖЕДЕЙКО»

Тема: Азбука безпеки (спільно з батьками)

1. Вихователька розпочинає засідання клубу.

Хто здоровий, той сміється,

Все йому в житті вдається,

Це ж чудово для людини!

Хто здоровий, той не плаче,

Жде його в житті удача.

Він уміє працювати,

Вчитись і відпочивати.

Хто здоровий – не сумує,

Над загадками мудрує,

Він сміло в світ іде

І за собою всіх веде.

Без здоров'я – це прекрасно.

Здорово, чудово, ясно!

І доступні для людини

Всі дороги і стежини!

Здоров'я – це найбільше багатство, яке має людина.

2. Розповідь вихователя

– Ми зібралися на засідання клубу «Обежедейко». Сьогодні ми поговоримо про «Азбуку безпеки». Що таке безпека?

– Безпека – це збалансований стан людини, соціуму, держави, навколишнього середовища, систем різного рівня складності (соціальних, природних, техногенних, економічних тощо).

– Складність життєвих ситуацій вимагає виховання у людини настанови на власну безпеку вже з раннього дитинства та застосування її протягом всього життя.

– У вас є фішки червоного, жовтого та зеленого кольору. Зараз ви будете спостерігати за життєвими ситуаціями. Підіймайте відповідну картку, що означає: жовта – *думаю*, червона – *не згодні*; зелена – *згодні зі мною*.

- Будьте завжди на виду, тобто йдіть такими стежками та дорогами, де ходять люди, оскільки є вірогідність зустрітися з небезпечною людиною чи твариною. І тоді за вас нікому буде заступитися. Ви зустрінетеся з бідою наодинці.

- Люди, які люблять наодинці гуляти в парку, сквері, в лісі чи інших безлюдних місцях, часто ставлять своє життя під загрозу, випробовують свою долю, наражаючи себе на небезпеку. Адже, де є хоч двоє людей, вірогідність небезпеки вдвічі зменшується тому, що в такому випадку легше знайти правильне розв'язання або вихід із ситуації. А злочинці ніколи не нападають на групу людей, оскільки їм не потрібні свідки. Вони чекають на самотніх перехожих, над якими можна поглумитися.

- У гурті легше уникнути нападу бродячих тварин – вони теж, як правило, на групу не нападають. А тому ніколи не блукайте на самоті безлюдними доріжками не тільки, коли стемніє, а навіть удень, щоб вас ніхто не образив, не скривдив.

- Будьте на виду, щоб покликати на допомогу. А в безлюдному місці, коли виникла якась загроза, хто надасть допомогу, хто заступиться, хто врятує? Хто знатиме, де шукати вас? Мабуть, не один раз комусь із вас доводилося чути або читати про те, що зникають люди, їх розшукують родичі і міліція, а знайти важко, а то й неможливо через різні причини. Чули ви, можливо, і про те, що викрадають дітей з метою одержання великих грошей за них тощо. А тому будьте дуже пильні та обирайте дорогу людину і безпечно, завжди ходіть по ній, щоб дорослі члени родини знали, де вас шукати, якщо щось станеться. Наприклад, ви перечепилися,

упали і зламали ногу. У такому випадку рухатися не зможете, а надати допомогу нікому, якщо ви звернули зі звичайного шляху і пішли навпростець. Ніколи не скорочуйте свій шлях, йдучи навпростець, оскільки народна мудрість свідчить: «Хто навпростець мандрує, той вдома не ночує»; «Далеко, та легко, а близько, та слизько»; «Як поїдеш в об'їзд, то на обід будеш, а як навпростець, то тільки увечері»; «Навпростець тільки ворони літають». І це правда. А як ви гадаєте? *(відповіді учнів)*. От уявіть, що взимку ви пішли навпростець через річку, скорочуючи при цьому свій шлях удвічі, та й провалилися в ополонку тому, що не побачили... Хто надасть вам допомогу? Тому обирайте безпечну дорогу, щоб по ній завжди ходити. І коли ви довго відсутні, то члени сім'ї вийдуть на зустріч, знайдуть та нададуть необхідну допомогу.

- А коли назустріч іде собака, а ви одні, що ви робитимете? *(відповіді дітей)*. Є декілька варіантів: він не чіпає і проходить мирно, то й ви ніколи не зачіпайте чужого собаку, тому що це може бути досить небезпечно. По-перше, не дивіться собаці пильно в очі, не глузуйте з нього, бо він думає, що ви показуєте йому зуби, щоб напасти на нього, адже собака показує зуби (оскалюється) перед нападом. Отже, собака демонструє свою силу. Якщо ви дуже напружені під час зустрічі з собакою, то він це відчуває і першим нападає, тому ніколи не виказуйте страху, а тим більше – не тікайте від нього! Якщо ви бачите, що собака виявляє агресивність, то варто дати команди, які він, можливо, розуміє і виконує: «Фу!»; «Сидіти!»; «Стояти!»; «Лежати!» Якщо ж це допомогло, і собака присідає, щоб стрибнути на вас, то ви повинні активно захищатися палицею, каменем, грудкою землі або тим, що трапляється під руки. Якщо поблизу є дерево, можна вилізти на нього, а якщо ні, то захищайте горло, голову руками, намагайтеся повернутися до собаки спиною і відбивайтесь. Коли собака вкусив, то рану необхідно промити розчином марганцівки, перекисом водню та обов'язково звернутися до лікаря, бо в слині, що потрапила в кров, може бути безліч хвороботворних мікробів, вірусів, які є дуже небезпечними для людини, а найстрашніша хвороба – це сказ, який передається людині від хворої тварини. Трапляються випадки, коли вона помирає від паралічу.

- Особливу загрозу для людини становлять безпритульні собаки, які об'єднуються в зграї. Вони можуть нападати на людей і загризти їх до

смерті, тому ніколи не бродіть пустирями, де вони, як правило, живуть та пильно охороняють своє місце. Такі собаки дуже злі, голодні – тому й агресивні, вони нападають не лише на самотню людину, а й на декількох, а тим більше – на дітей.

- **Небезпека завжди збільшується з настанням темряви.** Якщо вам довелося йти ввечері, то обирайте освітлену дорогу, а краще під'їхати транспортом або щоб вас зустріли дорослі члени родини. Життя у кожного одне, і не варто ставити його під загрозу. На неосвітлених, безлюдних вулицях можуть збиратися наркомани, п'яниці, які часто вимагають гроші, чинять насильство, а дитина не зможе себе захистити.

НЕ ЗАБУДЬТЕ!

1. Виходячи з дому, позачиняйте всі вікна і двері, квартирки теж, щоб злодії не потрапили до будинку, щоб сильний порив вітру не побив вікно та не заніс недопалок у квартиру і щоб не виникла пожежа.

2. Перевірте, чи замкнуті вхідні двері. Люди трапляються різні, хтось може скористатися вашою неуважністю.

3. Вимкніть усі електроприлади. Ви знаєте, як це небезпечно, коли залишилися ввімкненими обігрівач, праска та інші прилади.

4. Перевірте газову плиту, чи закриті крани. З газом жартувати не можна, бо від вашої байдужості можуть постраждати інші члени будинку.

5. Воду перевірте, щоб не капала. Це дорого коштує не лише для вашої сім'ї, але й для держави. І якщо ви все зробите правильно, то можете спокійно йти знайомою дорогою. Ніколи не поспішайте виходити з будинку, бо справи можуть зачекати, а біда не чекає. Тому робить усе так, щоб було якнайменше стресів у вашому житті. Від цього залежить ваше здоров'я.

3. ВИСТУП ДІТЕЙ ПРО ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ НА ДОРОЗІ

Під музику виходять «джентльмени».

1-й джентльмен. Скажуть, сер, ми так довго вивчали правила поведінки, скільки ж їх, тих правил, і як довго ми будемо їх вивчати?

2-й джентльмен. А ви гадаєте, сер, що ви вже все знаєте?

3-й джентльмен. А то ні?

4-й джентльмен. Одна справа – знати, а інша – вміти застосовувати правила поведінки на практиці. А як у вас справи з практикою, сер?

1-й джентльмен. На вулиці, сер?

2-й джентльмен. А що на вулиці?

3-й джентльмен. А те, сер, що джентльмен завжди і скрізь джентльмен. А правила поведінки – це не тільки етикет, а ще й власна безпека оточуючих.

4-й джентльмен. Невже це так серйозно?

5-й джентльмен. Авжеж.

Під музику забігає Буратіно.

Буратіно. Не варто. А чому ви тут зібралися? Про що у вас іде мова?

1-й джентльмен. Наше засідання присвячене правилам поведінки на вулиці.

Буратіно. Для мене не існує жодних правил!

2-й джентльмен. Але ж це небезпечно!

Буратіно. Ну то й що! А що, усі джентльмени, які тут знаходяться, знають правила дорожнього руху?

1-й джентльмен. Звичайно!

Ми зараз перевіримо. Вам запитання, джентльмени!

(Члени клубу ставлять запитання, джентльмени відповідають)

1. Чому на автомобілях спереду і позаду є «мигалки»?

Відповідь. «Мигалки» попереджають пішоходів і транспорт про те, що машина буде повертати наліво чи направо.

2. Що означають сигнали світлофору?

Відповідь. Зелене світло «можна перейти», жовте – «приготуватися», червоне – «жодного кроку вперед».

3. Як повинні рухатися пішоходи поза населеними пунктами?

Відповідь. За містом варто ходити узбіччям назустріч автомобілям, що рухаються.

4. Де повинні перебувати пішоходи, які не встигли перейти дорогу?

Відповідь. Обов'язково зупинитися на «острівці безпеки».

Острівець серед дороги

Всім прийде на допомогу.

Він велике право має –

Пішохода захищає.

Можна тут перепочити,

А коли дорога вільна, –
Можна далі йти спокійно.

IV. Розповідь вихователя.

– Шановні батьки, я сподіваюсь, що сьогодні наші збори допомогли вам знайти відповіді на деякі питання ОБЖ. Значну увагу приділяйте охороні життя та здоров'я дітей та свого. Вручаю пам'ятки, які допоможуть уникнути небезпеки. А вам, діти, я хочу прочитати наказ.

*Любіть себе та інших поважайте,
Своє життя й здоров'я бережіть,
І правильну дорогу обирайте,
Якщо до старості бажаєте дожити.
Щоб не спізнитися, ви не поспішайте.
Раніше вийдіть, щоб спокійно йти,
А по дорозі рот не роззявляйте,
Щоб і життя, й здоров'я зберегти.
Бо іде транспорт, всюди перехожі,
Хто на роботу, хто з роботи йде.
Чи сіє дощ, чи дні стоять погожі,
А рух не припиняється ніде.
Летять машини, швидкість в них висока, –
Миттєво транспорт нам не зупинить.
І хоч дорога, може, й неширока,
Та через неї, діти, не біжіть.
Спіткнутись можна чи перечепитись...
Летять машини, вам не сила встать...
Автомобіль не може зупинитись, –
Страшне нещастя може вас спіткати.
Дорогу виберіть до рідної вам школи,
Щоб світлою й безпечною була,
І навпростець теж не ходіть ніколи,
Собі й нікому не бажайте зла.
Самі у темряві ніколи не блукайте,
А з друзями намагайтеся іти,
І людну вулицю та стежку обирайте,
Щоб і життя, й здоров'я зберегти!*

Шановні діти і батьки! Вам показали ми заняття з безпеки дорожнього руху. Отримайте зараз пам'ятки на згадку і не забувайте нею користуватися.

ВИСНОВОК: Людина сама творить свою долю, багато залежить від того, який шлях вона обере і як поводитиметься у навколишньому середовищі.

Усім вам дякуємо за участь і допомогу. Бажаємо добра і щастя.

Рижеголова О. О.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ СЕМАНТИКИ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ

У статті доведено важливість використання військової лексики, як складової частини мови, що має свої особливості використання та інтерпретації, які визначаються специфікою цієї сфери життєдіяльності. З появою Інтернету та зростанням популярності інтернет-видань, використання військової лексики набуває нових форм та відтінків. У роботі проводиться характеристика військової лексики в інтернет-виданнях, класифікація її за сферою застосування та етапами війни, а також досліджуються семантичні особливості окремих слів та фраз.

Ключові слова: військова лексика, інтернат-видання, класифікація лексики, сфера застосування, семантика слів і фраз.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Військова термінологія містить велику кількість спеціальних термінів та складних конструкцій, які використовуються в армійській діяльності та пов'язаних з нею процесах. Основною метою використання такої термінології є забезпечення точності та чіткості комунікації між військовими.

До мовних засобів вираження військової термінології належать військові аббревіатури, скорочення, спеціальні терміни, технічні терміни, військові титули, а також складні конструкції, що складаються найчастіше з підрядних речень. Використання цих мовних засобів допомагає забезпечити ефективну та точну комунікацію між військовими.

Однак використання військової термінології в публічних текстах може створювати складнощі для звичайних читачів, які не мають військового досвіду та не знайомі з військовою термінологією. Тому, важливо підбирати належні мовні засоби вираження, щоб забезпечити зрозумілість та доступність інформації для широкої аудиторії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світі інформаційних технологій та інтернет-комунікацій військова лексика використовується в різних контекстах, включаючи інтернет-видання. Однак мало досліджень було проведено щодо семантичних особливостей військової лексики в цьому контексті. Тому ця тема є досить актуальною для дослідження.

Вітчизняні та зарубіжні науковці, що займались дослідженням військової лексики, надали значний внесок у розвиток цієї теми. До цих науковців відносяться М. Бакарі, І. В. Дубина та А. М. Луньова, А. М. Жученко, О. О. Ковальова, О. О. Комар, В. І. Кравченко, Т. І. Кучерява, М. Менділь, І. В. Морозова, І. М. Чернявська та ін.

Військова лексика є невід'ємною частиною української мови та має свої особливості використання, які стають більш актуальними у зв'язку зі зростанням впливу медіа та інтернет-видань на суспільство. Ці особливості вивчає дисципліна семантики, яка досліджує значення слів та їх взаємозв'язки в мові.

Об'єкт дослідження – військова лексика в інтернет-виданнях.

Предмет дослідження – семантичні особливості військової лексики в інтернет-виданнях.

Метою даної роботи є вивчення семантичних особливостей військової лексики в інтернет-виданнях, зокрема її характеристики, класифікації та мовних засобів вираження. Для досягнення мети роботи розглянуто теоретичні аспекти дослідження семантичних особливостей військової лексики, проведено аналіз військової лексики в інтернет-виданнях, класифіковано військову лексику за сферою застосування та етапами війни, досліджено семантичні особливості окремих слів та фраз військової лексики та описано мовні засоби вираження семантики військової лексики в інтернет-виданнях.

Для дослідження мети нами були поставлені такі **завдання**:

- охарактеризувати поняття «семантика» та «військова лексика»;
- проаналізувати специфіку використання військової лексики в інтернет-виданнях;
- виявити семантичні особливості окремих слів та фраз військової лексики;
- дослідити мовні засоби вираження військової термінології, емоційно-оцінних складових військової лексики, іронії та сарказму військової лексики.

Військова мова включає терміни, що вживаються у зв'язку з військовими поняттями, і емоційно забарвлені елементи військової лексики. Часто це стилістичні синоніми відповідних військових термінів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У загальному, використання мовних засобів вираження військової термінології є необхідним для забезпечення точності та чіткості комунікації між військовими. Семантику військової лексики досліджувала І. В. Морозова, де слова у військовій мові в різних контекстах мають різне значення, і ці слова часто евфемістично називають «прізвиська». Наприклад, слово «пожежа» може означати стріляти у ворога або розпалювати пожежу. Фраза «стріляти» означає стріляти у ворога.

Військові слова можна використовувати для опису емоцій різними способами. Деякі з цих термінів є поширеним військовим сленгом, жаргоном або арго.

На думку авторки, у військовій лексиці значна частина слів має емоційно-оцінний відтінок, який може бути як позитивним, так і негативним. Це пов'язано з тим, що війна є подією емоційно напруженою, а настрої бійців може відрізнитись від настрою громадянського населення [5].

О. О. Комар зазначає, що до мовних засобів вираження емоційно-оцінних складових військової лексики можна віднести:

- епітети, які можуть мати позитивний або негативний забарвлення. Наприклад, «героїчна атака» або «жорстоке вбивство»;

- оціночні синоніми, які використовуються для заміни термінів з негативним забарвленням. Наприклад, замість «вбивство» може бути вжите слово «ліквідація»;

- метафори, що дозволяють передати емоційний настрій без прямого використання оціночного слова. Наприклад, «битва за свободу» або «боротьба зі злом» [4].

Використання емоційно-оцінних складових військової лексики може впливати на сприйняття подій війни та настроїв читачів. Однак, необхідно пам'ятати про те, що використання позитивних або негативних емоційно-оцінних складових може бути суб'єктивним та не відображати об'єктивної реальності.

Спосіб формування військового сленгу залежить від різних сфер його використання. Наприклад, терміни, що використовуються у військовій справі, можуть змінюватися залежно від того, яка ситуація відбувається. І. Дубина та А. Луньова простежують видові словотвори, морфологічні словотвори (словотвір, афіксація, скорочення, звуконаслідування, конверсія), фразеологізми, запозичення з інших мов [2].

Навчання може передбачати вивчення нових слів, утворення нових одиниць слів і вивчення нових понять. Це також може включати навчання того, як використовувати слова по-новому та як зробити так, щоб вони звучали інакше.

І. М. Чернявська досліджувала семантичний аспект військової лексики, зокрема, військовий сленг, що поділяється на різні види залежно від того, про що йдеться. Наприклад, слова, пов'язані з війною чи військовою діяльністю, належатимуть до однієї категорії, а слова,

пов'язані з повсякденним життям, – до іншої. Таким чином науковцям і педагогам легше вивчати військовий сленг.

У військовому сленгу є різні групи слів, які позначають різні сторони життя військовослужбовців. Ці групи включають такі речі, як повсякденні відносини, діяльність під час служби, вільний час тощо [6].

Особливу увагу приділяємо мовним засобам вираження іронії та сарказму військової лексики. О.О. Ковальова наголошує на тому, що іронія – це коли щось сказано з наміром бути смішним, але виявляється щось інше. Це можна побачити в тому, як використовується мова, коли спочатку подається протилежне значення. Іронія – це фігура, за допомогою якої можна щось виразніше показати.

Іронію можна використовувати, щоб розсмішити людей, але нею можна й засмутити. Це тому, що іронія може бути спрямована на речі, які зазвичай не мають комізму, але в деяких випадках іронічний автор створює враження, що об'єкт є комічним, що називається «пародійна іронія».

Іронія – це тип спілкування, коли люди використовують слова у спосіб, який здається іронічним, але насправді не є таким. Наприклад, коли хтось каже: «Ця людина іронічна», це означає, що ця людина нечесна. Певним чином ця людина обманює своїх слухачів. Однак очевидно, що в самій іронії немає обману – іронія – це просто спосіб приховати правду та висловити її особливим чином.

Гумор відрізняється від сатири тим, що гумор не має антагоністичного ставлення до предмета. Гумор використовується, щоб допомогти нам впоратися із ситуаціями, які не такі серйозні, як могли б бути.

Сатира – вид літератури, за допомогою якого можна критикувати дійсність і викривати негативне. Це потужний інструмент, який може допомогти зробити суспільство більш справедливим і чесним.

Іронія та сарказм – це стилістичні фігури, які можуть використовуватися в будь-якому мовленні, включаючи військову лексику [3]. Деякі з мовних засобів вираження іронії та сарказму військової лексики можуть включати:

1. Використання перекрученого значення слів. Наприклад, можна сказати: «Дивно, як літак-вбивця здатний зберегти мир».

2. Використання прямої протилежності. Наприклад, можна сказати: «О, війна, ти така чудова, якщо ти не знаєш, що робити зі своїм життям».

3. Використання саркастичної інтонації. Наприклад, можна сказати: «Так, я дуже люблю службу в армії. Вона дає мені можливість насолоджуватися днем з ранку до вечора».

4. Використання іронічних фраз. Наприклад, можна сказати: «Як тільки ми здобудемо перемогу, ми зможемо відправитися на відпочинок до Афганістану».

5. Використання несподіваної зміни теми. Наприклад, можна розпочати розмову про військові події, а потім раптово перейти до розповіді про дитячі садки.

Однак використання іронії та сарказму у військовій лексиці може мати певні обмеження і ризики, оскільки вона містить важливі терміни та поняття, які повинні бути зрозумілі точно та без перекручення.

Наприклад, у військовій лексиці є багато термінів, які мають точне технічне значення та повинні бути використані правильно. Якщо використати іронію або сарказм для зміни значення таких термінів, то це може призвести до неправильного розуміння та небезпечних помилок, зазначає О. Комар [4].

Наприклад, використання іронії для опису технічних параметрів зброї або бойової техніки може бути небезпечним, оскільки це може призвести до неправильного розуміння та використання таких параметрів.

Також використання іронії та сарказму може призвести до образливих коментарів або викликати непотрібну напругу між колегами військової служби. Оскільки військова служба часто пов'язана зі стресом та напругою, важливо уникати будь-яких коментарів, які можуть призвести до збільшення напруги.

У текстах статей використовуються фразеологізми та терміни, які характерні саме для військової сфери. Наприклад, «вогнева позиція», «артилерійський обстріл», «авіаудар», «бойова готовність», «контртерористична операція», «ракетний комплекс», «штурмова група» та інші.

Важливо пам'ятати, що військова лексика часто містить важливі терміни та поняття, які не повинні використовуватися з іронією або сарказмом. Використання іронії та сарказму повинно бути обмеженим та

поміркуваним, щоб не завдати шкоди або образити колег, військових та членів сім'ї військовослужбовців [4].

Висновки. Отже, інтернет-видання можуть бути цінним джерелом вивчення семантичних особливостей військової лексики. Оскільки вони містять новини, статті, коментарі та інші текстові матеріали, які пов'язані з військовою тематикою, вони можуть дати дослідникам можливість вивчити та проаналізувати вживання та значення різноманітних термінів та виразів військової лексики. Проведений аналіз показав, що військова лексика використовується в інтернет-виданнях досить часто, зокрема в новинах, коментарях та аналітичних статтях. Можна стверджувати, що військова лексика часто використовується в політичному дискурсі, зокрема під час війни та конфліктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. «Special Report: The Military Tech Revolution» (2020). The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2020/may/04/special-report-the-military-tech-revolution>.

2. Дубина І. В., Луньова А. М. Лексика та фразеологія військової тематики: семантичні та прагматичні аспекти. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. 2018. № 7.

3. Ковальова О. О. Семантика військової лексики: історія та сучасність. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. 2017. № 3.

4. Комар О. О. Військова термінологія в сучасній українській мові: семантичні та стилістичні аспекти. *Мовознавство*. 2019. № 3.

5. Морозова І. В. Військова лексика в сучасній українській мові: семантика та функціонування. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. 2018. № 4.

6. Чернявська І. М. Військова лексика в українській мові: семантичний аспект. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. 2019. № 1.

НЕЙРОІГРИ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

Звісно, що мозок людини потребує спільної роботи двох півкуль. Ураховуючи функціональну спеціалізацію півкуль (права – гуманітарна, образна; ліва – математична, знакова), а також роль спільної діяльності в здійсненні вищих психічних функцій, можна вважати, що порушення міжпівкульної передачі інформації спотворює пізнавальну діяльність дітей. А збалансована робота головного мозку дитини у свою чергу підвищує її інтелектуальні здібності.

У результаті дитина з нормальним слухом, зором та інтелектом може мати труднощі в засвоєнні знань через незрілість деяких відділів мозку, що відповідають за рухові функції рук, мовленнєву увагу, зорово-просторову орієнтацію. Тому сучасна логопедія знаходиться в постійному активному пошуку шляхів удосконалення та оптимізації процесу навчання та розвитку дітей з мовленнєвими порушеннями. Використання в логокорекційній роботі нейроігор є новою сходинкою в оптимізації процесу корекції мовлення дітей, у досягненні максимально можливих результатів у подоланні мовленнєвих порушень.

Жоден вид діяльності не може здійснюватися без одночасної участі трьох функціональних блоків мозку (Лурия А. Р.). У разі «несправності» одного з них – процес розвитку і навчання дитини порушується.

III функціональні блоки мозку (ФБМ):

- I функціональний блок мозку – енергетичний (стовбур мозку і підкоркові структури), найбільш древній. Забезпечує регуляцію тону та бадьорості тому виступає акумулятором нашої поведінки, задоволенні або незадоволенні потреб («Я хочу»). При його недорозвиненні або пошкодженні – дитина слабка, швидко втомлюється, емоційно та фізично виснажується.

- II функціональний блок мозку забезпечує прийом, переробку, зберігання та відтворення інформації. Це зорове, слухове, просторове сприйняття, тактильні відчуття. Забезпечує діяльність: «Я можу». При відставанні (недорозвиненні) цього блоку в дитини погано розвивається мовлення, предметне (гострота зору), слухове та просторове сприйняття.

• III функціональний блок мозку забезпечує організацію та контроль діяльності: активізує активну свідому психічну діяльність, формує плани і програми своїх дій, стежить за їх виконанням та регулює поведінку. Забезпечує діяльність: «Я повинен». Добре знайоме слово «виховання» як раз відноситься до цього блоку мозку. Недорозвинення цього блоку виражається у відволіканні, не доведенні дій до кінцевого результату, відсутності самоконтролю.

У наші дні нейростимуляція широко впроваджується в систему освіти.

Нейроігри – багатофункціональні вправи, спрямовані на різностороннє тренування мозку:

- Синхронізація правої, лівої півкуль мозку;
- Утворення нових нейронних зв'язків;
- Розвиток чіткості та координації рухів;
- Моторне планування (узгодженість рухів, координації, спритності);
- Пальчиковий праксис;
- Основна спрямованість: розвиток уваги, його об'єму, концентрації, вибірковості;
- Збільшення інтелектуальної витривалості;
- Корекція поведінки – учимо діяти за інструкцією;
- Розвиток почуття ритму (ритмічна організація життя);
- Розвиток відчуття свого тіла.

Новітні нейрокорекційні технології в логопедії не можна розглядати як самостійні, тільки як частину загальноприйнятих перевірених часом технологій. Головне не перетворити нейроігри в мету заняття. Це лише засіб для досягнення мети.

Мета нейроігор:

- Посилити мотивацію дитини до логопедичних занять.
- Полегшити процес переключення між мовленнєвими програмами.
- Стимулювати до мовленнєвої самореалізації.
- Розвивати аналізаторні системи дитини.
- Підвищувати результативність корекційно-відновлювальної роботи.

Нейропсихологічні вправи для активізації роботи I функціонального блоку мозку. Мішень корекції – підкоркові і стовбурові утворення головного мозку. Перш за все це вправи, які стимулюють рухову активність, утворюючи при цьому нові нейронні зв'язки, таким чином вони впливають на розвиток мовлення, мнестичні процеси, графомоторні навички, читання, просторові поняття. Саме автоматизовані навички роботи з тілом допоможуть активізувати чи створити замісні механізми в нейропсихологічній корекції відхиленого розвитку. До вправ з корекції входять: кінезіологічні вправи, вправи з вироблення правильного дихання; масаж та самомасаж; розтяжки.

Нейропсихологічні вправи для активізації роботи II функціонального блоку мозку впливають на аналізаторну систему. Комплекси вправ, впливають на аналізаторну систему, дозволяють розвивати соматогнозис, тактильний, зоровий та слуховий гнозис, просторові уявлення та мовлення. Корекційна робота включає в себе: розрізнення шумів (побутових, природних, музичних інструментів); голосів людей, у залежності від віддаленості джерела звука. Мовленнєві процеси та фонематичний слух.

Нейропсихологічні вправи для активізації роботи III функціонального блоку мозку. Усі завдання мають чіткі правила, алгоритм виконання, та способи оцінювання. Тобто, у дитини має спрацювати програма дій, мотивація до виконання, та контроль за дією, що і називається довільною саморегуляцією. Але на початку формувального навчання більшу частину цих зобов'язань має взяти на себе фахівець, а в результаті дитина самостійно може впоратися з цим сама.

Дихальні вправи

Мета: розвиток мовленнєвого дихання, оптимізація газообміну та кровообігу, заспокоєння, розвиток концентрації уваги, самоконтролю за поведінкою.

Масаж, самомасаж (волосистої частини голови, пальців рук і вушних раковин, носика).

Окорухові вправи

Мета: поширення поля зору, зорового сприймання, відстеження предмета очима на різних рівнях і за різними напрямками: праворуч, ліворуч, вгору, вниз, до перенісся, від перенісся, усунення синкінезій.

Кінезіологічні вправи передбачають активізацію природних механізмів роботи мозку за допомогою природних фізичних рухів тіла. Дають можливість задіяти ті ділянки мозку, які раніше не брали участі в навчанні. Людина може мислити, сидячи нерухомо. Однак для закріплення думки необхідно рухатися.

У ході занять у дитини розвиваються міжпівкульні зв'язки, поліпшується пам'ять і концентрація уваги. Спостерігається значний прогрес у здібностях до навчання та вміння керувати своїми емоціями.

Логопедична мета: покращення емоційного стану, узгодження рухів із мовленням; розвиток ритму, мовленнєвого дихання, уваги та пам'яті; поповнення словникового запасу, автоматизація, диференціація звуків у складах, словах. Використовуючи кінезіологічні ігри та вправи, готуються органи мови та слуху дитини до сприймання і правильної вимови звуків; для початку гри; для розвитку мовного дихання й ритмічної мови, промовляючи їх разом з ритмічним плесканням у долоні; для формування правильної звуковимови: автоматизації та диференціації різних звуків.

Біоенергопластика – це поєднання рухів артикуляційного апарату з рухами кисті руки. Принцип біоенергопластики – сполучена робота пальців і кистей рук та артикуляційного апарату. Рухи рук імітують рухи органів мовного апарату. Комплекс вправ з використанням біоенергопластики сприяє розвитку рухливості артикуляційного апарату, що, у свою чергу, впливає на точність у засвоєнні артикуляційних укладів.

Рухи тіла, спільні рухи руки і артикуляційного апарату, якщо вони пластичні, розкуті і вільні, допомагають активізувати природний розподіл біоенергії в організмі. Це викликає надзвичайно сприятливий вплив на активізацію інтелектуальної діяльності дітей, розвиває координацію рухів та дрібну моторику.

Під впливом кінезіологічних тренувань відзначаються позитивні структурні зміни в організмі: синхронізується робота півкуль головного мозку, розвиваються здібності, поліпшується увага, пам'ять, мислення, мовлення. Сила, рівновага, рухливість і пластичність нервових процесів здійснюється на більш високому рівні. Удосконалюється регулююча і координуюча роль нервової системи.

Ігри з м'ячами розвиток уміння здійснювати мовленнєвий супровід механічних дій (спочатку наслідуваний за логопедом, а потім самостійний).

Графомоторика

Виконання даних вправ сприяє розвитку уваги та зорово-моторної координації, а також розвитку таких важливих поведінкових навичок, як старанність і посидючість. Профілактика дисграфії використовується для автоматизації звуків, розвитку мовного дихання.

Графомоторика розвиває лобові частки мозку, що сприятливо впливає на інтелектуальні здібності дітей.

Візуально-ритмічні ряди

Співвідносити ритм рухів зі слуховим, з мовним ритмом. Вибудовувати ритмічний ряд на основі співвіднесення рухів і фонації. Корекція порушень складової будови мовлення. Кожен рух дитина супроводжує звуко-комплексами, звуконаслідування, словами, автоматизованими мовними рядами (перерахунком), потішками (у відповідності зі ступенем оволодіння звуковою стороною мови). Формується слухо-моторна координація, розвивається регулююча функція мовлення.

Ритмічна координація руху й мовлення, підпорядкування їх заданому темпу дозволяють успішно формувати рухову основу довільного дихального і голосового актів, долати недостатність просторово-часової організації мовленнєворухових актів.

Автоматизація, диференціація звуків. Нейродоріжки, нейродолоньки, ігри з м'ячем, ігри з перетином середньої лінії тіла. Найважливішим завданням є формування фонематичного слуху.

На звукорозрізнення існує безліч вправ, які багаторазово довели свою необхідність у логопедичній практиці. Можна виділяти звук ударами, тупотом, будь-яким рухом, підняттям кольорового прапорця тощо, переключати увагу з одного звука на інший за допомогою зміни основних рухів, з відкритими та закритими очима.

Вправи з нейростимуляції універсальні. Вони допомагають і дорослим, і дітям. Дуже прості у виконанні, не вимагають спеціальної фізичної підготовки. Регулярне виконання цих вправ позбавляє втоми, підвищує концентрацію уваги, сприяє підвищенню фізичної та розумової

активності, стимулює мовленнєві процеси. Допомагають дітям зосередитися, скоординувати свою діяльність, позбутися стресу, долати різні вади, роблять корекційні заняття веселими і цікавими, вносять певний елемент змагання в процес навчання, що підвищує мотивацію до занять.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурлакін О. В. Комплекси вправ для формування правильного мовного дихання. СПб.: ДИТИНСТВО-ПРЕС, 2012. 80 с.

2. Глухів В. П. Формування зв'язного мовлення дітей дошкільного віку із загальним мовленнєвим недорозвиненням. Київ: Либідь, 2002. 144 с.

3. Сингаївська О. В., Соболева О. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят. *Логопедія сьогодні*. 2011. № 2. С. 26–30.

Руденко О. В., Михайлова М. К.

ІНТЕГРОВАНІЙ УРОК З МАТЕМАТИКИ, УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ (4 клас)

Тема: Урок узагальнення знань з вивченого матеріалу. Іменник. Арифметичні дії з багатоцифровими числами. Українські казки.

Мета: навчальна:

– закріпити знання дітей з вивченого матеріалу з математики, української мови та літературного читання;

– повторити арифметичні дії з багатозначними числами; удосконалити навички усного рахунку;

– узагальнити знання про рід, число та відмінки іменника;

– повторити поняття «казка», «байка»; удосконалювати навички виразного читання;

розвивальна:

– розвивати пам'ять, логічне мислення, уміння зосереджувати увагу; збагачувати словниковий запас учнів, чітко та правильно будувати речення та висловлювати свої думки;

виховна:

– виховувати повагу один до одного, інтерес до уроків математики, української мови, літературного читання; виховувати патріотичне

ставлення до рідного краю та пошану до рідної мови.

Перебіг уроку

1. Організація класу. Рефлексія настрою.

Добрий день!

Привітайтеся один з одним.

Привітайтеся з сонечком.

З яким настроєм ви починаєте урок?

2. Підготовча робота до сприймання навчального матеріалу.

2.1. Мовленнєва розминка

– Яка нині пора року?

– Який місяць?

– Який сьогодні день?

– Яке сьогодні число?

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

– Сьогодні на уроці ми з вами повторимо вивчений матеріал з математики, української мови та читання. Для вдалого уроку нам потрібні набуті знання та гарний настрій.

МАТЕМАТИКА

4 Узагальнення та систематизація знань.

4.1 Математична бесіда

– На якому уроці ми найбільше працюємо з числами?

– Які однозначні числа ви знаєте? 2-значні? 3-значні? 4-значні? 5-значні? 6-значні?

– Які розряди ви знаєте?

– Що я вмію ще з математики?

4.2. Усний рахунок «LEGO»

4.3. Картки з прикладами

– Знайдіть на партах математичні картки. Розв'яжіть приклади з коментарем.

9	6	6	4	2			3	5			1	2	3	2			2	6	0	0	0			
							×	1	3		×				4		×	4						
2	1	0	1	2	4			4	7	2	3	2	1				5	4	6	2	1	0		
×	3	9	5	2	3	6		×	1	0	4	1	4	0		×	1	6	4	5	9	1		
4	9	2	8				1	0	4	0	0	0			6	0	5	3	6	0		4	5	5
	Р							А								І							К	
2	3						7	1	0	8	0	1			3	6	8	1	8	1				
	У							А								Н								

4.4. «Збери слово»

- Відповідно вашим відповідям підставте відповідні букви.
- Яке слово у вас вийшло? (слово **УКРАЇНА**)
- Що означає це слово? (відповіді дітей)
- У кожній державі є символи. Назвіть державні символи України?

Народні?

УКРАЇНСЬКА МОВА

- На яке питання відповідає це слово?
- Яка частина мова відповідає на питання хто? що?
- Що таке іменник?
- До якого предмету ставимо питання хто? що?

4.5. Гра з м'ячем «Слово – питання»

- Зробіть коло. Я кидаю вам м'яч, називаю іменник, ви повертаєте

мені м'яч з питанням, на яке відповідає це слово.

Руханка (відео взято з Інтернету)

https://www.youtube.com/watch?v=bOАepb5ePeg&ab_channel=Жвачик

вчик. Маленький мандрівник.

4.6. Продовжи речення...

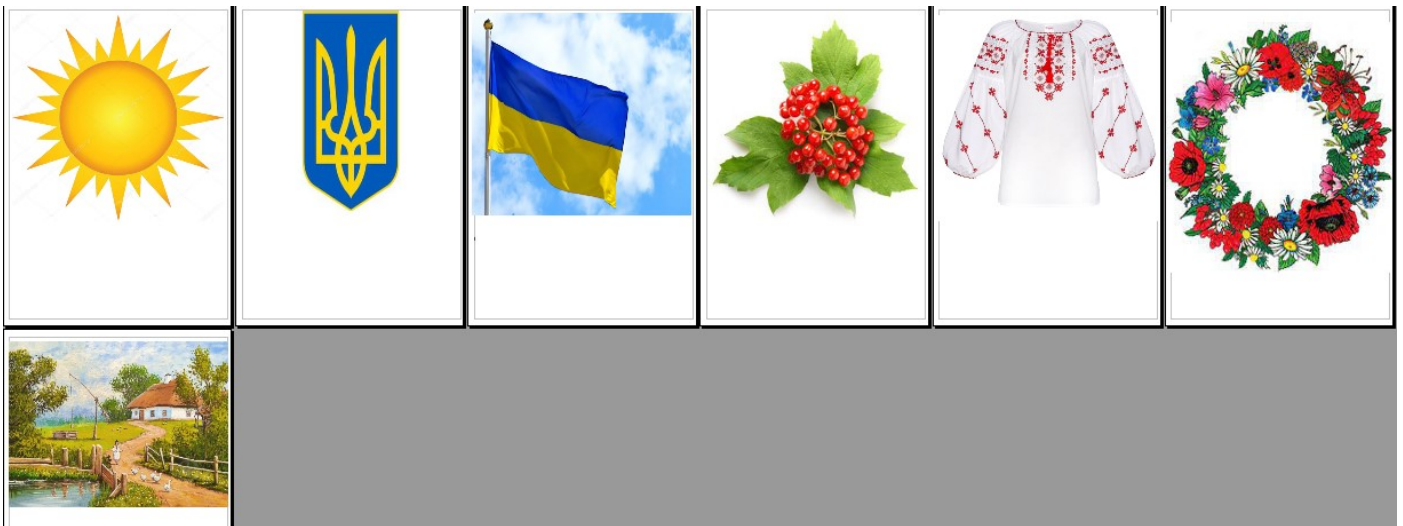
– Продовжіть речення «Іменники мають...» (рід)

4.7. Пазли

– Зберіть пазли.

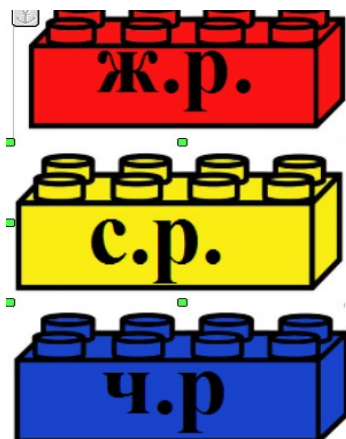
– Що зображено на кожному з них?

(Вишиванка, прапор, село, калина, герб, сонце, віночок)

4.8. «Визначити рід» Малюнки – рід

– Візьміть червону, синю та жовту цеглинку LEGO. **Червоний – це ж.р, синій – ч.р, жовтий – с.р.** Визначте рід предметів зображених на пазлах.

Продовжіть речення «Можуть змінюватись за» (числами, відмінками)

4.9. Гра «Однина-множина»

Показую предмети в однині діти – називають за зразком.

Наприклад: Книжка – книжки)

4.10. Відмінки

– Повторюємо відмінки. (діти називають відмінки з питаннями)

– Провідмінійте слово Україна (на картках)

ЧИТАННЯ

4.11. Читання за ролями

– Пригадайте, з якими жанрами української літератури ми ознайомились на уроках читання?

– Що таке байка?

– Що таке казка?

– Які казки ви пам'ятаєте?

– Чим відрізняється казка від казки-п'єси?

– Яка казка ваша улюблена?

– Зараз ми прочитаємо за ролями казку-п'єсу сцену 5 «Бабай Ага та козак Невидим».

5. Підсумок уроку. Рефлексія

– Що ми робили сьогодні на уроці?

– Яке завдання сподобалось найбільше? Починайте свою відповідь зі слів «Мені найбільше сподобалось»

– З яким настроєм ви завершуєте цей урок?

Скрипник О. А.

ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступ. Серед актуальних завдань сучасної школи є такі, як: зацікавлення учнів навчанням, підвищення їх розумової активності, спонукання до творчості, виховання школяра як життєво й соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і

приймати відповідальні рішення. Одним із шляхів вирішення цих завдань є залучення учнів до науково-дослідницької діяльності. При цьому учень актуалізує свої знання, вдосконалює навички аналізу та проведення експерименту, намагається вирішити поставлені перед ним завдання, робить відповідні висновки та узагальнення. Формування науково-дослідницьких умінь в учнів – це дуже тривалий та складний процес, який відбувається під керівництвом учителя. Основними формами залучення школярів до пошуково-дослідницької діяльності є участь у роботі гуртків, товариств, творчих лабораторій, індивідуальна та групова робота учнів над науково-дослідницькими проектами та роботами, також це науково-практичні конференції, семінари, конкурс-захист науково-дослідницьких робіт Малої академії наук.

Мета роботи. Основними завданнями науково-дослідної роботи в школі є:

- формування в школяра інтересу до наукової творчості, навчання методиці та способам самостійного вирішення науково-дослідних завдань;
- розвиток творчого мислення і самостійності, поглиблення та закріплення теоретичних і практичних знань, отриманих під час навчання;
- виявлення найбільш обдарованих і талановитих школярів, використання їх творчого та інтелектуального потенціалу для вирішення 360 актуальних завдань.

Матеріали та методи. Одним із перших кроків учителя – керівника науково-дослідницької роботи є вивчення пізнавальних інтересів учнів, що впливає як на вибір теми дослідження, так і на хід роботи над нею. Головним фактором при виборі теми є стійкий пізнавальний інтерес до неї учня та його бажання вирішити цю проблему. Під час роботи над темою вчитель разом з учнем знайомиться з методикою проведення дослідження, допомагає у вирішенні поставлених завдань та формулюванні отриманих висновків. Але всі ці види діяльності повинні поєднуватися із самоосвітньою роботою учнів: умінням працювати з літературою (робити аналіз тексту, обирати головне, пов'язане з темою дослідження), робити математичну та статистичну обробку отриманих даних, правильно за критеріями оформляти науково-дослідницьку роботу.

Процес науково-дослідницької роботи складається з основних етапів:

1. Підготовчий: виявлення учнів, які будуть займатися науково-дослідницькою діяльністю та визначення напрямку дослідження.

2. Теоретичний: вибір теми дослідження, визначення галузі дослідження, формулювання проблеми, мети, завдань та гіпотези дослідження, вибір об'єкту та предмету дослідження, вибір методів дослідження, робота з літературними джерелами.

3. Практичний: обробка інформації, виконання експерименту, оцінка отриманих результатів, формулювання висновків, оформлення роботи.

4. Рефлексія: захист науково-дослідницької роботи.

Основні вимоги до науково-дослідницьких робіт для участі в конференціях та конкурсах-захистах: чіткість та доступність викладеного матеріалу, особливо в літературному обзорі, відповідність теми роботи її змісту, чітке формулювання мети, завдань, гіпотези, висновків, актуальність та практична значущість науково-дослідницької роботи, ораторські здібності та ерудиція автора, уміння підтримувати дискусію та висловлювати свою власну думку, знання необхідної термінології, культура виступу під час захисту роботи.

Труднощі, з якими стикаються учні при організації науково-дослідної діяльності: слабе володіння термінологією та навиками виконання експерименту, дефіцит методичної, наукової літератури; велика завантаженість учнів та відсутність часу; швидке «перегоряння» учнів під час роботи; відірваність цього виду діяльності від життя.

Тому, одне із завдань школи – не лише надати учням певні знання, але й навчити їх використовувати їх, а в разі необхідності, й творчо опрацьовувати. **Результати та обговорення.** Пропоную деякі теми та тези науково-дослідницьких робіт своїх учнів з біології та хімії.

Тема «Дослідження безпеки синтетичних миючих засобів»

Побутова хімія посідає важливе місце в нашому житті – миття посуду та підлоги, прання та прибирання квартири, освіжувачі повітря тощо. Ми часто чуємо, який засіб дієвіший під час прибирання квартири і який краще купувати. Проте дуже мало інформації ми чуємо про склад побутової хімії, про якість цих засобів, не знаємо, як впливає побутова хімія на нас і наших близьких.

Мета роботи: розширити уявлення людей про хімічний склад засобів побутової хімії, про їх вплив на здоров'я людини, дослідити склад миючих засобів для посуду та пральних порошоків, їх вплив на здоров'я людини.

У якості гіпотези було висунуто припущення про те, що до складу миючих засобів для посуду та пральних порошоків входять речовини, що шкідливо впливають на людину, рН пральних порошоків не відповідають рН шкіри людини.

Для перевірки гіпотези були поставлені і вирішені такі завдання: з'ясувати з різних джерел інформації склад миючих засобів та пральних порошоків, вплив їх на здоров'я людини; дослідити український ринок з продажу побутової хімії; дослідним шляхом визначити фізико-хімічні характеристики миючих засобів для посуду та пральних порошоків; зафіксувати результати дослідження, зробити висновки; використати матеріал даної роботи на тижні хімії та біології в нашій школі.

Об'єкт дослідження: товари побутової хімії – пральний порошок та миючі засоби для посуду.

Предмет дослідження: властивості миючих засобів для посуду та прального порошку.

Актуальність теми визначається широким асортиментом і масовим використанням засобів побутової хімії, які є агресивними речовинами, що вимагають обережного використання.

Експериментально були визначені фізико-хімічні характеристики миючих засобів для посуду та пральних порошоків: оцінка запахів ароматів, висота піни, рН розчинів, миюча здатність, поверхневий натяг розчинів пральних порошоків, наявність глицеролу в миючих засобах для посуду та сульфатів у пральних порошках.

У результаті роботи були зроблені такі висновки:

1. Проаналізувавши інформацію з різних джерел, виявила, що не всі пральні порошки та засоби для миття посуду такі безпечні, як про них кажуть у рекламах і на упаковках, але на етикетках СМЗ є застерігаючі надписи, щодо негативного впливу на здоров'я людини.

2. На підставі отриманих у ході дослідження даних та інформації на етикетках, найбезпечнішими, на мій погляд, є пральні порошки – «Ariel» та

«Вухатий нянь», які за ціною не набагато дорожчі, ніж «Gala» й «Sky» та миючі засоби для посуду – «Fairgy» та «Вухатий нянь».

3. Популярність пральних порошків, що користуються найбільшим попитом, обумовлена тільки роботою рекламних компаній через те, що миючі засоби схожі за своїм складом.

Тема «Вплив плоскостопості на фізичний розвиток дітей та підлітків»

Здоров'я стоп – це здоров'я всього організму, а тому і правильна хода та правильний розподіл маси тіла по поверхні землі та, відповідно, здорові суглоби та м'язи є ознакою здорових внутрішніх органів. Ще в давнину люди визначили, що на стопі знаходиться безліч біологічно активних точок, які пов'язані з усіма внутрішніми органами, а також неправильний догляд за ними – ломота в ступнях та безліч захворювань.

Мета роботи полягає в тому, щоб експериментально дослідити наявність у школярів старшої школи плоскостопості, проаналізувати причини виникнення та види плоскостопості, а також розробити рекомендації для профілактики та корекції плоскостопості.

Під час виконання роботи визначила такі завдання: вивчити теоретичний матеріал з даної теми; проаналізувати причини виникнення даної хвороби; провести анкетування учнів щодо обізнаності про плоскостопість, а також дослідження по виявленню плоскостопості в учнів 10-11 класів; опанувати методи дослідження та оцінки склепіння стопи; узагальнити отримані результати та сформулювати висновки, рекомендації щодо профілактики.

Актуальність: нерідко плоскостопість є однією з причин порушення постави. При плоскостопості, що супроводжується ущільненням склепіння стоп, різко знижується опорна функція ніг, змінюється положення тазу, стає важко ходити.

Об'єкт дослідження: стопи учнів 10-11 класів Дружківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1.

Предмет дослідження: профілактика плоскостопості в школярів.

У ході роботи використовувала такі методи дослідження: анкетування учнів, методи систематизації теоретичного матеріалу, експериментальне визначення, методи Фріндлянда та Чіжіна.

Якщо людина буде володіти необхідними знаннями про плоскостопість, її вплив на здоров'я, навчиться правильно використовувати набуті знання, то є надія, що здоровий спосіб життя стане її потребою. Причинами плоскостопості в дітей, якщо це не вроджена вада, можуть бути: діяльність, коли дитина з якихось причин змушена по кілька годин поспіль стояти, надлишкова маса тіла, деградація м'язів і слабкість зв'язкового апарату стопи, захворювання нервової системи, травми стопи, рахіт.

У результаті дослідження з'ясувалося, що з 33 учнів, які брали участь у дослідженні: 2 учнів мають різку плоскостопість (вони знаходяться на обліку у лікаря-ортопеда), 3 – мають помірну плоскостопість, інші – нормальне склепіння. Вилікувати набуту плоскостопість можливо тільки в дитинстві, у дорослих – лише пригальмувати. Тому так важливо вчасно досліджувати стопи в учнів і, за необхідності, раніше починати лікування плоскостопості.

Тема «Енергетичні напої: користь чи шкода?»

Сучасній людині дуже часто доводиться докладати фізичних зусиль, переживати емоційні потрясіння й стреси, що ведуть до втрати працездатності, фізичного та розумового виснаження, безсоння. На таких людей і розрахована реклама енергетичних напоїв, що обіцяє всім швидко відновлення сил і хороший настрій. Тому вивчення впливу енерготоніків на організм людини є, у наш час, особливо актуальним.

Гіпотеза: надмірне вживання енергетичних напоїв дає нам енергію та забирає наше здоров'я.

Мета роботи: вивчити хімічний склад, біологічну роль основних компонентів енерготоніків і провести експериментальне дослідження щодо якісного та кількісного вмісту їх основних складових речовин.

Завдання: здійснити аналіз розповсюджених у ЗМІ даних про хімічний склад і вплив енергетичних напоїв на організм людини; методом анкетування виявити знання підлітків щодо впливу енергетичних напоїв на організм; провести порівняльний аналіз напоїв на основі етикеток; визначити фізико-хімічні показники: вміст кофеїну, таурину, глюкози, вітаміну С, значення рН середовища продукту й барвників; зробити висновки.

Об'єкт дослідження: енергетичні напої.

Предмет дослідження: складові енергетичних напоїв.

Експериментально розглянуті органолептичні властивості та склад напоїв на етикетках, якісно визначені кофеїн, глюкоза, барвники, консерванти, вітаміни та кислотність середовища розчинів енергетиків. У ході вивчення літератури та проведеного дослідження, я з'ясувала, що: енергетичні напої, незважаючи на свою назву, такими не є, оскільки не містять жодної енергії; допомагаючи зняти втоми, енергетичні напої активують внутрішні сили нашого організму; основною тонізуючою речовиною, що входить до складу енергетиків, є кофеїн; небажано вживати енергетичні напої під час занять спортом і при високих фізичних навантаженнях через те, що і те й інше викликає підвищення артеріального тиску та прискорення серцебиття; вітаміни, що містяться в напоях у великих кількостях, також не матимуть позитивного впливу на здоров'я; кращий спосіб для відновлення сил – повноцінний відпочинок, нормалізація фізичних навантажень, дотримання режиму сну та активності.

Дослідження енергетичних напоїв показали, що висунута гіпотеза частково правильна. Енергетичні напої не несуть у собі ніякої енергії, вони беруть її з нашого організму, при цьому забираючи здоров'я.

Висновки. В умовах профільної диференціації навчання перед учителем стоїть низка складних завдань, пов'язаних перш за все із розвитком творчого потенціалу школярів. Учні повинні брати участь у науково-дослідницькій роботі. Учитель має стати організатором і першим науковим керівником учнівської дослідницької роботи. Робота вчителя в цьому напрямку не повинна носити стихійний, безсистемний характер. Тільки продумана, логічно побудована система занять з організації науково-дослідницької діяльності учнів дасть очікувані результати. Учень, озброєний науковими методами пізнання, зуміє виявити проблему і не тільки зрозуміти та вивчити її, а й самостійно запропонувати нестандартне, креативне, оригінальне рішення. Саме такий випускник сьогодні затребуваний суспільством. А вчитель, дотримуючись системи роботи з організації науково-дослідницької діяльності учнів, виконує соціальне замовлення суспільства – формує конкурентоспроможного випускника.

«НАВЧАННЯ ГРАМОТИ», «МАТЕМАТИКА», «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» (інтегрований урок, 1клас)

Тема: Весна

Мета: поглибити знання дітей про ознаки весни, ознайомити учнів з першоцвітами, перелітними птахами, удосконалювати вміння виконувати звуковий аналіз, ділити слова на склади, складати речення, читати, вирішувати приклади в межах 10;

розвивати увагу, пам'ять, мислення;
виховувати бережливе ставлення до природи.

Хід уроку

I. Організаційний момент

– Доброго ранку, діти!

II. Щоденні новини.

- Сьогодні 23 березня, четвер, пора року весна.
- Яке сьогодні число, який день тижня, який місяць, яка пора року?
- Які весняні місяці ви знаєте?

III. Актуалізація опорних знань.

– Сьогодні в нас незвичайний урок, до нас завітала чарівна гостя. Кого ж ми будемо зустрічати? Відгадайте загадку.

Тільки сонечко пригріло –

І розтанув килим білий.

Клен радіє: певно, зна –

В гості йде до нас ...

– Весна до нас завітала на урок з подарунками, щоб отримати їх, треба плідно попрацювати.

– Починаємо наш весняний урок з чистомовки про весну.

Ма-ма-ма – ой минула вже... (зима).

На-на-на – почалася вже ... (весна).

Ва-ва-ва – зеленіє вже ... (трава).

Хи-хи-хи – прилітають вже ... (птахи).

Ла-ла-ла – квітка в полі... (розцвіла).

Ло-ло-ло – сонце в небі... (запекло).

- Давайте виконаємо звуковий аналіз слова ВЕСНА.
 - Які звуки є в українській мові? На які дві групи поділяються приголосні? Як позначаємо голосні та приголосні в звуковій схемі?
 - Який перший звук в слові ВЕСНА?
 - Прослухайте вірш про весну та впіймайте звук (В).
- Ішла весна-чарівниця
По синій водиці.
Несла весна-красна
у скриньці гостинці.
Ягням – травицю,
гусятам – водицю,
звірятам – квітки,
а малятам – вінки.
- Назвіть останній звук у слові весна. Який звук вона позначає?
 - Назвіть ознаки весни зі звуком (А). Весна яка?
 - Що ж нам принесла весна?
 - Відгадайте загадку.
- Все від нього навкруги
Набирається снаги.
Тільки ранок настає
– Виглянь у віконце!
Всім воно життя дає,
Променисте ...сонце (на дошці з'являється сонце)
- Викладіть на парті з розсипаних букв слово СОНЦЕ.
 - Поділіть слово на склади. Який перший склад? Який другий?
- Покличте це слово. Який склад наголошений?
- Що ще принесла нам весна?
(на дошці запис РАВАТ)
 - Переставте букви місцями та відгадайте слово. ТРАВА (на дошці з'являється трава)
 - Що це? Трава яка? Що робить трава?
 - Викладіть на парті за допомогою лего схему речення. **Зелена трава росте.** Порахуємо кількість слів у реченні. Назвіть перше слово, друге, третє.

– Весна принесла нам зелену траву. Прочитаємо весняні слова на зеленій галявині. (на партах картки для розчитування)

квітка	першоцвіти	явір
бруньки	день	березень
писанка	сонце	квітень

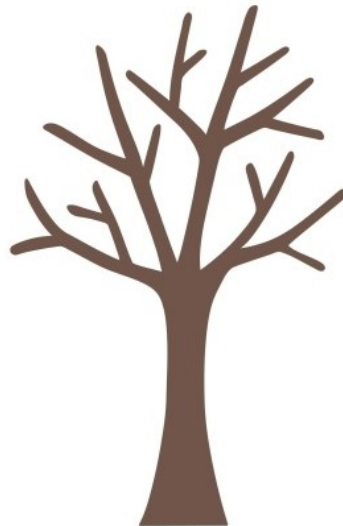
– Прочитайте слова першого стовпчика. Знайдіть слова, які мають три склади.

– Прочитайте слова другого стовпчика. Знайдіть слова, у якому звуків менше ніж букв.

– Прочитайте слова третього стовпчика. Знайдіть зайве слово.

ФІЗХВИЛИНКА

Подивіться на наше весняне дерево. (на дошці з'являється дерево)
Чого на ньому не вистачає?

– Зараз ми з вами вирішимо приклади на листочках і прикрасимо дерево. Але спочатку зробимо математичну розминку.

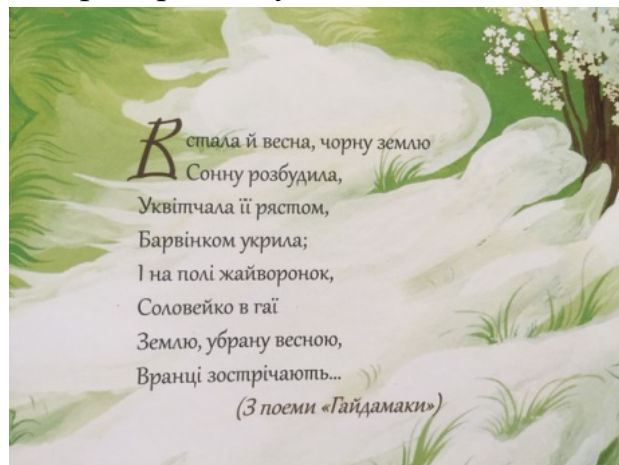
– Рахунок від 1 до 10, від 10 до 1. Назвіть попередні числа до 6, 8, наступні число до 5, 7, сусідів чисел 4, 9; збільшіть на 5, 7 зменшіть на 4.

– А тепер вирішіть весняні приклади та прикріпіть листочки на дерево.

(Діти вирішують приклади, виходять до дошки та прикріплюють листочки до дерева)

– Пригадайте вірш про весну, який ми нещодавно вчили.

– Хто написав цей вірш? (Тарас Шевченко)

– Про яких пташок іде мова у вірші? (на дошці з'являються соловейко, жайворонок)

– Які це птахи? (перелітні)

– Зараз ми ознайомимося з вами з птахами, які не зимують, а відлітають у вирій та повертаються на батьківщину з початком весни. (презентація)

– З'єднайте назву пташки з її світлиною.

грак

шпак

соловейко

лелека

жайворонок

– А чого не вистачає на нашій весняній картині? (на дошці з'являються квіти)

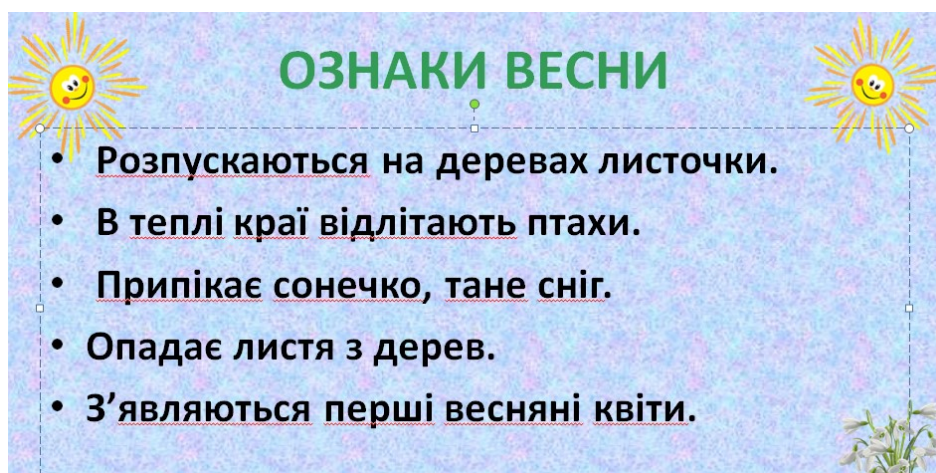
– А тепер давайте ознайомимося з першими весняними квітами.

– Подивіться на екран. (презентація).

– Назвіть квіти, які ви бачите на аркуші паперу. Обведіть весняні квіти.

– Підсумуємо наш урок у грі «Світлофор». Я називатиму ознаки природи, якщо ви почуєте ознаку весни, піднімайте зелену цеглинку, якщо ознаку іншої пори року – червону.

IV Підсумок уроку.

– Ви дуже гарно попрацювали. Подивіться, яка гарна весняна картина у нас вийшла. Назвіть ознаки весни. За чудову роботу Весна вам подарувала подарунки.

Татарченко А. М.

РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ УРОКІВ

Основи здоров'я 8 клас

Тема: Безпека харчування

Задача: формувати компетентності щодо вибору харчових продуктів, традиційних і сучасних систем харчування

Хід уроку

Сьогодні протягом уроку ви працюєте самостійно.

1. Запишіть у зошит тему уроку.
2. Опрацюйте § 9 підручника, виконайте завдання (№1–10) с. 46
3. Перегляньте відео:

<https://www.youtube.com/watch?v=bpLHsw0lZkE>

4. Пройдіть тестування за посиланням

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=6233285>

Домашнє завдання:

Повторіть §8 підручника,

Опис

Воєнний час часто вимушує вчителів працювати з учнями в асинхронному режимі за допомогою Google Classroom. Розробка уроку показує можливість для вчителя за обмежений час підготувати завдання та застосувати тести, які знаходяться у скриньці освітньої платформи «На урок» для активної роботи здобувачів освіти.

Основи здоров'я 9 клас

Тема: Дотримання здорового способу життя

Задача: Сучасне уявлення про здоров'я. Взаємозв'язок фізичної, психічної, соціальної і духовної складових здоров'я. Чинники, що впливають на показники здоров'я населення. Сфери життя людини.

Практичне завдання: Аналіз свого способу життя та особистих цілей.

* Довгострокове планування з урахуванням важливих сфер життя

Матеріали для вивчення та виконання:

Опрацювати § 4

Підручник, Інтернет

<https://pidruchnyk.com.ua/1024-zdorovya-boychenko-9-klas-2017.html>

Переглянути відео:

<https://www.youtube.com/watch?v=yYgmJ-cOhZE>

<https://www.youtube.com/watch?v=b1C4ic1BMUM>

Виконати тестове завдання:

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=8272986>

Опис

Воєнний час часто вимушує вчителів працювати з учнями в асинхронному режимі за допомогою Google Classroom. Розробка уроку показує можливість для вчителя за обмежений час підготувати завдання та застосувати тести, які знаходяться у скриньці освітньої платформи «На урок» для активної роботи здобувачів освіти.

Захист України 11 клас

Тема: Вогнева підготовка

Задачі уроку: формувати компетентності щодо поняття балістики. Ведення вогню по нерухомим цілям та цілям, що з'являються. Влучність стрільби. Вибір цілі, прицілу та точки прицілювання. Підготовка для здійснення пострілу з різних положень. Тренування в одноманітності прицілювання, вирішення завдань на визначення прицілу і точки прицілювання.

Хід уроку

Протягом уроку ви працюєте самостійно.

Матеріали для вивчення та виконання:

1. Повторити § 1

Підручник.

<https://pidruchnyk.com.ua/457-zahist-vtchizni-gudima-pashko-gerasimv-fuka-11-klas.html>

2. Переглянути відео

<https://www.youtube.com/watch?v=H0IK82beHAY>

<https://www.youtube.com/watch?v=j3Ljhfla5Po>

<https://www.youtube.com/watch?v=XD0G5SJhEIM>

3. Напишіть відповідь на питання до § 1 та надішліть на перевірку.

Опис

Воєнний часу часто змушує вчителів працювати з учнями в асинхронному режимі за допомогою Google Classroom. Розробка уроку показує можливість для вчителя за обмежений час підготувати завдання та застосувати підручник для активної роботи здобувачів освіти.

Захист України 10 клас

Тема: Основи міжнародного гуманітарного права.

Задача: Об'єктивна необхідність врегулювання ведення бойових дій за допомогою міжнародного гуманітарного права. Запобігання порушенню норм МГП

Хід уроку

Протягом уроку ви працюєте самостійно.

Матеріали для вивчення та виконання:

1. Опрацювати § 9 підручника

<https://pidruchnyk.com.ua/409-zahist-vtchizni-dlya-hlopcv-gerasimv-pashko-fuka-schirba-10-klas.html>

2. Переглянути відео

<https://www.youtube.com/watch?v=e0Ju9bhaVaw>

<https://www.youtube.com/watch?v=oUq0solpP80>

3. Виконати тестові завдання

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=4527732>

4. Надішліть на перевірку.

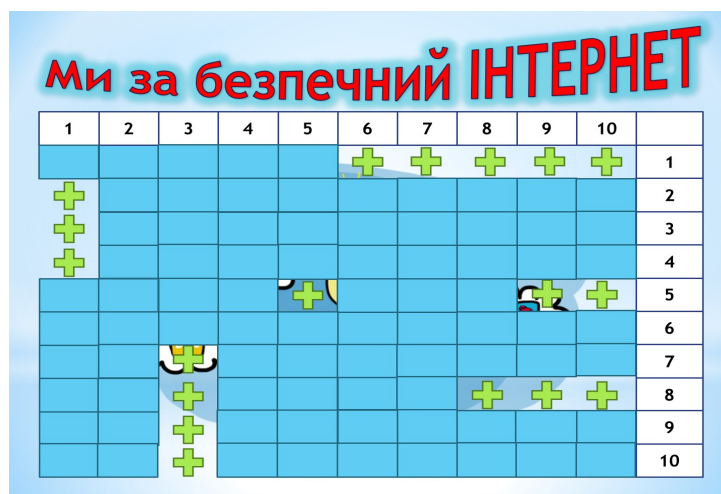
Хижняк Н. В.

«МИ ЗА БЕЗПЕЧНИЙ ІНТЕРНЕТ» (гра для учнів 2–4 класів)

Гра створена у **Power point** - презентація, що дає можливість провести гру як у класі, так і дистанційно; нагадує морський бій.

Виведіть ігрове поле на екран натиснувши показ слайдів або F5, далі гравці по черзі обирають, який прямокутник відкрити, називаючи літеру по вертикалі та число по горизонталі. Натисніть на прямокутник, якщо гравець не влучив – відобразиться хрестик, якщо влучив – плюс, натисніть на плюс, щоб перейти до запитання або завдання. Далі гравці дають відповідь на запитання або виконують запропоноване завдання. Щоб повернутися на ігрове поле, натисніть стрілку «ігрове поле», щоб перейти до правильної відповіді, натисніть на стрілку «правильна відповідь».

На ігровому полі заховано 6 кораблів – 18 запитань (завдань)

Хід гри: об'єднайте учасників у дві команди. Запропонуйте гравцям кинути жереб, хто розпочне. Далі команди по черзі обирають прямокутник на ігровому полі, якщо команда «влучає», то має можливість відповісти на питання та заробити бал, якщо «не влучає» – хід переходить іншій команді. Якщо влучає, але на питання не відповідає, відповісти має можливість команда суперників і заробити бал. На обговорення питання 20-30 секунд.

Запитання для учнів 2-4 класів

Віртуальний співрозмовник пропонує вам зустрітися, як слід вчинити?

- Так, я піду на зустріч один;
- Я обов'язково пораджусь з батьками;
- Запрошу з собою друга, разом безпечніше;
- Відмовлюся від зустрічі.

Чи існують правила етикету в Інтернеті?

- Ні, Інтернет-простір, де не існує правил;
- В особливих випадках;
- Так, як і в реальному житті;
- Це залежить від настрою користувачів Інтернету.

Додаткове завдання: складіть правила спілкування та поведінки в мережі Інтернет

Мережевий етикет

- Поважайте інших
- Не ображайте
- Будьте ввічливим
- Будьте відповідальні
- Пам'ятайте про безпеку

Комп'ютерний вірус – це...

- Комп'ютерна програма, яка має здатність до прихованого саморозмноження та завдає шкоду роботі програм системи: знищує, пошкоджує, викрадає файли;
- Комп'ютерна програма, яка слідує за людиною, її діями на просторах Інтернету, програма-шпигун;
- Комп'ютерна ігрова програма, яка не несе ніякої загрози та шкоди для операційної системи комп'ютера.

Що використовують люди в Інтернеті, для того, щоб зберегти свою справжню особу в секреті?

- Неправдиву інформацію;
- Фейкові фото;
- Нікнейм.

Видавати себе в Інтернеті за іншу особу та непристойно поводитися, знущатися є:

- Грою, гарним жартом;
- Порушенням закону та прав людини;
- Необразливою та захоплюючою пригодою.

Ви шукаєте цікаві та нові книжки, які можна було б почитати. Для цього зайшли на незнайомий сайт і раптом на екрані з'явилися незрозумілі вікна із повідомленнями. Ваші дії?

- Відповісти на повідомлення, якщо це вам цікаво;
- Звернутися за допомогою до батьків;
- Закрити сайт і припинити пошук.

Шукаючи інформацію в Інтернеті, ви постійно наштовхуєтесь на непотрібну рекламу. Це заважає нормально працювати та шукати потрібну інформацію в мережі Інтернет.

- Потрібно встановити новий браузер;
- Встановити антивірусну програму;
- Встановити на браузер фільтри.

Ви вирішили завантажити гру з математики в Інтернеті, але на екрані з'явилося повідомлення, що для завантаження потрібно відправити SMS-повідомлення на вказаний номер в Інтернеті. Ваші дії?

- Відправити SMS-повідомлення на вказаний номер;
- Перевірити даний сайт в Інтернеті, почитати відгуки;
- Не завантажувати картинку з цього сайту.

Ігор порадив другові встановити та користуватися для пошуку потрібної інформації дитячим браузером, яким саме?

- Гогуль;
- Opera kids;
- Google baby.

Ви отримали на електронну адресу повідомлення від невідомої вам особи із посиланням для завантаження гри, яку нещодавно шукали в мережі Інтернет

- Одрразу завантажувати, адже я шукав саме цю гру;
- Завантажити гру та надіслати своєму другу, адже він теж хотів;
- Ні, я не буду відкривати та завантажувати гру.

Ви вирішили опублікувати фотографії себе та друзів в Інтернеті. Чи можна публікувати фото друзів без їхньої згоди?

- Так, звісно можна;
- Обов'язково запитати у них дозволу;
- Так, опублікую фото і відмічу їх на фото, щоб вони дізналися;
- Так, можна, якщо вони про це не дізнаються.

Якщо раптом один із ваших друзів почав ображати вас на просторах Інтернету. Ваші дії?

- Око за око, зуб за зуб. Буду відповідати тим же;
- Спробую поговорити з кривдником, щоб припинити образи;
- Повідомлю про це батьків;
- Звернуся до поліції.

Нещодавно у вас з'явився новий друг у мережі Інтернет, він хоче зробити вам подарунок, тому попросив номер телефону і домашню адресу. Ваші дії?

- Так, адже я хочу отримати подарунок і в мене класний новий друг;
- Скажу, що не можу повідомити телефон та адресу. Запропоную зустрітися особисто;
- Обов'язково пораджусь з батьками.

Ви дуже часто проводите час за комп'ютером. Уже впродовж трьох днів ви відчуваєте біль, напругу в очах, з'явилися сльози. Ваші дії?

- Нічого страшного, адже коли я не за комп'ютером – усе гаразд;
- Буду дотримуватися правил роботи за комп'ютером, робити гімнастику для очей та відпочивати. Обов'язково розповім про це батькам;
- Більше не буду користуватися комп'ютером, лише за нагальної потреби.

Що означає слово «нетікет»?

- Це слово взагалі не стосується Інтернету;

- Це правила роботи на комп'ютері;
 - Моральні правила поведінки в комп'ютерних мережах.
- За допомогою чого ви можете потрапити в Інтернет?**

- Браузер;
- Веб-сторінка;
- Гіперпосилання.

Завдання. Визначте основні правила безпечного користування просторами Інтернету.

ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОГО ІНТЕРНЕТУ

- **НЕ ДЕБАЙТЕ** нікому своїх паролів;
- **НЕ НАДАВАЙТЕ особистої інформації** в Інтернеті (телефон, адресу, номер школи тощо);
 - **Не реагуйте** на непристойні та грубі коментарі;
 - Повідомляйте **БАТЬКІВ** або **ДОРΟΣЛИХ**, яким довіряєте про ситуації в Інтернеті, які вас непокоять (погрози, файли певного змісту, пропозиції);
 - **Відмовляйтесь** від зустрічей з випадковими людьми, з якими познайомились в ІНТЕРНЕТІ;
 - **Не діліться своїми фото** з незнайомцями;
 - **Не скачайте та не встановлюйте невідомі програми** за посиланнями, навіть якщо їх надали друзі;
 - **Не переглядайте інформацію за невідомими посиланнями** (друзі, які ними діляться, можуть не підозрювати про загрозу);
 - **Розробіть з батьками правила** користування Інтернетом.

Завдання. Назвіть, який має небезпечний вплив комп'ютер на здоров'я людини? Як уникнути шкоди комп'ютера?

У чому небезпека комп'ютера?

* Тривале сидіння перед комп'ютером в одній позі замість занять спортом і активних ігор на свіжому повітрі призводить до того, що м'язи слабо розвиваються, людина стає дратівливою, швидко стомлюється. До того ж сидяче положення негативно позначається на спині та попереку, псується постава.

- * Порушення зору.

* Концентрація уваги. Під час коротких сеансів використання комп'ютера увага, навпаки, тренується, а ось під час тривалих – концентрація втрачається.

* Тривале використання комп'ютера може стати причиною підвищеної стомлюваності і навіть запаморочень, сонливість, полохливість, апатію, неухважність, запальність, слабкість...

* Часто діти, захоплені інтернет-спілкуванням, втрачають здатність до живої комунікації. Їм складніше знаходити спільну мову з однолітками, нецікаві інші активності.

Як зменшити негативний вплив?

* Обмежте час роботи за комп'ютером до чітко встановленого періоду, відповідного віковим нормам (діти до 6 років – не більше 20 хв. на день, 7-8 років – до 40 хв. на день, 9-11 років – годину-півтори).

* Почніть періодично робити перерви, хоча б на декілька хвилин, відволікаючись від комп'ютера, та активно рухаючись, розминаючи все тіло та окрему увагу приділяючи кистям рук.

* Забезпечте правильне робоче місце: комп'ютерне крісло повинно відповідати росту, мати високу спинку та підлокітники. Встановлювати крісло слід на таку висоту, щоб погляд упирався в центральну частину монітора. Зверніть увагу на освітлення комп'ютерного столу: лампа повинна бути досить яскравою, але не сліпити.

* Почніть робити гімнастику для очей і стежте за тим, щоб під час роботи ваше обличчя було за 60-70 см від монітора.

Дякую всім за роботу. Бережіть своє здоров'я.

Хижняк Т. О.

16 ЛЮТОГО – ДЕНЬ ЄДНАННЯ (виховна година в 4 класі)

Тема: Свято – День Єднання

Мета: дати поняття учням про єднання народу в період загрози державі та її населенню, учити школярів бути дружніми, допомагати один одному в будь-якій ситуації;

розвивати увагу, пам'ять, мислення, мовлення;

формувати в учнів дружні стосунки, взаємодопомогу та взаємовиручку, бажання робити благородні вчинки.

Обладнання: слайди, малюнки дітей, звукозапис.

Хід заходу

Учитель: 16 лютого в Україні святкують особливе свято – День єднання. Акцію створив президент Володимир Зеленський 2022 року. Головна мета цього дня – показати єдність українського народу на тлі військової загрози. Ми живемо в час військової загрози від російського окупанта і тому Президент України Володимир Зеленський закликає усіх мешканців України до згуртованості, не панікувати та зберігати гідність.

Перегляд слайду №1

Звучить Гімн України

1 учень: Свято Єднання встановлено в Україні «З метою посилення консолідації українського суспільства, зміцнення його стійкості в умовах зростання гібридних загроз, інформаційно-пропагандистського, морально-психологічного тиску на суспільну свідомість...»

2 учень: Ідея Дня Єднання виникла на початку лютого 2022 року, коли з'явилася інформація про те, що саме 16 лютого Росія може здійснити повномасштабне вторгнення в Україну.

1 учень: Зовнішні та внутрішні виклики, що постали сьогодні перед Україною, вимагають від кожного громадянина відповідальності, впевненості та конкретних дій.

2 учень: 16 лютого стане днем єднання українського народу. Відповідний указ уже підписано. Цього дня ми вивісимо національні прапори, надягнемо синьо-жовті стрічки та покажемо всьому світу нашу єдність.

1 учень: Ми, як і всі українці зараз мріємо про одне. Покажімо всім, хто такі українці. Нашу єдність не зламати!

2 учень: А тепер пропонуємо школярам 3 класу взяти участь у вікторині «Моя країна - Україна!»

Запитання № 1

Основний закон України має назву

1. Збірка кодексів
2. Збірка законів
3. Конституція

Запитання № 2

День державного прапора України відзначають

1. 24 серпня
2. 23 серпня
3. 28 червня

Запитання № 3

День Незалежності України

1. 24 серпня
2. 23 серпня
3. 28 червня

Запитання № 4

Основний елемент державного герба

1. Лев
2. Ведмідь
3. Тризуб

Запитання № 5

Автором слів державного гімну є

1. Михайло Вербицький
2. Тарас Шевченко
3. Павло Чубинський

Запитання № 6

16 лютого в Україні

1. День Незалежності
2. День єднання
3. День Соборності

Запитання № 7

Рік запровадження Дня єднання

1. 2014
2. 2021
3. 2022

Запитання № 8

Дерево, яке оспівано у народних піснях, у віршах

1. верба
2. береза
3. калина

Запитання № 9

Яка назва гімну України

1. Ой у лузі червона калина
2. Чути гімн
3. Ще не вмерла Україна

Запитання № 10

Як звали сестру Кия, Щека та Хорива?

1. Ольга
2. Либідь
3. Катерина

Запитання № 11

Велике зібрання творів Тараса Шевченка

1. Гайдамаки
2. Кобзар
3. Буквар

Запитання № 12

Найдовша річка України

1. Дніпро
2. Дністер
3. Дунай

Запитання № 13

Парламент України

1. Асамблея
2. Конгрес
3. Верховна рада

Запитання № 14

Столиця України

1. Київ
2. Полтава
3. Харків

Учитель: Молодці! Ви показали високий рівень знань у нашій вікторині про Україну. Події в Україні впродовж останніх років показали, що не всі наші громадяни готові на самопожертву, бо, як виявилось, однієї любові до рідної землі недостатньо для того, щоб у найскрутнішу хвилину віддати за неї найдорожче – життя.

*Звучить пісня «Я живу в Україні» слова О. Кононенка, музика
О. Марценківського (у виконанні всіх учасників)*

Я живу в Україні, проростаю корінням,
Я люблю Україну, наче матінку рідну.
Я живу в Україні під осяяним небом,
Я люблю Україну і молюся за неї.

Приспів:

Я живу, я живу в Україні.

Я люблю, я люблю Україну.

Я для тебе живу, Україно,

Я для тебе живу, Україно!

Я живу в Україні, маю друзів без ліку,

Я люблю Україну Богом дану навіки.

За святу Україну до звитяги, до зброї,

Хай живе Україна, вічна слава героям!

Приспів:

Учитель: Сила українців в єдності! І ви це доказуєте своїми діями, адже тільки об'єднавшись, можна досягати таких гарних результатів.

**Дякую усім за гарний настрій і роботу на нашому заході.
Гарного вам дня і бережіть себе і свою державу!**

ЧАСТИНА 3. КРУГЛИЙ СТІЛ «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ»

Бикова В. С.

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ І ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ

Заклади позашкільної освіти не залишалися осторонь дистанційного навчання. Як діти, так і дорослі вчаться жити у незвичному для них режимі. Дистанційне навчання як форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, що забезпечує інтерактивну взаємодію педагога з вихованцями, є для більшості педагогів позашкільля інновацією. Під час організації дистанційного навчання в гуртках закладів позашкільної освіти виникають такі умови навчання, за яких утруднений безпосередній контакт керівника гуртка з гуртківцями, тому виконання начальних програм набуває іншої специфіки. Окрім того, існують особливості викладання та виконання практичних робіт гуртківцями, досягнення ними певних компетентностей в залежності від напрямів роботи гуртків (художньо-естетичного та науково-технічного).

Дистанційне навчання дає можливість керівнику гуртка спробувати свої сили в новому амплуа, «перезавантажити» власну систему поглядів на освітній процес, залишатись «конкурентоспроможним» педагогом.

Переваги дистанційного навчання:

- гнучкість (можливість викладення матеріалу з урахуванням здібностей дітей);
- інтерактивність (активне спілкування педагога з дітьми у незвичному форматі посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєнню матеріалу);
- можливість одночасного використання великого обсягу навчального матеріалу будь-якою кількістю вихованців; відсутність психологічних бар'єрів (актуально для групової форми навчання – проведення колективних дискусій, чатів).

Керівник гуртка повинен володіти знаннями медіаграмотності, навичками роботи з відповідними технологіями, бути креативним, мати

бажання продуктивно працювати з дітьми на відстані, вміти розподіляти баланс часу та завдання, ефективно впроваджувати нові ідеї. Для виконання навчальної програми будь-якого гуртка в закладі позашкільної освіти в дистанційному режимі, зокрема на час карантинного періоду, педагог повинен здійснювати пошук і розроблення власного інструментарію.

Для реалізації концепції дистанційного/онлайн та змішаного навчання в гуртку педагог має оптимально розвантажити дітей, зацікавити новим форматом вивчення матеріалу, дати можливість пофантазувати і творчо попрацювати, мотивувати до самоосвіти. Дистанційне навчання включає сукупність заходів: засоби надання освітніх матеріалів для вихованців гуртка; засоби контролю за виконанням завдань; засоби інтерактивної співпраці керівника гуртка з вихованцями; можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією.

Під час організації дистанційного навчання в гуртках доцільно налагодження діалогу між керівником гуртка та гуртківцями при виконанні практичних завдань. При цьому необхідно, щоб існував якісний зворотний зв'язок, як додатковий стимул та мотивація до занять, створення ситуації успіху для кожної дитини. Для підтримки контакту з вихованцями та мотивації до продовження їх навчання в гуртку, комунікації з батьками педагог може організовувати та проводити онлайн-конференції (вебінари, зустрічі), під час яких надавати поради щодо виконання практичних завдань, засвоєння теоретичного матеріалу, обговорювати теми та форми занять з дітьми та їх батьками.

Варто прагнути надавати індивідуальний зворотний зв'язок, навіть за наявності автоматичної перевірки, адже саме таким чином можна повідомити про необхідність повторно переглянути певні фрагменти навчального матеріалу чи вказати на помилковість певної навички. Доцільно працювати з хмарними сервісами, щоб можна було надавати зворотний зв'язок безпосередньо в учнівській роботі. Так, облікові записи Google та Microsoft надають можливість створювати текстові документи, електронні таблиці, презентації, зображення онлайн. Керівник гуртка може долучитись до інформаційного продукту, створеного гуртківцем і прокоментувати окремі фрагменти, або запропонувати ідеї для покращення

роботи загалом. Такий спосіб взаємодії простіший, аніж обмін фотографіями чи окремими файлами.

Підтвердженням реальної дистанційної роботи педагога-позашкільника в умовах навчання під час карантину є дописи, публікації, пости в соціальних мережах з результатами роботи дітей (малюнки, тести, власноруч виконані роботи з декоративно-прикладного мистецтва, відео, селфі тощо), а також публікації на освітніх платформах розробок відео-занять, майстер-класів, сценаріїв тощо.

Керівники гуртків закладів позашкільної освіти для роботи в онлайн-режимі використовують різні сервіси, платформи та засоби зв'язку з вихованцями. Кожен заклад має сайт та офіційні сторінки в соціальних мережах Facebook, Instagram, де під різними хештегами розміщує інформацію про освітню діяльність. У дистанційному навчанні для розробки власних завдань креативні освітяни використовують найпоширеніші платформи та вебсервіси: Zoom, Google Meet, Google Classroom, Google suite тощо.

Свої заняття керівники гуртків адаптували до умов, пропонуючи презентації, майстер-класи, відеоролики, здійснення спільної проєктної та дослідницької діяльності. Працюючи над формуванням у вихованців вміння працювати самостійно, щоб вони не втратили здобутих навичок, педагоги не забували про повторення вже вивченого і засвоєного матеріалу. Вихованці гуртків декоративно-ужиткового та спортивно-технічного напрямів вивчають українські народні традиції, історію святкування, фольклор шляхом проведення в онлайн-режимі різноманітних онлайн-квестів, челенджів, проєктної діяльності тощо. Вихованці гуртків беруть активну участь в обласних етапах Всеукраїнських конкурсів «Моя Україно!», «Знай і люби свій край», «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!» тощо.

За допомогою різних методів комунікації керівники гуртків художньо-естетичного напрямку проводять офлайн та онлайн-перегляди навчально-пізнавальних та виховних відео, онлайн-занять у гуртках, майстер-класи для гуртків образотворчого та декоративного профілів. Вихованці активно беруть участь в онлайн-виставках, челенджах під хештегом.

Творчо працюють гуртки початково-технічного, предметно-технічного, спортивно-технічного та інформаційно-технічного профілю. Вихованці цих гуртків продовжують опановувати інформаційні технології, оволодівати основними поняттями робототехніки, технічного конструювання та моделювання тощо. У формі пізнавальних ігор, відеомайстерок, онлайн-квестів, тестів діти та молодь розвивають навички необхідні в подальшому житті.

Педагоги-позашкільники створюють креативну та неймовірно позитивну атмосферу для своїх вихованців через доступні та цікаві завдання, ігри, пізнавальні відео, онлайн-заняття, конкурси тощо. Разом зі своїми креативними вихованцями малюють, моделюють, подорожують та створюють позитивний настрій навіть у віртуальному середовищі.

Суттєвою проблемою в організації дистанційного навчання вихованців закладів позашкільної освіти була й зайнятість учнів основної школи. Виконання домашніх завдань вимагало від них відповідальності, часу і самостійності. Тому педагоги позашкілля працювали над тим, як розвантажити дітей, зацікавити їх, дати можливість проявити творчість. Свої заняття керівники гуртків адаптували до умов, пропонуючи презентації, майстер-класи, відеоролики, здійснення спільної проєктної та дослідницької діяльності. Працюючи над формуванням у вихованців вміння працювати самостійно, щоб вони не втратили здобутих навичок, педагоги не забували про повторення вже вивченого і засвоєного матеріалу. Під час карантину вихованці закладів позашкільної освіти брали участь у численних конкурсах, де демонстрували свої захоплення, творчість, майстерність.

Отже, педагоги та вихованці самі мають обрати ті навчальні технології, що роблять навчання захоплюючим пізнавальним процесом, розставляючи пріоритети між безпекою навчання та налагодженою системою, інноваціями в освіті та традиціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інноваційні форми проведення дистанційних занять гуртків закладів позашкільної освіти. URL: <https://naurok.com.ua/innovaciyni-formi-provedennya-distanciynih-zanyat-gurtkiv-zakladiv-pozashkilno-osviti-242195.html>.

2. Форми та методи організації дистанційного навчання. URL: <https://naurok.com.ua/formi-ta-metodi-organizaci-distanciynogo-navchannya-168137.html>.

3. Як зробити дистанційне навчання справді ефективним: 10 простих правил. URL: <http://prosvitcenter.org/efektyvne-dystancyjne-navchannia>.

Горячова К. С.

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ: СИНХРОННА, АСИНХРОННА

Останні роки в Україні дистанційне навчання стало невід'ємною частиною освітнього простору. Пандемія COVID-19 та військовий стан внесли свої корективи в навчальний процес як для педагогів так і для отримувачів освіти. Однак такого стрімкого впровадження, яке відбулося із дистанційним навчанням, не було із жодною технологією навчання, оскільки об'єктивні обставини зробили дистанційну освіту єдиною можливою у вимушених умовах.

У переважній більшості закладів освіти України використовують формат змішаного навчання, коли практикують поєднання різних режимів роботи (онлайн та аудиторна) у різних місцях чи в різний час. Для кожного педагога став викликом процес організації навчального процесу, який найкраще підійде для умов, особливостей та обмежень закладу, класу, колективу і родинної спільноти здобувачів освіти. А для онлайн-частини змішаного навчання потрібно обирати синхронний чи асинхронний режим взаємодій.

Синхронний режим передбачає взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції. Перевагою синхронної форми проведення навчання є одночасна взаємодія, яка дає можливість дітям працювати у парах та групах, що позитивно впливає на соціальний розвиток, індивідуальність та комунікативність дітей.

Основним недоліком такої форми навчання є технічні причини. Синхронний режим потребує присутності усіх учасників у зазначений час, але через збій у сервері, неполадки пристрою, поганого зв'язку, неполадки інтернет-провайдера, відсутність світла та багато іншого змушують учасників навчання витратити час для вирішення цих проблем.

У проведенні виховних заходів синхронна система дає змогу проводити не вимушені онлайн-зустрічі, обговорення та дискусії. Дуже зручно проводити майстер-класи, тренінги, виховні бесіди.

В Україні рекомендовано проведення онлайн-занять за допомогою онлайн-сервісів →

– **Google Classroom** - безкоштовний веб-сервіс створений Google для освітніх закладів з метою спрощення створення, поширення і класифікації завдань безпаперовим шляхом. Основна мета сервісу прискорити процес поширення файлів між вчителем і учнем. Google Classroom об'єднує в собі: Google Drive для створення і обміну завданнями, Google Docs, Sheets and Slides для написання, Gmail для спілкування і Google Calendar для розкладу. Учні можуть бути запрошені до класу через приватний код, чи автоматично імпортуватися з шкільного сайту. Кожен клас створює окрему папку на Google диску відповідного користувача Google Drive, куди може подати роботу, яку оцінює вчитель. Мобільні додатки, доступні на iOS і Android, дозволяють користувачам робити фото та прикріпляти їх до завдань, ділитися файлами з інших додатків та мати оффлайн доступ до інформації.

– **Microsoft Teams** – центр для командної роботи в Office 365 від Microsoft, який інтегрує користувачів, вміст і засоби, необхідні команді для ефективнішої роботи. Застосунок об'єднує все в спільному робочому середовищі, яке містить чат для нарад, файлообмінник та корпоративні програми. Розроблений для смартфонів, що працюють на платформах Android, iOS, Windows Phone і комп'ютерів з операційною системою Windows 10 S, Windows 7+ або Mac OS X 10.10+.

– **Cisco Webex** - це хмарний сервіс для проведення будь-яких web-конференцій, що дозволяє учасникам обмінюватися інформацією в будь-який момент часу з глобального хмарного середовища, в будь-якому місці, використовуючи комп'ютер або мобільні пристрої. Cisco WebEx забезпечує такими зручними і практичними інструментами для спільної

роботи, як: спільний доступ до робочого столу, клавіатури і миші, документам MS Office та інших програмних додатків; відео, чат і обмін особистими повідомленнями; запис web-сесії; голосування; засоби анотації та багато іншого.

– **Zoom** забезпечує проведення необмеженої кількості конференцій, зустрічей і вебінарів. Переваги: якість відео та аудіо: трансляція відео з роздільною здатністю 720p. Демонстрація екрану: будь-який учасник може поділитися трансляцією свого екрану. Адміністратор (ведучий) має змогу вибрати декілька учасників для одночасного показу екранів; доступна можливість коментування. Запис: після зустрічі відео доступне у форматі MP4, аудіо у форматі M4A, також зберігаються текстові повідомлення (чат). Записи можна зберігати як на свій комп'ютер, так і у хмарне сховище Zoom. Мобільні пристрої: можливість планувати і починати події, надавати доступ до заходу, а також транслювати робочий стіл на мобільних пристроях. Планування заходів з Outlook і Chrome: можливість за допомогою безкоштовних плагінів створювати події з календарів Outlook і Google. Zoom легко інтегрується в різні системи календарного планування, завдяки чому користувачам простіше координувати один із одним час зустрічі.

– **Viber** – застосунок VoIP для смартфонів, що працюють на платформах Android, BlackBerry OS, iOS, Symbian, Windows Phone, Bada і комп'ютерів з операційною системою Windows, OS X або Linux. Інтегрується з адресною книгою та авторизується за номером телефону. Дозволяє здійснювати безкоштовні дзвінки (оплата тільки за рахунок інтернет-трафіку) високої якості між смартфонами з встановленим вайбером, а також передавати текстові повідомлення, зображення, відео та аудіо повідомлення.

– **Skype** – це безкоштовна для завантаження та проста у використанні програма, яка дає змогу спілкуватися користувачам з усього світу. Мільйони компаній і окремих користувачів за допомогою Skype безкоштовно здійснюють відео- і голосові виклики, проводять конференції, надсилають миттєві повідомлення та обмінюються файлами з іншими користувачами Skype.

Асинхронний режим передбачає роботу за власним графіком та у власному темпі й максимально використовує переваги змішаного

навчання. Це дозволяє опанувати матеріал, орієнтуючись на власне розуміння, а не на темп решти групи. Водночас, асинхронний режим може давати відчуття більшої ізольованості, адже знижується відчуття навчальної спільноти, якщо спеціально не підтримувати його. Крім того, це вимагає від учнів доволі високої самодисципліни та розвинутого вміння керувати своїм часом, що може бути досить складним, зокрема за відсутності попереднього досвіду такої роботи.

При асинхронній організації освітнього процесу особливої важливості набуває систематичність наповнення цифрової навчальної платформи, обраної закладом освіти. Потрібно надавати чіткі інструкції та передбачити різні канали комунікації (електронна пошта, месенджер, телефон тощо) на випадок виникнення технічних негараздів.

Таким чином, учні можуть отримати матеріал у зручному для себе форматі. Це може бути опрацювання доступного підручника, відео-запису від свого вчителя, роликів з YouTube, TedX чи інших освітніх каналів, платформи Всеукраїнської школи онлайн тощо. Плануючи використання таких джерел, учитель має врахувати, що час опрацювання цих матеріалів не може перевищувати тривалості асинхронних занять.

Асинхронне дистанційне навчання так само потрібне, як і синхронне, тому що є здобувачі освіти, яким потрібно більше часу на опрацювання тієї чи іншої теми. Асинхронний режим гарно підходить для виконання творчих завдань та трудомістких проєктів. Такий формат зручно використовувати для показу документальних фільмів про якусь відому подію, і дитина буде краще запам'ятовувати даний матеріал.

Для асинхронного режиму використовують →

– **МООН.** Масові відкриті онлайн-курси з інтерактивними вправами та відкритим доступом через інтернет: Coursera, Prometheus, EdEra.

– **Онлайн-література.** Електронні підручники, віртуальні робочі зошити, конспекти тощо.

– **Блог.** Вебсайт, основне наповнення якого – записи, зображення чи мультимедіа, котрі регулярно додають.

– **Форум.** Форма спілкування педагогів і здобувачів освіти при дистанційному навчанні. Зазвичай на форумах є можливість прикріпити файли різного виду та розміру.

– **Чат.** Спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативної комунікації. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо-, відеочат.

– **Електронна пошта.** Стандартний сервіс інтернету, що забезпечує передавання повідомлень як у формі звичайних текстів, так і в інших формах (графічний, звуковий, відео).

ЛІТЕРАТУРА

1. Особливості синхронного та асинхронного дистанційного навчання. URL: <http://surl.li/gsoou>.

2. Опанасюк Ю. Дистанційне навчання як наслідок еволюції традиційної системи освіти. *Вища освіта України*. 2016. № 1. С. 49–53.

3. Шулікін Д. Виклики «дистанційки». *Освіта України*. 2020. № 28, 20 липня. С. 10–11.

Калігаєва О. П.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Прийняття законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» та «Про позашкільну освіту» суттєво змінило роль позашкільної освіти в структурі загальної освіти України, зумовило позитивні зміни в системі позашкільного навчання і виховання. Основними завданнями реформування позашкільної освіти стало створення педагогічних умов для набуття дітьми додаткових знань, умінь і навичок за інтересами; підготовка підростаючого покоління до активної професійної та суспільної діяльності. Особливістю позашкільної освіти є забезпечення вільного часу особистості [1, 2].

Організація освітнього процесу у воєнний час – це новий виклик для усіх педагогів, зокрема і для педагогів закладів позашкільної освіти. Під час війни заклад позашкільної освіти став осередком, який дає змогу дітям отримувати психологічну підтримку, покращувати емоційний стан, спілкуватися з однолітками, переключати увагу, відволікатися від сумних новин.

У час потужної інформатизації дуже багато напрямків діяльності переноситься в мережевий формат. Не обійшов стороною цей процес і освітян. Період вимушеного карантину, потім – введення військового стану, протягом якого працюють педагоги та навчаються діти це – період змін, нововведень, перезавантаження поглядів, ідей, теорій. Тому, топовою темою стало дистанційне навчання.

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію педагогів та вихованців на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Безумовно, більшість закладів освіти були не готові та не мали досвіду роботи за дистанційною формою. Тому, під час ситуації, що склалася, педагоги почали шукати нові способи роботи з дітьми. Оскільки позашкільна освіта перебуває у стадії потужного розвитку, саме керівники гуртків допомагають вихованцям проводити дозвілля творчо, продуктивно, змістовно та цікаво.

Важливі завдання для сучасного педагога – це медіаграмотність, навички роботи з технологіями, креативність та, безперечно, бажання працювати.

Звичайно, діти дуже навантажені у школі – виконання домашніх завдань, що надходять в онлайн-режимі, вимагає самостійності, посидючості, відповідальності, витрат енергії, емоцій і часу. Тому, керівники гуртків закладів позашкільної освіти мають за мету розвантажити дітей, зацікавити у новому форматі, дати можливість пофантазувати і попрацювати творчо, при цьому не виходячи за межі освітнього процесу, дотримуючись усіх вимог.

Для позашкільля дистанційне навчання є інновацією, бо це не лише зміни у подачі інформації, що унеможливорює проводити заняття в групах різних напрямів, це і нововведення, що переносять усі попередні форми роботи педагога з дітьми в онлайн-режим.

Дистанційне навчання, що здійснюється за допомогою цифрових технологій, може мати наступні форми занять:

- чат-заняття (здійснюються з використанням чат-технологій, проводяться синхронно, тобто всі учасники мають одночасний доступ до чату);

- веб-заняття – дистанційні заняття, конференції, семінари, ділові ігри, практикуми, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей Інтернету.

Найдоступнішими та найлегшими засобами зв'язку з вихованцями гуртків та проведення онлайн-занять є:

- месенджери (чат, група, спільнота – можна організувати на платформі Facebook);

- телеграм (створення групи для переписки та обміну файлами, голосові повідомлення);

- інстаграм (бесіда для переписки (фото не зберігається, лише створення скріншотів), запис голосових повідомлень та включення педагога у прямий ефір (в режимі онлайн діти можуть задавати запитання);

- вайбер (чат для переписки та обміну файлами, можливе підключення понад 20 осіб, але без відеозв'язку);

- Skype (можливість підключити в бесіду зі зв'язком хорошої якості до 30 осіб);

- Google Meet (це сервіс, де можна проводити високоякісні й безпечні відеозустрічі та дзвінки, доступний для всіх користувачів і пристроїв);

- ZOOM – (програма для організації відеоконференцій, дозволяє підключати одночасно до 100 пристроїв безкоштовно, з 40-хвилинним обмеженням для безкоштовних акаунтів).

- YouTube-канали (можливість через посилання надавати доступ до відео-занять або ж поширювати вже змонтовані освітні ролики відповідно до обраної теми).

Для організації освітнього процесу необхідно обрати платформу, скласти графік та формат занять, подумати про створення моментів, що можуть привернути увагу вихованців до заняття.

Пріоритетним завданням педагога під час дистанційного навчання в умовах воєнного стану є створення атмосфери взаєморозуміння, взаємовиручки, поваги та любові; сприяння самореалізації кожної дитини в умовах обмеженої можливості звертатися до педагога безпосередньо. Дуже важливо у цей час допомогти батькам організувати найсприятливіші умови для навчання та відпочинку вихованців, акцентуючи увагу на збереженні

достатньої працездатності, раціональному використанні часу, дотриманні правильного режиму освітньої діяльності.

Під час воєнних дій, діти є однією з найбільш вразливих категорій і потребують психологічної підтримки. Важливим аспектом дистанційного навчання в сучасних умовах воєнного стану є його психологічний супровід. Тому, керівникам гуртків варто перед початком навчальних занять проводити мотиваційні вправи, налаштовувати дітей на роботу, цікавитися їх справами, дати зрозуміти, що вони не залишились наодинці зі своїми проблемами. Адже війна – це криза, коли змінюється все, що ми знали про себе, про світ, про друзів і знайомих, про свій організм та свої можливості. Під час кризи людина почуває себе безпомічною, втрачає контроль над ситуацією, життям. Це шкодить психічному (ментальному) здоров'ю і як наслідок, може призвести до посттравматичного стресового розладу, якщо вчасно не отримати психологічну допомогу та підтримку.

Сьогодні на керівника гуртка покладено обов'язки не тільки педагога-професіонала в тій чи іншій сфері, а ще й як психолога. Результат виховання дитини залежить від взаємодії педагогів та батьків. Тому, для досягнення кращого результату батькам можна рекомендувати практичні поради:

- підтримувати чи відновити звичний режим дня. Діти повинні брати активну участь у повсякденних справах;
- сприяти активному залученню дітей до різних вправ та занять, спілкуванню з іншими дітьми;
- багато дітей потребує більше фізичного контакту, наприклад, обіймів та пестощів;
- не залишайте дитину на самоті або з малознайомими людьми;
- говоріть про ваші почуття зрозумілою дитині мовою і заохочуйте дітей ділитися своїми почуттями;
- захищайте дітей від тривожних нагадувань та спогадів;
- дослухайтеся до дитини і сприймайте її тривоги і почуття максимально серйозно;
- розкажіть дитині про те, що трапилося, максимально зрозумілою мовою і відповідно до рівня її розвитку, при цьому уникаючи страшних і трагічних деталей.

Не дивлячись на вимушений формат роботи, дистанційне навчання все ж має свої переваги:

- актуальність (період форс-мажору);
- гнучкість (можливість викладення матеріалу з урахуванням здібностей дітей);
- інтерактивність (активне спілкування педагога з дітьми у незвичному форматі посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу, підвищує якість навчання за рахунок застосування сучасних засобів).

Створення єдиного освітнього середовища (особливо актуально для групової форми навчання – проведення колективних дискусій, чатів), відсутність психологічних бар'єрів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://ru.osvita.ua/legislation/law/2231/>

2. Закон України «Про позашкільну освіту». URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2241/>

3. Позашкільна освіта в умовах воєнного стану: безпечне освітнє середовище як складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/pozashkilna-osvita-v-umovakh-voennogo/>

Милутинова М. Ф.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПЕДАГОГІВ З ДІТЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНУ

Політичні, соціальні й економічні перетворення в післявоєнній Україні зумовлюють важливість більш ефективної організації освітнього простору у закладах позашкільної освіти. Вважаю, що потребують перегляду теоретико-методологічних основи позашкільної освіти, розроблення й практичного впровадження новітніх освітніх і розвивальних технологій, з урахуванням потреб країни післявоєнного періоду.

Вагомого значення набуває погляд на особистість вихованця закладу позашкільної освіти з позиції культурно-історичної педагогіки. Система роботи педагога, на мою думку, має бути покликана забезпечити історичну спадкоємність поколінь і розвиток національної освіти, самосвідомості і культури кожної дитини. У своїй подальшій роботі з дітьми педагогу потрібно спиратися на наступні засади: створення умов для вияву обдарованості і талантів дітей, розвиток духовної єдності української національної культури з культурою народів світу, формування гуманної особистості, людяної, доброзичливої та милосердної, сприяти усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими, класовими, тощо.

Також, в умовах післявоєнного стану основною метою кожного освітнього закладу стане надання психологічної підтримки та допомоги дитині. Щоб мати змогу кваліфіковано допомогти дітям: знизити рівень стресу, впоратися з емоційним навантаженням, педагогу потрібно мати певні знання і досвід роботи з дітьми у кризовій ситуації. Тому методисти разом з психологами закладів освіти мають створити методичні розробки з порадами для педагогів, як організувати роботу свого гуртка, щоб допомогти вихованцю подолати гострий стресовий стан. Стане вкрай необхідним проведення семінарів, вебінарів, тренінгів, метою яких буде надання інформаційних ресурсів, психологічних та практичних порад, які допоможуть керівнику гуртка так організувати роботу свого гуртка, щоб ці заняття мали «лікувальний» ефект для порушеної психіки дітей.

Сьогодні показало, що педагоги України в період війни та післявоєнний час, повинні володіти знаннями та навичками надання кризової психологічної допомоги, володіти знаннями з ознак тривожних розладів у дітей, з метою вчасного реагування і направлення за фаховою психологічною допомогою. Особливо важливим стає посилення командної роботи вчителя та психолога, проведення реабілітаційних занять спрямованих на корекцію емоційного стану дітей, групових інтерактивних занять з дітьми, ігрових, святкових заходів.

В умовах воєнного стану заклади позашкільної освіти забезпечують психологічну підтримку дітей, організовують змістовне дозвілля, здійснюють національно-патріотичне виховання молоді. Актуалізувалася практика прямої комунікації, живого спілкування з дітьми, їхніми

батьками, сім'ями. Педагоги позашкільної освіти запроваджують нові актуальні форми роботи, адаптують заняття до умов сьогодення. Вихованцям пропонуються майстер-класи, вікторини, віртуальні подорожі, екскурсії, мультимедійні презентації, участь у проєктній і дослідницькій діяльності.

Актуальною потребою вже сьогодні стає педагог, який пройшов цикл навчання з кризової психологічної допомоги для роботи з дітьми у період війни та у післявоєнний час. Це стає важливою складовою професійних навичок педагога.

Педагогічна спільнота у зв'язці з провідними психологами не повинна зволікати з розробкою і втіленням національних програм психологічної реабілітації. Роботу по розробці таких методичних матеріалів треба починати якнайшвидше, тому що з початком повномасштабної війни українська освіта постала перед новим викликом – тисячі дітей зазнали травматичного впливу та потребують надання фахової психологічної реабілітації.

Роль психологів в українській освіті стає більш ваговою та вимагає нових підходів та знань з надання психологічної допомоги дітям. Важливо включити в процес співпраці педагогів і психологів знання та навички роботи з психологічно травмованими дітьми, психологічні програми реабілітації дітей.

Принципи реабілітації, що досліджували науковці Іванова А. та Жуматія Н. [2], на нашу думку, можуть стати у нагоді педагогам та психологам у створенні методичних розробок та посібників з порадами для педагогів закладів освіти України у сьогоденні та у післявоєнний час.

Ось декілька принципів стратегії соціально-психологічної реабілітації військових:

1. Професійність. Заходи повинні проводити лікарі та психологи, які мають спеціальну підготовку з оцінки функціонального стану людини і володіють методами соціально-психологічної корекції і психологічного обстеження.

2. Обґрунтованість. Підбір надійних, доступних і оптимальних методів медико-психологічної реабілітації, перевірених багаторічною практикою з урахуванням особливостей функціонального стану

соматичної і психічної сфер поранених і призначеної лікуючим лікарем терапії.

3. Індивідуальний підхід. Облік рівня зниження професійно важливих якостей, наявності патохарактерологічних змін особистості, сприйнятливості і переносимості різних медико-психологічних методів.

4. Безперервність і оптимальна тривалість. Початок з моменту надходження в госпіталь і продовження до нормалізації функціонального стану та відновлення професійно важливих якостей.

У навчальному посібнику щодо основ реабілітаційної психології для подолання наслідків кризи викладені основні принципи Міжвідомчого постійного комітету у системі мінімального реагування в надзвичайній ситуації:

1. Права людини та справедливість. Люди та спільноти, що перебувають у зоні підвищеного ризику порушення прав людини, потребують захисту та допомоги. Принцип дотримання прав людини стосується всіх потерпілих.

2. Участь громади. Багато людей у надзвичайних та екстремальних ситуаціях проявляють стресопружність (резильєнтність), підтримують своє психічне здоров'я, допомагають ближнім, беруть участь у відновлювальних заходах. Тому до організації будь-яких заходів із соціально-психологічної підтримки потрібно максимально залучати місцеве населення.

3. Принцип «не зашкодь». Гуманітарна допомога – важливий засіб підтримки людей, що постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій. Але надаючи допомогу, можна ненавмисно заподіяти людині шкоду.

4. Орієнтування на наявні ресурси і можливості. У потерпілих людей і громад є певні ресурси для підтримки психічного здоров'я і соціально-психологічного благополуччя. Ключовим принципом, починаючи з ранніх стадій надзвичайної ситуації, є зміцнення місцевого потенціалу, підтримка можливості самопомоги, здатності до самостійного розвитку і зміцнення вже доступних ресурсів.

5. Інтегрування системи підтримки. Всі заходи і програми необхідно максимально інтегрувати в загальну систему підтримки.

6. Багаторівневність. Цей принцип передбачає, що характер психосоціальної підтримки та психологічної допомоги визначається особливістю ситуації та потребами постраждалого населення [4].

Наразі питання організації психологічної допомоги різним верствам населення з метою подолання наслідків кризової ситуації в Україні вирішуються на різних рівнях. Для психологів та педагогів стає необхідним цікавитися питаннями реабілітаційної психології, та починати впроваджувати передові здобутки у свою повсякденну роботу з дітьми.

А зараз, наші уважність, емпатія, почуття такту та відчуття опори дуже важливі під час спілкування з вихованцями. А для цього ми самі повинні бути спокійними, ми – педагоги в першу чергу повинні справитися зі своїми тривожними симптомами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриценко Л. І. Методика моніторингу та результати дослідження ставлення молоді до здорового способу життя (на прикладі Програми «Сприяння просвітницькій роботі «рівний-рівному» серед молоді України): метод. рек. / АПН України, Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи. Київ: Ніка-Центр, 2008. 116 с.

2. Іванова А., Жуматія Н. Реабілітація особистості військовослужбовців, постраждалих в бойових діях. URL: <http://medbib.in.ua/kompleks-meropriyatiy-reabilitatsii.html>

3. Малогулко Л., Царенко Л. Загальне керівництво проектом. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посібник. Київ, 2018. Т. 2. 240 с.

4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посібник / за ред. Н.Пророк. Київ, 2018. Т. 1. 208 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/a/430805.pdf>

5. Шпаргалка. Програмні питання з дисципліни «Військова психологія» за спеціальністю «Психологія». 2012. URL: <http://medbib.in.ua/programmnyie-voprosyi-distsipline-voennaya.html>

**НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТНА
СКЛАДОВА У ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
З ДОСВІДУ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ КЗ «ДОНЕЦЬКИЙ ПАЛАЦ
МОЛОДІ «ЮНІСТЬ»**

Початок третього тисячоліття характеризується глобалізацією суспільного розвитку, зближенням націй, народів, держав, відбувається перехід людства до науково-інформаційних технологій, які значною мірою базуються на освітньо-інтелектуальному потенціалі населення. Починаючи з 2020 року проблема дистанційного навчання є найбільш актуальною не тільки у світі, а й в Україні зокрема. Спочатку на це вплинув Covid-19, який змусив усі заклади освіти перейти на дистанційне навчання. Це стало новим випробуванням для всіх учасників освітнього процесу. Наразі в умовах повномасштабної війни освітній процес у онлайн форматі триває.

За таких умов істотно зросла роль національно-патріотичного виховання, яке покликане сформуванню у здобувачів освіти такі якості як національна самоідентифікація, усвідомлення своєї належності до Нації Героїв – модерного українства, недекларативного патріотизму, дієвої любові до України, готовності до подвигу й самопожертви в ім'я Батьківщини, до виконання свого патріотичного обов'язку, мужності, стійкості, відваги.

Відповідно до Закону України «Про освіту», Указу Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» від 18.05.2019 № 286, розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 р. № 1233-р «Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року» та інших документів, що унормовують діяльність закладу позашкільної освіти, можна говорити про те, що національно-патріотичне виховання – це важлива складова сучасного освітнього процесу. Нині проблема національно-патріотичного виховання загострюється з огляду на ряд як попередніх, так і новонабутих причин.

Комунальний заклад «Донецький Палац молоді «Юність» (далі – Палац) було переміщено на територію підконтрольну українській владі у

квітні 2015 року. Уся матеріально-технічна база залишилася на тимчасово окупованій території. Палац є осередком освітнього, культурно-мистецького, духовного життя регіону, який реалізує державну політику щодо національно-патріотичного виховання молоді, в умовах суспільно-політичної ситуації, що склалася в регіоні, на засадах підвищення рівня національної свідомості, формування активної громадянської позиції.

Національно-патріотичне виховання стало пріоритетним, планомірним напрямом діяльності Палацу, спрямованим на формування національної свідомості та гідності, дбайливого ставлення до рідної мови, культури, історії, традицій свого роду, народу, держави, інтересу до міжнародного спілкування, зростання ролі власної причетності й відповідальності за долю держави.

У Палаці щороку планується значна кількість заходів патріотичного спрямування, які мають на меті посилення моральної складової в загальній системі формування у дітей та молоді національної гідності, готовності до виконання громадянських та конституційних обов'язків, особистісних рис громадянина Української держави, успадкування духовних надбань українського народу.

Серед вказаних заходів потрібно виділити обласні заходи, які зареєстровані у Головному територіальному управлінні юстиції у Донецькій області, а саме:

- Обласний фестиваль Різдвяних традицій «Різдвяне диво»;
- Щорічний обласний огляд-конкурс самодіяльної художньої творчості у професійно-технічних навчальних закладах Донецької області;
- Обласний фестиваль естафета «Від Писанки до Писанки»;
- Обласний очний конкурс писанкарства «Країна писанкова»;
- Щорічний обласний огляд-конкурс з декоративно-прикладної та фототворчості у професійно-технічних навчальних закладах;
- Обласна заочна виставка-конкурс писанкарства «Слобожанська писанка»;
- Обласна виставка-конкурс науково-технічної юнацької творчості Донеччини «Техно-Україна. Techno-UA»;
- Відкритий обласний фестиваль-конкурс української пісні;
- Масовий патріотичний захід «Козацькі забави».

Серед обласних заходів Палацу, спрямованих на реалізацію патріотичного виховання, також можна виділити:

– Багатожанровий патріотичний фестиваль мистецтв «Ми горді тим, що Українці!»;

– Відкритий фестиваль Бардівської пісні та Гітаристів «Заграй на струнах Перемоги!»;

– Обласний дистанційний Багатожанровий фестиваль-конкурс «Мистецтво – світ рівних можливостей» для молоді з особливими потребами Донецької області;

– Обласний етап Всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю-конкурсу мистецтв «Пісня над Бугом»;

– Обласний захід до Дня Матері «Майбутнє в руках матерів»;

– Обласний захід до Дня Європи «День Європи в Україні»;

– Свято до Дня вишиванки «Рушник любові та єднання», онлайн-конкурс для користувачів сайту «Вишиване селфі», відеопрезентація «Вишиванка єднає українців», флешмоб серед педпрацівників та вихованців Палацу «Одягни вишиванку – зроби цей день яскравим»;

– Відкритий онлайн-фестиваль до Дня народження Т.Г. Шевченка «Шевченко в колі сучасної молоді»;

– Відкритий обласний фестиваль молодіжних громадських організацій і молодіжних центрів «Молодь за розквіт України» у Донецькій області.

Виховання патріотизму передбачає застосування великого арсеналу форм і методів проведення заходів для здобувачів освіти регіону. Виконання Програми забезпечується активною участю дітей та молоді у заходах національно-патріотичного спрямування.

Традиційним стало відзначення Дня Соборності України, річниці Небесної сотні і подій на Майдані, Дня пам'яті та примирення, Дня української письменності і мови, Дня гідності і свободи, Дня Збройних Сил України, Дня Чорнобильської трагедії, Дня Конституції України, Дня Прапора, Дня Незалежності України, Дня українського добровольця, Міжнародного дня рідної мови, Міжнародного дня миру, Дня захисників і захисниць України, Дня Святого Миколая; Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави, до роковин трагедії «Бабиного Яру»,

Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, дня пам'яті жертв політичних репресій, Міжнародного дня звільнення в'язнів нацистських концтаборів, дня пам'яті жертв Голодоморів та ін. Усі заходи увійшли у збірник-звіт заходів Палацу з реалізації Програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді у Донецькій області. Матеріали тематичного річного календаря висвітлюються на сайті Палацу та у групі Viber.

Використовування можливостей мережі Інтернет забезпечує інтерактивну взаємодію всіх учасників освітнього процесу, тому контент сайту нашого Палацу систематично наповнюється інформацією новинами про проведені заходи з національно-патріотичного виховання: Facebook, Instagram, YouTube та на сайті Палацу (<https://yunist.org.ua/>).

Сьогодні в умовах зовнішніх загроз і внутрішніх викликів питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Україні набуло особливої актуальності на різних рівнях. Неабияка роль в цьому процесі відводиться освітньому закладу. Робота нашого Палацу організовується так, щоб виховання гармонійно розвинутих громадян Незалежної України, гідних жити і творити сьогодення, вбирав в себе заповіді, норми, традиції попередніх поколінь.

Тому, ми переконані, що зараз актуальність національно-патріотичного виховання не зменшується, адже у вирі подій і суспільних змін доцільно пам'ятати, що ціна питання – безпека України, її територіальна цілісність, свобода і вибір дітей, гідність українців і гідність нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації для [вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків]. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сучасна позашкільна освіта в Україні є відкритою багаторівневою, багатопрофільною освітньою системою, основу розвитку якої складають новації.

В якості головних функцій позашкільної освіти в контексті модернізації її змісту, доцільно виявити наступні:

інформаційна – забезпечує пізнання можливостей освітнього процесу, пошук інформації, необхідної для освоєння видів діяльності, адекватних бажанню та можливостям дітей та молоді;

культуротворча – сприяє включенню дітей в процес багатовимірного освоєння навколишнього світу через оволодіння знаково-символічними мовами культури (мови музики, тіла, руху, кольору, форми, тощо), що забезпечують повноцінність пізнання, самовираження і реалізації дитячої суб'єктності;

освітня – формує компетенції певного рівня і обсягу, необхідні для освоєння дітьми певного виду діяльності;

розвивальна – формування мотивації до пізнання та творчості, установок і навичок (когнітивних, емоційних, соціальних), необхідних для індивіда і суспільства;

виховна – сприяє цілісному саморозвитку особистості у взаємозв'язку з процесами соціалізації та індивідуалізації, залученню дитини до світу людських цінностей і норм взаємовідносин зі світом. Зростанню національної свідомості дитини, любові до своєї країни та її культури. Розвитку гуманної та духовно зрілої особистості;

соціалізуюча – спрямована на розвиток соціально-моральних якостей особистості, оздоровлення людських відносин, збереження внутрішньої цілісності людини, що росте, що забезпечує входження в соціальну групу (середовище) і адаптацію в її структурі в плані соціальних ролей; Здоров'язберігаюча – орієнтована на зняття стресоутворюючих факторів, які порушують процеси росту і розвитку людини; реалізується у

вигляді можливості створення умов для прояву суб'єктності кожної дитини і розуміння ним своїх індивідуальних особливостей.

На тлі карантинних обмежень, одним з пріоритетних напрямів програми модернізації освіти, стало дистанційне навчання. Це потребує від педагогів зміни всієї парадигми побудови освітнього процесу, який, проте, не повинен втратити жодної з наведених вище функцій.

Дистанційне навчання ускладнює весь процес як для педагогів, так і для батьків та дітей. А позашкілля з цього ракурсу, опинилась в складніших умовах, порівняно зі школою та вищою освітою. Це зумовлено такими факторами як:

Завантаженість дітей у школі. Дистанційне навчання значно збільшило час перебування дітей перед екраном, що може бути зменшена батьками, шляхом відмови від гурткових занять.

Ускладнення процесу набуття практичних навичок, що більше потребує присутності та допомоги керівника.

Вмотивованість та зацікавленість учнів, що в певній мірі залежала від унікальності, цікавості діяльності, результаті роботи та живому та вільному спілкуванні з однолітками.

Тож, якщо з першою проблемою педагог не може нічого зробити і це питання цілком вирішують батьки, то подолання другої і третьої, це завдання педагога.

Це зумовлює постійне розширення та використання великого арсеналу інноваційних технологій, методів та прийомів роботи, що будуть доцільними та можливими під час дистанційної роботи з вихованцями.

Спираючись на, наведені вище функції освіти, розглядаючи гурткове заняття як сукупність факторів педагогічно спрямованої дії на особистість дитини, враховуючи особливості діяльності гуртку «Дитяча анімація», та вік дітей, я використовую інноваційні методи, прийоми та підхід до побудови дистанційного освітнього процесу та спілкування з вихованцями, які сприяють створенню на наших заняттях вільного творчого простору, зі спокійною, веселою атмосферою дружби, взаємоповаги та взаємодопомоги, та виконують функції сучасної позашкільної освіти.

Інноваційні методи та технології дистанційної роботи з вихованцями

Керована дискусія. Обговорення будь-якого питання в групі, «спільне думання». Під час дистанційної роботи кожен має право включити мікрофон і висказати свою думку, чи написати її у чаті.

Мозковий штурм. Суть в тому, що учасники озвучують якомога більше варіантів, зокрема й найнеймовірніші, а потім з усіх обираються найкращі ідеї або рішення, які можна реалізувати на практиці. У контексті дистанційного навчання це найбільш зручно у спільному чаті, щоб жодна з ідей не була пропущена.

Гейміфікація. Використання на заняттях ігрових елементів. В нашому випадку це в основному літературні та акторські ігри, покликані включити увагу, креативність, увагу, спостережливість, творчість, знайти несподівані рішення знайомих проблем.

Кейс-стаді. Метод інтерактивного навчання, що передбачає в ході організованої дискусії осмислення реальної життєвої ситуації, що відображає не тільки будь-яку практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми;

Використання інтернету як джерела інформації. Перегляд відео, та фото за темою заняття. Це можна робити як під час онлайн-заняття, так і в спільному чаті, чи приватних повідомленнях, якщо це індивідуальна робота з гуртківцем, над його власним проектом.

Використання різних матеріалів. Під час створення декорацій та персонажів для анімації, ми не ставимо жодних рамок у виборі матеріалу. Це особливо актуально під час дистанційної роботи, коли у дітей може не бути того чи іншого. Тут іноді ведеться індивідуальна дистанційна робота, щоб пояснити окремим гуртківцям принцип роботи з новим матеріалом.

Воркшоп. Це форма організації навчальної діяльності, учасники якої отримують нові знання і навички в процесі динамічної, практичної групової роботи;

Майстер-клас. Це найпоширеніший метод дистанційної, практичної роботи, у випадку створення однакових виробів, за зразком. Тут майстер клас може проходити онлайн, коли керівник виробляє та показує процес одночасно з дітьми, керуючі кожним кроком, а може бути записаний у вигляді відео, та викладений на будь яку платформу чи спільний чат, з подальшою перевіркою робіт, та індивідуальною консультацією у разі потреби.

Онлайн екскурсії та онлайн зустрічі з фахівцями. Це може бути відвідування онлайн музеїв, виставок чи цікавих місць, оздоблених технологіями «ефекту присутності», чи конференція з цікавою людиною, фахівцем з будь-якої, близькою до нашої, діяльності.

Використання спільного чату – У спільному з учнями чаті можна обговорювати питання по темі, викладати матеріал, фото, відео, чи просити скинути туди виконані завдання і обговорити їх.

Сам собі режисер. Діти знімають на відео та скидають в спільний чат чи на спеціальну платформу виконання якогось завдання по темі, якщо це специфічна тема, для якої це буде актуально.

Фотозвіт. Діти викладають чи присилають фото своєї роботи.

Онлайн-виставка. Роботи дітей оформлюються та викладаються на спеціальну платформу чи соціальну мережу, у вигляді відео, слайд шоу чи окремих робіт.

Ведення YouTube-каналу. Тут викладаються роботи дітей та майстер-класи по темі.

Отже, дистанційна робота є одною з найважливіших напрямів розвитку сучасної освіти, та потребує оновлення, поповнення та використання нових методів, що спрямовані на полегшення та водночас покращення функціонування освітньої системи на всіх її рівнях. Постійний та швидкий розвиток технологій вимагає від педагогів йти в ногу з часом, використовуючи все нові можливості, для всебічного розвитку дітей. Бути гнучкими та готовими до змін і викликів. Одним із яких є дистанційне навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биковська О. В. Сучасні положення теорії та методики позашкільної освіти. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2010. Вип. 2. С. 171–180.

2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: постанова Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2000 р. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

3. Могілевська В. М. Розвиток позашкільної освіти: інноваційні підходи до управління галуззю на регіональному рівні. *Педагогіка*

формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 48. С. 18–26.

4. Мосякова І. Ю. Концептуальні основи модернізації змісту позашкільної освіти: практико-орієнтований посібник. Київ: Педагогічна думка, 2018. Ч.1. 121 с.

5. Наволокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. Харків: Основа. 176 с.

6. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020 / 2021 навчальному році: методичні рекомендації / за заг. ред. В. І. Шуляра. Миколаїв: ОІППО, 2020. 108 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Балашева Людмила Володимирівна – вихователька-методистка І кваліфікаційної категорії ДНЗ № 6 «Дзвіночок» Дружківської міської ради.

Бикова Вікторія Станіславівна – керівник гуртка «Гончарство» Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва.

Білик Надія Олександрівна – учителька фізики вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист, заступник директора з НВР гімназії «Інтелект» Дружківської міської ради.

Білик Наталя Анатоліївна – учителька математики та інформатики І кваліфікаційної категорії, старший учитель, в. о. директора гімназії «Інтелект» Дружківської міської ради.

Бондаренко Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, консультантка КУ ЦПРПП Дружківської міської ради.

Василенко Наталя Сергіївна – учителька історії, педагог-організатор І кваліфікаційної категорії НВК № 14 Дружківської міської ради Донецької області.

Воробей Людмила Володимирівна – учителька початкових класів вищої кваліфікаційної категорії загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 1 Дружківської міської ради.

Голубенко Юлія Петрівна – учитель початкових класів І кваліфікаційної категорії загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 1 Дружківської міської ради.

Горячова Катерина Станіславівна – культорганізатор Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва.

Жигульська Олександра Іванівна – учителька англійської мови в початковій школі, кваліфікаційна категорія спеціаліст Курахівського опорного закладу загальної середньої освіти № 5.

Житченко Наталя Павлівна – завідувачка ДНЗ № 6 «Дзвіночок», вихователь І кваліфікаційної категорії Дружківської міської ради.

Калігасва Олена Павлівна – заступник директора з навчально-виховної роботи Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва.

Капустіна Валентина Вікторівна – вихователь-методист ДНЗ № 34 «Дельфін» Дружківської міської ради.

Каракуліна Ольга Миколаївна – вихователь логопедичної групи І кваліфікаційної категорії ДНЗ № 34 «Дельфін» Дружківської міської ради.

Карпікова Вікторія Юрївна – учитель початкових класів І кваліфікаційної категорії ЗЗСО гімназія № 2 Дружківської міської ради.

Кірій Наталя Вікторівна – учитель української мови та літератури, зарубіжної літератури І кваліфікаційної категорії загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 17 Дружківської міської ради.

Кожанова Людмила Олександрівна – вихователь логопедичної групи І кваліфікаційної категорії ДНЗ № 34 «Дельфін» Дружківської міської ради.

Кокаєва Надія Сергіївна – учитель початкових класів та інформатики ІІ кваліфікаційної категорії Великоновосілківської гімназії із загальноосвітньої школи І ступеня.

Колеснік Катерина Миколаївна – заступник директора, педагог-організатор ІІ кваліфікаційна категорія ЗЗСО гімназія № 2 Дружківської міської ради.

Крамаренко Марина Вікторівна – заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель української мови та літератури, зарубіжної літератури І кваліфікаційної категорії гімназії № 9 Дружківської міської ради.

Лазарько Ірина Вікторівна – вихователь кваліфікаційної категорії спеціаліст ДНЗ № 34 «Дельфін» Дружківської міської ради.

Левицький Владислав Сергійович – студент 1-го курсу І Медичного факультету денного відділення Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Легчиліна Олександра Іванівна – директорка КУ ЦПРПП Дружківської міської ради.

Мардашова Ірина Іванівна – учитель початкових класів І кваліфікаційної категорії ЗЗСО гімназія № 2 Дружківської міської ради.

Мардашова Юлія Володимирівна – асистент учителя початкових класів 2 клас, кваліфікаційної категорії спеціаліст ЗЗСО гімназія № 2 Дружківської міської ради.

Маторіна Наталя Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської та слов'янської філології Донбаського державного педагогічного університету; докторант кафедри полоністики і перекладу факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк).

Мельниченко Анжеліка Павлівна – учителька початкових класів I кваліфікаційної категорії загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1 Дружківської міської ради.

Милутинова Марина Федорівна – методист відділу початкового технічного моделювання та декоративно-ужиткової творчості Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва.

Михайлова Марія Костянтинівна – учитель початкових класів II кваліфікаційної категорії спеціальної школи I рівня «Малятко» (м. Київ).

Мороз-Нудьга Олена Миколаївна – музичний керівник II кваліфікаційної категорії ДНЗ № 6 «Дзвіночок» Дружківської міської ради.

Моцейчук Тетяна Володимирівна – учитель української мови та літератури I кваліфікаційної категорії загальноосвітньої школи I–III ступенів № 12 Дружківської міської ради.

Мусієнко Ірина Янківна – учитель математики та інформатики I кваліфікаційної категорії загальноосвітньої школи I–III ступенів № 12 Дружківської міської ради.

Наливайко Любов Петрівна – учителька фізичної культури кваліфікаційної категорії спеціаліст, старший учитель ЗЗСО гімназія № 2 Дружківської міської ради.

Некрасова Олена Миколаївна – учитель-логопед I кваліфікаційної категорії ДНЗ № 34 «Дельфін» Дружківської міської ради.

Нерівна Валентина Альбертівна – учителька біології вищої кваліфікаційної категорії гімназії «Інтелект» Дружківської міської ради.

Першина Тетяна Сергіївна – консультантка КУ ЦПРПП Дружківської міської ради.

Першин Микита Юрійович – студент 1-го курсу І Медичного факультету денного відділення Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Помазунова Марина Станіславівна – вихователь-методистка ДНЗ № 34 «Дельфін» Дружківської міської ради.

Рижеголова Ольга Олександрівна – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; ОП «Середня освіта. Мова і література (українська; англійська)»; ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна).

Рижих Наталія Олександрівна – завідувач відділу організаційно-масової роботи Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва

Руденко Ніна Василівна – учителька-логопед І кваліфікаційної категорії спеціальної школи І рівня «Малятко» (м. Київ).

Руденко Олена Володимирівна – учителька початкових класів вищої кваліфікаційної категорії спеціальної школи І рівня «Малятко» (м. Київ).

Скрипник Олена Анатоліївна – учителька хімії та біології вищої кваліфікаційної категорії, заступник директора з НВР загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 1 Дружківської міської ради.

Смаглій Наталя Тимофіївна – учителька української мови та літератури вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель гімназії «Інтелект» Дружківської міської ради.

Суровцева Юлія Вікторівна – учитель початкових класів вищої кваліфікаційної категорії спеціальної школи І рівня «Малятко» (м. Київ).

Татарченко Анатолій Миколайович – учитель технічної праці, дисциплін основ здоров'я та Захист Вітчизни вищої кваліфікаційної категорії гімназії «Інтелект» Дружківської міської ради.

Тимошина Елла Володимирівна – методист відділу художньої самодіяльності Комунального закладу «Донецький Палац молоді «Юність».

Феофанова Євгенія Андріївна – керівник гуртка «Дитяча анімація»
Донецького обласного центру технічної творчості дітей та юнацтва.

Хижняк Наталя Вікторівна – учителька інформатики в початкових
класах, асистент учителя 3 класу, кваліфікація спеціаліст
Курахівського опорного закладу загальної середньої освіти № 5.

Хижняк Тетяна Олександрівна – учителька трудового навчання та
технологій, асистентка учителя 6 класу кваліфікаційна категорія
спеціаліст Курахівського опорного закладу загальної середньої
освіти № 5.

ЗМІСТ

ПЕРЕДНЄ СЛОВО.....	4
ЧАСТИНА 1. ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ.....	6
<i>Білик Н. А., Білик Н. О., Смаглій Н. Т.</i> РОЗРОБКА ЗАСІДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ ДРУЖКІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ «ІНТЕЛЕКТ» ДРУЖКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ВІД 26 ГРУДНЯ 2022 РОКУ «ПІДСУМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У І СЕМЕСТРІ.....	6
<i>Легчиліна О. І., Бондаренко Г. І.</i> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ НА ПРИНЦИПАХ ЛІТЕРАТУРИ.....	15
<i>Маторіна Н. М.</i> ТЕРМІНОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА У ПРОЗОВИХ ТВОРАХ БРУНО ШУЛЬЦА.....	22
<i>Рижих Н. О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАКАТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	28
ЧАСТИНА 2. КРУГЛИЙ СТІЛ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА (обмін досвідом)».....	33
<i>Балашева Л. В., Мороз-Нудьга О. М.</i> РОЗВАГА «СВЯТО ВЕЛИКОДНЯ».....	33
<i>Білик Н. О.</i> ДОБІРКА ЗАВДАНЬ ДО УРОКІВ У GOOGLE CLASSROOM ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ РІЗНОГО ТИПУ.....	37
<i>Василенко Н. С.</i> ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ «УРОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГІГІЄНИ».....	41
<i>Воробей Л. В.</i> ПИСЬМОВЕ ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. РОЗШИРЕНА ЗАДАЧА НА ЗВЕДЕННЯ ДО ОДИНИЦІ (урок математики, 3 клас).....	48
<i>Голубенко Ю. П.</i> РОЗРІЗНЕННЯ ТА ДОБІР СЛІВ, ЩО ОЗНАЧАЮТЬ НАЗВИ ПРЕДМЕТІВ, ОЗНАКИ, ДІЇ (українська мова, 2 клас).....	55

Жигульська О. І. РІК НЕЗЛАМНОСТІ (виховна година в 4 класі).....	61
Житченко Н. П. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	66
Капустіна В. В. КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (ознайомлення з довкіллям).....	70
Каракуліна О. М. КАЗКОВА ЗИМА (конспект заняття в логопедичній групі)...	74
Карпікова В. В. УРОК ЧИТАННЯ У 3 КЛАСІ «І ЛИНЕ НАД ЗЕМЛЕЮ ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО» (НУШ).....	77
Кірій Н. В. ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ЯК ДІЄВИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	83
Кожанова Л. О. ДОСЛІДЖУЄМО ВОДИЧКУ В КЛУБІ «КАПТОШКА» (пізнавально-дослідницька діяльність дітей середнього дошкільного віку).....	89
Кокаєва Н. С. МИ Є ДІТИ УКРАЇНСЬКІ, ХЛОПЦІ ТА ДІВЧАТА, РІДНИЙ КРАЙ НАШ – УКРАЇНА, КРАСНА ТА БАГАТА (виховна година, 4 клас).....	92
Колеснік К. М. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	97
Крамаренко М. В. ЛІТЕРАТУРНІ ДИКТАНТИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 6 КЛАСУ.....	101
Лазарько І. В. ПОДОРОЖ ДО КАЗКОВОГО ТЕАТРУ.....	106
Мардашова І. І., Мардашова Ю. В. УРОК-МАНДРІВКА В ЗАЧАРОВАНИЙ ВЕСНЯНИЙ ЛІС (1 клас).....	111

Мельниченко А. П. НАРОДНА ЛЕГЕНДА «ХЛІБ І ЗОЛОТО» (літературне читання, 4 клас).....	118
Моцейчук Т. В., Мусієнко І. Я. ІНТЕГРОВАНІЙ УРОК МАТЕМАТИКИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (6 клас).....	123
Наливайко Л. П. ВПРАВИ ДЛЯ ОПАНУВАННЯ НАВИЧКАМИ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ (урок футболу; 6 клас).....	127
Некрасова О. М. ВЕСНА ПРИЙШЛА – КРАСУ ПРИНЕСЛА (заняття з розвитку зв'язного мовлення в логопедичній групі).....	142
Нерівна В. А. ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ (суд над шкідливою звичкою; біологія; 8 клас).....	146
Першина Т. С. ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ: НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	154
Першин М. Ю., Левицький В. С. ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ ТА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН НА РОЗВИТОК РОЗУМОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ.....	160
Помазунова М. С. ЗАНЯТТЯ «ОБЕЖЕДЕЙКО».....	164
Рижеголова О. О. МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ СЕМАНТИКИ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ.....	170
Руденко Н. В. НЕЙРОІГРИ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ.....	177
Руденко О. В., Михайлова М. К. ІНТЕГРОВАНІЙ УРОК З МАТЕМАТИКИ, УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ (4 клас).....	182

Скрипник О. А. ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	186
Суровцева Ю. В. «НАВЧАННЯ ГРАМОТИ», «МАТЕМАТИКА», «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» (інтегрований урок, 1 клас).....	193
Татарченко А. М. РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ УРОКІВ.....	198
Хижняк Н. В. «МИ ЗА БЕЗПЕЧНИЙ ІНТЕРНЕТ» (гра для учнів 2–4 класів).....	201
Хижняк Т. О. 16 ЛЮТОГО – ДЕНЬ ЄДНАННЯ (виховна година в 4 класі)..	206
ЧАСТИНА 3. КРУГЛИЙ СТІЛ «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ».....	
Бикова В. С. ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ І ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ.....	211
Горячова К. С. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ: СИНХРОННА, АСИНХРОННА.....	215
Калігасєва О. П. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ..	219
Милутинова М. Ф. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПЕДАГОГІВ З ДІТЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНУ.....	223
Тимошина Е. В. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТНА СКЛАДОВА У ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: З ДОСВІДУ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ КЗ «ДОНЕЦЬКИЙ ПАЛАЦ МОЛОДІ «ЮНІСТЬ».....	228
Феофанова Є. А. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У	232

ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	237
ЗМІСТ.....	242

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти Донбаського державного педагогічного університету, вчителів та учнів закладів загальної середньої освіти, працівників закладів позашкільної освіти

Випуск 14. Частина 2

Відповідальні редактори *Н. М. Маторіна*, кандидат філологічних наук, доцент
Б. І. Маторін, директор видавництва

Статті друкуються в авторській редакції.

Матеріали надано авторами публікацій в електронному вигляді. Відповідальність за допущені помилки та неточності несуть автори публікацій.

Підписано до друку 27.04.2023 р.
Формат 60x84 1/16. Ум. др. арк. 15,4.

Видавництво Б. І. Маторіна
84116, м. Слов'янськ, вул. Г. Батюка, 19.
Тел./факс +38 06262 3-20-99. E-mail: matorinb@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №3141, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України від 24.03.2008 р.
